

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jana Šotta a přísedících Jiřího Pánka a Kateřiny Rendlové v hlavním líčení konaném dne 9. ledna 2023 v Praze

takto:

Obžalovaní

1) **Ing. J. N., Ph.D.**, narozená xxx v xxx, bytem xxx,

2) **Ing. A. B.**, narozený xxx v xxx, bytem xxx,

se podle § 226 písm. b) tr. řádu

zprošťují obžaloby

státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 3. 2022, sp. zn. 1 KZV 188/2017,

pro skutek, jehož se měli dopustit tím, že

obž. Ing. J. N., Ph.D., nar. xxx, jako osoba s profesním zaměřením na dotace Evropské unie a v období od 17. 1. 2008 do 5. 1. 2010 místopředsedkyně představenstva společnosti Farma Čapí hnízdo, a.s., IČO 625 08 873, sídlem Olbramovice, Semtín 1, PSČ 259 01 (dále též jen „Farma Čapí hnízdo“ nebo „FČH“), v úmyslu neoprávněně opatřit pro tuto společnost veřejnou podporu zaevidovala v informačním systému IS BENEFIT 7 dne 28. 2. 2008 ve 22.28 hod. žádost této společnosti o dotaci z Regionálního operačního programu NUTS 2 Střední Čechy (dále též jen „ROP NUTS 2“) na podporu podnikatelské infrastruktury a služeb cestovního ruchu, výzva č. 4 (dále též jen „žádost o dotaci“), a následně zajistila předání této žádosti a projektu Multifunkčního kongresového areálu Čapí hnízdo (dále též jen „MKA ČH“) v tištěné verzi Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy, IČO 750 82 314, sídlem Karlovo náměstí, 120 00 Praha 2 (dále též jen „Úřad RR“), dne 29. 2. 2008 v 8.28 hod., ačkoliv si byla vědoma toho, že společnost Farma Čapí hnízdo není způsobilá se o předmětnou dotaci ucházet, neboť nesplňuje podmínky pro poskytnutí této dotace,

přičemž pro formální naplnění těchto podmínek uvedla v žádosti o dotaci a projektu MKA ČH, který byl její nedílnou součástí, nepravdivou informaci, že společnost Farma Čapí hnízdo, jako

žadatel o dotaci, je malým podnikem, a v Prohlášení – informace o způsobilosti jakožto malý nebo střední podnik (dále též jen „Prohlášení“), které společně s předsedou představenstva této společnosti podepsala dne 22. 2. 2008, nepravdivou informací, že společnost Farma Čapí hnízdo je nezávislým podnikem,

a pracovníkům Úřadu RR, kteří shromažďovali žádosti o dotace a o platbu dotace a materiály k nim, kontrolovali formální náležitosti projektů a žádostí o dotaci a o platby dotace, hodnotili jednotlivé projekty a zjišťovali splnění podmínek pro přiznání dotace a její výplatu, zamlčela při podání žádosti o dotaci, následně při uzavírání smlouvy o poskytnutí dotace, podle níž se společnost Farma Čapí hnízdo zavázala bez zbytečného odkladu písemně informovat poskytovatele dotace, pokud by došlo ke změně jakékoliv skutečnosti, i poté při podávání žádostí o platby dotace informace podstatné pro posouzení, zda je společnost Farma Čapí hnízdo malým nebo středním podnikem, pro který byla dotace určena, a pro rozhodnutí o poskytnutí dotace, a to informace o tom,

že osobou fakticky tuto společnost ovládající a uplatňující na její chod rozhodující vliv je obž. Ing. A. B., nar. xxx, akcionář společnosti AGROFERT HOLDING, a.s., IČO 261 85 610, sídlem Praha 4, Pyšelská 2327/2, PSČ 149 00 (nyní AGROFERT, a.s., sídlem Pyšelská 2327/2, Chodov, 149 00 Praha 4, dále též jen „AGROFERT“), předseda jejího představenstva a představenstva společnosti IMOBA, a.s., IČO 261 24 459, sídlem Roháčova 1099/83, 130 00 Praha 3 (nyní Pyšelská 2327/2, Chodov, 149 00 Praha 4, dále též jen „IMOBA“), jehož prostřednictvím a prostřednictvím jeho dcery A. B. a jeho družky M. B. a jejího bratra M. H., jako deklarovaných akcionářů společnosti Farma Čapí hnízdo, byla tato společnost propojena se společnostmi z holdingové struktury společnosti AGROFERT (dále též jen „skupina AGROFERT“),

že společnost Farma Čapí hnízdo hodlá po dokončení výstavby MKA ČH působit na stejných relevantních trzích jako některé společnosti ze skupiny AGROFERT, a to např. společnost AGFoundation s.r.o., IČO 289 62 761, na trhu kongresové a školicí činnosti, společnosti IMOBA a Penzion Labská, a.s., IČO 272 74 462, na trhu ubytovacích služeb, provozování nebo pronájmu ubytovacích a restauračních zařízení, i slovenské společnosti TK SLÁVIA, a.s., IČO 44 152 612, Istrochem Reality, a.s., IČO 35 797 525, nebo KOMPLET - AGRO s.r.o., IČO 34 147 616, na trhu reklamních a propagačních služeb, který je třeba posoudit i jako trh sousední navazující na trhy, na nichž produkuje výrobky společnosti ze skupiny AGROFERT, kterým společnost Farma Čapí hnízdo hodlala reklamní a propagační služby poskytovat,

že na základě dohod uzavřených mezi společnostmi Farma Čapí hnízdo a AGROFERT o poskytnutí ručení ze dne 25. 6. 2008 vydala společnost AGROFERT ručitelská prohlášení a že dne 23. 10. 2008 byla mezi bankou HSBC Bank plc, registrační číslo 00014259, sídlem 8 Canada Square, Londýn, E14 5HQ, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jednajícím prostřednictvím odštěpného závodu HSBC Bank plc - pobočka Praha, IČO 659 97 212, sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1 (dále též jen „banka HSBC“) a společností IMOBA uzavřena zástavní smlouva o zástavě nemovitostí společnosti IMOBA, vše zajišťující splacení úvěru ve výši 350 mil. Kč a 25 mil. Kč poskytnutého bankou HSBC společností Farma Čapí hnízdo na výstavbu MKA ČH, a že mezi společnostmi Farma Čapí hnízdo a AGROFERT byly uzavřeny smlouvy o půjčkách ze dnů 29. 4. 2010 a 23. 7. 2010, na základě nichž mohla společnost Farma Čapí hnízdo čerpat půjčky až do výše 150 mil. Kč, přičemž k žádostem o platbu ze dnů 29. 4., 14. 5., 1. 7. a 23. 7. 2010 byly společnostmi Farma Čapí hnízdo poskytnuty společnostmi AGROFERT v téže dny částky ve výši 105 mil. Kč, 32 mil. Kč, 13 mil. Kč a 5 mil. Kč, čímž záměrně zamlčela informace o angažovanosti společností AGROFERT a IMOBA v úvěrových vztazích společnosti Farma Čapí hnízdo v souvislosti s financováním projektu MKA ČH, tedy skutečnosti dokládající evidentně bezproblémový přístup společnosti FČH k finančním zdrojům pro realizaci projektu, které mohly mít vliv na posouzení splnění podmínek pro poskytnutí dotace a rozhodnutí o poskytnutí dotace z hlediska dostupnosti finančních prostředků na realizaci projektů, a tím i na posouzení, zda společnost Farma Čapí hnízdo naplňuje definici malého a středního podniku podle

Doporučení Komise č. 2003/361/ES ze dne 6. 5. 2003, o definici mikropodniků, malých a středních podniků, jehož výňatek byl uveden v Příloze I nařízení Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 25. 2. 2004, ačkoliv podle smlouvy o poskytnutí dotace měla společnost Farma Čapí hnízdo poskytovatele dotace informovat o všech skutečnostech, které by mohly mít vliv na posouzení podmínek pro poskytnutí dotace, přičemž zajištění úvěrů poskytnutých společnosti Farma Čapí hnízdo ze strany společností AGROFERT a IMOBA a možnost čerpat půjčky od společnosti AGROFERT i samotné jejich čerpání takovými skutečnostmi byly,

a obž. Ing. B. k tomu za účelem zdánlivého vytvoření formálních předpokladů nutných pro splnění požadavků kladených na žadatele o dotaci poskytl pomoc tím, že v přesně nezjištěné době ve druhé polovině roku 2007 s úmyslem neoprávněně získat dotaci z ROP NUTS 2 na realizaci původně svého soukromého projektu rodinné farmy Dvůr Semtín - Farma Čapí hnízdo později transformovaného na projekt Multifunkčního kongresového a školícího areálu pro potřeby společností ze skupiny AGROFERT v lokalitě obce Olbramovice, k. ú. Tomice u Votic, který měla realizovat společnost IMOBA, která k tomu již od počátku roku 2006 podnikala kroky spočívající v nákupu nemovitých věcí v této lokalitě, v zadání vypracování projektové dokumentace u společnosti SGL projekt, s.r.o., IČO 267 42 594, se sídlem Liliová 249, 110 00 Praha 1 (dále též jen „SGL“), a v úkonech vedoucích k vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení, a s vědomím, že společnost IMOBA ani jiná společnost ze skupiny AGROFERT nesplňují definici malého a středního podniku, a tedy jsou jako žadatelé o uvedenou dotaci nezpůsobilé,

zajistil v rozporu s podmínkami pro poskytnutí dotace a účelem, na který byla dotace určena, na základě informací poskytnutých mu obž. Ing. N., Ph.D., jako osoba jednající za společnost AGROFERT, jediného akcionáře společnosti ZZN Pelhřimov a.s., IČO 466 78 140, sídlem Nádražní 805, 393 01 Pelhřimov (dále též jen „ZZN Pelhřimov“), aby představenstvo této společnosti, jako jediného obchodního společníka společnosti ZZN AGRO Pelhřimov s.r.o., IČO 625 08 873, sídlem Nádražní 805, 393 01 Pelhřimov (dále též jen „AGRO s.r.o.“), nejprve v říjnu 2007 rozhodlo o změně právní formy společnosti AGRO s.r.o. na akciovou společnost, přestože k tomuto kroku nebyl žádný ekonomický ani podnikatelský důvod a jediným důvodem bylo účelové vyvedení této společnosti ze skupiny AGROFERT a snaha skrýt budoucí vlastnickou strukturu této společnosti, a poté na svém zasedání dne 17. 11. 2007 projednalo a schválilo prodej všech 20 ks kmenových akcií společnosti ZZN AGRO Pelhřimov a.s., IČO 625 08 873 (dále též jen „AGRO a.s.“) na majitele o jmenovité hodnotě jedné akcie 100.000 Kč, jejichž byla společnost ZZN Pelhřimov vlastníkem, bez veřejné nabídky předem určeným nabyvatelům, kterými měli být A. B., A. B. a M. B., tedy zletilé děti a tehdy partnerka obž. Ing. B., s nimiž měla společnost ZZN Pelhřimov, jako strana prodávající, uzavřít po udělení písemného souhlasu ze strany společnosti AGROFERT, vyjádřeném obž. Ing. B., smlouvu o úplatném převodu cenných papírů datovanou dnem 31. 12. 2007, jejímž předmětem byl převod 20 ks listinných akcií na majitele společnosti AGRO a.s. pod čísly akcií A xxx za cenu 119.300 Kč za jednu akcií, konkrétně převod 5 ks akcií čísel A xxx za celkovou cenu 596.500 Kč na A. B., 5 ks akcií čísel A xxx za celkovou cenu 596.500 Kč na A. B., a 10 ks akcií čísel A xxx za celkovou cenu 1.193.000 Kč na M. B., přičemž kupní ceny v celkové výši 2.386.000 Kč byly uhrazeny jedinou platbou dne 15. 9. 2008 z účtu č. xxx vedeného pro obž. Ing. B. bankou Komerční banka, a.s., když důvodem tohoto převodu akcií bylo účelové a formální vytvoření zdání, že společnost AGRO a.s. je samostatný nezávislý malý nebo střední podnik, který není propojen se žádnou jinou společností, čímž se obž. Ing. B. vědomě a účelově snažil umožnit obejití kritérií kladených na žadatele o dotaci, aby byla zdánlivě, formálně vytvořena možnost, aby se společnost AGRO a.s. mohla neoprávněně ucházet o dotaci od Regionální rady regionu soudružnosti Střední Čechy, IČO 750 82 314, sídlem Zborovská 11, 15021 Praha 5 (dále též jen „Regionální rada“),

a poté, co na mimořádné valné hromadě společnosti AGRO a.s. konané dne 17. 1. 2008, na níž akcionáře měli zastupovat advokáti Mgr. V. K. a Mgr. G. K., byly změněny stanovy této společnosti, obchodní firma na Farma Čapí hnízdo, a.s., adresa jejího sídla na Semtín 1, 259 01 Olbramovice,

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

když souhlas s umístěním sídla udělil téhož dne obž. Ing. B., jako předseda představenstva společnosti IMOBA, vlastníka nemovitých věcí na uvedené adrese, a předmět podnikání, který byl zejména rozšířen o činnosti, na které cílila podpora ROP NUTS 2, výzva č. 4, a byli zvoleni noví členové představenstva společnosti Farma Čapí hnízdo, a to obž. Ing. N., Ph.D., Ing. J. N. a L. K., a členové její dozorčí rady, kterými se stali A. B., M. H. a I. H., tedy osoby z řad rodinných příslušníků obž. Ing. B., nebo jemu blízké osoby, nebo osoby působící na různých místech ve společnostech skupiny AGROFERT, tedy osoby, na které měl obž. Ing. B., který jejich prostřednictvím rozhodoval o řízení a chodu společnosti Farma Čapí hnízdo, podstatný vliv, zajistil, aby M. H., bratr M. B., na základě smluv o úplatném převodu cenných papírů ze dne 16. 2. 2008 účelově koupil akcie společnosti Farma Čapí hnízdo, a to 1 ks s číslem A XXX od A. B., 1 ks s číslem A xxx od A. B. a 10 ks s čísly A xxx od M. B., přičemž účelem tohoto převodu bylo to, aby osoby v poměru příbuzenském k obž. Ing. B., nebo obdobném, neměly určité množství hlasovacích práv, která náležejí akcionářům společnosti FČH, a aby tato společnost tak zdánlivě naplňovala definici nezávislého podniku a mohla se ucházet o dotaci poskytovanou z ROP NUTS 2,

přičemž s uvedením těchto nepravdivých údajů a zamlčením podstatných údajů obž. Ing. N., Ph.D., byl projekt MKA ČH po posouzení pracovníky Úřadu RR doporučen ke schválení Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy (dále též jen „Výbor RR“), který na svém 24. zasedání dne 20. 8. 2008 přijal usnesení č. 02-24/2008/VRRSČ, kterým schválil k financování i projekt MKA ČH, na základě čehož byla mezi Regionální radou, jako poskytovatelem dotace, a společností Farma Čapí hnízdo, jako příjemcem dotace, uzavřena Smlouva o poskytnutí dotace č. S/0050/RRSC/2008/VRRSČ, kterou podepsali dne 15. 10. 2008 obž. Ing. N., Ph.D., a Ing. J. N. za společnost Farma Čapí hnízdo a dne 22. 10. 2008 Ing. Petr Bendl, předseda Regionální rady, a která obsahovala taxativně stanovené podmínky a čestné prohlášení příjemce dotace, že všechny údaje uvedené v souvislosti s uzavřením této smlouvy o projektu, své osobě, včetně finanční a majetkoprávní situace, jsou pravdivé a úplné, a jejíž přílohou bylo i Prohlášení, a na základě této smlouvy byla Regionální radou poskytnuta společnosti Farma Čapí hnízdo dotace v maximální výši 50.000.000 Kč, z níž měl činit podíl finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje 42.500.000 Kč, ze státního rozpočtu ČR 3.750.000 Kč a z rozpočtu Středočeského kraje 3.750.000 Kč,

a následně byly z účtu Regionální rady č. xxx vedeného u banky Česká spořitelna, a.s., převedeny na účet č. xxx/8150, vedený pro společnost FČH bankou HSBC, finanční prostředky ve výši 26.606.818,73 Kč dne 27. 11. 2009, ve výši 13.393.181,27 Kč dne 18. 12. 2009 a ve výši 9.997.443,36 Kč dne 23. 8. 2010 na základě žádostí o platbu č. 01/00095 ze dne 18. 11. 2009, č. 02/00095 ze dne 14. 12. 2009 a č. 03/00095 ze dne 27. 7. 2010, které za společnost Farma Čapí hnízdo zaslala obž. Ing. N., Ph.D., ačkoliv věděla, že tato společnost nesplňuje podmínky definice malého a středního podniku,

čímž v úmyslu získat pro společnost Farma Čapí hnízdo neoprávněně finanční prostředky formou dotace z ROP NUTS 2 v celkové výši 49.997.443,36 Kč, z nichž podíl finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje činil 42.497.826,80 Kč a podíl finančních prostředků ze státního rozpočtu ČR stejně jako podíl finančních prostředků z rozpočtu Středočeského kraje činily 3.749.808,25 Kč,

obž. Ing. J. N., Ph.D., nar. xxx, uvedla nepravdivé údaje o tom, že společnost Farma Čapí hnízdo je nezávislý malý a střední podnik, a zamlčela, že osobou fakticky tuto společnost ovládající a uplatňující na její chod rozhodující vliv je obž. Ing. A. B., nar. xxx, jehož prostřednictvím a prostřednictvím jeho dcery A. B., jeho tehdejší družky M. B. a jejího bratra M. H., jako deklarovaných akcionářů společnosti Farma Čapí hnízdo, byla tato společnost propojena se společnostmi ze skupiny AGROFERT a hodlala působit s některými z nich na stejných relevantních trzích i na sousedním trhu a díky společnostem AGROFERT a IMOBA měla bezproblémový přístup k dostatečným finančním zdrojům,

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

a obž. Ing. A. B., nar. xxx, svým vlivem a činností zajistil vytvoření podmínek k tomu, aby společnost Farma Čapí hnízdo zdánlivě navenek splňovala kritéria zájemce o dotaci tak, aby se o poskytnutí dotace z ROP NUTS 2, výzva č. 4, mohla tato společnost ucházet, ačkoliv si byl, stejně jako obž. Ing. J. N., Ph.D., vědom toho, že minimálně jeho prostřednictvím a prostřednictvím jeho dcery A. B., jeho družky M. B. a jejího bratra M. H. byla společnost Farma Čapí hnízdo propojena se společnostmi ze skupiny AGROFERT, a že tato společnost hodlá po dokončení výstavby MKA ČH působit na stejných relevantních trzích jako některé tyto společnosti i na sousedním trhu,

příčemž vyplacením dotace z ROP NUTS 2, výzva č. 4, společnosti Farma Čapí hnízdo způsobili poškozené Regionální radě škodu ve výši 49.997.443,36 Kč, z čehož výše finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu Evropské unie činila 42.497.826,80 Kč,

čímž měli spáchat

obž. Ing. J. N., Ph.D.,

zločin dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku a zločin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku,

obž. Ing. A. B.

pomoc ke zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku,

neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

Odůvodnění:

I. Procesní historie této trestní věci

a) Usnesení o zahájení trestního stíhání

1. **Trestní stíhání obou obžalovaných** a dalších 9 osob (Ing. J. N., L. K., Ing. Z. K., Ing. J. F., J. P., A. B. ml., A. B., M. B. a M. H.) **bylo zahájeno usnesením ze dne 29. 9. 2017**, v případě obžalované J. N. pro trestné činy dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku, vždy ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, v případě obžalovaného A. B. pro tytéž trestné činy spáchané ve formě účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, tedy ve formě organizátorství.

2. Obžalovanému A. B. bylo tímto usnesením kladeno – stručně shrnuto – za vinu, že v úmyslu podvodně získat dotaci na projekt, který od počátku měla realizovat společnost IMOBA, v rozporu s podmínkami a účelem dotace, s vědomím, že IMOBA ani jiné společnosti z holdingu AGROFERT nespĺňují definici malého a středního podniku, za účelem zakrytí identity své osoby jako skutečného vlastníka a fakticky ovládající osoby společnosti ZZN AGRO Pelhřimov, dal pokyn představenstvu (mateřské) společnosti ZZN Pelhřimov, jehož členy byli spoluobvinění F., K. a P., aby účelově vyvedlo ZZN AGRO Pelhřimov (tedy pozdější Farmu Čapí hnízdo) z holdingové struktury AGROFERTU. Tito spoluobvinění za účelem budoucího skrytí vlastnické struktury přeměnili uvedenou společnost s ručením omezeným na akciovou společnost, následně

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

jim dal A. B. pokyn k „fiktivnímu a ryze účelovému“ prodeji 20 akcií na majitele předem určeným nabyvatelům [spoluobvinění syn A. B. ml. (5 akcií), dcera A. B. (5 akcií) a dlouholetá partnerka M. B. (10 akcií)], k němuž došlo 31. 12. 2007. Uvedení nabyvatelé věděli, že se jedná o formální a fiktivní převod a žádné akcie ve skutečnosti nekoupili ani nepřevzali. Následně 17. 1. 2008 došlo na základě pokynu A. B. ke změně názvu společnosti ZZN AGRO Pelhřimov na Farma Čapí hnízdo, změně předmětu podnikání (rozšíření mj. o služby cestovního ruchu) a volbě nových členů představenstva (obžalovaná J. N., J. N., L. K.) a dozorčí rady (mj. A. B., M. H.), přičemž všechny tyto osoby od začátku věděly, kdo je faktickým vlastníkem akcií a osobou vykonávající rozhodující vliv na chod společnosti. Dále se v usnesení uvádí, že měl 16. 2. 2008 zcela účelově na základě další fiktivní smlouvy o úplatném převodu cenných papírů M. H. koupit 10 akcií M. B. a po 1 akcií obou dětí obžalovaného A. B., když jediným účelem mělo být další zastření identity skutečného vlastníka A. B. a formální a účelové obejití požadavků na malý a střední podnik, tedy aby osoby, které by mohly být považovány za blízké obžalovanému A. B., nevlastnily podíl 25 % a více na základním kapitálu společnosti, a ta tak nebyla považována za partnerský podnik. Následně na základě pokynů obžalovaného A. B. mělo představenstvo Farmy Čapí hnízdo, jehož členové věděli, že A. B. je osobou skutečně ovládající Farmu Čapí hnízdo, zpracovat projekt Multifunkčního kongresového areálu Čapí hnízdo, který s žádostí o poskytnutí dotace a čestným prohlášením podepsaným 28. 2. 2008 obžalovanou J. N. byl téhož dne zaevidován v informačním systému a 29. 2. 2008 doručen v tištěné podobě Úřadu regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy. Obžalovaná J. N. stvrdila žádost o poskytnutí dotace svým podpisem.

3. V žádosti o dotaci včetně příloh měli obžalovaná J. N. a původně spoluobviněný J. N. vědomě uvést nepravdivé a hrubě zkreslené údaje a zamlčet některé podstatné skutečnosti, a to konkrétně:

- a) uvést hrubě zkreslené ekonomické údaje a parametry,
- b) uvést nepravdivé informace o úvěru, ze kterého měla být výstavba financována (délka, výše, doba splatnosti úvěru),
- c) zamlčet podstatné údaje začerněním výše nájemného podle smluv mezi IMOBOU a Farmou Čapí hnízdo,
- d) uvést nepravdivé informace o financování projektu (tedy že má být z rozhodující části financován z bankovních úvěrů, reálně však ze soukromých nebankovních zdrojů),
- e) uvést, že žadatel je malý podnik a že jde o nezávislý podnik, i když věděli, že skutečným vlastníkem a osobou fakticky ovládající je A. B. a že Farma Čapí hnízdo tvoří s AGROFERT HOLDING jednu hospodářskou entitu, což zamlčeli.

4. Na základě těchto nepravdivých a hrubě zkreslených údajů pak byl projekt schválen k financování a 15. 10. 2008 podepsali obžalovaná J. N. a J. N. smlouvu o poskytnutí dotace s Regionální radou regionu soudržnosti Střední Čechy, když přílohou bylo i prohlášení příjemce dotace o způsobilosti jakožto malý a střední podnik, které též oba podepsali. Následně na základě tří žádostí o platbu, které podávala obžalovaná J. N., byly ve dnech 27. 11. 2009, 18. 12. 2009 a 23. 8. 2010 jako dotace vyplaceny Farmě Čapí hnízdo finanční prostředky v celkové výši 49 997 443,36 Kč.

5. Lze dodat, že v popisu skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání se i na dalších místech hovoří o záměru obžalovaného A. B. účelově a pouze formálně vyvést společnost ZZN AGRO Pelhřimov z koncernu AGROFERT, resp. účelově a záměrně vytvořit zdání, že se jedná o malý a střední podnik (případně napomoci, aby se tak tato společnost navenek tvářila), aby se mohla ucházet o dotaci.

6. Na okraj pak lze zmínit, že se na str. 69 tohoto usnesení policejní orgán stručně zabýval i případnou trestní odpovědností pracovníků Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední

Čechy, nicméně konstatoval, že se nepodařilo prokázat jejich úmyslné zavinění a případnému trestnímu stíhání pro nedbalostní porušení povinnosti při správě cizího majetku by bránilo promlčení.

b) Usnesení státního zástupce, jimiž rozhodl o stížnostech obviněných proti usnesení o zahájení trestního stíhání

7. Usnesením ze dne 30. 4. 2018, č. j. 1 KZV 188/2017-428, **státní zástupce zamítl stížnosti** obžalovaných A. B. a J. N. a rovněž spoluobviněných J. N., M. B., A. B. ml., A. B. a M. H..

8. Státní zástupce nicméně v některých bodech dal argumentaci podaných stížností za pravdu, když především poukázal na to, že nepravdivý, hrubě zkreslený nebo zamlčený údaj v žádosti o dotaci musí být v případě trestného činu dotačního podvodu podstatný (důležitý), takže takovým údajem nemůže být začerněný údaj (kdyby totiž takový údaj poskytovatel dotace považoval za důležitý, nic mu nebránilo požadovat doplnění, resp. „rozčerpání“); dále poukázal na to, že údaje týkající se financování a ekonomického stavu žadatele zřejmě rovněž nebyly závažnými údaji pro rozhodování, když navíc k těmto otázkám byly v dotačním řízení vypracovány expertní posudky Ing. H. a Ing. M.a, přes jejichž kritické vyznění byla dotace proplacena. Lze v této souvislosti ve vztahu k usnesení o zahájení trestního stíhání zjednodušeně uvést, že z podrobné argumentace státního zástupce se podává závěr, že důležitým nepravdivým údajem, jenž měl být v žádosti o dotaci uveden, mohl být pouze údaj o tom, že Farma Čapí hnízdo je nezávislý malý podnik; podezření vůči obviněným ve vztahu k úmyslnému uvedení tohoto nepravdivého údaje pak státní zástupce v době svého rozhodování shledal dostatečně odůvodněným.

9. Usnesením ze dne 30. 4. 2018, č. j. 1 KZV 188/2017-420, zároveň **státní zástupce zrušil usnesení o zahájení trestního stíhání původně obviněných Ing. J. F., L. K., Ing. Z. K. a J. P.**, a to stručně řečeno proto, že v jejich případě shledal, že nelze dovodit jejich úmysl zakrýt skutečného vlastníka akcií, resp. připravit situaci, ve které bude spáchán trestný čin, u L. K. pak povědomí o tom, že podáním žádosti o dotaci může být spáchán trestný čin.

c) Návrh na podání obžaloby ze dne 15. 4. 2019

10. Dne 15. 4. 2019 po skončení vyšetřování **navrhl vrchní komisař podat obžalobu** na A. B., J. N. i ostatní obviněné J. N., A. B., M. B. a M. H. (trestní věc obviněného A. B. ml. byla již předtím vyloučena k samostatnému projednání).

11. Návrh byl formulován velmi obdobně jako usnesení o zahájení trestního stíhání, jednání obžalovaného A. B. v něm bylo kvalifikováno jako organizátorství zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku, jednání obžalované J. N. jako spolupachatelství tohoto zločinu. Fakticky tedy policejní orgán i po skončení vyšetřování stále obžalovanému A. B. kladl za vinu, že společně se svými rodinnými příslušníky, obžalovanou J. N. a J. N., jako jejich organizátor, jednal úmyslně a vědomě tak, aby účelově zakryl svou identitu jako skutečného vlastníka všech akcií a osoby Farmy Čapí hnízdo ovládající a aby vytvořil zdání, že se jedná o malý podnik způsobilý ucházet se o dotaci.

12. V odůvodnění návrhu (str. 19 a násl.) vrchní komisař zdůraznil, že z důkazů vyplývá, že není pochyb, že se od počátku jednalo o projekt obžalovaného A. B., že Farma Čapí hnízdo byla z holdingu AGROFERT vyvedena pouze za tím účelem, aby „na oko“ splnila podmínky malého podniku, že následně Farma Čapí hnízdo stavěla „na pozemcích holdingu, za peníze holdingu, pod dozorem holdingu a byla řízena lidmi z holdingu,“ navíc její akcionáři byli vždy zastupováni právníky z holdingu. Výpovědi obviněných M. B., M. H. a A. B. policejní orgán vyhodnotil jako účelové, protože dle jeho zjištění ani děti ani manželka A. B. neměly sebemenší zájem, schopnosti ani zdroje na to vykonávat akcionářská práva a realizovat takto nákladný projekt, nikdo z nich aktivně nepodnikal a neměl s realizací obdobného díla zkušenosti.

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

d) Usnesení státního zástupce o zastavení trestního stíhání ze dne 30. 8. 2019

13. Usnesením ze dne 30. 8. 2019, č. j. 1 KZV 188/2017-999, státní zástupce trestní stíhání všech 6 obviněných, včetně A. B. a J. N., zastavil.

14. Státní zástupce v tomto usnesení učinil závěr, že pro posouzení věci je stěžejní otázkou, zda Farma Čapí hnízdo byla v době podání žádosti o dotaci malým podnikem, resp. zda obžalovaná J. N. a J. N. v době podání žádosti, případně v době do uzavření smlouvy o poskytnutí dotace, věděli, že Farma Čapí hnízdo o dotaci žádat nemůže, a úmyslně uvedli nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčeli, s tím, že případná trestnost jednání ostatních obviněných (včetně A. B.) jako účastníků se odvíjí od jejich trestnosti. S odkazem na odůvodnění svého předchozího rozhodnutí státní zástupce uvedl, že takovým relevantním údajem by mohlo být pouze prohlášení, že společnost splňuje definici malého podniku.

Definice malého podniku

15. Již v této části odůvodnění rozsudku je nezbytné citovat podstatné části definice malého podniku, neboť s touto definicí, která se nemusí zcela překrývat a skutečně se zcela nepřekrývá s běžným, obecným chápáním tohoto výrazu, pracoval státní zástupce ve svém usnesení a z této definice musela vycházet i další rozhodnutí, včetně tohoto rozsudku, proto není možné bez její znalosti porozumět dalšímu procesnímu vývoji ani podstatě této trestní věci.

16. V příloze Doporučení Komise č. 2003/361/ES z 6. 5. 2003 (dále jen „Doporučení“, případně „Doporučení Komise“), z níž vycházely i pokyny pro žadatele a příjemce dotace řešené v této trestní věci, je v čl. 2 malý podnik definován podle počtu zaměstnanců a obratu (bilanční sumy), přičemž tato kritéria Farma Čapí hnízdo sama o sobě nepochybně splňovala, ale v čl. 3 se zároveň hovoří o tom, že nezávislý podnik je jen takový, který není zařazen mezi partnerské (tedy takové, kde podnik sám nebo s propojenými podniky vlastní 25 % kapitálu nebo hlasovacích práv jiného podniku – tyto podniky jsou specifikovány v čl. 3, odst. 2 přílohy Doporučení) nebo propojené.

17. Propojené podniky jsou v čl. 3 odst. 3 přílohy Doporučení definovány takto:

„Propojenými podniky“ se rozumějí podniky, mezi nimiž existuje některý z následujících vztahů:

- a) podnik vlastní většinu akcionářských nebo členských hlasovacích práv v jiném podniku,*
- b) podnik má právo jmenovat nebo odvolat většinu členů administrativního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného podniku,*
- c) podnik má právo uplatňovat rozhodující vliv v jiném podniku podle smlouvy uzavřené s daným podnikem nebo dle ustanovení v memorandu nebo ve stanovách tohoto podniku,*
- d) podnik, který je akcionářem nebo členem jiného podniku, ovládá sám v souladu s dohodou uzavřenou s jinými akcionáři nebo členy daného podniku většinu akcionářských nebo členských hlasovacích práv v příslušném podniku.*

Předpokládá se, že rozhodující vliv není uplatňován, pokud investoři uvedení v odst. 2 druhém pododstavci nejsou zapojeni přímo či nepřímo do řízení daného podniku, aniž jsou tím dotčena jejich práva jakožto zainteresovaných osob.

Podniky, mezi nimiž a jedním či více dalšími podniky nebo mezi nimiž a některým z investorů uvedených v odstavci 2 existuje některý ze vztahů popsaných v prvním pododstavci, jsou rovněž považovány za propojené.

Podniky, které mají jeden či více takových vztahů s fyzickou osobou nebo se skupinou fyzických osob, které jednají společně, jsou také považovány za propojené podniky, pokud svou činnost nebo část své činnosti vykonávají na stejném trhu nebo na sousedních trzích.

Za „sousední trh“ se považuje trh pro výrobky nebo služby, který přímo navazuje na relevantní trh.

18. V článku 3 odst. 5 přílohy Doporučení je dále uvedeno, že podniky mohou vydat prohlášení o svém postavení nezávislého podniku, partnerského podniku nebo propojeného podniku, a to i v případě, že základní kapitál je rozdělen způsobem, který neumožňuje přesné určení toho, kdo jej drží, v kterémžto případě může podnik v dobré víře prohlásit, že může oprávněně předpokládat, že není vlastněn z 25 % nebo z více procent jiným podnikem ani společně podniky vzájemně mezi sebou propojenými.

19. Je třeba dodat, že v případě partnerských a propojených podniků pak bylo nutné na základě čl. 6 přílohy Doporučení počítat s ukazateli všech těchto podniků agregovaně, nikoli tedy samostatně. To znamená, že pokud by Farma Čapí hnízdo byla ve smyslu Doporučení propojena např. s holdingem AGROFERT, byl by údaj o nezávislém malém podniku objektivně nesprávný.

20. Konečně je nezbytné citovat odstavce 12 úvodní části Doporučení, v němž se uvádí důvody přijetí tohoto doporučení a kde je doslova uvedeno: *Ve vhodných případech by se měly vzít v úvahu rovněž vztahy mezi podniky, které vznikají prostřednictvím fyzických osob, s cílem zajistit, aby výhody plynoucí malým a středním podnikům z různých pravidel nebo opatření mohly využívat pouze ty podniky, které je skutečně potřebují. Aby se přezkoumávání těchto situací omezilo na nejnужnější minimum, omezilo se zohledňování těchto vztahů na relevantní trhy nebo na sousední trhy – přičemž se případně odkazuje na definici Komise „příslušného trhu“ v oznámení komise o definici příslušného trhu pro účely soutěžního práva Společenství.* [Zde je uveden odkaz na Sdělení Komise o definici relevantního trhu z 9. 12. 1997 (97/C 372/03), v němž se detailně řeší definování a vymezení relevantního trhu z pohledu výrobního a zeměpisného trhu, nikoli ovšem otázka tzv. sousedních trhů – pozn. soudu.]

21. Státní zástupce ve svém usnesení, jímž rozhodl o zastavení trestního stíhání všech obviněných, rozebíral pochybnosti související s tím, kdo přesně převzal a držel akcie společnosti Farma Čapí hnízdo ke dni podání žádosti o dotaci, mimo jiné s ohledem na pobyt A. B. ml. dne 31. 12. 2017 v USA, z něhož vyplývalo, že si stěžímohl převzít akcie v ČR, nicméně uzavřel, že se nepodařilo prokázat, že by skutečným vlastníkem akcií byl obžalovaný A. B., a že nelze vyvrátit, že akcionářská struktura byla ke dni podání žádosti o dotaci taková, jak vyplývá ze smluvních dokumentů, tedy že 12 akcií vlastnil M. H. (byť tyto akcie držel pro sestru a její dvě děti), 4 akcie A. B. a 4 akcie A. B. ml. Z tohoto hlediska přicházelo tedy v úvahu propojení s AGROFERTEM a dalšími podniky ze skupiny přes tyto fyzické osoby.

22. Státní zástupce se pozastavil nad tím, že Farma Čapí hnízdo (dříve ZZN AGRO Pelhřimov) od roku 2004 do okamžiku podání žádosti o dotaci fakticky nevykonávala žádnou podnikatelskou činnost a fakticky nepodnikala v oblasti cestovního ruchu (jak sama v žádosti uvedla), nicméně konstatoval, že i auditní orgán Ministerstva financí vyložil, že v tomto ohledu podmínky pro přiznání dotace splněny byly, když činnost v oblasti cestovního ruchu byla vykonávána formou přípravy realizace tohoto projektu, a navíc podotkl, že svým usnesením neřeší otázku postupu poskytovatele dotace. Dále ve svém rozhodnutí upozornil na zjevné nadstandardní vztahy Farmy Čapí hnízdo a společností ze skupiny AGROFERT (dohoda o budoucí spolupráci, ručení a související vnitřní dokumenty banky HSBC, půjčky, vedení účetní agendy, poskytování reklamních služeb, pronájem a využívání objektu Vila, vlastnictví pozemků IMOBOU, ostatně i mediální prohlášení obžalovaného A. B. o jeho nejlepším projektu, pojišťovací smlouva Farmy Čapí hnízdo uzavřená v rámci rámcové smlouvy AGROFERTU, hrazení nákladů internetové domény Farmy Čapí hnízdo AGROFERTEM, byť s přefakturací), nicméně konstatoval, že vzhledem k tomu, že Farma Čapí hnízdo fakticky žádnou činnost v době podání žádosti o dotaci nezahájila a ZZN AGRO Pelhřimov fakticky nepodnikalo, nemohly být propojeným podnikem s podniky skupiny AGROFERT, protože nevykonávaly svou činnost na stejném relevantním trhu či sousedních trzích, neboť samy neprodukovaly žádné výrobky ani služby.

23. Státní zástupce v této souvislosti rozebíral rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ve věci HaTeFo z roku 2014 (sp. zn. C-110/13 ze dne 27. 2. 2014), z něhož vyplývá, že Doporučení musí být vykládáno tak, že podniky mohou být považovány za propojené i tehdy,

pokud z analýzy právních a hospodářských vztahů mezi nimi vyplývá, že prostřednictvím fyzické osoby nebo skupiny fyzických osob, které jednají společně, tvoří jedinou hospodářskou entitu, ačkoli formálně neudržují některý ze vztahů uvedených v čl. 3 odst. 3 prvním pododstavci přílohy Doporučení, ale že (pro závěr o propojenosti) stále platí podmínka výkonu činnosti na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích. Státní zástupce zdůraznil nemožnost dovozovat činnost na trzích pouze ze zapsaného předmětu podnikání a dále konstatoval, že pokud by se mělo vycházet z toho, jakou činnost zamýšlela Farma Čapí hnízdo fakticky vykonávat, a to jako hlavní činnost, tak nebylo zjištěno, že by tyto služby jako hlavní měly nabízet jiné společnosti ze skupiny AGROFERT. Ve vztahu k poskytování reklamy od roku 2009 dovedl státní zástupce, že Farma Čapí hnízdo měla v dané oblasti a daném prostoru (daný areál) monopolní a dominantní postavení, takže nelze určit relevantní či sousední trh.

24. Státní zástupce tedy uzavřel, že nebylo prokázáno, že by Farma Čapí hnízdo v době podání žádosti nebyla nezávislý, a tudíž malý podnik, takže tvrzení v žádosti o dotaci nelze považovat za nepravdivý údaj, tedy vůbec nebyla naplněna objektivní stránka trestného činu.

25. Závěr o neprokázání nenaplnění definice malého podniku státní zástupce, jak v usnesení uvedl, učinil přes prokázané rodinné vazby mezi obžalovaným A. B. jako jediným akcionářem AGROFERTU a akcionáři Farmy Čapí hnízdo, z nichž lze dovozovat jejich společné jednání, a přes další personální propojení prostřednictvím řady osob, na něž měl obžalovaný A. B. nepochybně vliv. Dále státní zástupce v usnesení (str. 86) konstatoval, že činnost A. B. a J. N. směřovala jednoznačně k získání dotace, že nepochybně z podnětu A. B. došlo ke změně právní formy ZZN AGRO Pelhřimov a k prodeji akcií na předem vybrané osoby, čímž si obžalovaný chtěl zajistit vliv na tuto společnost, která měla dále provozovat to, co stále považoval za svůj podnik. Jako účelové vyhodnotil státní zástupce tvrzení obžalovaného A. B., že chtěl dětem umožnit podnikat, a to vzhledem k nerentabilitě projektu, studiu syna v USA na pilota a těhotenství dcery. Za nepochybně účelový označil státní zástupce i následný prodej akcií M. H., který nemohl být považován za osobu obžalovanému A. B. blízkou, neboť tím by se pro případ zjišťování vlastníkům snížil procentuální podíl akcií držení rodinným příslušníky a obžalovaný by neměl ani z důvodu rodinných vazeb většinu hlasovacích práv, jeho faktický vliv ovšem zůstal zachován. Dále státní zástupce uvedl, že je nepochybné, že o těchto účelových krocích věděla i obžalovaná J. N., která zjistila možnost dotace. Státní zástupce výslovně uvedl, že účelové kroky A. B. a J. N. směřující k získání dotace pro společnost Farma Čapí hnízdo jsou jednoznačné (str. 87 usnesení). Dále státní zástupce poukázal na to, že v době následující po uzavření smlouvy o poskytnutí dotace bylo zjištěno, že Farma Čapí hnízdo netrpěla nevýhodami typickými pro malé a střední podniky (zejména přístup k finančním prostředkům – zde státní zástupce odkázal na poskytnuté a ručením zajištěné úvěry, půjčky a reklamu společností holdingu AGROFERT tvořící téměř výhradní příjmy Farmy Čapí hnízdo).

26. Státní zástupce dovedl, že účelem rozdělení podniků na nezávislé, partnerské a propojené jsou obecně ochrana a rozvoj tržního prostředí, v této souvislosti zamezení poskytování podpor velkým firmám prostřednictvím formálně nezávislých malých a středních podniků, nicméně u zastřehného propojení prostřednictvím fyzických osob při působení na jiných trzích k ničení konkurenčního prostředí a deformaci trhu nedochází.

27. Na závěr státní zástupce shrnul, že považuje za prokázané, že zejména A. B. a J. N. jednali vědomě účelově tak, aby byla poskytnuta dotace, a že existovalo spojení mezi Farmou Čapí hnízdo a AGROFERTEM prostřednictvím fyzických osob, které jednaly společně, nepodařilo se ale opatřit důkazy, že by Farma Čapí hnízdo nebyla nezávislým podnikem a nesplňovala definici malého podniku.

e) Usnesení nejvyššího státního zástupce ze dne 4. 12. 2019

28. Usnesením nejvyššího státního zástupce ze dne 4. 12. 2019, č. j. 2 NZA 309/2019-28, bylo, nicméně pouze v části týkající se obžalovaných A. B. a J. N., zrušeno usnesení státního zástupce o zastavení trestního stíhání ze dne 30. 8. 2019 jako nezákonné.

29. Jako jednu z výtek vůči postupu státního zástupce uvedl nejvyšší státní zástupce, že trestní stíhání bylo v počátku založeno na předpokladu fiktivnosti úkonů dokládajících vlastnictví akcií Farmy Čapí hnízdo osobami odlišnými od obžalovaného A. B., nicméně tento úvodní předpoklad nebyl prokázán, tvrzené dispozice s akciemi nebyly vyvráceny, na což vyšetřování podle něj adekvátně nereagovalo.

30. Nejvyšší státní zástupce jako podstatný (a zcela nový) argument ve svém usnesení uvedl, že stranou pozornosti zůstala otázka možné absolutní neplatnosti původního převodu akcií na rodinné příslušníky A. B., na což navazovaly některé jeho pokyny. K tomuto bodu považuje soud za vhodné pouze velmi stručně uvést, a to poněkud nesystematicky již v této rekapitulující pasáži odůvodnění, neboť by bylo zbytečné a matoucí se k němu později vracet, že se jednalo o zjevnou chybu nejvyššího státního zástupce, který buď zcela nesprávně interpretoval obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.), nebo při dané úvaze zaměnil společnosti ZZN Pelhřimov a ZZN AGRO Pelhřimov. Obhajoba následně na tuto zjevnou chybu upozornila a dozorový státní zástupce zcela správně tuto linii dále nesledoval.

31. Nejvyšší státní zástupce se neztotožnil s právními úvahami dozorového státního zástupce, jestliže tento směřoval své hodnocení splnění podmínek malého podniku do října 2008 (uzavření smlouvy o poskytnutí dotace) jako do mezního okamžiku posouzení trestní odpovědnosti obviněných; s tímto nejvyšší státní zástupce souhlasil ve vztahu k trestnému činu dotačního podvodu (nicméně s tím, že i následné jednání obviněných je třeba hodnotit z hlediska okolností objasňujících motivaci, zaměření a cíl jednání předcházejícího uzavření smlouvy), ale nikoli ve vztahu k trestnému činu poškození finančních zájmů Evropské unie, k jehož spáchání podle nejvyššího státního zástupce mohlo dojít i dalšími kroky při čerpání dotace, tedy zatajením nesplnění podmínek v souvislosti s podáním žádostí o čerpání dílčích částek po uzavření smlouvy (tedy až do července 2010).

32. Shodně jako dozorový státní zástupce učinil nejvyšší státní zástupce závěr, že propojenost podniků je podstatná jen při činnosti na stejném relevantním nebo sousedním trhu, když existence skupiny společně jednajících fyzických osob, jejichž prostřednictvím došlo k úzké propojenosti Farmy Čapí hnízdo a AGROFERTU, byla nepochybně zjištěna (úzké rodinné vazby, těsná a rozsáhlá obchodní spolupráce, uhrazení kupní ceny za akcie obžalovaným A. B., a to až *ex post*, resp. nehrzení ceny za akcie M. H., okolnosti poskytnutí bankovních úvěrů včetně ručení za ně, půjčky Farmě Čapí hnízdo, personální propojení orgánů a zaměstnanců včetně jednání Ing. P. v bance, vlastnictví pozemků IMOBOU a s tím související koordinace jednání IMOBY a Farmy Čapí hnízdo, vlastnictví webové domény Farmy Čapí hnízdo AGROFERTEM, následná aktivita obžalovaného A. B. zachycená ve výpovědích např. svědků S. a A., platby za reklamy). Nejvyšší státní zástupce tedy učinil závěr, že propojenost ve smyslu čl. 3 odst. 3 písm. a), d) přílohy Doporučení byla dána.

33. Jak již bylo uvedeno, nejvyšší státní zástupce zároveň shodně jako dozorový státní zástupce konstatoval, že propojenost není překážkou poskytnutí dotace, pokud podniky nevykonávají činnost na stejném relevantním nebo sousedním trhu, shledal však odlišně, že při posouzení otázky trhu je třeba zohlednit i plánované působení a že se nemusí jednat o stěžejní a hlavní oblast činnosti (postačí dílčí působení na některém relevantním trhu), a vytkl v této souvislosti, že nebylo provedeno zkoumání faktického působení jednotlivých společností holdingu AGROFERT, když shodně s dozorovým státním zástupcem konstatoval, že není rozhodný zapsaný předmět podnikání. Při vymezení působení Farmy Čapí hnízdo nejvyšší státní zástupce uvedl, že tato společnost měla působit v oblastech poskytování služeb cestovního ruchu (především poskytování hotelových a kongresových služeb) a poskytování propagace včetně reklamy, naproti tomu není

relevantní zemědělská produkce v počátku roku 2008, neboť šlo pouze o jednorázovou či doplňkovou aktivitu. Z uvedeného tedy vyplývala nutnost zjistit, zda některá ze společností holdingu AGROFERT vykonávala jako důležitou (nikoli nutně hlavní) součást svého obchodního portfolia činnost na popsáných relevantních, resp. sousedních trzích.

34. Zároveň nicméně nejvyšší státní zástupce zmínil a rozebral nejednoznačnost vymezení pojmu tzv. sousedních trhů z hlediska posuzování subjektivní stránky trestného činu, tedy úmyslu uvádět nepravdivé údaje, s tím, že takový úmysl lze ve vztahu k sousednímu trhu reklamy „více než *problematicky dovozovat*“, pokud se této oblasti nevěnovala konkrétně školení, semináře či nebyly jiné materiály pro žadatele (zájemce) o dotaci; výslovně uvedl, že jinak by bylo možné úvahy o trestní odpovědnosti z hlediska subjektivní stránky trestného činu spojovat pouze s působením na stejných relevantních trzích.

35. Zeměpisně jako relevantní trh vymezil nejvyšší státní zástupce území celé České republiky.

36. Nejvyšší státní zástupce se dále zabýval tím, co označil za „*materiální kritérium*“ určení malého a středního podniku, které lze podle něho dovodit z obecných ustanovení úvodní části Doporučení a ze starší rozhodovací praxe SDEU a Komise a které souvisí především se schopností získávat finanční prostředky (stručně řečeno situací, kdy podnik sice splní formální kritéria, ale ve skutečnosti patří do velké skupiny podniků), ovšem s tím, že i zde je třeba vyhodnotit, zda obviněným lze klást z hlediska subjektivní stránky trestného činu za vinu, že tato materiální kritéria v prohlášení nezohlednili; v této souvislosti poukázal na nutnost vyhodnotit důvod, proč byly z úvěrové smlouvy dokládané poskytovateli dotace vyjmuty listy obsahující ujednání o ručení AGROFERTU (zda si byli obvinění vědomi kritéria materiální stránky, nebo se jednalo o obchodní tajemství), a dále posoudit, zda vůbec bylo skutečně povinností žadatele materiální kritéria vyhodnocovat, nebo to měl učinit až řídicí orgán, čemuž by odpovídalo i znění uživatelské příručky k definici malého a středního podniku z roku 2006.

37. Za účelem posouzení otázky úmyslného zavinění obžalovaného A. B. v nastíněných souvislostech uložil nejvyšší státní zástupce dozorovému státnímu zástupci zabývat se tím, zda ze strany obžalovaného nedošlo k cílenému a účelovému zastírání skutečnosti, že Farma Čapí hnízdo zůstala i po roce 2008 z faktického i právního hlediska součástí konsolidovaného celku skupiny AGROFERT, a objasnit způsob vytváření konsolidované účetní závěrky.

38. Nejvyšší státní zástupce akceptoval zastavení trestního stíhání u dětí a manželky A. B., M. H. a J. N. s ohledem na neprokázání úmyslného zavinění ve vztahu k neoprávněnému čerpání dotace.

39. U obžalovaných A. B. a J. N. však nejvyšší státní zástupce popsal, že z důkazů vyplývá, že žádná ze společností skupiny AGROFERT před podáním žádosti nespĺňovala kritéria malého a středního podniku, že formální vyčlenění Farmy Čapí hnízdo proběhlo na základě rozhodnutí obžalovaného A. B., z jeho iniciativy byly akcie převedeny na rodinné příslušníky způsobem, který znemožňoval identifikaci skutečných vlastníků (hodnocení této věci ze strany dozorového státního zástupce označil nejvyšší státní zástupce za logické), i po převodu charakter podnikání neodpovídal nezávislému podniku, nadále existovala naprostá ekonomická závislost na skupině AGROFERT, a nastínil, při zvážení jakých skutečností je třeba zabývat se pečlivě subjektivní stránkou trestného činu u obžalovaných, s ohledem na informace, které měli, včetně např. toho, do jaké míry mohli předpokládat, že i po formálním oddělení Farmy Čapí hnízdo od AGROFERTU bude struktura nadále zakládat vztah propojených podniků.

40. V závěru usnesení v rámci svých pokynů nejvyšší státní zástupce opětovně uvedl, že subjektivní stránku jednání obžalovaných bude třeba posuzovat nejen ve vztahu k faktickým okolnostem nasvědčujícím propojení Farmy Čapí hnízdo s jiným podnikem skupiny AGROFERT, ale rovněž ve vztahu k jejich vědomosti o naplnění definičních znaků propojených podniků, tedy jejich schopnosti a možnosti tyto znaky vyhodnotit v kontextu informací, se kterými v roce 2008

pracovali, a znalostí, jež od nich v roce 2008 bylo možné rozumně požadovat. Zdůraznil, že na rozdíl od správního posouzení se vyžaduje v trestním právu prokázání úmyslu. Mimo jiné zmínil i to, že v případě zjištění průniku relevantních trhů nelze u obžalované J. N. (na rozdíl od obžalovaného A. B.) bez dalšího předpokládat povědomí o všech obchodních aktivitách skupiny AGROFERT.

f) Návrh na podání obžaloby ze dne 31. 5. 2021

41. Dne 31. 5. 2019 **navrhl vrchní komisař** po skončení rozsáhlého doplnění vyšetřování provedeného v intencích pokynů dozorového státního zástupce, jež vycházely z výše citovaného usnesení nejvyššího státního zástupce, **podat obžalobu na obžalované A. B. a J. N..**

42. V odůvodnění svého návrhu policejní orgán shrnul, že z důkazů vyplývá enormní kontinuální zájem A. B. na tomto původně jeho projektu po celou dobu přípravy, výstavby i pozdějšího užívání areálu, že nebyl shledán žádný ekonomický důvod k vyčlenění projektu, resp. areálu z AGROFERTU, že považuje s ohledem na nemoc a těhotenství dcery a studium syna v USA za vyloučené, aby děti obžalovaného měly zájem o výkon akcionářských práv. Policejní orgán dospěl k závěru, že jediným faktickým vlastníkem Farmy Čapí hnízdo byl A. B., který nadále vykonával na chod a fungování společnosti absolutní vliv, když AGROFERT ručením, půjčkami i hrazením reklamních služeb činnost Farmy Čapí hnízdo financoval. Obžalovaná J. N. musela vzhledem ke své odbornosti vědět, jaké jsou podmínky dotace (kritéria malého a středního podniku) a zároveň o vztazích mezi Farmou Čapí hnízdo a AGROFERTEM, přičemž „nelze vyloučit“, že právě ona A. B. radila, jak kritéria „na oko“ obejít. Policejní orgán v návrhu podrobně popsal silné obchodní, finanční i personální propojení AGROFERTU a Farmy Čapí hnízdo.

43. Ve vztahu k vyšetřování, které probíhalo od roku 2019 v návaznosti na pokyny nejvyššího státního zástupce, tedy k prověřování směřujícímu k definičním znakům malého a středního podniku, včetně otázky trhů, na nichž společnosti působily, policejní orgán v návrhu na podání obžaloby výslovně uvedl, že je toho názoru, že „... *zkoumáním těchto okolností dochází ke určitému odklonu od podstaty vyšetřovaného skutku. Policejní orgán od počátku vyšetřování tvrdí, že v případě Farmy Čapí hnízdo došlo ke zcela účelové snaze vytvořit zdání, že podmínky malého a středního podniku subjekt splňuje, potažmo k účelovému docílení, aby projekt formálně podmínky malého a středního podniku plnil. Jinými slovy, že tedy obvinění ví o tom, že podnik je zcela závislý, ale deklarují, že je nezávislý, že ví, že je propojený s AGROFERTEM, ale deklarují, že není. K naplnění subjektivní stránky trestného činu je rozhodné právě toto vědomí, že deklarují něco jiného, než je ve skutečnosti. Policejní orgán však má pocit, že v rámci pokynů má dokazovat, zda to, co obvinění považují za fakt, je či není pravda. Obvinění v daném případě považují za fakt, že se jim podařilo, za vyvinutí značného úsilí, docílit toho, že propojené podniky navenek vypadají jako nepropojené. Proč má ale policejní orgán hodnotit, zda se náhodou obvinění při svém jednání nespletli, tedy zda náhodou podniky, dle definice, propojeny nebyly ani být nemohly...?“*

g) Vrácení věci k doplnění vyšetřování a nový návrh na podání obžaloby ze dne 20. 9. 2021

44. Státní zástupce dne 30. 8. 2021 vrátil věc policejnímu orgánu k doplnění vyšetřování, když mu uložil vyslechnout jako svědky A. B. ml., M. H., A. B., M. B. a T. R..

45. Toto doplnění bylo velmi rychle provedeno a 20. 9. 2021 policejní orgán předložil spis státnímu zástupci s již třetím návrhem na podání obžaloby, v němž odkázal na odůvodnění předchozího návrhu a dodal, že i svědci A. B. ml. a T. R. potvrdili, že Farmu Čapí hnízdo zcela ovládal a řídil A. B., když A. B. ml. potvrdil i fiktivnost převodu akcií.

h) Obžaloba ze dne 21. 3. 2022

46. V podané obžalobě je jednání J. N. posuzováno jako zločiny dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst.

1, 5 tr. zákoníku, zatímco jednání obžalovaného A. B. pouze jako pomoc ke zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku [správně § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, na tuto písařskou chybu byly procesní strany soudem upozorněny – pozn. soudu] k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku.

47. Obžalované J. N. je v obžalobě kladeno za vinu, že podala žádost o dotaci, ačkoli si byla vědoma, že Farma Čapí hnízdo nesplňuje podmínky dotace, když společnost označila za malý a nezávislý podnik, přičemž v žádosti i při následných žádostech o platbu zamlčela:

- že osobou fakticky společnost ovládající byl obžalovaný A. B., akcionář (*zřejmě míněno jediný*) a předseda představenstva AGROFERTU a předseda představenstva IMOBY, jehož prostřednictvím a prostřednictvím A. B., M. B. a M. H. jako deklarovaných akcionářů byla Farma Čapí hnízdo propojena se společnostmi holdingu AGROFERT,
- že Farma Čapí hnízdo hodlá po dokončení výstavby působit na stejných relevantních trzích jako společnosti z holdingu AGROFERT: AGFoundation (trh kongresové a školicí činnosti), IMOBA a Penzion Labská (trh ubytovacích služeb, provozování nebo pronájmu ubytovacích a restauračních zařízení) a slovenské společnosti TK SLÁVIA, Istrochem Reality a KOMPLET – AGRO (trh reklamních a propagačních služeb), přičemž trh reklamních a propagačních služeb je zároveň třeba posoudit jako sousední trh navazující na trhy, na nichž produkují výrobky společnosti holdingu AGROFERT, kterým Farma Čapí hnízdo hodlala poskytovat reklamní a propagační služby,
- a že AGROFERT ručil Farmě Čapí hnízdo za bankovní úvěry, IMOBA se za ně na základě zástavní smlouvy zaručila nemovitostmi, AGROFERT následně poskytoval Farmě Čapí hnízdo přímé půjčky ve výši 150 milionů Kč, tedy Farma Čapí hnízdo měla zjevně bezproblémový přístup k finančním zdrojům, přičemž tyto informace mohly mít vliv na posouzení, zda Farma Čapí hnízdo splňuje definici malého a středního podniku.

48. Obžalovanému A. B. je obžalobou kladeno za vinu, že za účelem zdánlivého vytvoření formálních předpokladů nutných pro splnění požadavků kladených na žadatele o dotaci v úmyslu neoprávněně získat dotaci na realizaci svého původně soukromého projektu rodinné farmy, později transformovaného na multifunkční kongresový a školicí areál, který měla realizovat IMOBA, s vědomím, že IMOBA ani jiné společnosti ze skupiny AGROFERT nesplňují definici malého a středního podniku, a nejsou tedy způsobilé dotaci získat, zajistil, aby představenstvo společnosti ZZN Pelhřimov, jejímž jediným akcionářem AGROFERT byl, v říjnu 2007 rozhodlo o změně formy své dceřiné společnosti ZZN AGRO Pelhřimov na akciovou společnost, k čemuž nebyl žádný ekonomický důvod a jediným důvodem bylo účelové vyvedení ZZN AGRO Pelhřimov ze skupiny AGROFERT a snaha skrýt budoucí vlastnickou strukturu, a poté aby 17. 11. 2007 představenstvo ZZN Pelhřimov projednalo a schválilo prodej akcií ZZN AGRO Pelhřimov M. B., A. B. a A. B. ml., přičemž kupní cenu celkem 2 386 000 Kč uhradil ze svého účtu až 15. 9. 2008 obžalovaný A. B.. Důvodem tohoto převodu akcií bylo účelové a formální vytvoření zdání, že ZZN AGRO Pelhřimov je samostatný malý podnik, který není propojen s jinou společností, čímž se podle obžaloby obžalovaný A. B. vědomě a účelově snažil obejít kritéria kladená na žadatele o dotaci a formálně vytvořit možnost, aby se o ni ZZN AGRO Pelhřimov mohla ucházet. Následně, poté co na valné hromadě 17. 1. 2008, na níž akcionáře zastupovali advokáti, byly změněny statuty společnosti, obchodní firma na Farma Čapí hnízdo a adresa sídla na Semtín 1, k čemuž dal obžalovaný A. B. za vlastníka nemovitostí IMOBU souhlas, a byl rozšířen předmět podnikání o činnosti, na které dotační program cílil, dále byli zvoleni noví členové představenstva a dozorčí rady z okruhu rodinných příslušníků obžalovaného A. B., dalších blízkých osob a osob působících ve společnostech skupiny AGROFERT, tedy osob, na které měl A. B. podstatný vliv a jejichž prostřednictvím rozhodoval o řízení a chodu Farmy Čapí hnízdo, obžalovaný A. B. podle obžaloby zajistil, aby účelově koupil 12 akcií M. H., tak aby osoby v příbuzenském nebo obdobném

oměru k A. B. neměli určité množství hlasovacích práv a společnost zdánlivě naplňovala definici malého a středního podniku.

49. Následně byla na základě uvedení těchto nepravdivých údajů a zamlčení podstatných údajů J. N. uzavřena po posouzení pracovníky úřadu Regionální rady a po schválení projektu smlouva o poskytnutí dotace, k jejímuž podpisu J. N. a panem N. za Farmu Čapí hnízdo došlo 15. 10. 2008, a postupně byla vyplacena dotace, poslední část na základě žádosti o platbu z 27. 7. 2010, když žádosti zasílala J. N. s vědomím, že společnost nesplňuje podmínky definice malého a středního podniku.

50. Na konci popisu skutku je v obžalobě jednání obou obžalovaných znovu stručně shrnuto, přičemž je výslovně uvedeno, že obžalovaný A. B. věděl, že Farma Čapí hnízdo hodlá po dokončení výstavby působit na stejných relevantních trzích jako některé společnosti skupiny AGROFERT i na sousedním trhu.

51. V odůvodnění obžaloby (odst. 49) státní zástupce vymezil, že pro posouzení trestnosti obžalovaných je po objektivní stránce základní otázkou, zda Farma Čapí hnízdo byla v době podání žádosti o dotaci nezávislým malým a středním podnikem, a byla tedy o ni oprávněna žádat, po subjektivní stránce, zda obžalovaní A. B. a J. N. věděli, že o dotaci Farma Čapí hnízdo žádat nemůže.

52. Státní zástupce podobně jako ve svém předchozím usnesení činí v odůvodnění obžaloby závěr, že přes řadu nejasností (k nimž řadí mimo jiné to, že A. B. ml. nemohl 31. 12. 2007 podepsat převzetí akcií, protože byl v USA) je vzhledem k povaze anonymních akcií nemožné prokázat, kdo byl v okamžiku podání žádosti o dotaci (resp. žádosti o platby) skutečným akcionářem Farmy Čapí hnízdo. Nelze vyloučit, že akcionáři byli M. H. a A. B., nicméně vzhledem ke vztahům s obžalovaným A. B. jde jednoznačně o vztah propojenosti se společnostmi skupiny AGROFERT, který dokládají i obchodní, finanční a personální vztahy, jež státní zástupce v obžalobě znovu rekapituluje s odkazem na důkazy, které je prokazují.

53. Státní zástupce se v obžalobě podrobně věnuje otázce vymezení relevantního trhu z hlediska spojení výrobního a zeměpisného trhu, když s odkazem na rozhodnutí SDEU ve věci HaTeFo uzavírá, že pro posouzení podniků jako propojených postačí, aby z analýzy hospodářských a právních vztahů mezi nimi vyplývalo, že prostřednictvím fyzické osoby nebo skupiny fyzických osob, které jednají společně, tvoří podniky jednu hospodářskou entitu, ačkoli formálně ani neudržují jeden ze vztahů uvedených v čl. 3 odst. 3 přílohy Doporučení, ale že ani v takovém případě není dotčena podmínka výkonu činnosti podniků na stejném relevantním trhu nebo sousedních trzích (jinak řečeno, pakliže by podniky nepůsobily na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích, neměla by jejich propojenost na oprávněnost žádosti o dotaci vliv).

54. Na základě projektu předloženého se žádostí o dotaci státní zástupce shledal, že Farma Čapí hnízdo plánovala provozovat tyto obchodní aktivity: ubytovací a kongresové služby v zařízení hotelového typu vyšší úrovně, pronájem či provoz restaurace, reklamní a propagační služby, přidruženě též jiné doplňkové služby v cestovním ruchu a pronájem sportovišť. Ze zeměpisného hlediska vymezil státní zástupce trh vzhledem k oblasti nabídky (nikoli realizace) služeb celou ČR, potažmo i územím dalších států EU; odmítl tedy omezení na Středočeský kraj.

55. Na základě těchto úvah uvedl státní zástupce v odůvodnění obžaloby, že:

- IMOBA ve stejné době působila na stejném relevantním trhu, protože hodlala působit jednak v Průhonících, jednak v Praze, kde měla provozovat multifunkční centrum zahrnující sportovní areál a restauraci vyšší úrovně, pronajímat sportoviště, poskytovat služby tenisových kurtů,

- AGFoundation v dané době vykonávala realizaci seminářů a školení pro jiné společnosti holdingu AGROFERT, tedy „*obdobnou činnost*“ ve vztahu ke kongresové a školicí činnosti, kterou zamýšlela realizovat Farma Čapí hnízdo,
- společnost Penzion Labská pronajímala penzion za účelem provozování restaurace a ubytovacích služeb jiné společnosti mimo skupinu AGROFERT,
- slovenské společnosti TK SLÁVIA, Istrochem Reality a KOMPLET-AGRO v letech 2008-2010 podnikaly v oblasti reklamních a marketingových služeb, nebylo zjištěno, že by nabízely nebo provozovaly služby na území ČR, nicméně státní zástupce uvedl, že „*kdyby byl trh vymezen jako území EU, bylo by naplněno jejich působení na stejném relevantním trhu jako Farma Čapí hnízdo, reklamu Farmy Čapí hnízdo přitom využívaly i zahraniční společnosti.*“

56. Na konci této pasáže odůvodnění obžaloby (str. 89) státní zástupce – dle zvolené formulace zjevně s určitou nejistotou ve vztahu k ostatním výše zmíněným společnostem – uzavírá, že „*Farma Čapí hnízdo působila na stejném trhu minimálně se společnostmi IMOB A v části její činnosti*“.

57. Dále státní zástupce v obžalobě uvádí, že reklamní a propagační činnost Farmy Čapí hnízdo, od počátku jedna z hlavních činností a hlavní zdroj příjmů, vykonávaná pro společnosti holdingu AGROFERT, byla činností na sousedním trhu ve vztahu k činnostem společností holdingu AGROFERT.

58. Státní zástupce proto učinil závěr, že se jednalo o propojené podniky, a proto byly hodnoty udávané v žádosti o dotaci (objektivně) nepravdivé.

59. V odůvodnění obžaloby státní zástupce uvádí, že J. N. „*zcela nepochybně seznámila A. B. s podmínkami, za kterých by bylo možno o dotaci žádat, v první řadě s předpoklady, které musí zájemce o dotaci splňovat.*“ Dále státní zástupce popisuje dle něho ze strany A. B. účelové vyčlenění ZZN AGRO Pelhřimov za účelem získání dotace, včetně změny formy společnosti a prodeje akcií rodinným příslušníkům, a následnou změnu akcionářské struktury, aby příbuzní nevlastnili 25 % hlasovacích práv, z čehož by byla v případě zveřejnění akcionářské struktury patrná propojenost s A. B., k čemuž uvádí, že „*na tuto skutečnost byl A. B. nepochybně upozorněn,*“ takže došlo k formálnímu převodu 60 % akcií na M. H.. Dále státní zástupce uvádí u J. N., že „*lze předpokládat, že sama jako odbornice na dotace upozornila na možné problémy při snaze získat předmětnou dotaci za situace, kdy by akcionářská struktura musela být zveřejněna... a sdělila nutnost změny rozložení akcií společnosti Farma Čapí hnízdo tak, aby většinu akcií držela osoba, která zdánlivě nemá vztah k A. B.*“. Státní zástupce opětovně připomíná nejasnosti plynoucí z toho, že A. B. ml. byl 31. 12. 2007 v USA a nemohl akcie převzít a tedy ani 1 akcií dále převést na M. H., takže se akcionářskou strukturu k okamžiku podání žádosti, uzavření smlouvy a podání žádostí o čerpání nepodařilo prokázat. Ze skutečnosti, že kupní cena za akcie byla společností ZZN Pelhřimov z účtu A. B. zaplacená až po zaslání smlouvy o dotaci k připomínkování, dovozuje státní zástupce, že s úhradou bylo vyčkáváno do rozhodnutí o dotaci, a kdyby nebyla dotace poskytnuta, mohla by pro nezaplacení kupní ceny prodávající společnost od smlouvy odstoupit.

60. Státní zástupce dále v obžalobě poukazuje na to, že obžalovaná J. N. neinformovala poskytovatele dotace o ručení AGROFERTU za úvěry ani o uzavřené smlouvě o půjčce, aby mohl poskytovatel posoudit splnění podmínek dotace, konkrétně absenci značného omezení přístupu k finančním prostředkům jako materiálního znaku malého podniku, což mohlo mít vliv na úvahu poskytovatele dotace (zde státní zástupce zjevně navazuje na materiální kritérium rozebrané v usnesení nejvyššího státního zástupce).

61. Subjektivní stránku trestného činu u obžalované J. N. dovodil státní zástupce z toho, že vzhledem k informacím, které o vývoji projektu, problémech s financováním a osobní vazbě A. B. k projektu měla, „*je nereálné, aby nebyla seznámena s akcionářskou strukturou Farmy Čapí hnízdo, neboť jako osoba zabývající se profesně dotacemi si musela být vědoma toho, že musí řešit otázku nezávislosti a případného partnerství a propojenosti společnosti Farma Čapí hnízdo s dalšími společnostmi*“ (konkrétně ze skupiny

AGROFERT). Musela si být též vědoma toho, že si „A. B., jebož stálým zájmem bylo objekt vybudovat, bude snažit udržet vliv na společnost, která by měla realizovat výstavbu a provoz.“ Jeví se tedy podle státního zástupce nereálné, aby obžalovaná J. N. nebyla informována o konkrétních akcionářích společnosti a spokojila se pouze s oznámením Mgr. K., že akcionáři jsou nepodnikající fyzické osoby. V souvislosti s podáním žádosti musela totiž řešit, zda Farma Čapí hnízdo není propojena s jinou společností, a to i prostřednictvím fyzických osob, aby mohla v prohlášení uvést, že Farma Čapí hnízdo je nezávislým podnikem. „I otázku vykazovaného převodu akcií je třeba posoudit tak, že k němu došlo na základě záslahu obviněné J. N.“, uvádí dále státní zástupce a pokračuje tím, že J. N. musela být zřejmá propojenost Farmy Čapí hnízdo se společnostmi z holdingu AGROFERT, přesto podepsala prohlášení, že se jedná o nezávislý podnik, a v projektu uvedla, že to je malý podnik. Ve vztahu k otázce, zda věděla o tom, že propojené podniky působí na stejném relevantním nebo sousedním trhu, si musela podle státního zástupce obžalovaná J. N. zjišťovat informace o podnikání společnosti AGROFERT, což měla dělat i po celou dobu podávání žádostí o čerpání průběžně do 27. 7. 2010, a působení na těchto trzích lze po celé relevantní období jednoznačně dovodit. Muselo jí být také v souvislosti s ručením i půjčkami zřejmé, že Farma Čapí hnízdo nemá problém s přístupem k finančním prostředkům. K zamlčení údajů o angažovanosti AGROFERTU při poskytování úvěru i o čerpání půjčky ze strany J. N. dle státního zástupce mělo dojít vědomě a úmyslně právě proto, aby se poskytovatel dotace možnostmi propojení a oprávněností a důvodností žádosti o dotaci, resp. čerpání nezabýval.

62. K obžalovanému A. B. státní zástupce dovodil, že s přihlédnutím k informacím, které A. B. měl, „je evidentní, že si (bez ohledu na to, zda A. B. ml. převzal akcie, či nikoli) byl vědom skutečnosti, že společnost Farma Čapí hnízdo i po provedených změnách nemůže splňovat kritéria zájemců o poskytnutí dotace, svým jednáním však zdánlivě vytvořil podmínky, aby J. N. mohla podat žádost a označit Farmu Čapí hnízdo za malý a nezávislý podnik, že si byl vědom svého vlivu na deklarované akcionáře i členy statutárních orgánů... je evidentní, že jeho jednání směřovalo úmyslně k neoprávněnému získání dotace pro Farmu Čapí hnízdo“. Odlišně od obžalované J. N. pak státní zástupce dovodil aktivní účast obžalovaného A. B. při vytváření podmínek pro spáchání trestného činu pouze do okamžiku podání žádosti o poskytnutí dotace, nikoli již později v souvislosti s podáváním žádostí o čerpání této dotace.

II. Posouzení podané obžaloby a předchozího průběhu řízení ze strany soudu

63. Přestože je zcela zjevné, že se orgány činné v přípravném řízení zabývaly touto trestní věcí velmi zodpovědně a s mimořádnou pečlivostí, konstatuje soud, že s právním posouzením věci a celkovou koncepcí a logikou postupu především dozorového státního zástupce a nejvyššího státního zástupce se z podstatné části neshoduje, a to z následujících důvodů:

a) K právní kvalifikaci a časovému vymezení trestněprávně relevantního jednání obžalovaných v obžalobě

64. Při nařízení hlavního líčení dne 6. 6. 2022 soud upozornil obžalovaného A. B. (a ostatní procesní strany), že v případě uznání vinným ve smyslu obžaloby by bylo namístě – oproti obžalobě – posuzovat jednání obžalovaného též jako účastenství ve formě pomoci ke zvlášť závažnému zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku k § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku, nikoli pouze jako pomoc ke zvlášť závažnému zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku, jak jednání obžalovaného kvalifikovala obžaloba. [Jak již soud zmínil výše, ve výroku obžaloby, jež musel převzít i výrok zprošťujícího rozsudku, je nesprávně citován § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku namísto správného § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku.]

65. Tento právní závěr Městského soudu v Praze se opírá o pravidla časové působnosti trestních zákonů.

66. Podle § 2 odst. 1 tr. zákoníku se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější. Respektovaná komentářová literatura k uvedenému doplňuje, že „[r]ozhodujícím kritériem pro posouzení otázky, zda použití pozdějšího zákona by bylo pro pachatele příznivější, je celkový výsledek z hlediska trestnosti, jebož by bylo při aplikaci toho či onoho zákona dosaženo, s přihlédnutím ke všem právně rozhodným okolnostem konkrétního případu. Použití nového práva je tedy pro pachatele příznivější tehdy, jestliže jeho ustanovení posuzována jako celek skýtají výsledek příznivější než právo dřívější (ÚS 12/2001-n.).“ (Srov. Šámal, P. § 2 [Trestnost činu a doba jeho spáchání]. In: Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 50, marg. č. 4.). Pro zodpovězení otázky, která z právních úprav, jejichž aplikace připadá do úvahy, je pro pachatele v konkrétním případě příznivější, je tedy nezbytné provést komplexní právní posouzení skutku podle obou (všech) těchto úprav a následně získané závěry srovnat.

67. Na základě tohoto postupu pokládal soud v době podání obžaloby za příznivější z hlediska obžalovaného A. B. ve vztahu ke skutku, jak tento vymezila obžaloba, právní úpravu obsaženou v tr. zákoníku v účinném znění, neboť byl-li by tentýž skutek posuzován podle zákona účinného v době spáchání činu, tj. zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen „tr. zák.“), byl by v případě uznání obžalovaného vinným ukládán trest odnětí svobody v zákonné trestní sazbě 5–12 let (srov. § 250b odst. 5 tr. zák.). Při posouzení téhož skutku podle všech relevantních ustanovení tr. zákoníku by byl témuž obžalovanému v případě uznání vinným ukládán trest odnětí svobody v zákonné trestní sazbě 5-10 let (srov. § 212 odst. 6 tr. zákoníku), přičemž žádné další aspekty trestní odpovědnosti a sankcionování, jež je soud při hodnocení příznivosti právních úprav povinen zvážit, nečiní právní úpravu obsaženou v tr. zák. pro obžalovaného příznivější do té míry, že by tím byla tato okolnost překlenuta. Za takové situace je tedy třeba uplatnit obecné pravidlo přepokládané též odbornou literaturou, a sice že „[p]ři zásadně stejné povaze a závažnosti činu bude příznivějším právním posouzením takové, které má nižší horní i dolní hranici zákonné trestní sazby, nebo alespoň nižší horní hranici sazby“. (Srov. Šámal, P. § 2 [Trestnost činu a doba jeho spáchání]. In: Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 50, marg. č. 4.).

68. Posouzení žalovaného skutku podle tr. zákoníku v účinném znění však současně znamená, že do právní kvalifikace skutku musí být promítnuta všechna jeho ustanovení, která na tento skutek dopadají. Skutek, jak byl vymezen obžalobou, naplňoval i v případě obžalovaného A. B. také všechny znaky účastenství ve formě pomoci ke skutkové podstatě trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1,5 tr. zákoníku za použití § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku.

69. Tato skutková podstata trestného činu byla sice do právního řádu ČR (tehdy jako skutková podstata poškození finančních zájmů Evropských společenství podle § 129a tr. zák.) uvedena teprve zákonem č. 122/2008 Sb., tzn., že jednání, které obžaloba obžalovanému A. B. kladla za vinu, se měl obžalovaný dopustit v době, která tomuto legislativnímu kroku předcházela. Ani tato okolnost však ničeho nemění na výše uvedeném pravidlu, totiž povinnosti soudu, shledá-li určitou právní úpravu pro obžalovaného příznivější, aplikovat tuto právní úpravu jako celek, tedy všechna její relevantní ustanovení, a to i tehdy, má-li být skutek podle jedné z úprav na rozdíl od druhé posouzen za užití více různých skutkových podstat. Je-li čin podle obou právních úprav soudně trestný, nezáleží na tom, zda se skutkové podstaty, podle kterých je nutno tento čin posuzovat, podle jednoho i druhého práva úplně kryjí, zda si jsou aspoň podobné anebo zda jsou snad normovány vůbec různě. Při tom se použije ve všech směrech buď jen práva platného a účinného v době spáchání činu anebo jen práva pozdějšího. Z jednotlivých zákonů nelze přihlížet jen k ustanovením, která jsou pro obžalovaného příznivější. Uvedené má oporu v závěrech konstantní rozhodovací praxe trestních soudů, zejména Nejvyššího soudu ČR (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 9. 2010, sp. zn. 5 Tdo 1103/2010, publikované pod č. 48/2011 Sb. rozh. tr., rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 9. 1990, sp. zn. 1 To 9/90, publikovaný pod č. 11/1991 Sb. rozh. tr., usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 3. 1962, sp. zn. 2 To 34/62, publikované

pod č. 19/1962 Sb. rozh. tr., rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 5. 1951, sp. zn. Tz I 9/51, publikované pod č. 73/1951 Sb. rozh. tr. či rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 4. 9. 1950, sp. zn. To V 123/50, publikované pod č. 32/1951 Sb. rozh. tr.).

70. Ani takováto v úvahu připadající změna právní kvalifikace žalovaného skutku přitom nečinila právní úpravu obsaženou v tr. zákoníku pro obžalovaného A. B. méně příznivou, neboť i v případě, že by byl jmenovaný uznán vinným účastenstvím ve formě pomoci k oběma trestným činům, stále by platilo, že trest by byl ukládán v zákonné sazbě 5-10 let (srov. § 212 odst. 6 tr. zákoníku, § 260 odst. 5 tr. zákoníku a § 43 odst. 1 tr. zákoníku), nikoli 5-12 let, jak je tomu podle § 250b odst. 5 tr. zák.

71. Přestože si je soud vědom, že správné řešení uvedené výkladové otázky pozbývá v důsledku zprošťujícího rozsudku praktického významu, považuje nicméně za korektní reagovat ve stručnosti na argumentaci obhajoby obžalovaného A. B. (vyjádření obhájce je v písemné podobě založeno ve spisu na č. l. 35 290-35 291), v níž obhajoba namítala, že v době trestněprávně relevantního jednání obžalovaného (druhá polovina roku 2007, resp. doba před 28. 2. 2008) trestný čin poškození finančních zájmů Evropské unie (resp. jeho „předchůdce“, tedy trestný čin poškození finančních zájmů evropských společenství podle § 129a tr. zák.) v českém právním řádu neexistoval, takže takové posouzení jednání obžalovaného by porušovalo ústavní zákaz retroaktivity, neboť pokud podle alespoň jedné právní úpravy je skutek beztrestný, posoudí se podle této právní úpravy.

72. K této argumentaci soud konstatuje, že obhajoba nesprávně zaměňuje beztrestnost *skutku*, jehož podstatu tvoří určité jednání pachatele a následek tohoto jednání, s *právním posouzením* tohoto skutku. Skutek, jenž byl A. B. obžalobou kladen za vinu, nebyl v době svého spáchání beztrestný, naopak naplňoval skutkovou podstatu pomoci k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 250b odst. 1, 5 tr. zák., tedy trestného činu, na který trestní zákon účinný v době, kdy měl být skutek spáchán, stanovil sazbu trestu odnětí svobody od pěti do dvanácti let. Pokud podle pozdější právní úpravy tentýž skutek naplnil zároveň skutkovou podstatu hned dvou trestných činů, byť jeden z těchto trestných činů (resp. jeho „předchůdce“) nebyl v době, kdy obžalovaný jednal, v trestním zákoně obsažen, přičemž na oba tyto trestné činy stanoví pozdější právní úprava příznivější trest (od pěti do deseti let odnětí svobody), takže tato příznivější sazba platí i pro úhrnný trest ukládaný za oba trestné činy, jedná se o úpravu obecně – z hlediska nutně předběžného posouzení věci v době podání obžaloby, neboť konečné zodpovězení této otázky připadá v úvahu pouze v případě uznání viny a zvažování konkrétního trestu, k čemuž v této věci nedošlo – pro obžalovaného příznivější. (Jestliže by obžalovaný byl uznán vinným a soud by seznal, že podle obou právních úprav je namístež uložit zcela shodný trest, byla by pro obžalovaného po takovém vyhodnocení pochopitelně příznivější úprava účinná v době spáchání jeho jednání, posuzující toto jednání pouze jako jeden trestný čin.)

73. Pokud jde o časové vymezení období, v němž se mohli obžalovaní dopustit trestněprávně relevantního jednání, státní zástupce původně vycházel ve svém usnesení o zastavení trestního stíhání z toho, že ke spáchání trestného činu mohlo dojít jednáním až do okamžiku uzavření smlouvy o poskytnutí dotace, která byla podepsána za Farmu Čapí hnízdo dne 15. 10. 2008, zatímco nejvyšší státní zástupce upozornil ve svém zrušovacím usnesení, že tento závěr platí pro trestný čin dotačního podvodu, nicméně ke spáchání trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie mohlo dojít i v rámci dílčích žádostí o čerpání dotace, tedy až do července 2010.

74. Soud se sice ztotožňuje s časovým vymezením určeným nejvyšším státním zástupcem, ovšem – oproti tomu, co uvedl nejvyšší státní zástupce – toto vymezení platí pro oba v úvahu připadající trestné činy, neboť žádostí o poskytnutí dotace ve smyslu § 212 tr. zákoníku (trestný čin úvěrového podvodu) se míní i žádost o výplatu (čerpání) dotace či její části (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 3. 2020, sp. zn. 5 Tdo 1176/2019-II).

75. Soud se tedy z hlediska možného naplnění skutkové podstaty obou trestných činů zabýval především jednáním obžalovaných do července 2010, kdy byla podána poslední žádost o čerpání,

nicméně i následující jednání obžalovaných a další události samozřejmě byly předmětem dokazování, protože, jak zcela správně konstatoval nejvyšší státní zástupce ve svém usnesení, mohly objasnit širší souvislosti věci, motivaci předchozího jednání obžalovaných apod.

b) K výkladu Doporučení Komise

76. Z výše popsané rekapitulace usnesení státního zástupce o zastavení trestního stíhání a usnesení nejvyššího státního zástupce o částečném zrušení usnesení o zastavení trestního stíhání je patrné, že se oba státní zástupci rozhodující ve věci zásadně neshodli v několika právních otázkách souvisejících s výkladem Doporučení Komise ve vztahu k nezávislosti či propojenosti podniků a k relevantním a sousedním trhům, které přitom považovali za klíčové pro posouzení věci.

77. Doporučení Komise i související předpisy či rozhodnutí evropských soudů není skutečně zcela jednoduché správně interpretovat, nicméně soud se ztotožňuje s nejvyšším státním zástupcem v závěru, že při posouzení otázky působení na stejném relevantním trhu, resp. sousedním trhu, je třeba v souladu se smyslem úpravy zohledňovat i budoucí plánované působení podniků na těchto trzích, a nelze tedy uzavřít, že nemohl takový průnik existovat, protože Farma Čapí hnízdo v době podání žádosti o dotaci žádné služby vůbec neposkytovala, a tedy na žádném trhu nepůsobila; v případě opačného výkladu by totiž regulace bez rozumného důvodu z podstatné části postrádala smysl. Zcela správně nejvyšší státní zástupce poukázal ve své argumentaci i na znění Pokynů pro žadatele a příjemce pro výzvu č. 4 ROP Regionu soudržnosti Střední Čechy platné od 20. 12. 2007 (č. l. 12 149 a násl.), kde se v části VIII. 2 pod bodem 3. vysvětluje pojem relevantního trhu (průnik zeměpisného trhu a trhu výrobků a služeb), s tím, že narušení hospodářské soutěže nemusí existovat v době podání žádosti, stačí, existuje-li pouze budoucí možnost tohoto narušení; rovněž se v tomto bodě uvádí, že při zjišťování, zda má podnik konkurenty, nemusí jít o současné, ale i budoucí konkurenty. Námitky obhajoby založené na nemožnosti takovou budoucí konkurenci předvídat přitom nemohou obstát, neboť každý nově vznikající podnik se nepochybně naopak otázkou možné konkurence musí již při svém založení vážně zabývat, i když samozřejmě platí, že tuto otázku nelze předpovědět ve všech detailech s absolutní jistotou. [Případně posouzení takové situace („nepředvídatelné“ vzniklého působení na stejném relevantním trhu) by podléhalo běžným pravidlům dokazování a posuzování zavinění či jeho absence v právu.] Soud se dále rovněž ztotožňuje s nejvyšším státním zástupcem v jeho závěru, že důležitou součástí plánovaného působení Farmy Čapí hnízdo bylo poskytování propagace včetně reklamy.

78. Soud se oproti tomu již v době podání obžaloby neztotožňoval se závěry nejvyššího státního zástupce (a naopak se tedy v této části shodoval s koncepcí původního rozhodnutí dozorového státního zástupce), pokud nejvyšší státní zástupce argumentoval materiálním hlediskem malého podniku spočívajícím ve znevýhodnění na příslušném trhu, tedy ve ztíženém přístupu ke zdrojům, technologiím apod., jako v zásadě samostatným kritériem pro posuzování naplnění definice malého a středního podniku, uplatnivším se bez ohledu na případný nedostatek působení na stejných relevantních či sousedních trzích. Nejvyšší státní zástupce odkázal ve své argumentaci na obecná ustanovení Doporučení a na judikaturu SDEU a Evropské komise, konkrétně na rozhodnutí SDEU ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. C-91/01 (Itálie v. Evropská komise), a rozhodnutí Evropské komise ze dne 7. 6. 2006, sp. zn. C 8/2005 (rozhodnutí o státní podpoře, kterou chtělo Německo poskytnout ve prospěch společnosti Nordbrandenburger UmesterungsWerke). Nicméně citované rozhodnutí SDEU interpretovalo předchozí definici malého a středního podniku obsaženou v Doporučení Komise z 3. 4. 1996 (96/280/EC). Doporučení z 3. 4. 1996 přitom žádnou výslovnou úpravu propojenosti podniků prostřednictvím fyzických osob a zároveň omezení zkoumání této propojenosti neobsahovalo. Naproti tomu Doporučení Komise z 6. 5. 2003, které bylo přijato právě v reakci na výkladové problémy spojené s předchozím doporučením, zkoumání propojenosti prostřednictvím fyzických osob výslovně

zakotvilo a zároveň omezilo na podniky, které působí na stejném relevantním nebo sousedním trhu (srov. odst. 12 úvodní části Doporučení z 6. 5. 2003). Rozhodnutí Evropské komise ze dne 7. 6. 2006, sp. zn. C 8/2005, sice vykládá již Doporučení z roku 2003 a skutečně se materiálním kritériem definice malého a středního podniku velmi podrobně zabývá, nicméně nikoli izolovaně od podmínky působení na stejných relevantních nebo sousedních trzích, jejíž naplnění, které bylo v dané věci shledáno, je v rozhodnutí též podrobně vysvětleno (odst. 62 citovaného rozhodnutí Komise).

79. V obžalobě citované rozhodnutí SDEU ve věci HaTeFo z února 2014, které Doporučení z roku 2003 taktéž interpretuje, sice fakticky rozšiřuje dosah čl. 3 odst. 3 přílohy Doporučení, když uvádí, že je třeba jej vykládat tak, „*aby podniky, které formálně neudržují některý ze vztahů připomenutých výše, ale které přesto mohou být – vzhledem k úloze, již hraje fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, které jednají společně – považovány za jednu hospodářskou entitu, musely (mohly) být rovněž považovány za propojené podniky ve smyslu uvedeného ustanovení*“, ale tento závěr dále pokračuje slovy: „*pokud své činnosti nebo jejich část provozují na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích.*“ Tedy i z tohoto rozhodnutí jasně vyplývá požadavek působení na stejném relevantním nebo sousedním trhu, jehož splnění je pro závěr o možné propojenosti podniků ve smyslu Doporučení zásadní.

80. Pokud by ostatně výklad nejvyššího státního zástupce byl správný, pozbyl by složitý proces posuzování působení na stejném relevantním nebo sousedním trhu jakýkoli reálný smysl, neboť jestliže by výsledkem posouzení bylo, že jinak propojený podnik na takovém trhu nepůsobí, a propojenost tedy není překážkou poskytnutí dotace, materiální hledisko, jímž argumentuje nejvyšší státní zástupce jako samostatným hlediskem, by vedlo k závěru, že podnik stejně dotaci není oprávněn získat, neboť materiálně nevykazuje znaky malého podniku.

81. Není přitom na soudu, aby hodnotil vhodnost takto stanoveného omezení posuzování propojených podniků pouze na případy, že podniky působí na stejném relevantním trhu nebo sousedním trhu, nebo aby řešil politické otázky související s prospěšností či škodlivostí dotací obecně; úkolem soudu bylo posoudit, zda a v čem obžalovaní *úmyslně* porušili nastavená pravidla.

82. Soud si je samozřejmě vědom, že výše učiněný výklad, neztotožňující se se samostatným uplatňováním materiálního kritéria malého podniku ze strany nejvyššího státního zástupce a následně fakticky i ze strany obžaloby (a stejně tak důvody, pro něž se soud oproti stanovisku obhajoby ztotožnil s právním názorem nejvyššího státního zástupce, že je třeba zohledňovat i budoucí plánované působení na trzích), nemusí být shledán v další rozhodovací praxi vyšších soudů či v evropské judikatuře jako správný. Očividně stále velmi odlišné právní názory panující v této a souvisejících otázkách spojených s definicí malého a středního podniku naznačují, že se jedná o mimořádně složitou právní problematiku, což však má zásadní význam z hlediska posouzení subjektivní stránky trestného činu, tedy – zjednodušeně řečeno – případného prokázání toho, že obžalovaní úmyslně uváděli nepravdu. Nikoli zcela jasný výklad některých bodů Doporučení a rozporné právní názory nejvyššího státního zástupce, dozorového státního zástupce a tohoto soudu v otázce výkladu Doporučení nejsou však pro posouzení a rozhodnutí věci rozhodné, neboť obžalovaným je z hlediska jejich zavinění možné klást za vinu pouze porušení takových pravidel, která pro ně musela být již v době jejich jednání dostatečně srozumitelná a jednoznačná, nikoli takových, na jejichž správném výkladu se dodnes ani právníci nedokážou shodnout.

c) Křešení otázky stejného relevantního trhu, sousedního trhu a subjektivní stránky trestného činu v podané obžalobě

83. Z rozhodnutí nejvyššího státního zástupce, jímž bylo částečně zrušeno usnesení o zastavení trestního stíhání, je patrné, že nejvyšší státní zástupce vcelku jednoznačně vyjádřil zásadní pochybnosti, zda je možné dovodit subjektivní stránku trestného činu (úmysl obžalovaných uvádět nepravdivé skutečnosti) ve vztahu k zamlčení nenaplnění jím dovozeného materiálního kritéria

malého a středního podniku, když dokonce uvedl, že znění uživatelské příručky k definici malého a středního podniku z roku 2006 spíše naznačuje, že vyhodnocení tohoto kritéria je věcí daného správního úřadu. Stejně tak ve vztahu k případnému zamlčení plánovaného působení na sousedním trhu nejvyšší státní zástupce shledal, že schopnost správného výkladu pojmu „*sousední trh*“ v kontextu projednávané věci lze z úrovně znalostí a vědomostí rozumně požadovatelných po obžalovaných dovozovat „*více než problematicky*“. Nejvyšší státní zástupce ve svém usnesení jednoznačně uvedl (str. 40), že v případě, že žadatelé nebyli dostatečně informováni (např. v rámci seminářů, písemných podkladů) o způsobu vymezení sousedních trhů při propojení podniků prostřednictvím fyzických osob, bylo by možné jejich případnou trestní odpovědnost spojovat pouze s působením podniků na stejných relevantních trzích, jejichž zjištění a definování nevyžaduje podle nejvyššího státního zástupce odborné znalosti a zkušenosti. U obžalované J. N. nejvyšší státní zástupce dále (str. 62 usnesení) výslovně zmínil, že – oproti obžalovanému A. B. jako osobě dlouhodobě ovládající AGROFERT – nelze bez dalšího předpokládat její povědomost o všech obchodních aktivitách této skupiny desítek obchodních společností, přičemž ani tuto skutečnost nelze při vyhodnocení subjektivní stránky trestného činu pomíjet.

84. Dozorový státní zástupce se zjevně v důsledku rozhodnutí nejvyššího státního zástupce, jímž byl instančně vázán a byl povinen je respektovat, dostal do velmi komplikované pozice, když byl při svém dalším postupu zavázán řadou právních názorů, s nimiž se evidentně neztotožňoval. Na naznačené zcela zásadní pochybnosti nejvyššího státního zástupce o prokazatelnosti naplnění subjektivní stránky trestného činu (úmyslu uvádět nepravdivé údaje či podstatné údaje zamlčovat) ve vztahu k materiálnímu kritériu malého podniku (bez ohledu na to, že s tímto kritériem jako takovým se soud z výše uvedených důvodů neztotožnil), ve vztahu k pojmu sousední trh i ve vztahu k vědomosti obžalované J. N. o všech obchodních aktivitách desítek společností holdingu AGROFERT, však státní zástupce v podané obžalobě v zásadě nereagoval. Přestože nebyly shromážděny žádné důkazy, které by tyto zásadní pochybnosti vyjádřené nejvyšším státním zástupcem rozptýlily (např. informace o tom, že vymezení pojmu sousední trh bylo detailně řešeno na školeních, seminářích, v materiálech vydávaných příslušným úřadem, když z opatřených důkazů vyplývá spíše opak), se zaviněním obžalovaných i ve vztahu k posouzení otázky sousedního trhu, materiálního hlediska posuzování malého podniku a detailnímu povědomí obžalované J. N. o aktivitách všech podniků skupiny AGROFERT se v obžalobě zjevně počítá bez podrobnějšího vysvětlení. K těmto konkrétním otázkám, k nimž vyjádřil nejvyšší státní zástupce významné pochybnosti, resp. fakticky vyloučil prokazatelnost zavinění obžalovaných, nedojde-li ke změně důkazní situace, se totiž odůvodnění podané obžaloby v zásadě nevyjadřuje. I z hlediska předvídatelnosti a konzistentnosti postupu státního zastupitelství je podle soudu poněkud nešťastné, když nejvyšší státní zástupce fakticky vyloučí možnost dovozovat trestní odpovědnost obžalovaných ve vztahu k určitým prvkům skutku, neodůvodní-li to doplnění dokazování, a dozorový státní zástupce, aniž by poukázal na jakoukoli změnu stavu nebo nový poznatek, který by následně byl zjištěn, v podané obžalobě mimo jiné právě i ve vztahu k těmto prvkům trestní odpovědnost obžalovaných bez dalšího vysvětlení dovodí.

85. Pokud jde o určení podniků ze skupiny AGROFERT, které působily nebo měly působit na stejném relevantním trhu jako Farma Čapí hnízdo, státní zástupce v popisu skutku v obžalobě hovoří o AGFoundation (trh kongresové a školicí činnosti), IMOBÉ a Penzionu Labská (trh ubytovacích služeb, provozování nebo pronájmu ubytovacích a restauračních zařízení) a slovenských společnostech TK SLÁVIA, Istrochem Reality a KOMPLET-AGRO (trh reklamních a propagačních služeb), přičemž tento výčet sice uvozuje výrazem „*např.*“, nicméně z popisu skutku ani odůvodnění obžaloby další v úvahu připadající společnosti nevyplývají. V odůvodnění obžaloby (str. 89), kde tuto otázku rozebírá detailněji, státní zástupce u AGFoundation uvádí, že její činnost (realizace seminářů a školení pro jiné společnosti z holdingu AGROFERT) „*je obdobná s činností*“, kterou zamýšlela realizovat Farma Čapí hnízdo ve svém areálu, dále popisuje, že společnost Penzion Labská penzion pouze pronajímala provozovateli mimo

skupinu AGROFERT (tedy jej sama neprovozovala), a ve vztahu ke slovenským společnostem hovoří o tom, že podnikaly mimo jiné v oblasti marketingových a reklamních služeb, nikoli však v České republice, ale „pokud by byl trh vymezen jako území členských států EU, bylo by naplněno jejich působením na Slovensku působení na stejném relevantním trhu jako Farma Čapí hnízdo“. Tuto pasáž pak státní zástupce uzavírá dokonce výslovným sdělením, že společnost Farma Čapí hnízdo působila na stejném trhu „minimálně se společností IMOBA alespoň v části jejich činností.“

86. S ohledem na formulaci skutku v obžalobě považuje soud toto odůvodnění za poněkud zarážející, neboť je těžší lze vyložit jinak, než že si státní zástupce, po dlouholetém trestním řízení, několika letech shromažďování podkladů a zkoumání činností jednotlivých společností holdingu AGROFERT a nepochybně podrobném a pečlivém studiu spisu, právní úpravy i judikatury, sám nebyl jist, zda se ve vztahu ke společnostem AGFoundation, Penzion Labská, TK SLÁVIA, Istrochem Rality a KOMPLET-AGRO vůbec jednalo o působení na stejném relevantním trhu (z obsahu zjištění k těmto společnostem, jež byla učiněna v přípravném řízení, přitom v tomto směru skutečně již v době podání obžaloby vyplývaly přinejmenším značné pochybnosti), přesto tento údaj učinil součástí popisu skutku v obžalobě a domáhal se fakticky závěru soudu nejen v tom smyslu, že dané společnosti na stejném relevantním trhu skutečně působily, ale dokonce, že je bez důvodné pochybnosti prokázáno, že si tuto skutečnost, o níž on sám v době podání obžaloby zřejmě nebyl přesvědčen, museli správně vyhodnotit v letech 2008-2010 oba obžalovaní.

87. S jistotou tedy v odůvodnění obžaloby (fakticky v rozporu s popisem skutku, který obžalovaným klade za vinu) učinil státní zástupce závěr o stejném relevantním trhu pouze ve vztahu k IMOBĚ, kde vycházel ze dvou objektů, které tato společnost provozovala, resp. hodlala provozovat – Sokolovny Průhonice a administrativního a sportovního areálu na Chodově. Státní zástupce všechny tři areály (včetně areálu Farmy Čapí hnízdo) v obžalobě označil za multifunkční, blízkého zaměření, působící ve stejné době na stejném relevantním trhu, pokud jde o nabízené služby i zeměpisné vymezení oblastí, kde jsou služby nabízeny.

88. Ponechá-li soud stranou otázku poměrně širokého geografického vymezení trhu, kde tyto společnosti nabízely své služby, územím celé České republiky, bylo již v době podání obžaloby patrné, že takové obecné vymezení samozřejmě neznamená, že lze na základě skutečnosti, že součástí objektů Sokolovny Průhonice, areálu na Chodově i Farmy Čapí hnízdo byla (resp. měla být) restaurace, uzavřít, že se u restauračních služeb jedná o stejný relevantní trh, neboť u těchto služeb je v praxi konkrétní zeměpisné vymezení stejného relevantního trhu logicky mnohem užší. Totéž v zásadě platí pro sportovně relaxační aktivity, tenisovou halu a kurty. Ani jeden z obou zbývajících objektů neměl sloužit k poskytování hotelových nebo kongresových služeb, ve skutečnosti tedy – jak následně potvrdily i znalecké posudky opatřené obhajobou v průběhu dokazování před soudem – tyto areály oslovovaly a měly oslovovat jiné klienty a možný průnik se již v době podání obžaloby, tedy před prováděním dokazování v hlavním líčení, zahrnujícím zmíněné znalecké zkoumání, jevil soudu jako velmi sporný. Soud proto již po podání obžaloby měl více než značné pochybnosti ohledně závěru, že by IMOBA a Farma Čapí hnízdo ve skutečnosti působily či plánovaly působit na stejném relevantním trhu, tedy trhu, na němž jsou služby klienty vnímány jako zaměnitelné (zastupitelné).

89. I v případě, že by toto, tehdy nutně předběžné, posouzení soudu bylo nesprávné, z hlediska subjektivní stránky trestného činu by považoval soud za popsání situace za nanejvýš hypotetické dovozovat úmysl obžalovaných uvádět nepravdivé skutečnosti z předpokladu (který by navíc musel v trestním řízení získat podobu praktické jistoty, aby vina obžalovaných byla prokázána mimo důvodnou pochybnost ve smyslu § 2 odst. 5 tr. řádu), že dokonale oba znali tehdejší text Doporučení Komise (což je zjevně velmi pochybné u obžalovaného A. B.), podnikatelské aktivity společnosti IMOBA (což je zjevně velmi pochybné u obžalované J. N.) a správně si jako neprávnicki (na rozdíl od předběžného posouzení soudu a ještě výrazněji na rozdíl od původního rozhodnutí dozorového státního zástupce, který vycházel dokonce z toho, že Farma Čapí hnízdo vůbec otázku relevantních trhů řešit nemusela, protože v době podání žádosti o dotaci nepodnikala) vyhodnotili,

že v rozsahu těchto tří areálů se jedná o (plánované) působení na stejném relevantním trhu a že právě z tohoto důvodu nakonec nelze o dotaci žádat a údaje uváděné v žádosti jsou nepravdivé.

d) K odlišnému náhledu na podstatu projednávané věci ze strany policejního orgánu a státního zastupitelství

90. Je patrné, že v průběhu celého přípravného řízení došlo k zásadní neshodě mezi policejním orgánem, který věc vyšetřoval, na straně jedné, a oběma státními zástupci na straně druhé. Podstata této neshody je dobře patrná z již výše citovaného velmi otevřeně vyznívajících vyjádření vrchního komisaře v návrhu na podání obžaloby ze dne 31. 5. 2021, kterým reagoval na vývoj věci po rozhodnutí nejvyššího státního zástupce a s ním související požadavky na policii, aby prověřovala a vyhodnocovala otázky spojené s definicí malého a středního podniku a objasňovala působení společností skupiny AGROFERT na stejných relevantních nebo sousedních trzích, v jehož rámci vrchní komisař mimo jiné napsal: „... *zkoumáním těchto okolností dochází k určitému odklonu od podstaty vyšetřovaného skutku. Policejní orgán od počátku vyšetřování tvrdí, že v případě Farmy Čapí hnízdo došlo ke zcela účelové snaze vytvořit zdání, že podmínky malého a středního podniku subjekt splňuje, potažmo k účelovému docílení, aby projekt formálně podmínky malého a středního podniku plnil... Policejní orgán však má pocit, že v rámci pokynů má dokazovat, zda to, co obvinění považují za fakt, je či není pravda. Obvinění v daném případě považují za fakt, že se jim podařilo, za vyvinutí značného úsilí, docílit toho, že propojené podniky navenek vypadají jako nepropojené. Proč má ale policejní orgán hodnotit, zda se náhodou obvinění při svém jednání nespletli, tedy zda náhodou podniky, dle definice, propojeny nebyly ani být nemohly...?*“

91. Soud je toho názoru, že toto vyjádření výstižně reflektuje zásadní problém přípravného řízení a – podle soudu – zároveň určitou vadu v právním hodnocení věci ze strany jak dozorového státního zástupce, tak nejvyššího státního zástupce.

92. Policie fakticky od počátku trestního stíhání až do návrhů na podání obžaloby zastávala názor, že opatřené důkazy dostatečně nasvědčují závěru, že oba obžalovaní, zejména A. B., se úmyslně, za účelem získání dotace, na kterou, jak věděli, by IMOBA ani další společnosti skupiny AGROFERT neměly nárok, rozhodli pouze účelově, formálně, uměle, v rozporu s (ekonomickou i jinou) realitou, tzv. „na oko“ vyčlenit část holdingu AGROFERT a vytvořit z ní údajně samostatný malý podnik a v jeho rámci realizovat projekt Farma Čapí hnízdo, a že veškerá tvrzení o zájmu rodiny A. B. podnikat jsou nepravdivá a pouze účelová a všechny právní úkony a transakce spojené s přeměnou ZZN AGRO Pelhřimov (následně Farma Čapí hnízdo) na akciovou společnost byly pouze fiktivní, účelové či simulované a jejich smyslem bylo zakrýt, že jediným faktickým vlastníkem akcií byl nadále A. B..

93. Je paradoxní, že jak dozorový státní zástupce, tak nejvyšší státní zástupce v zásadě tuto skutkovou koncepci policie přijali, s většinou argumentů policie se ve svých usneseních ztotožnili nebo je dokonce sami rozvedli, a to s jedinou výhradou, že vlastníka anonymních akcií v rozhodné okamžiky nelze s jistotou určit a že nebylo prokázáno, že by jím byl A. B.. Když učinili tuto výhradu, nadále se již, z pohledu soudu překvapivě, státní zástupci vůbec nezabývali – a to ani ve smyslu odůvodnění negativního právního názoru – tím, zda již toto jednání, které policie obžalovaným připisuje, samo o sobě naprosto nepostačuje k naplnění znaků skutkové podstaty stíhaných trestných činů, tedy zda, bez ohledu na to, kdo v daném okamžiku anonymní akcie držel, takové jednání není dotačním podvodem.

94. Soud souhlasí se závěry obou státních zástupců, že v přípravném řízení nebyly opatřeny důkazy prokazující, že by obžalovaný A. B. byl v okamžiku podání žádosti o dotaci (či v jiném konkrétním okamžiku) vlastníkem akcií Farmy Čapí hnízdo, nicméně – s respektem k evidentně velké pečlivosti, s níž se příslušní státní zástupci této kauze od počátku věnovali – soud nerozumí, proč pouze na základě neprokázání této skutečnosti státní zástupci fakticky zcela odmítli koncepci policie, podle níž dotační podvod spočíval právě v umělém, zdánlivém vytvoření podmínek pro získání dotace, tedy v cíleném obcházení zákona, když se skutkovými vývody policie přitom oba

státní zástupci souhlasili. Fakticky tak v důsledku podle soudu chybného právního posouzení věci státním zastupitelstvím došlo přesně k tomu, nač poukazoval vrchní komisař slovy, jež byla citována výše – k zásadnímu odklonu od podstaty vyšetřovaného a posléze zažalovaného skutku, odklonu, který zřejmě vedl k tomu, že ve věci nebyla v roce 2019 podána obžaloba a že bylo prováděno další rozsáhlé vyšetřování spojené s téměř akademickou debatou o výkladu definičních znaků malého a středního podniku a pojmů, jako je stejný relevantní trh, sousední trh apod. Jak již soud, z podstatné části s odkazem na argumentaci samotného nejvyššího státního zástupce, naznačil výše, již tehdy z hlediska subjektivní stránky trestného činu, tedy úmyslu uvádět nepravdivé údaje nebo podstatné údaje zamlčovat, takové další prověřování vyvolávalo určité pochybnosti, přestože vyvrcholilo podáním obžaloby, k jejíž koncepci se soud v této souvislosti již také kriticky vyjádřil výše.

95. Neprokázání faktického vlastnictví anonymních akcií konkrétně A. B. podle soudu nebylo podstatné pro posouzení, zda v tomto případě mohlo dojít k dotačnímu podvodu tím, že obžalovaní pouze formálně, účelově a v rozporu s realitou vytvořili podmínky pro získání dotace; z tohoto pohledu by bylo nepodstatné, zda akciemi v rozhodné okamžiky disponoval (vlastnil je) osobně A. B., nějaký člen jeho rodiny či jakákoli jiná osoba jednající v součinnosti s ním.

96. Soud je přesvědčen o tom, že oba státní zástupci, když na jednu stranu akceptovali skutkové posouzení věci policií s tím, že kroky A. B. a J. N. byly účelové a směřovaly k pouze formálnímu vytvoření podmínek pro získání dotace, a na druhou stranu neučinili právní závěr, že již toto jednání může být, bude-li prokázáno, trestné, pominuli na rozdíl od policie samu podstatu projednávané věci, především pominuli, že takové zneužití práva (z hlediska právní teorie přesněji spíše obcházení zákona), které ve věci fakticky sami shledali, nepožívá právní ochrany a může jím být spáchán trestný čin, včetně dotačního podvodu.

97. Na úrovni evropské legislativy je třeba citovat článek 4 odst. 3 Nařízení rady č. 2988/95 z 18. 12. 1995 o ochraně finančních zájmů EU, který též ve své zprávě výslovně citoval Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), ale státní zástupci toto ustanovení ve svých rozhodnutích nezmiňují: „*Jednání, u nichž je prokazatelné, že jejich účelem je získání výhody v rozporu s cíli práva Společenství použitelného v daném případě umělým vytvořením podmínek vyžadovaných pro získání určité výhody, vedou k tomu, že se uvedená výhoda buď neudělí, nebo odejme.*“ Jinak řečeno, pokud by bylo prokázáno skutkově to, z čeho od počátku podezírala obžalované policie a co ve svých usneseních akceptovali i oba ve věci rozhodující státní zástupci, Farma Čapí hnízdo by bez dalšího neměla na dotaci nárok a nebylo by třeba vůbec řešit otázku propojenosti podniků a stejných relevantních nebo sousedních trhů, na niž se celé vyšetřování od roku 2019 zaměřilo.

98. Uvedené pravidlo, které bylo aplikováno v řadě rozhodnutí SDEU i Nejvyššího správního soudu ČR především v oblasti daňové (např. rozhodnutí SDEU ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. C-255/02, ve věci Halifax, rozhodnutí téhož soudu ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. C-425/06 ve věci Italservice nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 178/2005 ze dne 21. 6. 2005, sp. zn. 2 Afs 83/2010 ze dne 26. 1. 2011 či sp. zn. 6 Afs 376/2018 ze dne 14. 11. 2019), lze pro oblast dotací charakterizovat tak, že za zneužití práva je třeba považovat takové jednání, jehož výsledkem je při formálním splnění podmínek pro poskytnutí dotace skutečnost, že dotace je poskytnuta v rozporu s cílem sledovaným daným dotačním programem, pokud hlavním důvodem (účelem, sledovaným cílem) těchto jednání je právě získání dotace. Hlavním účelem (důvodem) je takový účel, který ve srovnání s jinými případnými účely je neporovnatelně významnější, takže je ve své podstatě zastíňuje a marginalizuje (viz citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 178/2005). Pokud tedy dojde k pouze umělému vytvoření podmínek pro získání dotace jednáním, které objektivně nemá jiné (zpravidla ekonomické) vysvětlení než právě zajistit dotaci, jedná se o zneužití práva, takové jednání je dovolené pouze zdánlivě, ve skutečnosti je protiprávní a může samozřejmě zakládat i trestněprávní odpovědnost osob, které se jej dopustily. Naproti tomu, jak vyplývá z citovaného rozhodnutí SDEU ve věci Halifax, pokud by jednání mělo jiné

vysvětlení (důvody) než jen získání dotace, resp. by získání dotace nebylo důvodem hlavním ve shora popsaném smyslu, o zneužití práva by se nejednalo.

99. Pokud by, jak v projednávané věci od počátku na základě shromážděných důkazů tvrdila policie, s níž se oba státní zástupci po skutkové stránce shodovali, obžalovaní účelově, pouze uměle vytvořili (ve skutečnosti simulovali) konstrukci, která neodpovídala realitě, v tomto případě údajně nezávislý malý podnik Farma Čapí hnízdo, pak by předstírali okolnosti, které nebyly v souladu se skutečným stavem věci, a uváděli by druhou stranu zjevně cíleně v omyl, jednalo by se tedy fakticky o klasické podvodné jednání. Přestože ve vztahu k dotačnímu podvodu zřejmě tato otázka ještě nebyla v České republice vrcholnými soudy výslovně řešena, trestněprávními konsekvencemi zneužití práva se trestní soudy opakovaně zabývaly v rámci řešení nelegální daňové optimalizace (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1301/2003 ze dne 10. 3. 2004 nebo sp. zn. 6 Tdo 250/2005 ze dne 30. 3. 2005), a nejen protiprávnost, ale i případná trestnost takového jednání, pokud by bylo prokázáno, je podle soudu nepochybná; v oblasti dotací navíc, oproti oblasti daňové, patrně jakákoli legální „*optimalizace*“ přichází jen stěží v úvahu.

100. Soud je v souladu s obžalovací zásadou vázán tím, že může (a musí) rozhodovat pouze o skutku, který je uveden v žalobním návrhu (§ 220 odst. 1 tr. řádu), musí tedy respektovat požadavek zachování totožnosti skutku, ale v žádném případě není vázán právním posouzením věci ze strany státního zástupce, slovním popisem skutku uvedeným v obžalobě a zejména právní interpretací navazující v odůvodnění obžaloby na tento popis.

101. Konkrétně ve vztahu k A. B. se v popisu skutku, který je mu v obžalobě kladen za vinu, dokonce výslovně hovoří o tom, že jeho jednání směřovalo ke „*zdanlivému vytvoření formálních předpokladů pro splnění požadavků kladených na žadatele o dotaci*“, což by ve spojení se zbytkem popisu jeho dílčích kroků v obžalobě z důvodů vyložených výše zcela postačovalo, v případě prokázání viny, k právní kvalifikaci jeho jednání jako trestného činu, případně účastenství na něm. Pokud jde o J. N., lze k požadavku zachování totožnosti skutku stručně konstatovat, že skutkem se rozumí určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka. Podstatu skutku tvoří jednání pachatele (obžalovaného) a následek, který jím byl způsoben. Totožnost skutku je podle konstantní a ustálené judikatury zachována mimo jiné tehdy, je-li úplná shoda alespoň v následku při rozdílném jednání. V projednávané věci tedy k zachování totožnosti skutku bez ohledu na popis jednání J. N. v obžalobě, resp. v usnesení o zahájení trestního stíhání, zcela stačí, že se měla – v případě prokázání viny – podílet svým kroky, které by mohly být soudem popsány i jinak než v obžalobě – na neoprávněném získání těžce dotace, neboť shoda následku (způsobená škoda) by byla bez ohledu na míru odlišnosti popisu jednání zcela zachována. Soudu tedy u žádného z obžalovaných nic nebránilo, aby se na základě podané obžaloby, s jejíž koncepcí z výše uvedených důvodů soud nesoouhlasil, zabýval tím, co je podle něho podstatou věci a skutku, který je obžalovaným kladen za vinu; přesněji řečeno, soud byl povinen takto postupovat.

102. Pokud tedy státní zástupce vymezil v obžalobě klíčové otázky této trestní kauzy tak, že pro posouzení trestnosti obžalovaných je po objektivní stránce základní otázkou, zda Farma Čapí hnízdo byla v době podání žádosti o dotaci nezávislým malým a středním podnikem a byla tedy o ni oprávněna žádat, po subjektivní stránce, zda A. B. a J. N. věděli, že o dotaci Farma Čapí hnízdo žádat nemůže, soud se s tímto vymezením z podstatné části neztotožňuje.

103. Za **klíčovou** považuje soud, ve shodě s policisty, kteří tuto kauzu vyšetřovali, **otázku, zda se obžalovaní svým úmyslným jednáním podíleli na zneužití práva (obcházení zákona) tím, že pouze uměle vytvořili podmínky pro získání dotace vyčleněním společnosti ZZN AGRO Pelhřimov z holdingu AGROFERT a dalšími kroky, jimiž fakticky předstírali existenci reálně nefungujícího samostatného malého podniku, přičemž hlavním účelem těchto úkonů a transakcí bylo právě získání dotace, tedy tento postup neměl jiný závažný ekonomický nebo jiný důvod.** U obžalované J. N. pak samozřejmě trestní odpovědnost připadala v úvahu i tehdy, pokud by se sama tohoto umělého, realitě neodpovídajícího, vytvoření malého

podniku Farma Čapí hnízdo sice přímo nezúčastnila, ale buď to by k němu dala podnět, napomáhala by mu, nebo by alespoň s vědomím, že toto se předtím stalo a že Farma Čapí hnízdo není reálně fungující malý podnik, podala žádost o dotaci. **Toto, a nikoli polemika o propojených podnicích, společných a relevantních trzích, podle soudu je a bylo od počátku podstatou této trestní věci**, a to i z hlediska jejího následného právního posouzení a vyvození možné trestní odpovědnosti obžalovaných.

104. Policejní orgán shromáždil v tomto ohledu velké množství především nepřímých důkazů, prokazujících mimořádně těsné spojení společností skupiny AGROFERT a Farmy Čapí hnízdo v průběhu let 2008-2013, osobní vztah obžalovaného A. B. k tomuto projektu a jeho osobní angažovanost v něm, na druhou stranu zpochybňujících reálně existující zájem údajných akcionářů – rodinných příslušníků A. B. – na Farmě Čapí hnízdo podnikat. Po podání obžaloby nepřicházelo proto v úvahu zastavit trestní stíhání, což je postup, jehož se v reakci na podanou obžalobu domáhala obhajoba, ale bylo nezbytné, aby proběhlo hlavní líčení s řádným dokazováním a aby skutková verze policie (a fakticky i obou státních zástupců, byť ti z ní podle soudu nevyvodili adekvátní právní závěry) byla buď prokázána, nebo v kontextu provedených důkazů neobstála a ukázalo se, že tyto důkazy obžalované neuvěřují.

105. Přestože soud v žádném případě nepomíjel otázky vyplývající z koncepce obžaloby, vztahující se k definici malého podniku, vymezení vztahu propojenosti a stejných relevantních a sousedních trhů, neboť bylo možné si představit i v této oblasti takový vývoj důkazní situace, který by mohl vést k závěru o trestní odpovědnosti alespoň některého z obžalovaných, pozornost soudu se tedy soustředila především na podstatu případu, jak byla nastíněna výše, jak ji na rozdíl od obou státních zástupců od počátku vnímala policie a jak ji vnímá i soud.

III. Podstatné důkazy provedené v hlavním líčení

a) Obhajoba obžalovaných, případně jejich další důkazně relevantní projevy

106. Obžalovaný Ing. A. B. vypovídal v hlavním líčení dvakrát, a to vždy pouze monologicky s tím, že využil svého práva neodpovídat na případné otázky.

107. Ve své **první výpovědi** na počátku hlavního líčení obžalovaný odmítl obžalobu jako nepravdivou, nereálnou a nepodloženou důkazy. K věci samé uvedl pouze tolik, že výslovně vylučuje, že by znal podmínky vyhlášení dotační výzvy a že by cokoli věděl o problematice malého a středního podniku. O dotaci – že vůbec existuje nějaká dotace – se dozvěděl od paní N. na sklonku roku 2007 nebo začátkem roku 2008, a to velice povrchně nebo okrajově, když k němu paní N. přišla a řekla mu, že právě byla vypsána dotace, o kterou by se mohla Farma Čapí hnízdo ucházet. Poslal ji tedy za rodinnými příslušníky, kteří projekt realizovali. Dále obžalovaný zdůraznil, že žádný trestný čin nespáchal a že nikoho k trestné činnosti nenabádal.

108. Ve zbytku této své monologické výpovědi se obžalovaný věnoval třem z jeho pohledu propojeným tématům, když zdůrazňoval, že se jedná o politickou kauzu v tom ohledu, že kdyby nepůsobil v politice, nikdo by o Čapím hnízdě neslyšel, dále kritizoval postup orgánů činných v přípravném řízení, především s ohledem na zrušení usnesení o zastavení trestního stíhání ze strany nejvyššího státního zástupce, přičemž shledával v tomto postupu politické motivy, a rovněž komentoval výroky svých politických odpůrců, kteří se k jeho věci vyjadřovali, případně výroky ministra spravedlnosti Pavla Blažka.

109. Ve své **doplňující výpovědi**, opět pouze monologické, již učinil dne 4. 1. 2023, tedy na samém konci dokazování v hlavním líčení, se obžalovaný z podstatné části znovu věnoval otázce pochybení orgánů činných v přípravném řízení, resp. tvrzeným politickým souvislostem své kauzy, případně vlivu médií na ni, přičemž zároveň zdůraznil, že Farma Čapí hnízdo, přestože na dotaci měla nárok, pod vlivem politické situace následně dotaci vrátila, a on sám poskytl v této souvislosti

jako důkaz své dobré víry charitativní dary ve výši 52 milionů Kč (doloženo jednou vytištěnou smlouvou a dalšími smlouvami na flash disku č. l. 36 207 spisu).

110. Dále – v souvislosti s tvrzením obžaloby, že zajistil, aby představenstvo ZZN Pelhřimov změnilo právní formu a schválilo prodej akcií dceřiné společnosti ZZN AGRO Pelhřimov na jeho rodinné příslušníky – uvedl, že o zasedání představenstva ZZN Pelhřimov nic nevěděl, bylo to pod jeho rozlišovací schopnost, natož aby je inicioval. Písemný souhlas s převodem akcií ZZN AGRO Pelhřimov podepsal za AGROFERT až po schválení prodeje představenstvem ZZN Pelhřimov, jak vyžadoval zákon a stanovy společnosti. Podpis souhlasu IMOBY s umístěním sídla ZZN AGRO Pelhřimov byl logickým vyústěním uzavřených nájemních smluv, nikoli protiprávním jednáním.

111. To, že stál původně za záměrem obnovy budov statku Semtín, je fakt, s nímž se nikdy netajil. Není tajemstvím, že do určité doby uvažoval o realizaci projektu v podobě, v níž jej navrhl architekt Javůrek. Nemůže mu být kladeno k tíži, že se o projekt a jeho vývoj zajímal i v době, kdy už jej realizovala Farma Čapí hnízdo, která patřila jeho dětem a panu H.. Nic z toho však nemůže mít vliv na kvalifikaci Farmy Čapí hnízdo jako malého a středního podniku. On sám společnost Farma Čapí hnízdo neřídil ani neovládal, neměl v ní (ani žádná společnost, kterou on ovládá) žádný podíl. Ve vztahu k jejímu obchodnímu vedení ani ve vztahu ke způsobu výkonu akcionářských práv nedával akcionářům ani jejich zástupcům žádné pokyny. Převod akcií ZZN AGRO Pelhřimov na jeho rodinné příslušníky rozhodně nebyl proveden účelově, s cílem splnění podmínek dotace, nýbrž spočíval ve vytvoření rodinné firmy mimo holding AGROFERT. To, že vůbec existuje možnost dotace, mu bylo známo buď na konci roku 2007, nebo na začátku roku 2008 – Ing. N. přišla s tím, že by projekt Farmy Čapí hnízdo mohl získat právě vypsanou dotaci. Jelikož se v projektu v té době angažovali již jeho rodinní příslušníci, odkázal ji na ně.

112. Veškeré vztahy mezi společnostmi, za něž jednal jako statutární orgán, a Farmou Čapí hnízdo byly učiněny transparentně, na smluvním základě a za standardních komerčních podmínek. Objekt Vila byl ve vlastnictví Farmy Čapí hnízdo, byl pronajímán za standardních podmínek, a pokud jej obžalovaný užíval, musel za pobyt a jídlo platit jako jiný host. Ručení AGROFERTU, k němuž došlo za standardních podmínek, je běžný institut, obdobně ručil AGROFERT i jiným společnostem mimo svou skupinu. To, že na farmu jezdil za dcerou a občas tam trávil volný čas, není zločin. Strategické partnerství Farmy Čapí hnízdo a AGROFERTU nebylo nijak zamlčováno, smlouva byla dokonce přílohou žádosti o dotaci. V rámci posuzování dotace nebyl na nikoho vyvíjen žádný nátlak.

113. Na závěr své výpovědi obžalovaný zdůraznil, že nikdy nic trestného nespáchal, je nevinný.

114. Mimo trestní řízení se obžalovaný k Farmě Čapí hnízdo relevantně vyjádřil při svém **projevu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dne 23. 3. 2016.** Soud v této souvislosti podotýká, že se neztotožňuje s argumentací obhajoby, uplatněnou nicméně pouze v přípravném řízení, nikoli následně v hlavním líčení, že tento projev nelze důkazně použít z důvodů indemnity, neboť se obsahově jedná o standardní dokazování směřující k objasnění otázky, co obžalovaný sdělil o svém jednání *ex post* jiným osobám mimo orgány činné v trestním řízení (takže nedochází k porušení či obejití ustanovení trestního řádu o výslechu obviněného), např. typicky nad pivem v hospodě, nikoli o trestní stíhání za projev učiněný v Poslanecké sněmovně nebo v jejích orgánech, které by bylo nepřipustné podle čl. 27 odst. 2 Ústavy. Z hlediska hodnocení takového důkazu lze navíc dodat, že u projevu učiněnému na tomto fóru lze předpokládat větší míru vážnosti a zodpovědnosti při jeho formulování (např. právě oproti přátelskému „tlachání“ v hospodě), navíc nevznikají pochybnosti o jeho obsahu.

115. V tomto svém projevu v Poslanecké sněmovně obžalovaný k věci uvedl, že když byl v roce 2005 s dětmi v zoologické zahradě a čekali v dlouhé frontě na krmení zvířat, napadlo jej vybudovat rodinnou farmu se zvířaty. Farmu měla postavit a pronajímat IMOBA ze skupiny AGROFERT. Záměr však hospodářsky nevycházel. Následně IMOBA zvažovala postavit kongresové centrum

pro AGROFERT, ani to ekonomicky nevycházelo. „*Specialistka na evropské fondy*“ přišla v roce 2007 s návrhem nového projektu otevřeného pro veřejnost, multifunkční kongresový areál Farma Čapí hnízdo. Tento projekt, který se kvalifikoval pro dotaci, byl ekonomicky návratný. Protože se projekt netýkal byznysu AGROFERTU, nechtěl ho obžalovaný jako AGROFERT realizovat, a tudíž se jím nechtěl zabývat a nezabýval se jím. Dále uvedl, že jeho dcery od dětství jezdí na koni, rozhodl se proto, že dá rodině prostředky, aby si firmu koupila a projekt zrealizovala. Vysvětlil, že Farmu Čapí hnízdo vlastnily v rozhodné době jeho dvě dospělé děti a bratr jeho partnerky, který držel podíl odpovídající podílu dvou nezletilých dětí obžalovaného a jeho partnerky. Neměl důvod nic skrývat, je přesvědčený, že vlastnictví akcií nemělo žádný dopad na získání dotace.

116. V témže projevu obžalovaný zmínil, že původní investiční záměr se vzhledem k finanční krizi v letech 2008-2010 nenaplnil a AGROFERT byl nucen projekt převzít kvůli ručení za bankovní úvěr.

117. V rámci **dokumentu Matrix AB** (dokumentární film Víta Klusáka z roku 2015) je zachycen obžalovaný Ing. B., jak v projevu při přivítání hostů na party pro velvyslance na Farmě Čapí hnízdo (cca v čase 19:15 dokumentu, překlad je na č. l. 35 208) uvádí, že Farma Čapí hnízdo je, myslí si, nejlepší projekt, který kdy vymyslel, popisuje, jak ho napadl při čekání ve frontě v zoologické zahradě, co je součástí projektu a jaké plány s ním dále mají. Je rovněž zachycen při rozhovoru s dámou, jenž je veden ve francouzštině a při němž jí – po její chvále areálu – říká (cca v čase 22:00 dokumentu): „*Udělalí jsme to pro sebe, ne pro byznys.*“

118. **Obžalovaná Ing. J. N.** rovněž vypovídala v hlavním líčení dvakrát, pokaždé pouze monologicky s tím, že využila svého práva neodpovídat na případné otázky.

119. **Ve své první výpovědi** na počátku hlavního líčení obžalovaná uvedla, že se necítí vinná, nikdy neuvedla nic nepravdivého, nic podstatného nezamlčela, vše podstatné Úřadu Regionální rady sdělila. V oblasti dotací se pohybuje 20 let, stejně jako ostatní žadatelé se spoléhala na výklad a pravidla poskytovatele dotace, jak byla chápána v době podání žádosti, kterou sama označila jako „dotační pravěk“. Rozhodující byly pokyny pro žadatele a příjemce platné od 20. 12. 2007 a přílohy, které samy definovaly malý a střední podnik a odkazovaly na Doporučení Komise z 6. 5. 2003 (článek 3 odst. 5 Doporučení výslovně umožnil učinit prohlášení o splnění parametrů malého a středního podniku i bez znalosti konkrétních vlastníků). Byli opravdu přesvědčeni, že se jedná malý a střední podnik, proto podepsali čestné prohlášení. Stále je přesvědčena, že podle tehdejšího výkladu pravidel v České republice Farma Čapí hnízdo malým a středním podnikem byla. Osobně jí bylo právním zástupcem jednoho z tehdejších akcionářů potvrzeno, že „*Farma Čapí hnízdo je podnik ve stoprocentním vlastnictví nepodnikajících fyzických osob a není mezi nimi žádný subjekt ovládaný nebo propojený s AGROFERTEM, tudíž ani pan B.*“. Vedení Farmy Čapí hnízdo jednalo samostatně, s plnou odpovědností, s cílem vybudovat společnost, která bude žít vlastním životem. Nic nenasvědčovalo propojení s jiným podnikem, dle všech tehdy dostupných informací a zaběhlého výkladu šlo o nezávislý podnik.

120. Propojením podniků přes fyzické osoby se zabýval až rozsudek HaTeFo z roku 2016 a navazující uživatelská příručka k malým a středním podnikům z téhož roku, ale dodnes jsou tam mezery a dodnes si lze v této souvislosti klást otázky. Ona není právník, nemohla vědět, jaký výklad nastane v budoucnu. V roce 2007-8 byly zkušenosti s administrací a výkladem dotačního procesu a legislativy minimální, všichni se učili za pochodu. Dílčí údaje uvedené v obžalobě (podpis prohlášení o nezávislosti podniku, zamlčení rozhodujícího vlivu A. B., působení na stejných relevantních trzích) jsou pouze dílčí podmínky pro naplnění definice malého podniku, samy o sobě nemají význam. Je nesmysl, že by zamlčela bezproblémový přístup Farmy Čapí hnízdo k finančním zdrojům pro realizaci projektu, naopak museli doložit finanční připravenost, pro podpis smlouvy i doklady o krytí. Žádná z podmínek dotace nekladla požadavek omezeného přístupu k finančním prostředkům, bez doložení přístupu k finančním prostředkům by Farma Čapí hnízdo dotaci ani nemohla dostat. Zamlčet spolupráci s AGROFERTEM nešlo, ani se o to nesnažila, od začátku

bylo známo, že to je strategický partner, smlouva o tom byla doložena, stejně jako nájemní smlouva s IMOBOU, na jejichž pozemcích stavba vznikala. Rovněž bývalé vlastnictví ZZN AGRO Pelhřimov bylo patrné z výpisu z obchodního rejstříku. O spolupráci Farmy Čapí hnízdo s AGROFERTEM věděli všichni na Středočeském kraji, nikdo neměl důvod jim nadřezovat.

121. Obžalovaná měla odjakživa blízko ke koním, věnovala se jezdeckým aktivitám. Od roku 2004 začala pracovat pro AGROFERT a potkala se s A. B. která měla stejné zájmy. V rámci těchto aktivit se dozvěděla o projektu Farmy Čapí hnízdo, v němž viděla možnost vytvořit něco pozitivního, zajímal ji, měla praktickou zkušenost ze života na podobných zařízeních. Koncem roku 2007 nebo začátkem ledna 2008 se potkala s A. B., ptala se ho na farmu, ohledně níž neměla aktuální informace, a on jí řekl – což pro ni byla novinka – že projekt nechťejí a nebudou realizovat IMOBA ani AGROFERT, že jej původně chtěli prodat, ale chytila se toho jeho rodina a rozhodla se to realizovat jako čistě rodinný podnik. Bavili se o financování, které bylo s ohledem na předpokládanou výši investice (která tehdy přitom byla oproti dnešku pouze třetinová) složité. Požádala jej, zda by se v projektu mohla angažovat. Protože monitorovala průběžně výzvy, věděla, že 20. 12. byla vyhlášena výzva č. 4 pro cestovní ruch ve Středočeském kraji a jevílo se jí to tak, že by tam projekt mohl zapadnout. Obžalovaný reagoval, že informaci předá rodině a jí doporučí, což se i stalo. V návaznosti na to dostala nabídku stát se členkou představenstva, což přijala. Její motivace byla „čistě sobecká“, projekt ji zajímal, chtěla být součástí něčeho smysluplného, po odchodu pana N. do důchodu chtěla být ředitelkou celé farmy, protože Benešovsko má ráda. Jejím snem bylo vybudovat komplexní areál s místem primárně pro koně. Projektu (tehdy třetinovému oproti současnému stavu) věřila, spoléhali na kongresovou turistiku, vzdálenost od Prahy. Funkci místopředsedkyně představenstva vykonávala od ledna 2008, řádně a nezávisle, od nikoho vyjma představenstva jako kolektivního orgánu nedostávala pokyny.

122. Žádost o dotaci byla podána poslední možný den právě kvůli tomu, že na ní začali pracovat pozdě a příprava byla náročná. Následně proběhlo hodnocení, kontroly, podpis smlouvy o dotaci, až poté začaly stavební práce. V průběhu přípravy Farmy Čapí hnízdo na provoz zjistila, že o sobě měla mylné představy, stát se ředitelkou takového projektu nebylo pro ni, navíc koncem roku 2008 potkala budoucího manžela, v září 2009 se vzali. Bylo jí jasné, že se stáhne na mateřskou dovolenou na Vysočinu, hledala tedy za sebe náhradu. Našla pana R., který se stal ředitelem. Ona byla na farmě aktivní do ledna 2010, pak odešla na mateřskou dovolenou, skončila v představenstvu a byla již jen členkou dozorčí rady a zmocněnkyní k jednání s Úřadem Regionální rady. Do běhu společnosti po odchodu z představenstva nezasahovala, ani neměla jak. Instrukce, jak postupovat dál v souvislosti s dotací, včetně nutnosti hlásit všechny podstatné změny, od ní představenstvo dostalo. O další dění na farmě se zajímala jen do té míry, aby byly splněny indikátory dotačního projektu, což byl její úkol; neměla čas ani důvod zabývat se něčím jiným.

123. **Ve své doplňující výpovědi,** rovněž pouze monologické, obžalovaná podrobněji popsala svůj přátelský vztah s A. B., kterou měla ráda jako mladší sestru, a jejich společné plány či sny o jezdeckém prostoru, z nichž se posléze začala stávat realita. Má pocit, že se o tom B. bavili nějak v rodině, že by byla možnost mít něco svého, areál, ve kterém by A. měla koně. xxx, kam k nim předtím A. chodila jezdit a o nichž obžalovaná doufala, že by po nich mohli sáhnout, pro ně ale byly příliš daleko od Prahy, hledalo se něco blíže. Poprvé obžalovanou na ruinu, kde poté vznikla právě Farma Čapí hnízdo, vzala právě A..

124. Definitivně obžalovaná na farmě zakotvila až na konci roku 2007 nebo na začátku 2008, jak k tomu došlo, popisovala již v předchozí výpovědi. Brala to jako pomoc A., rodině, byl to hezký sen. S ohledem na své znalosti a informace od pana K. jako zástupce akcionářů neměla důvod pochybovat, že podnik splňuje všechna kritéria malého a středního podniku. Kvůli žádnému klientovi by nikdy nešla do rizika, že by vědomě obcházela pravidla, bylo jasné, že taková akce bude předmětem mnoha kontrol. Vše z jejího pohledu muselo být čisté, o to hůře snáší celou kauzu. Nic nebylo děláno účelově, skupina se toho chtěla zbavit. Důvodem jejího zájmu rozhodně nebyla samotná dotace. Že do projektu naplno naskočí, se obžalovaná rozhodla poté, co vyšla výzva, kdy

bylo jasné, že projekt, jak byl připravován, by mohl mít reálnou šanci uspět – do té doby nebylo možné nic rozhodnout. Po svém vstupu do společnosti začátkem roku 2008 řešila primárně dotační řízení, farma byla tehdy ve výstavbě. Farma se měla stát jejím světem, chtěla ji alespoň trochu udělat k obrazu svému. Až po dokončení farmy v létě 2010, tedy po podání poslední žádosti o platbu, bylo možné na ní realizovat akce. Po celou dobu svého působení v představenstvu se aktivně podílela jako členka kolektivního orgánu na řízení farmy, zásadní věci rozhodovalo představenstvo, není si vědoma, že by kdokoli jiný zadával pokyny k řízení chodu Farmy Čapí hnízdo. Po odchodu z představenstva působila v dozorčí radě do roku 2011, hlídali plnění indikátorů po dobu udržitelnosti.

125. Pan H. působil v dozorčí radě a staral se především o marketing a propagaci, nevěděla, že je akcionář (myslela si, že jsou to spíše děti), nicméně mohlo jí to dojít, protože měl o všechno větší zájem, než by se vzhledem k jeho funkci předpokládalo. Na designové problematice se velmi podílela M. B., o níž byla obžalovaná přesvědčena, že akcionářkou je. Nepochybovala ani o podílu A., která se o farmu od počátku velmi zajímala, ale po narození dcery xxx se ze všeho hodně stáhla.

126. Ke vztahu s HSBC Bank obžalovaná uvedla, že oslovila paní P. s dotazem na vhodný bankovní subjekt, protože si potřebovala být jistá, že budou schopni Úřadu regionální rady doložit financování, jinak by celá snaha byla zbytečná. Úvodní kontakt s bankou byl přes paní P., ona sama pouze jednou komunikovala s paní S. při otvírání účtu, jinak komunikaci s bankou zajišťoval pan N. jako předseda představenstva. Získání úvěru nebylo bezproblémové, banka si vyžádala ručení silného partnera, za které Farma Čapí hnízdo musela AGROFERTU platit běžnou komerční sazbu, protože nebyla členem skupiny. Právě proto, že společnost nebyla členem koncernu, nepostačovalo patronátní prohlášení.

127. Seminář na podzim 2007 (*obžalovaná sice uvedla rok 2008, ale následně se sama v další části výpovědi opravila - pozn. soudu*) byl zaměřen pro obce a města, sice na něj byla přihlášena, ale nedostavila se tam. Výslovně v této souvislosti uvedla: „...*ke výzvě č. 4 bych se tam žádný detail nedozvěděla, to byl důvod, proč jsem tam nakonec nešla.*“

128. Dále obžalovaná popisovala seminář konaný v lednu 2008 (konkrétně 10. 1. 2008 – viz č. l. 14 405 a násl.), jehož se účastnila, s tím, že se jednalo o první seminář k této konkrétní výzvě. Po přečtení výzvy měla víc otázek než odpovědí. Zpočátku hodně uvažovali, zda je vůbec reálné uspět a projekt podat, proto to školení bylo nutné. Rozhodování si nechávali až poté, co se objasní základní otázky, které měli, a zváží všechna pro a proti. U velikosti podniku však byli všichni přesvědčeni, že v tomto problému není. Před vyhlášením výzvy byly náhledy, rozpracování, ale programový dokument z počátku prosince neobsahuje zdaleka všechny podrobnosti a detaily, které obsahuje výzva. Předem tedy měli rámcové informace, nikoli však postačující. Až výzva zveřejnila způsob hodnocení – bodování, navíc došlo k dalším změnám oproti programovému dokumentu (výše dotace, výpočet výše podpory, požadavek certifikace, umožnění žádat o dotaci subjektům s kratší podnikatelskou historií v některých případech). Řadu věcí si průběžně s Úřadem regionální rady upřesňovali. Definitivní podmínky byly tedy relativně jasné až v momentě vyhlášení výzvy.

129. Na závěr obžalovaná shrnula, že neuvédla žádné nepravdivé údaje, nic nezatajila, neměla k takovému jednání ani žádný motiv, naopak chtěla svou práci odvést bezchybně. Na vše se doptávala, vše konzultovala, vše, co si poskytovatel dotace vyžádal, od nich obdržel.

b) Svědecké výpovědi držitelů akci (rodinných příslušníků obžalovaného A. B.) a důkazy s nimi přímo související

130. Svědci M. B. a M. H. u hlavního líčení využili svého práva nevypovídat, svědkyně A. B. se z hlavního líčení ze zdravotních důvodů omluvila a zároveň soudu sdělila, že rovněž ona hodlá využít tohoto svého práva a nebude ani v budoucnu vypovídat. Soud proto za splnění dále

rozvedených procesních podmínek provedl dokazování čtením výpovědí těchto svědků z přípravného řízení.

131. Výpověď svědkyně A. B. soud četl se souhlasem obou obžalovaných a státního zástupce podle § 211 odst. 1 tr. řádu (svědkyně sice avizovala, že hodlá využít svého práva odeprít svědeckou výpověď, nicméně neučinila tak přímo v hlavním líčení, z něhož se omluvila, proto soud v rámci právní jistoty vyžádal od stran souhlas se čtením její výpovědi podle § 211 odst. 1 tr. řádu, který strany poskytly). Výpověď svědkyně M. B. byla čtena podle § 211 odst. 4 tr. řádu, neboť pro takový postup byly splněny veškeré zákonné podmínky.

132. Pokud jde o výpovědi M. H., jedná se o výpovědi učiněné v postavení spoluobviněného, nikoli svědka. Městský soud v Praze zastává právní názor, že protokol o dřívější výpovědi spoluobviněného (spoluobžalovaného), učiněné po řádném poučení v předchozím průběhu řízení, které měl obviněný nebo obhájce možnost se zúčastnit a klást vyslychanému otázku, lze v případě, že původně spoluobviněný (spoluobžalovaný) v postavení svědka využije následně v hlavním líčení svého práva odeprít výpověď, přečíst podle § 211 odst. 4 tr. řádu *per analogiam*. Uvedená právní otázka není dosud řešena publikovanou judikaturou. Z dikce ustanovení § 211 odst. 4 tr. řádu, podle něhož protokol o dřívější výpovědi svědka, který v hlavním líčení využil svého práva odeprít výpověď podle § 100 [tr. řádu], je možno číst jen za předpokladu, že svědek byl před tímto výslechem o svém právu odeprít výpověď řádně poučen a výslovně prohlásil, že tohoto práva nevyužívá, byl-li výslech proveden způsobem odpovídajícím ustanovením tohoto zákona a obviněný nebo obhájce měl možnost se tohoto výsledku zúčastnit, by spíše vyplýval závěr, že v případě původně spoluobviněného není takový procesní postup možný, neboť se v tomto ustanovení (oproti § 211 odst. 2 tr. řádu, kde se výslovně hovoří o čtení protokolu o výpovědi *spoluobžalovaného* nebo svědka) hovoří pouze o svědkovi a nadto jsou podmínky čtení předchozí výpovědi v hlavním líčení vázány na specifické poučení svědka, jehož se tomuto svědkovi při předchozí výpovědi dostalo, včetně jeho reakce, že práva odeprít výpověď nevyužívá. Ve vztahu k výslovnému zákonnému omezení § 211 odst. 4 tr. řádu na čtení protokolu o dřívější výpovědi „*svědka*“ se však soud ztotožňuje se závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 8 Tdo 970/2018, v němž Nejvyšší soud označil za správný postup soudu, který podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu přečetl v hlavním líčení svědkovi jeho předchozí výpověď učiněnou původně v pozici spoluobviněného. Rovněž v § 211 odst. 3 tr. řádu se, shodně jako v § 211 odst. 4 tr. řádu, přitom hovoří pouze o výpovědi „*svědka*“, nikoli „*spoluobžalovaného nebo svědka*“. Pokud jde o zákonnou podmínku spočívající v předchozím řádném poučení svědka o jeho právu odeprít výpověď a prohlášení, že tohoto práva nevyužívá, je zřejmé, že toto ustanovení výslovně směřuje specificky k výpovědi svědka. Soud nicméně neshledává žádný rozumný důvod, který by zákonodárce mohl vést k vyloučení procesně perfektně provedeného důkazu spočívajícího ve výpovědi spoluobviněného (spoluobžalovaného), učiněné po řádném poučení zahrnujícím též jeho právo odeprít výpověď a s vědomím, že tato výpověď je plně použitelným důkazem i ve vztahu ke spoluobviněným (spoluobžalovaným), pokud této výpovědi byl obžalovaný (jeho obhájce) přítomen, mohl klást původně spoluobviněnému (spoluobžalovanému) otázky, a tato výpověď byla plně použitelným důkazem v předchozím průběhu řízení (do doby, než zaniklo procesní postavení spoluobviněného). Není dle soudu důvodu činit v těchto případech zásadní rozdíl mezi situací, kdy původně spoluobviněný např. zemřel či se stal pro dlouhodobý pobyt v cizině nedosažitelným [§ 211 odst. 2 písm. a) tr. řádu], kdy se odchyluje od své předchozí výpovědi [§ 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu] a kdy využije svého práva nevypovídat (§ 211 odst. 4 tr. řádu). Soud s tímto právním názorem, který zaujal již ve své předchozí rozhodovací praxi v nesouvisející trestní věci skončené rozsudkem ze dne 25. 3. 2022, sp. zn. 49 T 2/2016, před provedením důkazu seznámil v zájmu korektnosti řízení i oba obžalované a státního zástupce, kteří uvedli, že vůči tomuto postupu nemají námitek.

133. Svědkyně A. B. ve své velmi stručné monologické výpovědi v přípravném řízení uvedla, že na konci roku 2007 se stala společně se svým bratrem A. a M. B. akcionářkou Farmy Čapí hnízdo. Vlastnictví akcií bylo původně rozděleno tak, že M. B. měla 50 %, svědkyně s bratrem měli

dvacetipětiprocentní podíly. Na základě diskusí v rodině se nakonec rozhodli vlastnictví rozdělit tak, aby na všechny děti A. B. i jeho současnou manželku připadal stejný podíl. Z tohoto důvodu následně svědkyně někdy koncem ledna či počátkem února 2008 část svého podílu ve výši 5 % převedla na M. H., který měl držet podíly odpovídající podílům M. B. a nezletilých dětí obžalovaného. Pokud svědkyně ví, totéž učinil i její bratr. Svědkyně s ohledem na svůj tehdejší zdravotní stav a pozdější těhotenství nebyla schopna se podnikání účastnit po celou dobu tak aktivně jako M. H., ale dokud jí to zdravotní stav dovoľoval, působila v dozorčí radě. Nad rámec těchto skutečností pak svědkyně využila svého práva nevypovídat.

134. Ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, vypracovaného znalci **MUDr. Tomášem Turkem a Mgr. et Mgr. J. Telcovou,** vyplývá, že svědkyně A. B. xxx xxx xxx

135. Z rodného listu (č. l. 36 206) vyplývá, že dne xxx se svědkyni A. B. narodila dcera xxx.

136. Svědkyně M. B., manželka obžalovaného, v přípravném řízení, rovněž ve stručné monologické výpovědi, nad jejíž rámec využila svého práva nevypovídat, uvedla, že na konci roku 2007 nabyla 10 ks akcií na majitele společnosti Farma Čapí hnízdo, spolu s ní byli akcionáři A. B. ml. a A. B.. Následně *„jsme se však dohodli, že já převedu veškeré akcie... na mého bratra, na kterého současně po jedné akcií převedou i syn a dcera mého manžela z prvního manželství.“* K tomu došlo někdy v průběhu února 2008. Každé dítě manžela z prvního manželství pak drželo jednu pětinu akcií a bratr svědkyně M. H. zbylé tři pětiny, jednu pětinu jejího podílu a dvě pětiny podílu jejich dvou nezletilých dětí. Toto rozložení odpovídalo jejich společné představě o nezávislé rodinné firmě, která byla od počátku koncipována jako stojící mimo tehdejší podnikání obžalovaného. Zapojení bratra ovlivnil i fakt, že projevil o tento podnikatelský záměr zájem a aktivně se mu věnoval, byl též členem dozorčí rady a následně po dostavbě areálu členem představenstva. Svědkyně sama se společně s architektem angažovala na dílčích částech realizace projektu, zejména v tvorbě a designu interiéru, což je oblast, které se věnuje. Naprosto vylučuje, že by kdokoli v souvislosti s nabytím a držbou akciových podílů spáchal jakýkoli trestný čin. Obdobné rozdělení podílu jako v případě Farmy Čapí hnízdo je i v případě svěřenských fondů jejího manžela, kde jsou v druhém pořadí obmyšlenými osobami ona a čtyři děti manžela.

137. Svědek M. H., v procesním postavení obviněného, vypovídal v přípravném řízení rovněž pouze monologicky. Uvedl, že 16. 2. 2008 nabyl po dohodě se sestrou M. a dalšími dvěma akcionáři, kteří původní rozvržení nepokládali za spravedlivé, 12 ks listinných akcií Farmy Čapí hnízdo. Jednotlivé akcie tedy byly rozvrženy tak, že A. a A. ml. drželi každý jednu pětinu podílu ve společnosti a on držel jednu pětinu ve prospěch M. a jednu pětinu ve prospěch každého z jejich nezletilých dětí. Stal se tak řádným vlastníkem 60 % akcií, konečnými beneficienty byly ale sestra a její dvě děti. Po celou dobu řádně vykonával akcionářská práva a prostřednictvím účasti v orgánech společnosti se aktivně podílel na jejím řízení. Na převod akcií byly sepsány písemné smlouvy, které v podstatě vycházely z původních smluv podepsaných v roce 2007. Protože faktickým opisem došlo k převzetí ustanovení o úplatném převodu, ptal se v průběhu roku 2008 M., jak budou řešit úhradu akcií, a sestra mu řekla, že se o to nemusí starat, protože úhrada primární kupní ceny byla vyřešena, navíc šlo z jejich pohledu o spravedlivé rozdělení podílů v rámci rodiny. Všech 12 ks akcií na majitele fyzicky převzal při podpisu smlouvy. Důvod, proč držel podíly za sestru a její nezletilé děti, spočíval v tom, že sestra se nechtěla aktivně podílet na chodu a správě společnosti, což naopak byla výzva pro něho, v případě nezletilých dětí by musel držbu akcií a výkon akcionářských práv zdlouhavě schvalovat opatrovnický soud. Dohodli se tedy se sestrou, s níž si naprosto důvěřují, že tyto povinnosti za ně převezme on.

138. V té době již byl jmenován místopředsedou dozorčí rady, přičemž tuto funkci vykonával až do roku 2010 v běžném rozsahu, například se účastnil kontrolních dnů v průběhu výstavby, má za to, že se z pověření dozorčí rady účastnil i jednání představenstva, měl tedy naprostý vhled do řízení společnosti. Pokud si vzpomíná, byla s ním v dozorčí radě i A. B., která se s ním účastnila

několika jejích jednání. V únoru 2010 se stal místopředsedou představenstva. Osobně chtěl být aktivní i při řízení společnosti, zejména v oblasti marketingu, s nímž má bohaté zkušenosti. V té době se v projektu začala angažovat i jeho sestra M., která ve spolupráci s Ing. Javůrkem navrhla design interiérů v zásadě všech provozů Farmy Čapí hnízdo. Výkonné vedení společnosti bylo v rukou předsedů představenstva, on se jako místopředseda staral hlavně o marketing. Představenstvo a jeho jednotliví členové rozhodovali vždy podle svého nejlepšího odborného uvážení, v souladu s povinností péče řádného hospodáře.

139. Valných hromad se účastnil prostřednictvím zmocněnce, většinou se tam nic podstatného neřešilo, problematiku navíc znal z dozorčí rady a následně představenstva, nepovažoval tedy za důležité se jich účastnit osobně jako akcionář. Nechtěl, aby bylo známo, že je akcionářem, jednak kvůli velikosti a hodnotě nemovitostí, jednak aby jej nikdo z vedení společnosti neatakoval dotazy a žádostmi o rady ohledně řízení společnosti. Několika valných hromad se však účastnil jako zástupce orgánů společnosti. Jako akcionář nikdy nedával žádné pokyny představenstvu k nějakým krokům v rámci vedení společnosti. Rozhodnutí ucházet se o dotaci učinilo představenstvo, on věc konzultoval s několika právníky a ekonomy, kteří mu potvrdili, že kritéria malého a středního podniku byla zachována. Jako majoritní akcionář stoprocentně ví, že společnost nevlastnil A. B. ani AGROFERT HOLDING, případně jiná společnost z koncernu, a že ani jinak Farma Čapí hnízdo do koncernu nepatřila.

140. Výstavba areálu byla financována hlavně z úvěrů od HSBC Bank, které byly zajištěny ručením AGROFERT Holding, což byl strategický partner Farmy Čapí hnízdo. Později společnost získala za standardních podmínek nebankovní úvěry od IMOBY a AGROFERT HOLDING. Hlavní činností společnosti byl provoz multifunkčního areálu Farma Čapí hnízdo, který měl sloužit a slouží k poskytování stravovacích a ubytovacích služeb, pořádání společenských akcí, sportovním aktivitám a agroturistice. Dále v rámci areálu nabízeli reklamní plochy (umístění loga v areálu, reklamy v tamních televizorech, na webových stránkách a v propagačních tiskovinách, reklama byla i na příjezdové cestě k farmě), což měl na starosti převážně on. Tento stabilní příjem jim zpočátku pomáhal překonat období, kdy se budovalo povědomí u firem a veřejnosti o nově otevřeném multifunkčním kongresovém areálu. Jeho působení v této oblasti začalo již v roce 2009, kdy bylo prvních pár reklam umístěno před areálem a na webu společnosti. Cena za umístění reklamy byla stanovena ve výši odpovídající místu a času, pokud si pamatuje, nechali si na to zpracovat i odborný posudek, který využívali jako podklad při vyjednávání o ceně. Ceny se pak ale v průběhu času samozřejmě vyvíjely. V určité době převažovali zadavatelé z okruhu firem kolem AGROFERT HOLDING, což vyplývalo z toho, že to byl strategický partner, který jim pomáhal s oslovením a nabídkou reklamy do firem kolem něj.

141. Provoz areálu se od roku 2010 postupně rozjížděl, ale přes veškerou snahu a – podle něho – dobře odvedenou práci nebyli schopni provoz a další rozvoj areálu ufinancovat, situace na trhu poskytování služeb zařízení hotelového typu vyšší úrovně v té době nebyla ideální. Společnost nutně potřebovala najít vhodného a silného investora, IMOBA jako vlastník pozemků o koupi společnosti měla zájem, byla tedy logickým řešením. Následné rozhodnutí IMOBY jako jediného akcionáře a vlastníka o fúzi bylo již zcela v její režii

142. Ve své doplňující výpovědi, stále ještě v pozici obviněného, svědek v přípravném řízení uvedl, že si v zápisech z valných hromad, které si procházel se svou obhájkyňou, povšiml, že došlo v prezenčních listinách ke změně čísel akcií u jednotlivých zástupců akcionářů oproti tomu, jak je nabyt. Překvapilo ho to, netuší, jak k této záměně došlo, patrně promícháním při nějakém předávání pro účely valných hromad – čísla si nikdy nekontroloval, pro něho byl vždy určující počet 12 držení akcií, které měl uschované v trezoru, odkud je vyndával pouze při předávání právnímu zástupci pro účely valných hromad. Farma Čapí hnízdo nebyla řízena žádnou osobou v pozadí (tedy ani panem B.), ale řádně svými orgány, nepatřila do žádné skupiny podniků, nebyla s žádným podnikem propojena ve smyslu nadřízenosti či podřízenosti. On sám jako akcionář vždy vykonával svá akcionářská práva svobodně a nezávisle na jiných osobách.

143. S nápadem na dotaci podle něho přišla J. N., která se v oblasti dotací nějak pohybovala. Obžalovaná se znala s M., myslí si, že přes A. B., se kterou jezdily na koních. Má za to, že se o projekt zajímala ještě v době, kdy to patřilo pod IMOBU. Sám se až na pár drobností k problematice dotace blíže nedostal.

144. Dále se svědek v uvedené výpovědi vyjádřil k objektu Vily, k němuž uvedl, že je nutné vnímat, že Farma Čapí hnízdo odkoupila projekt od IMOBY, která původně možná měla jiný záměr; zmínka o „vile pro majitele“ v projektové dokumentaci mu tedy přijde nepodstatná, tento objekt byl v době jeho působení ve Farmě Čapí hnízdo fakticky využíván ke komerčnímu pronájmu. K reklamě dodal, že měli štěstí, protože AGROFERT HOLDING jako strategický partner je doporučoval k reklamním účelům i společnostem, které ovládal, což byla, pokud si dobře pamatuje, i jeho smluvní povinnost dle smlouvy o spolupráci. Nepochybuje, že by zadavatele reklamy našli i bez této kooperace, ale takto to bylo jednodušší, nabídku mohli předat prostřednictvím AGROFERTU. Pokud si vzpomíná, se spoustou společností komunikoval i napřímo. Poskytování reklamních ploch byla dílčí a doplňková součást hlavní činnosti Farmy Čapí hnízdo – lze to přirovnat například ke kinu, kde před filmem pouští reklamy.

145. Svědek se na závěr své výpovědi též konkrétně vyjádřil k paní S. (k její výpovědi z přípravného řízení), již označil za osobu, která se zbytečně pletla do marketingových otázek, které řešili se společností Open Idea. On jednal přímo s panem A., s jehož prací byl spokojen, případně s panem S.. Paní S. subjektivně vnímal jako někoho, kdo zprostředkoval kontakt s Open Idea a fotografem, čímž její angažmá ve vztahu k Farmě Čapí hnízdo skončilo. Pokud si vzpomíná, viděl ji maximálně třikrát, nepamatuje si na žádný podnět, náměti či jiný produkt její činnosti, který by od ní obdržel. Případá mu tedy nesmyslné, aby si jakékoli její představy nebo náměty nechávali schvalovat od pana B., jak ona tvrdí.

146. Svědek A. B. ml. vypověděl, že obžalovanou J. N. vůbec nezná. V letech 2007-2010 žil v USA, kde studoval na pilota. Má za to, že tato americká studia skončila na konci roku 2010, poté se dále školil ve společnosti Travel Service do roku 2014, opravdu létat začal v roce 2013. V USA tehdy žil na Floridě, xxx jsou všechno rovněž místa na Floridě, kde se též pohyboval. Během studia v USA navštěvoval ČR o Vánocích, je možné, že zde byl někdy i na Silvestra. Nevzpomíná si, zda zde byl v únoru 2008. Při pobytu v USA užíval platební kartu Commerzbank, nikomu ji nepůjčoval.

147. O otcovo podnikání se nikdy nezajímal, sám nikdy nepodnikal ani o to neměl zájem. Nikdy neprojevil zájem účastnit se projektu Farmy Čapí hnízdo, nikdo mu to ani nenabídl. Myslí si, že nikdy neměl v rukou akcie této ani jiné společnosti. Podpisy na obou smlouvách o úplatném převodu akcií a na předávacím protokolu nejsou jeho, tyto dokumenty viděl poprvé na policii. Nikdy s ním nikdo v minulosti nemluvil o tom, že takovou smlouvu podepíše za něj nebo že ji on podepíše dodatečně. Nevěděl o tom, že by měl být akcionářem Farmy Čapí hnízdo, nikdy nepodepisoval žádné převzetí akcií. Určitě nepodepisoval plnou moc, na jejímž základě by jej někdo zastupoval v souvislosti s jednáním nějaké firmy, není si vědom, že by udělil plnou moc advokátům K., K. nebo B., pokud se tak stalo, muselo by se jednat o falešný podpis.

148. Pamatuje si, že jednou, kolem roku 2011, 2012, v sídle AGROFERTU podepisoval nějaké listiny, bylo to asi 20 stran, podepisoval z nich 5-6, vypadalo to jako nějaká smlouva. K podpisu mu to dávala paní P., což je finanční ředitelka AGROFERTU – zaměstnankyně jeho otce. Je možné, že u toho byla jeho sestra, ale není si tím jist. Někdo mu tehdy zavolal, po telefonu mu řekl, že jde o něco ohledně farmy, paní P. pak neříkala nic, vedli jen banální konverzaci. Má za to, že tam nebyly kolonky pro podpis více osob, ale neví. Prolistoval asi první tři strany, byly tam nějaké finanční výrazy, absolutně nemá ponětí, jakého smluvního vztahu se to týkalo. Byly to úplně jiné listiny než ty, které mu byly předloženy v hlavním líčení (smlouvy o převodu akcií, předávací protokol).

149. Na Farmě Čapí hnízdo byl svědek několikrát, poprvé tam byl s otcem i v době, kdy to kupoval a byla to zhroutenina. Později jej tam zval otec na různé příležitosti, kromě svatby tam byl

na obědch, na Vánoce. Na Čapím hnízdě si jeho otec dělá, co chce, je tam vyhrazená budova jen pro něj a jeho blízké.

150. Na Čapím hnízdě svědek jednou brigádničil, vozil tam svíčky a do prádelny prádlo ze sokolovny v Průhonicích. Toto své působení dal svědek do časové souvislosti s tím, že k němu došlo v době po incidentu na D1 (událost zaviněná dle svědka nebezpečnou jízdou policejního auta a tím, že si svědek následně, protože byl arogantní, dělal z policistů legraci). Neví, kdo na Čapím hnízdě v letech 2011-2012 rozhodoval, jeho otec se tam stoprocentně pravidelně pohyboval, ale neví, jestli někoho řídil, zastavoval se přes víkendy. M. B. se tam pohybovala, vybírala a dělala dekorace a tak dále. (Po přečtení svědkovy výpovědi z přípravného řízení v souladu s § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu, v níž tento uvedl, že pánové G. a Š. se na farmě řídili podle přání M. B., která je úkolovala, svědek v hlavním líčení vysvětlil tuto předchozí odpověď tak, že je úkolovala, pokud jde o dekorace.) K otci svědek uvedl, že pánové G. a Š. jsou jeho „*entourage*“ (*doprovod, svíta – pozň. soudu*), dělali všechno, aby když obžalovaný přijel na Čapí hnízdo, bylo to pro něj jak ve čtyřhvězdičkovém hotelu, aby byl spokojen.

151. Určitě je možné, že v médiích mluvil o otci jako o osobě, která patří do kriminálu. Normální vztah (resp. přijatelný, protože byl zvyklý na narcistické chování rodiče) měl s otcem do roku 2015, od té doby to šlo dolů, nemají spolu žádný vztah, nekomunikují spolu. Nemá vůči jeho osobě negativní ani pozitivní pocity. (V další části výpovědi svědek připustil, že před vstupem do jednacích síní řekl, že otec je zbabělec, že si vymýšlí, vymluví se, proč k soudu nepřijet – tato negativa vyplývají z toho, že „*otec v roce 2017 znásilnil jeho základní lidská práva*“. Již to, že zde podává výpověď, by nazval negativním, ale nepřeje otci nic špatného.) Jednou mu otec ve Švýcarsku říkal, že nemá jezdit do ČR vypovídat, dokonce mu říkal, že si má smazat e-mailovou schránku. Ještě předtím, než byl svědek ve Švýcarsku, se jednou stalo, že mu otec řekl, že potřebuje, aby zmizel – to bylo předtím, než svědkovi řekla policie, že s ním chce mluvit. Pár týdnů poté jej vzali na Xxx.

152. Svědek je nyní pod odborným lékařským dohledem, protože byl od roku 2015 xxx, léčí se stále. Diagnóza je xxx, on s touto diagnózou nesouhlasí, lékaři ve Švýcarsku ji určili na základě živého názoru dr. P.. Před rokem 2015 neměl svědek s psychiatrií nic do činění, potom byl celkově více než třikrát hospitalizován v ČR i ve Švýcarsku.

153. To, co se svědkovi stalo v roce 2017 a 2018, co mu udělal vlastní otec a lidé ze zdravotnictví v ČR, bylo více než poškození, bylo to něco kriminálního, porušení jeho práv. Obžalovaný použil zaměstnance s ruským občanstvím a kriminální historií, aby jej přinutil odejít z ČR.

154. Svědci Mgr. V. K. a Mgr. G. K., tedy advokáti, kteří vystupovali jako akcionáři Farmy Čapí hnízdo (resp. tyto akcionáře zastupovali) na valných hromadách této společnosti a v roce 2013 prodali akci IMOBĚ, shodně ve svých svědeckých výpovědích uvedli, že nikdy nebyli skutečnými ekonomickými vlastníky a všechny úkony ve vztahu k Farmě Čapí hnízdo, včetně prodeje akcií, činili při výkonu advokacie, tedy při zastupování vlastníka, nicméně více uvést nesměli, protože nebyli svými klienty zbaveni mlčenlivosti.

155. Mgr. K. byl zbaven mlčenlivosti pouze ve vztahu k potvrzení skutečnosti, že někdy v průběhu února 2008 paní J. N. na její dotaz, domnívá se, že telefonicky, sdělil (obsahově, není si jist přesnou formulací), že akcionáři společnosti Farma Čapí hnízdo jsou fyzické nepodnikající osoby, a tím pádem se nejedná o subjekty ovládané společností AGROFERT ani s touto společností propojené.

156. Ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, který v průběhu řízení před soudem vypracovaly znalkyně **MUDr. G. Leblková a PhDr. Jindřiška Záhorská,** se podává, že u svědka A. B. ml. byla zjištěna xxx, aktuálně ve stavu dobré kompenzace. Ke vzplanutí zjištěné poruchy došlo podle dostupných dat v roce 2015, od té doby je v lékařské péči. Nebyla u něho zjištěna problematika psychoaktivních látek. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by potvrzovaly významné narušení psychických funkcí v období konce roku 2007, resp.

prvních měsíců roku 2008. xxx xxx xxx V důsledku léčby došlo ke kompenzaci stavu, následoval významný relaps cca v srpnu 2017, aktuálně je stav stabilizován.

157. Intelektové ani paměťové schopnosti svědka nejsou narušeny, je schopen situaci správně vnímat, zapamatovat si ji a verbalizovat prožité události. Není uživatelem návykových látek ani závislý na alkoholu. Osobnost svědka je strukturována v rámci širší normy, nebyly zjištěny znaky svědčící xxx. Nebyly zjištěny zvláště výrazné sklony ke lhavosti, stylizaci či manipulacím s informacemi. Xxx xxx xxx xxx xxx xxx.

158. Popis chování svědka ve vztahu k vyšetřovanému činu je v průběhu vyšetřování, soudního řízení i znaleckých vyšetření konstantní, neměnný. Jeho výpověď učiněná v průběhu jednotlivých výslechových situací (*znalkyně hodnotila jednak výpověď v přípravném řízení dne 13. 9. 2021, jednak výpověď v hlavním líčení dne 16. 9. 2022*) je souvislá, jednotlivé části na sebe logicky navazují a nejsou ve vzájemném rozporu. Je přítomen autentický, stabilní přiléhavý emotivní i neverbální doprovod, prožitky nespravedlnosti, nepochopení a rozhořčení nad situací. Při znaleckém vyšetření nebyla zjištěna přítomnost afektu neadekvátního situaci. Přítomny jsou spontánní asociace, vnitřní úvahy, popis situace je zasazen do kontextu události. Výpověď svědka je v podstatných bodech konstantní, se stabilní kostrou, občasným doplněním či vynecháním detailů, což odpovídá zákonitostem paměti, nepůsobí namemorovaným dojmem. Svědek je schopen přiznat mezery v paměti, nesnaží se je obsahově doplnit smyšlenkou. Je schopen přiznat, že si některé vzpomínky nezvládne vybavit. Situace zasazuje do časového kontextu přímo v průběhu na základě pokládaných otázek, nejsou předem konstruovány. Užívaný slovník a prezentované znalosti odpovídají sociokulturnímu pozadí posuzovaného. Výslech svědka velmi pravděpodobně proběhl adekvátně. Svědek nejprve hovořil spontánně a otázky mu byly kladeny až posléze. Nebyla zjištěna přítomnost návodných či sugestivních otázek ze strany vedení výslechu. Zvláště výrazná vnímavost vůči sugestím ani vliv třetích osob na výpověď svědka nebyly zjištěny. Na základě závěru psychiatrického vyšetření nebylo diagnostikováno onemocnění, které by bylo přítomno ve floridní formě v předem vyšetřovaných obdobích.

159. Motivem vedoucím ke zkreslené výpovědi by hypoteticky mohla být událost „únosu na Xxx“, kterou svědek vnímá jako doposud nedořešenou a prožívá ji ve vztahu ke své osobě značně úkorně, s paranoidně zaměřeným nastavením vůči otci. Vyšetřování v této věci však pro svědka není nijak ziskové, narušuje vztahy v primární rodině, dostavování se k výslechům i znaleckému vyšetření je s ohledem na vzdálenost jeho bydliště značně problematické, ztěžující běžný život, svědek spolupracuje v rámci vyšetřování i znaleckého vyšetření s přiměřenou ochotou. Na základě výše uvedeného, když značně převažují faktory podporující specifickou věrohodnost, lze hodnotit z forenzně psychologického hlediska specifickou věrohodnost svědka jako nenarušenou. K otci vykazuje svědek ambivalentní vztah, aktuálně s převládající negativní složkou. Vzájemný vztah hodnotí zejména ze strany otce jako od dětství chladný. Významné zhoršení vztahu přisuzuje svědek jednak své hospitalizaci v roce 2015 a následným souvisejícím událostem („únos na Xxx“), když toto spojuje s vlivem otce a vnímá tyto události jako velkou křivdu ze strany otce. Na vzájemném vztahu se podepisuje i probíhající trestní řízení.

160. Znalkyně MUDr. Leblová v hlavním líčení k psychiatrické části posudku dodala, že aktuálně je posuzovaný ve velmi dobrém stavu, xxx byl prokázán, ale byl zaléčen, takže nebyl shledán xxx. Současný stabilizovaný stav znamená, že není přítomno forenzně výrazné narušení psychických funkcí, kontakt s realitou je zachován, není významně ovlivněna schopnost analýzy a syntézy. Vztah k otci je negativní, xxx.

161. Masivnost psychotického stavu v době incidentu na D1 a následné hospitalizace xxx byla taková, že lze předpokládat, že významné narušení xxx bylo rozhodně i několik měsíců předtím. S propukáním xxx velmi pravděpodobně souviselo, že v srpnu 2014 přišel o práci, ve zdravotnické dokumentaci je zmínka od otce, že od konce roku 2014 posílal bizarní zprávy a podobně. Nic ale nesvědčí pro závěr, že by k něčemu takovému došlo již několik let před rokem 2015. xxx xxx xxx

162. Znalkyně PhDr. Záhorská v hlavním líčení k psychologické části posudku vysvětlila, že xxx z psychologického hlediska je vnímána poněkud jinak, než je tomu z hlediska psychiatrického, a to jako v podstatě negativní nastavení, když člověk může vnímat určité situace úkorněji, nejedná se však o patologii; jestliže vztah k jinému člověku, např. rodiči, není již od dětství úplně dobře formován, může tam být přítomno negativní nastavení, ale to ještě není patologie. V tomto případě není vztah svědka k otci jednoznačně negativní, nepřátelský, byť aktuálně negativní složka převažuje; nedá se jednoznačně uzavřít, že negativní nastavení k otci je chorobné. Události spojené s tímto soudním jednáním má svědek jasně oddělené od události „únosu na Xxx“, není u nich tak výrazná emoční angažovanost. Nejistila ve výpovědi svědka z psychologického hlediska snahu otce poškodit. Svědek se domnívá (na základě informací z okolí, včetně médií), že jeho otec spáchal trestný čin, a chce přispět k tomu, aby tato věc byla spravedlivě objasněna.

163. Obecně platí, že z hodnocení obecné věrohodnosti nelze usuzovat na pravdivost konkrétní výpovědi. Ani specifická věrohodnost a její hodnocení nejsou hodnocením pravdy a lži, jež je jednoznačně v kompetenci soudu – specifická věrohodnost je schopnost vypovídat pravdivě ve vztahu k určitému činu a popisuje znaky, jakým způsobem se přeprocovávají informace v průběhu času, jestli to, jakým způsobem osoba vypovídá, odpovídá jejím intelektuálním schopnostem, osobnostním charakteristikám, zda to odpovídá tomu, že jsou informace z eidetické paměti, z toho, co skutečně svědek viděl, slyšel, nebo zda jsou namemorované. Ani nedotčená specifická věrohodnost nevylučuje lživost výpovědi.

164. Předmětem znaleckého posudku z oboru písmoznaectví, specializace ruční písmo, který vypracoval **znalec Mgr. Aleš Čulík**, bylo zkoumání pravosti podpisů A. B. ml. na smlouvě o úplatném převodu cenných papírů z 31. 12. 2007, protokolu o předání a převzetí listinných akcií společnosti ZZN AGRO Pelhřimov z téhož dne a kopii smlouvy o úplatném převodu cenných papírů ze dne 16. 2. 2008, a v případě negativního závěru posouzení otázky, zda lze učinit závěr, že tyto podpisy byly vyhotoveny obžalovaným A. B.. Znalec učinil závěr, že podpisy na všech dotčených listinách pravděpodobně (v rovině střední pravděpodobnosti) nejsou pravými podpisy (v případě smlouvy z 16. 2. 2008 kopií pravého podpisu) A. B. ml. Dále uvedl, že porovnáním těchto sporných podpisů s podpisy obžalovaného A. B. byly zjištěny některé shody a podobnosti, nicméně vzhledem k tomu, že nebylo možné v otázce pravosti (vyloučení pravosti podpisu A. B. ml.) učinit kategorický závěr, tato zjištění mají pouze taktickou hodnotu pro případné další znalecké zkoumání, v němž by bylo nejprve nutné zabývat se možností zpřesnění stanoveného závěru ve vztahu k A. B. ml.

165. Ve své výpovědi v hlavním líčení potom ve vztahu k závěru o pravosti podpisů A. B. ml. znalec vysvětlil, že při porovnání sporných podpisů s jeho podpisy našel převažující rozdílné a méně podobné znaky, které umožnily stanovit záporný závěr v rovině pravděpodobnosti; měl sice poměrně rozsáhlý srovnávací materiál, nikoli však s těsnější časovou vazbou na sporné podpisy, a proto nebyl schopen stanovit vyšší závěr. Při porovnání sporných podpisů s podpisy obžalovaného zjistil „řadu shod a podobností, které jaksí mohou nasvědčovat na autorství“, ale pokud nebyl schopen vypořádat se s prvním krokem (kategorické vyloučení autorství A. B. ml.), bylo by předčasné ve vztahu k možnému autorství sporných podpisů ze strany obžalovaného učinit znalecký závěr. Znalec má za to, že pokud je osoba, jež se má podepisovat, v textu označena i bližší charakteristikou (zde rodné číslo a adresa), musí se nejprve vypořádat s možným autorstvím takto určené osoby; bez takové specifikace by mohl znalecky zkoumat pravost podpisu stejnojmenné osoby. Jedná se o standardní postup, nemůže ignorovat, že podpisy jsou na listině blíže specifikovány.

166. V dodatku znaleckého posudku, v němž znalci státní zástupce uložil, aby se zabýval pravděpodobností (vyjádřenou na stupnici závěrů používaných v písmoznaectví v České republice), že autorem tří sporných podpisů A. B. ml. je jeho otec, obžalovaný A. B., a to bez ohledu na další identifikaci podepisujícího v textu, znalec Mgr. Čulík stanovil kladný závěr v rovině nízké pravděpodobnosti, tedy tak, že obžalovaný A. B. přichází v úvahu coby pisatel sporných podpisů (z posudku vyplývá, že pozitivní závěr identifikující pisatele lze učinit v několika rovinách

– v rovině nízké pravděpodobnosti, rovině střední pravděpodobnosti, rovině vysoké pravděpodobnosti či jako kategorický závěr, takže rovina nízké pravděpodobnosti je „nejméně určitý“ pozitivní závěr – *poz. soudu*). Obžalovaný odmítl pro účely dodatku znaleckého posudku poskytnout součinnost ve formě absolvování řízené zkoušky písma, k čemuž dle trestního řádu nesmí být žádným způsobem donucován (§ 93 odst. 2 tr. řádu).

167. Ve své výpovědi v hlavním líčení k tomuto dodatku znalec konstatoval, že nemohl provést textovou zkoušku včetně důsledně textového přepisu příjmení s obžalovaným A. B., která by mohla potvrdit či vyvrátit hypotézu, že podpisy učinil obžalovaný nikoli svým běžným podpisem, ale že v části (první polovině) těchto podpisů mohl přejít do textové formy (vyhotovovat důsledný textový přepis znění příjmení). Závěr o nízké rovině pravděpodobnosti neznámá, že s vysokou úrovní není autorství možné, ale že se vyskytly takové podobné a shodné znaky, které autorství naznačují, a proto bylo možné se na ose přiklonit do roviny pravosti. Je to identický závěr jako závěr, že je pravděpodobnější, že obžalovaný tyto podpisy psal, než že je nepsal, rozdíl je pouze formulační. (Otázka soudu vedoucí k této odpovědi vycházela z dokumentu obsaženého na webových stránkách Československé společnosti pro písmoznalectví, v němž je vysvětleno právě to, že kladný závěr v rovině nízké pravděpodobnosti se formuluje tehdy, když zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že sporný a srovnávací materiál napsala stejná osoba, ale nízký identifikační význam zjištěných skutečností nedostačuje ani ke stanovení závěru v rovině střední pravděpodobnosti, a k jeho vyjádření se používá např. formulace: „*Je pravděpodobnější, že sporný text napsala osoba xy, než že by ho osoba xy nepsal*“ – č. l. 36 098-36 099). Znalec nedokáže odhadnout, u kolika procent populace (mužů) by učinil stejný závěr jako u obžalovaného, genetika, pokud je mu známo, na podpis vliv nemá. Znalec setrval na svém závěru, že standardním postupem by bylo nejprve vyloučit pravost podpisu A. B. ml., nicméně s ohledem na požadavek státního zástupce byl nucen se od tohoto standardního postupu odchýlit.

168. Ze zpráv **COMMERZBANK a výpisu z účtu** (č. l. 1057, 1060 a násl., 1094) se podává, že A. B. ml. byla touto bankou vydána platební karta (závěrečné čtyřčíslí: 9191), která byla použita při platbách v USA, přičemž k odečtu z účtu (toto datum nemusí nezbytně odpovídat datu provedení platby, kterým banka nedisponuje, když k platbě mohlo dojít dříve a transakce mohla „*doražit do banky*“ se zpožděním) došlo ve dnech 31. 12. 2007, 2. 1. 2008, 3. 1. 2008, 4. 1. 2008, 7. 1. 2008, 8. 1. 2008 i v následujících lednových dnech a počátkem února (tyto platby v USA proběhly většinou v místech jako Xxx, Xxx, přičemž se jednalo o platby např. v kavárně, za benzin, na myčce aut). Následně proběhly transakce v Bratislavě (odečteno z účtu 11. 2. 2008 – 13. 2. 2008) a ve dnech 15. 2. 2008 a 19. 2. 2008 byly odečteny tři platby v ČR (Průhonice, čerpací stanice Pávov), poté 20. 2. 2008 platby provedené na vídeňském letišti a dále opět platby v USA.

169. Usnesením Policie ČR, OŘ Policie Praha I, SKPV, OOK, 1. oddělení, ze dne 18. 11. 2021, č. j. KRPA-428362-223/TČ-2018-001171, byla podle § 159a odst. 1 tr. řádu odložena trestní věc podezření ze spáchání zločinu zavlčení podle § 172 odst. 1 tr. zákoníku a přečinu omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 tr. zákoníku, jichž se měl neznámý pachatel dopustit tím, že ve dnech 2. 9. 2017 a 12. 12. 2017 odvezl pomocí letecké dopravy poškozeného A. B. ml. proti jeho vůli na území Ruska a následně Ukrajiny a umožnil, aby mu mohla být proti jeho vůli aplikována psychofarmaka, přičemž ve dnech 4. 1. 2018, 5. 1. 2018 a 8. 1. 2018 zaslal A. B. ml. na Kriminální ústav Praha e-mail, kde tyto skutečnosti uvedl a požádal o pomoc, neboť policejní orgán učinil závěr, že ve věci nejde o podezření z trestného činu a není na místě věc vyřídit jinak. Usnesením státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 2 ZN 2532/351, byla zamítnuta stížnost poškozeného A. B. ml. vůči výše citovanému usnesení. Z obou velice pečlivě a podrobně odůvodněných usnesení se podává, že s ohledem na poznatky vztahující se ke zdravotnímu stavu A. B. ml. a k dalším ve věci zajištěným důkazům nebylo možné jeho oznámení považovat za věrohodná a bylo možné je vnímat jako manifestaci xxx, kterou prokazatelně trpí.

170. Obhajoba doložila komunikaci svědka A. B. ml. s paní H. D. (alias B. Š.), citovanou v knize této autorky (píšíci jako B. Š.) xxx (č. l. 36 216 a násl.), v níž vyplývá, že svědek měl o otci používat v této komunikaci výrazy, jako že se jej „z**h**aví“, „v**y**maže jej z *historie*“ apod., také měl hovořit o vysazování léků. Součástí je i komunikace s některými osobami z mediálního prostředí či o nich.

171. Ze **smlouvy o úplatném převodu cenných papírů ze dne 31. 12. 2007** (č. l. 3493), uzavřené mezi prodávající ZZN Pelhřimov a kupujícími A. B., A. B. ml. a M. B., se podává, že předmětem smlouvy je závazek prodávající převést celkem 20 kusů listinných akcií na majitele do majetku kupujících, s tím, že kupní cena byla stanovena na základě znaleckého posudku společnosti PROSCON na částku 119 300 Kč za jednu akcií. Pět kusů akcií (č. A xxx) kupuje A. B., 5 kusů akcií (č. A xxx) A. B. ml. a 10 kusů akcií (č. A xxx) M. B.. Kupující byli podle smlouvy povinni uhradit kupní ceny připadající na jimi nabyté akcie nejpozději do 6 měsíců ode dne podpisu smlouvy, v případě nesplnění této povinnosti byla prodávající oprávněna od smlouvy odstoupit. Prodávající podle smlouvy předá kupujícím akcie bezprostředně po podpisu smlouvy, jejich převzetím se stávají majiteli akcií. Smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami. Dále smlouva obsahuje datum a místo podpisu a vlastní podpisy – za prodávající měli dne 31. 12. 2007 podepsat smlouvu v Pelhřimově Z. K. a J. F., všichni tři kupující měli téhož dne podepsat smlouvu v Praze. Částka 2 386 000 Kč (cena za všech 20 akcií) byla společnosti ZZN AGRO Pelhřimov uhrazena dne 15. 9. 2008 z účtu obžalovaného Ing. B. (č. l. 16 764).

172. Téhož dne, tedy 31. 12. 2007, byl podle v něm uvedeného data sepsání vypracován **protokol o předání a převzetí listinných akcií společnosti ZZN AGRO Pelhřimov** (č. l. 3492), podepsaný týmiž pěti osobami, podle něhož prodávající potvrzuje, že shodně jako ve smlouvě specifikované akcie předala kupujícím, kteří potvrzují, že je od prodávající převzali.

173. Uzavření smlouvy o převodu cenných papírů za daných podmínek bylo předtím schváleno na společném jednání představenstva a dozorčí rady společnosti ZZN Pelhřimov dne 17. 12. 2007 s tím, že převod bude uskutečněn nejpozději do 31. 12. 2007 a bude mu předcházet udělení souhlasu společností AGROFERT HOLDING písemným rozhodnutím jako jediného společníka při výkonu působnosti valné hromady (č. l. 3496); toto rozhodnutí (udělení souhlasu) jediného akcionáře vykonávajícího působnost valné hromady společnosti ZZN Pelhřimov, tedy společnosti AGROFERT HOLDING, podepsal za AFROFERT HOLDING obžalovaný Ing. B. dne 18. 12. 2007 (č. l. 3503).

174. Podle tří zcela shodně stylizovaných **smluv o úplatném převodu cenných papírů ze dne 16. 2. 2008** (č. l. 3301-3306) jednotlivými smlouvami převedli M. B. 10 kusů akcií společnosti Farma Čapí hnízdo a A. B. a A. B. každý 1 ks akcie této společnosti (v případě A. B. akcií č. xxx v případě A. B. ml. akcií č. xxx) na kupujícího M. H., za kupní cenu za 1 akcií shodně 119 300 Kč, přičemž tuto cenu měl kupující uhradit do jednoho měsíce od uzavření smlouvy, prodávající předali akcie (akcií) kupujícímu bezprostředně před podpisem smlouvy, což kupující podpisem smlouvy stvrzuje. Podpisem smlouvy se kupující stává majitelem akcie (akcií). Každá ze smluv je opatřena podpisem prodávajícího a M. H. jako kupujícího.

175. Třemi zcela shodně stylizovanými **smlouvami o úplatném převodu cenných papírů ze dne 18. 11. 2013** prodali advokáti Mgr. G. K. 12 kusů akcií (č. xxx), JUDr. A. B. 4 kusy akcií (xxx) a Mgr. V. K. 4 kusy akcií (č. xxx) společnosti Farma Čapí hnízdo kupující společnosti IMOBA, za niž smlouvy podepsal obžalovaný A. B. jako předseda představenstva, za kupní cenu shodně 2 500 Kč za jednu akcií; podle předávacích protokolů byly téhož předány veškeré akcie a podle pokladních dokladů byla prodávajícím zaplacená kupní cena (č. l. 3340-3360).

176. Z notářského zápisu a zápisu z jednání mimořádné valné hromady ZZN AGRO Pelhřimov ze 17. 1. 2008 (č. l. 15 734 a násl.) se podává, že uvedeného dne valná hromada společnosti ZZN AGRO Pelhřimov rozhodla o změně firmy na Farmu Čapí hnízdo a.s. Valné hromady se účastnilo 100 % akcionářů (z listiny přítomných je zřejmé, že akcionáře s akciemi č. xxx (celkem 10 hlasů)

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

zastupovala Mgr. K. a akcionáře s akciemi Axxx (*v listině zjevně nesprávně „xxx“*), též celkem 10 hlasů, Mgr. K.. Z pozice předsedy představenstva byl odvolán pan K., novými členy byli jmenováni J. N., Ing. N. a L. K.. Novými členy dozorčí rady se stali M. H., A. B. a I. H.. Z téhož dne je zápis z jednání představenstva, na němž měli přítomní noví členové zvolit předsedou Ing. N. a místopředsedkyní Ing. N., a zápis z jednání dozorčí rady, jejímž novým předsedou členové zvolili A. B. a místopředsedou M. H. (č. l. 15 385-6). Téhož dne poskytla IMOBA jako vlastník budovy Dvůr Semtín č. p. 1 souhlas s umístěním sídla společnosti ZZN AGRO Pelhřimov (Farma Čapí hnízdo) této společnosti, souhlas je podepsán obžalovaným Ing. B. (č. l. 15 387). Ze zápisu z mimořádné valné hromady Farmy Čapí hnízdo z 5. 1. 2010 (*v záhlaví zjevně nesprávně uvedeno 2009 – pozn. soudu*) se podává, že novými členy představenstva byli zvoleni Mgr. R., M. H. a Mgr. L. N., členy dozorčí rady pak Ing. N., Ing. N. a P. K., když dosavadní členové těchto orgánů byli zároveň odvoláni (č. l. 15 388). Akcionáře na této valné hromadě zastupovali Mgr. K. (akcie xxx – *mělo se nicméně jednat o 12 akcií, takže lze soudit, že namísto xxx mělo být správně uvedeno xxx – pozn. soudu*), Mgr. K. (akcie xxx) a JUDr. B. (akcie xxx). Téhož dne byli na zasedání představenstva a dozorčí rady zvoleni předsedou představenstva Mgr. R. a místopředsedou M. H., předsedou dozorčí rady Ing. N. a místopředsedkyní Ing. N. (č. l. 15393-4). Na valné hromadě 31. 8. 2010 byla z představenstva odvolána Mgr. N. a novým členem zvolen F. Š., z dozorčí rady byl odvolán Ing. N. a novou členkou zvolena Mgr. N.. Akcionáře zastupovali stejní advokáti, jako v případě valné hromady konané 5. 1. 2010, a to ve vztahu ke shodným akciím (*platí-li předpoklad soudu o mylném uvedení čísla xxx namísto správného xxx u Mgr. K. v případě předchozí valné hromady – č. l. 15 396-15 402*). Téhož dne, tedy 31. 8. 2010, byl na schůzi představenstva novým předsedou zvolen F. Š. (č. l. 15 404). Mgr. T. R. odstoupil z funkce člena představenstva 25. 10. 2010 (č. l. 15 408), téhož dne byl do příštího zasedání valné hromady novým členem jmenován Jan G. (č. l. 15 409). Za účasti shodných advokátů zastupujících držitele shodně očíslovaných akcií jako v předchozím případě pak proběhlo i jednání valné hromady Farmy Čapí hnízdo 22. 8. 2011, při němž došlo mimo jiné k odvolání Ing. N. z dozorčí rady, namísto níž se členem stal L. K. (č. l. 15 410 a násl.). Dne 26. 5. 2014 rozhodl Městský soud v Praze o výmazu společnosti Farma Čapí hnízdo z obchodního rejstříku, neboť společnost zanikla sloučením s nástupnickou společností IMOBA (č. l. 15 424).

c) Výpověď svědka Ing. J. B.

177. Svědek Ing. J. B. v hlavním líčení vypovídal dvakrát, když po jeho prvním výslechu dne 29. 9. 2022 požádala obhajoba o možnost doplňujícího výslechu svědka, přičemž tomuto návrhu soud vzhledem k významu výpovědi svědka vyhověl.

178. Ve své první výpovědi svědek popsal, že s oběma obžalovanými měl normální pracovní vztah, který nebyl ani přátelský, ani konfliktní. A. B. zná cca od roku 2000, J. N. poznal o něco později. Pro A. B. svědek pracoval xxx na řadě staveb, včetně Čapího hnízda, dělal nicméně více věcí než jen (technické) dozorování staveb. Smlouvy měl uzavřeny s IMOBOU, ale pokyny mu dával výhradně pan B.. Velmi dobře zná i rodinu A. B., s M. spolupracoval mimo jiné na Čapím hnízdě (tamtéž spolupracoval i s J. N.), A. B. ml. viděl jen několikrát, protože studoval v USA. A. B. pomáhal, když si kupovala rodinný domek. Pan B. mu o ní říkal, že by chtěla zkusit podnikat na Čapím hnízdě, kde by se zejména chtěla věnovat chovu koní. Čapí hnízdo mělo vilu, která sloužila výhradně rekreaci A. B. a jeho rodiny, takto to bylo koncipováno již v projektové dokumentaci, takže tam viděl i mladší děti obžalovaného, které tam takto jezdily.

179. K projektu Farmy Čapí hnízdo svědek podrobně popsal, že vše začalo tím, že A. B. přijel ze ZOO a říkal, že by chtěl koupit statek, kde by mohl mít takové zoo domácích zvířat, aby mohl dětem ukazovat slepičky a králíky. Původně to bylo míněno pro jeho rodinnou rekreaci s tím, že v době, kdy by tam nebyl obžalovaný, mohly by se tam jezdit dívat i děti ze škol a školek. Začali tedy hledat vhodnou nemovitost, přičemž jako taková se ukázal statek v Semtíně, který se dal koupit za 10,5 milionů Kč. Statek kupovala IMOBA. Svědkovi připadal jako dobrý nápad plán vybourat většinu budov a udělat zde pouze malý statek. Poté nicméně pan B. přivedl architekta Javůrka, který

udělal koncepci školicího a rekreačního střediska (konferenční sál, hotel pro 60 lůžek) v rozsahu, jaký je dnes, tedy došlo k rozšíření oproti původní představě, přičemž pana B. tento návrh nadchl. Následně se začala zpracovávat projektová dokumentace, udělal se předběžný rozpočet stavby a zjistili, že to bude stát 500 milionů Kč, takže v případě, že by si to pan B. pronajímal od IMOBY pro soukromou rekreaci, nájem by byl nesmyslný. Proto se potom rozhodlo, že farmu nebude užívat výslovně pro sebe A. B., ale budou se tam pořádát akce AGROFERTU. Ukázalo se však, že ani tak se těch 500 milionů nezaplatí – svědkovi to i s reklamní činností, která se tam od počátku plánovala, vycházelo tak, že by se nezaplatily ani úroky, a považoval za svou povinnost na to obžalovaného upozornit. Řekl mu, že by vyhazoval peníze, na což A. B. reagoval tak, že přemýšlel, jakou variantu zvolit. Úvaha se rozšířila tak, že by areál byl přístupný i pro veřejnost, ale ukázalo se, že ani tak by to nefungovalo. Projekt nechtěl kvůli jeho ztrátovosti nikdo z AGROFERTU dělat, svědek o tom hovořil s více lidmi. Konkrétně finanční ředitelka AGROFERTU paní P. nechtěla, aby to bylo součástí AGROFERTU, protože by nebylo kompatibilní účetnictví. Těmto jejím důvodům svědek sice nerozuměl, ale souhlasil s tím, že by projekt byl nerentabilní. Variantou bylo i to, že by to obžalovaný B. vyčlenil pod ZZN Pelhřimov, což odmítal ředitel pan K., který, stejně jako další lidé z AGROFERTU, za svědkem chodili, protože se na rozdíl od něho sami obžalovanému báli říct, že to je špatně a že to dělat nechtějí. (Zkušenost, že se obžalovaného ostatní bojí a bojí se mu říct, že se jim něco nelíbí, má svědek dlouhodobě.) Bavit se o tom s většinou šéfů, všichni se toho projektu báli. Nakonec pan B. dospěl do fáze, kdy řekl, že se to prodá.

180. Než se obžalovaný rozhodl, že se to prodá, uvažovalo se také o pronájmu, „*outsourcing*“ částí týkajících se gastr a cestovního ruchu s tím, že o zemědělskou část by se staralo JZD Bystřice, které obžalovaný koupil. O nájmu jednal svědek osobně s panem S., majitelem restaurace xxx, nicméně ten mu řekl, že by to nebylo rentabilní, a nedohodli se.

181. Rozhodnutí obžalovaného o prodeji projektu bylo svědkovi komunikováno tak, že mu A. B. řekl, ať sežene kupce mimo AGROFERT, na čemž začal svědek pracovat; lidí takto pověřených sháněním kupce bylo více. Mělo to směřovat k prodeji celého areálu, obžalovaný již neměl jinou možnost.

182. Snaha o prodej však dopadla tak, že to pan B. zastavil, protože řekl, že M. B. chce areál stavět a dělat tam interiéry a že jeho dcera by chtěla zkusit podnikat, takže to neprodá, ale daruje dětem. Svědka to naštvalo, protože přišel o možnou provizi z prodeje. Říkal obžalovanému, že to je prodělečný projekt, ale on mu na to říkal, že chce umožnit dětem, aby zkusily podnikání, že projekt je zajímavý, přínosný pro krajinu, hezký, a že kdyby to bylo přes pořádání akcí i pro veřejnost ztrátové, zaplatí to on; řekl mu tedy, že umožní rodině, aby tam podnikala, a když se to nepovede, zaplatí to on. S M. B. pak svědek mluvil o jejím záměru podnikat velmi pravidelně, ujala se řízení projektování a realizace interiérů, o které se vysloveně zajímala, jezdila každý týden na kontrolní dny, konzultovala s ním stavbu, řídila si část interiérů. Pokud jde o A. B., nevybavuje si, že by s ní něco řešil, je možné, že konzultace s trenéry ohledně jízdárny mohly být přes ni, ale jiný projev jejího zájmu podnikat nezaznamenal. Když pan B. mluvil o dětech, které by se mohly učit podnikat, musel myslet jenom ji, protože syn se školil na pilota v Americe a další dvě děti byly nezletilé.

183. Když se obžalovaný rozhodl, že se projekt z AGROFERTU vyčlení, přišla paní N. s tím, že je schopna sehnat nebo vylobbovat dotaci. Nejdříve tedy padlo rozhodnutí o vyčlenění, poté přišla paní N. s možností dotace. O možnosti dotace mluvila paní N. i se svědkem, určitě o tom mluvila s obžalovaným B., svědek si myslí, že i s M. B., kterou podporovala v tom, aby se to neprodávalo. Možnost dotace tedy prezentovala již v době, kdy se uvažovalo o prodeji. O tom, že by dotaci mohla dostat IMOBA, se nemohlo ani uvažovat, protože to nebyl malý nebo střední podnik. Téma malého a středního podniku tehdy bylo zmíněno, řeklo se, že to musí být malý a střední podnik, všichni včetně pana B. toto věděli.

184. Když paní N. řekla, že jde o dotaci z cestovního ruchu, svědek si řekl, že je potřeba sehnat nějakou firmu, která má v cestovním ruchu historii, protože věděl (asi z internetu – když mu obžalovaný řekl, že má s paní N. spolupracovat, musel se na to trochu připravit), že podmínkou je podnikání v cestovním ruchu po dobu dvou let. Svědek tedy začal shánět firmu, nabídl panu B. dvě, které by mohl koupit, ale on mu řekl, že nebude vyhazovat peníze, že mu zbylo jedno ZZN Pelhřimov jako prázdná firma, tak ji daruje dětem, čímž splní svědkovo přání, protože ředitelem je zemědělský inženýr, který s ním bude chodit na kontrolní dny. (Již předtím, když pan Javůrek zpracoval studii a bylo jasné, že to bude velký statek, tedy ve fázi, kdy to patřilo IMOBĚ, svědkovi obžalovaný řekl, že si paní N. řekla o funkci ředitelky. Toto mu řekl v souvislosti s tím, že svědek obžalovaného otravoval, aby mu dal nějakého zemědělského inženýra, který by na kontrolní dny chodil s ním, a svědek reagoval, že ji nepotřebuje, jelikož není zemědělská inženýrka.) Svědek si je jistý, že toto darování firmy proběhlo až poté, co se již otázka dotací řešila, protože věděl, že ZZN AGRO Pelhřimov nesplňuje podmínky, neboť nepodnikalo v cestovním ruchu (fakticky nepodnikalo vůbec). Paní N. toto věděla a řekla, že to zařídí. Svědek si myslel, že vylobbovala nějakou výjimku (osobně vnímal paní N. jako lobbistku, schopnou věci zařadit i nad rámec oficiálních podmínek, když toto dokázala), až posléze se z tisku dozvěděl, že stačilo čestné prohlášení. Mluvil o tom tehdy i s panem B., který mu řekl, že nemá paní N. očerňovat, že se ukáže – že se má spolehnout na paní N., která to vyřídí. Jiný problém on sám z hlediska dotací tehdy neviděl, každopádně paní N. to vyřídila, Čapí hnízdo dotaci dostalo a on zase neměl pravdu. O změně právní formy, formě převodů akci, na koho se převádějí, ani o přejmenování společnosti svědkovi nikdo nic neříkal, jeho to nezajímalo, vlastníky k ničemu nepotřeboval, zajímalo ho pouze, že měl nového předsedu Ing. N., který s ním chodil na kontrolní dny. Jinak se pro něho změnilo pouze to, že musel udělat novou smlouvu s Farmou Čapí hnízdo, které nadále svou činnost fakturoval.

185. Když došlo k vyvedení z AGROFERTU, začala se paní N. chovat jako ředitelka, vystupovala jako šéfová, ale protože se ukázalo, že na to nestačí, přestala to dělat a dělala pouze tu dotaci. S panem B. se i poté o projektu bavil, musel s ním jednat a zvat ho na kontrolní dny, protože pozemky patřily IMOBĚ, jejímž předsedou představenstva pan B. byl. Kvůli tomu, že po celou dobu platilo, že Vila byla určena pro soukromou rekreaci pana B., museli rozdělit náklady na uznatelné a neuznatelné. Kromě toho, že obžalovaný jednal za IMOBU, jež musela dávat souhlasy ke stavbám, měl být uživatelem vily a předpokládalo se, že příjmy budou i z nájmu, které bude platit. Kontrolních dnů se pan B. účastnil občas, když svědek potřeboval, aby něco jako statutární orgán odsouhlasil za IMOBU, nebo ve vztahu k Vile, jinak jej na ně svědek nezval.

186. Svědek věděl, že se pro Farmu Čapí hnízdo zajišťuje půjčka, z níž se bude všechno hradit, na začátku se o tom určitě s panem B. bavil, říkal mu, že úvěr nemohou dostat, že to není rentabilní, ale B. mu říkal, ať se o to nestará, že když to zaručí AGROFERT, úvěr dostanou. O půjčkách přímo mezi AGROFERTEM (nebo IMOBOU) a Farmou Čapí hnízdo svědek neví.

187. Za společnost Farma Čapí hnízdo se svědkem v průběhu let jednali jako předsedové představenstva pánové N., R. a Š.. K tomu, zda byli na obžalovaném B. nezávislí, se svědek nemůže vyjádřit, nikdy u jejich vzájemného jednání nebyl a on žádné vlastníky k ničemu nepotřeboval. Pan N. chodil se svědkem na kontrolní dny, kontroloval, připomínkoval a schvaloval dokumentaci stájí, pastvin, zemědělských budov, byl členem výběrové komise na generálního dodavatele, podepisoval zápisy, vyřizoval účetnictví, hradil faktury, staral se o chod Farmy Čapí hnízdo. Neoficiálním důvodem odchodu pana R. byla ztráta důvěry, půjčoval si finanční prostředky (i od svědka, kterému na základě jejich vzájemné dohody byl dluh následně uhrazen z R. odstupného). Z doslechu svědek také ví, že pan R. kradl med, který se na farmě prodával, resp. používal jako dar, a že jeho soukromá firma fakturovala sportovní akce, které pořádala v areálu. Neví, zda se na rozhodnutí, že pan R. musí skončit, podílel obžalovaný B.. O tom, jak byl angažován pan Š., svědkovi říkala M. B. – ví, že jej s manželkou potkala na nějaké večeři.

188. Pan H. se na Čapím hnízdě podílel na realizaci některých věcí, jezdil na kontrolní dny, ukládal jim úkoly, svědek jej vnímal, že se chová, jako by mu to tam patřilo.

189. Svědek sám ukončil své působení na Farmě Čapí hnízdo někdy v roce 2010, když došlo ke kolaudaci, poté tam jezdil i po část roku 2012 řešit reklamace. Když začínali, měl s panem B. dohodu, že měsíčně bude fakturovat své náklady a že dostane provizi – podíl z úspor, kterých docílí výběrovými řízeními. Takto uspořil cca 10 % nákladů (45 milionů Kč), předpokládal, že peníze dostane od Farmy Čapí hnízdo, ale protože měl dohodu s panem B., šel za ním. Obžalovaný mu řekl, že on Čapímu hnízdě nevládne, že si to musí vyřídit s předsedou představenstva panem Š., který svědka vyhodil. Svědek s tím znovu šel za obžalovaným, ale ten nadále říkal, že si to musí vyřídit se Š. a on mu nepomůže. Nezbylo mu tedy než to akceptovat. Když se s panem B. rozcházel, nebyla mezi nimi zlá krev, B. mu řekl, ať přijde, až ho vyhodí z politiky, že budou pokračovat ve spolupráci.

190. Ve své doplňující výpovědi dne 17. 10. 2022 svědek uvedl, že již neví, kde získal informaci, že o dotaci může žádat pouze společnost, která dva roky podnikala v cestovním ruchu, mohl to číst na internetu nebo v podkladech, které měl od paní N.. Nepamatuje si, zda čerpal z oficiálních zdrojů, ale určitě si pamatuje, že v podmínkách bylo napsáno, že firma musí dva roky podnikat v cestovním ruchu. Toto bylo jediné, co svědkovi přišlo z hlediska splnění podmínek dotace zvláštní (tedy, že splněny nejsou), menší podnik, než bylo ZZN AGRO Pelhřimov by si jinak představit nedokázal, když podnik neměl žádné zaměstnance ani nepodnikal. Také mu nevycházelo, že by společnost byla schopná úvěry hradit, bavil se o tom s panem B., který mu řekl, že jim dá volnou ruku, ať zkusí podnikat, a když to nevyjde, zaplatí to on.

191. Shodně jako ve své předchozí výpovědi svědek dále uvedl, že paní N. přišla s tím, že by mohla zajistit dotaci, až poté, co pan B. rozhodl, že se Farma vyčlení z AGROFERTU, ještě v době, kdy se uvažovalo o prodeji. Svědek jednoznačně a výslovně potvrdil, že nejprve padlo rozhodnutí o vyčlenění a teprve poté byla vznesena možnost dotace, protože bez tohoto vyčlenění by to ani nepřicházelo v úvahu, tento časový sled je jasný. Dále vysvětlil, že diskuse o prodeji a následné rozmluvení tohoto rozhodnutí panu B. ze strany rodiny spojené s možností dotace probíhaly současně. Pan B. svědka (v reakci na jeho pochybnosti o splnění podmínek dotace, v době, kdy projekt ještě byl pod IMOBOU) dokonce ujistil, že má pokračovat v realizaci Čapího hnízda bez ohledu na to, zda paní N. dokáže dotaci získat, nebo ne; k tomuto ujištění došlo ještě předtím, než se ze ZZN AGRO Pelhřimov vytvořila Farma Čapí hnízdo.

d) Výpovědi svědků – představitelů společnosti ZZN Pelhřimov

192. Svědek Ing. J. F. uvedl, že A. B. zná od roku 2000, kdy měl svědek možnost nastoupit do AGROFERTU, zná jej dobře, nesmírně si ho váží, vztah by neoznačil jako přátelský, pan B. je šéf. Zná i jeho dceru A. a párkrát viděl na nějaké společenské akci jeho manželku, syna obžalovaného nikdy neviděl. Paní N. potkával jednou za čas na odborných seminářích. Považuje za nesmysl, aby pan B. páchal dotační podvod kvůli 5 % nákladů na areál Čapího hnízda.

193. Ve společnosti ZZN Pelhřimov, což byla jedna z dceřiných společností skupiny AGROFERT, byl členem (možná místopředsedou) představenstva. Akcie nepotřebné společnosti (ZZN AGRO Pelhřimov) prodali se ziskem cca 20 %, to je účelem podnikání. Jeho osobní role v celé věci skončila na konci roku 2007, kdy jako představenstvo odsouhlasili prodej a následně prodali tyto akcie. Co se s prodanou společností dále dělo, mu není známo. V obecné rovině to bývalo tak, že filosofie skupiny byla spíše růst, neprodávat, nicméně občas se objevily nějaké zbytné společnosti, s návrhem na jejich prodej většinou přišel předseda představenstva. Součástí holdingové filosofie byla rovněž preference akciových společností, proto docházelo k přeměnám společností s ručením omezeným na akciové společnosti. Domnívá se, že v tomto případě přeměna právní formy s prodejem nesouvisela. Konkrétně si na tento prodej přesně nevzpomíná, ale myslí si, že to bylo jako obvykle, tedy že s návrhem (včetně znaleckého posudku oceňujícího prodávané

akcie) přišel předseda představenstva Ing. K., který též sdělil, kdo je potenciálním kupcem – informaci, že se jedná o rodinné příslušníky pana B., měli. On sám se o této věci s Ing. B. ani se zájemci o akcie nebavil, a to ani později. Důvod zájmu rodinných příslušníků pana B. o akcie mu pan K. nesdělil, konkrétní informace o jednání s nimi od něho neměl, z jeho pohledu to byl výhodný obchod, proto to neřešil. Nevylučuje, že podepisoval předávací protokol, ale u předání akcií osobně nebyl. Akcie mohl předávat osobně pan K. nebo někdo z managementu firmy. Nevzpomíná si, že by k prodeji akcií podepisoval jinou listinu.

194. Po nahlédnutí do předávacího protokolu svědek potvrdil, že se jedná o jeho podpis, s tím, že sám se toho fyzicky nezúčastnil, je možné, že to s Ing. K. podepsali a on potom zajistil podpisy druhé strany. Jeho podpis mohl být učiněn dříve než 31. 12. 2007, neví, zda mu mohl být protokol předán k podpisu naopak až po převzetí akcií. Po nahlédnutí do smlouvy o úplatném převodu cenných papírů svědek potvrdil, že i tento podpis je jeho, ale s tím, že si již nevybaví, kdy smlouvu mohl podepsat.

195. Svědek Ing. Z. K. vypověděl, že vztah k oběma obžalovaným má pouze pracovní. V ZZN Pelhřimov působí xxx. ZZN AGRO Pelhřimov byla dceřiná společnost, kterou založili, nicméně následně v důsledku vývoje zůstala jako „mrtvá společnost“, bez činnosti. Pokud jde o její prodej, on osobně se s nikým nekontaktoval, nevzpomíná si, že by jej oslovil nějaký zájemce, sám s nikým osobně nejednal, řešili to právníci, kteří předložili na představenstvo návrh na prodej ZZN AGRO Pelhřimov, představenstvo pouze schvalovalo. Tím, komu to prodávají, se jako představenstvo nezabývali, že je zájemcem někdo blízký někomu, koho znají, vzali jako fakt. Nemá informace o tom, jak se nabyvatelé o akciích dozvěděli a jak o ně projevíli zájem, vše řešili právníci, od nichž dostali jména zájemců a cenu. Obecně svědek obchodní jednání vede, nicméně společnost prodávali jednou za jeho život, bylo to něco výjimečného, proto se jako představenstvo rozhodli, že to dají právníkům. Rovněž realizace předání akcií byla provedena za účasti právníků, ale není si jist, zda to bylo u notáře – realizoval to pověřený právník společnosti. Konkrétní jména právníků si nepamatuje. On sám fyzicky žádné akcie nepředával, pouze je za tím účelem vydával ze sejfu, kde byly uskladněny, právníkům. Předání akcií nabyvatelům nebyl přítomen, nepamatuje si, že by podepisoval předávací protokol. Svědek potvrdil, že na smlouvě o převodu akcií je jeho podpis s tím, že detaily si nevzpomíná, podpisy řešili právníci, kteří měli za úkol zorganizovat, aby všichni smlouvu podepsali v den, který je na ní uveden. Když hovoří o právnících, míní tím právníky – kmenové zaměstnance společnosti. On sám jako ředitel společnosti do představenstva návrh na přeměnu právní formy dceřiné společnosti ani na prodej jejích akcií nepředkládal.

196. Svědkyně JUDr. E. H., která dle sdělení ZZN Pelhřimov v období od 1. 10. 2007 do 1. 3. 2008 zastávala pozici právníka této společnosti (viz zpráva této společnosti na č. l. 35 494), vypověděla, že ve společnosti působí na této pozici od roku 1989 do současné doby. ZZN AGRO Pelhřimov byla dceřiná společnost, kterou založili v roce 1995, postupně se v ní nevyvíjela žádná činnost ani neměla žádné zaměstnance. Poté dostala od představenstva (neví, od koho konkrétně) za úkol udělat přeměnu společnosti na akciovou společnost, důvod přeměny nezná, přeměny dělali běžně. Kupní smlouvu na prodej akcií pak patrně dělala ona, což dovozuje z toho, že byli prodávající a nikdo jiný, kdo by smlouvu dělal, tam nebyl, myslí si, že byla jediná právníčka společnosti. Vůbec neví, kdo jí ke smlouvě dal podklady, s kupujícími osobně nejednala, nikdy se s nimi neviděla, osobně to s nikým neprojednávala. U podpisu smlouvy nebyla, když ji vyhotovila, předložila ji k podpisu představenstvu. O procesu předání akcií nic neví, nebyla u toho. Protokol o předání akcií vyhotovovala, režim byl stejný jako se smlouvou. Kdo byl kupujícím, věděla ze smlouvy, protože ji dělala, A. B. a A. B. ml. nezná, M. B. zná ze zaměstnaneckých společenských událostí, v souvislosti s tímto prodejem akcií s nikým z nich nikdy nekomunikovala. Jednání o prodeji akcií se neúčastnila, neví o tom, že by ji někdy oslovil nějaký zájemce. Má za to, že akcie společnosti dělala ona, ví, že byly na majitele, pamatuje si, že na protokolu bylo uvedeno, že jich bylo 20 kusů – dělala je jako jednotlivé akcie. Jednání představenstva ZZN Pelhřimov se neúčastnila a neúčastní.

e) Důkazy k finančnímu zajištění projektu – výpovědi svědků z okruhu zaměstnanců HSBC bank, zprostředkovatelů pojištění, svědkyně P. P. a související listinné důkazy

197. Svědek F. K. vypověděl, že s obžalovanými se nesetkal, nanejvýš mohl potkat pana B. na nějaké společenské akci, ale pouze formálně.

198. V HSBC Bank pracoval od roku 1997 do roku 2020 v oddělení global markets (treasury), což byla obchodní linie, v jejímž rámci se starali o devizové, derivátové a depozitní potřeby klientů, kterým korporátní banka (korporátní bankovníctví bylo druhou obchodní linií HSBC) poskytovala financování; společně se tedy starali o stejné klienty, jimiž byly největší české a mezinárodní firmy na českém trhu, protože banka se vždy dívala na celkový výnos klienta. Pokud nějaký klient měl úvěr s úrokovým výnosem, který nabíhal pomalu, jejich obchody, které měly okamžitý efekt, přispívaly k návratnosti klienta. Z tohoto titulu byl svědek součástí týmu, kde velmi blízce komunikoval s pány G., B., taktéž se svým přímým nadřízeným panem K.. Na rozhodovacím procesu v oblasti poskytování úvěru se však svědek nepodílel.

199. AGROFERT byl klient od roku 1997 nebo 1998, jeho hlavním kontaktem v této společnosti byla ředitelka Ing. P.. V relevantní době patřila skupina AGROFERT k úplně největším klientům banky. Někdy v roce 2007-2008 přišel z tohoto zdroje projekt Čapího hnízda, u něhož si vzpomíná na některé detaily, protože byl velmi kuriózní. Podle původní informace, kterou svědek měl od paní P. i kolegů G. a K., projekt začal jako soukromé sídlo A. B., posléze se projekt dramaticky rozrostl, celkové financování z HSBC Bank přesáhlo 450 000 000 Kč, přičemž taková částka se obvykle dávala firmám, které vyráběly po tisících tun, nikoli do takového projektu. Jeho oddělení se na rozhodování o úvěru nepodílelo, nicméně jejich linie byla součástí jednání, protože výnos, který banka vydělávala na operacích se skupinou AGROFERT, byl důležitou součástí celkového zisku banky. Jejich úkolem tedy bylo identifikovat, kolik dokážou za daných okolností vydělat na Farmě Čapí hnízdo nebo na širší skupině. Svědek byl v úzkém kontaktu s pány K., G., později s generálním ředitelem Van Den Berkmortelem, později ještě s panem Winterfloodem.

200. K dotazu, zda ví, proč byl úvěr schválen, uvedl svědek, že tam byl takový „gordický uzel“: jediným klientem Farmy Čapí hnízdo měly být firmy AGROFERTU, které byly dominantním zdrojem výnosů. Když pan G. tvořil finanční plán, diskutovali některé detaily – jedním bylo, že veškeré tržby pocházely od skupiny AGROFERT, druhým byla otázka, nad kterou „Londýn pokrčil obočí“, zda tak obrovský objem peněz, který takto Farma Čapí hnízdo měla obdržet, bude za standardních podmínek, tedy že vzájemné vztahy (míněno AGROFERTU a Farmy Čapí hnízdo) budou obhajitelné. Třetím momentem bylo, že model byl natolik křehký, že se poměrně dramatická finální splátka odsunovala až někam nakonec. Jak projekt odprezentovat alespoň jako elementárně životaschopný do Londýna, aby úvěr byl schválen, i při vědomí, že AGROFERT bude za úvěr i ručit, byl problém. Ručení AGROFERTU bylo nakonec esenciální podmínkou schválení, i když původně zvažovali i jiné varianty (patronátní prohlášení apod.).

201. Paní P. při komunikaci se svědkem v souvislosti s projektem opakovaně mluvila o „srdeční záležitosti pana generálního“, jak titulovala Ing. B., totéž zaznělo i od pánů G. a K., následně i od managementu, který pokračoval – od pana B.. V přípravném řízení svědek uvedl, že paní P. prezentovala tento projekt jako „privátní investici pana generálního“, k čemuž [po přečtení této části výpovědi podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu] svědek v hlavním líčení uvedl, že vlastnická struktura, tedy vlastnění napřímo panem B., byla sice zmíněna, ale neví, zda toto zaznělo od paní P., je možné, že informace byla od pana B. z HSBC. Termín „srdeční záležitost“ opravdu opakovaně slyšel. Termín „privátní investice“ je termín, který v bance používali, aby pro Londýn, kde to schvalovali, vyplynula důležitost projektu z hlediska vztahu banky a AGROFERTU, mělo to otevřít dveře k dodatečnému obchodu s AGROFERTEM, v tomto kontextu o tom mluvili s panem B. a v tomto kontextu to bylo tlumočeno do Londýna. Detaily aranžmá akcionářské struktury Farmy Čapí hnízdo svědek nezná, z dokumentů, které viděl (úvěrové návrhy, e-mailová komunikace) vyplývalo, že Farma Čapí hnízdo je součástí skupiny AGROFERT, takto to bylo v bance objektivně přijímáno. K dotazu

obhajoby svědek uvedl, že konkrétně poznámce v CARM číslo 080910, že Farma Čapí hnízdo není vhodný ručitel pro AGROFERT HOLDING, protože není součástí skupiny AGROFERT, poté, co o ní přemýšlel (byla mu prezentována již na polici), rozumí tak, že Farma Čapí hnízdo byla vlastněna přímo panem B., nikoli AGROFERTEM.

202. CARM je systém korporátní banky, do kterého mohli vstupovat pouze korporátní bankéři a skrze který „*teklý*“ kreditní návrhy a schvalovaly se úvěry. Sám do systému přístup neměl, jeho informace z CARMU pocházejí z e-mailů, které se z něj daly vykopírovat a kolegové – korporátní bankéři jim je zasílali, aby se k nim vyjádřili v rámci procesu, kde „*top team*“ na klíčovém klientovi pracoval celý, protože každá ze dvou byznysových linií měla nějaké preference a požadavky. Neumí si představit, že by do systému CARM někdo z banky vyplňoval vědomě nepravdivé údaje. AGROFERT i tento partikulární projekt byly tehdy bezproblémové, z tehdejšího pohledu šlo o jednoduchou záležitost, o laskavost, která měla být oplacena zvýšeným obchodem (např. devizovým) pro banku. Jednalo se o „*gentlemanský příslib*“, který tehdy zazněl při debatě s paní P., již byl svědek přítomen. Sám svědek se s paní P. bavil o tom, že dodatečný byznys v tomto směru poskytnou ostatní členové skupiny, protože Farma Čapí hnízdo sama nebyla v tomto pro banku zajímavá. Svědek ví, že tento slib byl dodržen, protože po první fázi financování Čapího hnízda narostly devizové obchody a depozita. Zmíněný gentlemanský příslib byl součástí širšího ujednání v rámci diskuse mezi paní P., panem G. a svědkem na různých fórech. Vzhledem tomu, že AGROFERT byl dokonalý a bezproblémový klient, nepocíťovali nutnost tento detail, jakkoli byl důležitý pro schválení, v dokumentaci uvádět.

203. Nevzpomíná si, že by v rámci své činnosti v bance komunikoval s Farmou Čapí hnízdo nebo jejími představiteli, pokud něco řešili, tak to bylo s paní P..

204. Kontakty s paní P. ukončil v momentě, kdy byl projekt Farma Čapí hnízdo v médiích identifikován jako něco, čemu se věnuje policie – nepřipadalo mu korektní dále ve vztahu pokračovat nad rámec nezbytné komunikace po telefonu a z kanceláře. Její jednání nepovažoval za nekorektní, vždy ji považoval za nesmírně profesionální, oddanou a loajální ke svému zaměstnavateli.

205. Tři měsíce po jeho výsledku na policii (*ke tomuto výsledku došlo dne 3. 8. 2020 – pozn. soudu*) se svědkem banka po 24 letech exemplární kariéry rozvázala pracovní poměr, nyní s ní vede pracovněprávní spor. Jako důvod byla tehdy uvedena organizační změna. Nikdo mu ani nepřímou neřekl, že by to mělo souviset s jeho svědeckou výpovědí, nicméně vychází z toho, že časová souslednost je jasná, byť chápe, že to bude těžko dokazovat.

206. **Svědék P. Š.** popsal, že v HSBC měl od roku 2007 do poloviny roku 2009 na starosti tým obchodních zástupců, jejich úkolem bylo poskytování služeb banky společností s obratem nad cca 500 milionů Kč. Jeho nadřízeným byl pan G., paní S. byla součástí jeho týmu. Ohledně úvěru pro Farmou Čapí hnízdo se účastnil jednoho jednání na počátku, kdy byli požádáni, zda by se mohli vůbec zabývat možností poskytnutí úvěr pro společnost bez korporátní historie. Uvedená schůzka byla svolána právě za účelem projednání možnosti úvěrování této společnosti. Jednání se účastnila Ing. P., již znal jako finanční ředitelku skupiny AGROFERT. Neví, v jaké pozici jednala (na vztah mezi AGROFERTEM a Farmou Čapí hnízdo při tomto jednání nepřišla řeč) a zda s nimi za tuto společnost jednal někdo jiný kromě ní. Za banku byl na jednání on a pan G.. Sám se dalších jednání nezúčastnil, osobně se v budoucnu s žádným představitelem Farmy Čapí hnízdo nesetkal. O vztahu této společnosti k panu B. nebo jeho rodině neměl informace, nikdy neřešil, komu společnost patří a jaké jsou její vztahy s AGROFERTEM.

207. Svědek se dále vyjádřil obecně k systému CARM, což je interní systém banky, kde se uchovávají veškeré úvěrové návrhy a v němž se zároveň schvaluje úvěr, s tím, že údaje v něm by měly odpovídat realitě, nedokáže si představit, že by v úvěrovém návrhu někdo záměrně uváděl něco, co by schvalovatele uvedlo v omyl. Jakým způsobem byly získávány informace zapisované do CARMU, by bylo třeba zeptat se osoby, která úvěrový návrh psala – obecně banka získává

informace od svých klientů a dále z veřejně dostupných zdrojů. Svědek sám se za svou profesní historii nenesetkal s tím, že by údaje v CARMU byly nepravdivé.

208. Svědek F. K. popsál, že od února 1997 do června 2008 byl generálním ředitelem HSBC Bank v České republice. Ing. B. zná od začátku devadesátých let, paní N. nezná. Jednání o úvěru pro Farmu Čapí hnízdo se svědek nezúčastnil, pouze od pana G., což byl jeho podřízený, který vedl oddělení firemní klientely, obdržel někdy v polovině května ústní informaci, že se připravuje úvěr pro nějakou farmu na Benešovsku, za což má vystavit garanci AGROFERT. Sám svědek o této záležitosti ani s panem B., ani s finanční ředitelkou AGROFERTU paní P. nekomunikoval. Žádné další informace potom nedostal, pouze byl v kopii e-mailu, kterým se úvěrový návrh předkládal do Londýna. Mimo jiné s ohledem na domluvený konec svého působení v bance do toho svědek sám nijak nezasahoval. Je velmi nepravděpodobné, že by Farma Čapí hnízdo získala úvěr bez nějakého zajištění či ručení.

209. CARM je systém, ve kterém se evidují a vyřizují úvěrové případy, údaje do něho mohou vkládat zaměstnanci s přístupovými právy, tedy ti, kdo úvěrový návrh připravují, doporučují nebo schvalují. Svědek se nikdy nenesetkal s tím, že by údaje v tomto systému byly vědomě nepravdivé nebo zkreslené.

210. V přípravném řízení se svědek vyjádřil k poznámce č. 080505 v systému CARM, v níž bylo uvedeno, že „*nabídka je strukturována proti dostatečnému zajištění aktiv Farmy Čapí hnízdo a záruce mateřské společnosti AGROFERT*“ tak, že z dokumentu vyplývá, že ručení za úvěr nabídla skupina AGROFERT, proto byl úvěr podřazen pod angažovanost vůči této skupině. Jediná možnost banky je uvést takovou skupinu a uvést, že to je zájem skupiny, jinak by úvěr – vzhledem ke špatným zkušenostem bank s úvěry na méně významnou věc typu hotelu, golfového hřiště apod. – nebyl schválen. V hlavním líčení svědek po přečtení této části své výpovědi podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu potvrdil, že tato jeho odpověď je správná. Pokud pracovník banky úvěrový návrh sepisuje, je věcí jeho taktiky uvést, že jde o zájem toho, kdo ručí, jinak by, vzhledem k nedobrym zkušenostem bank s úvěrováním málo významných subjektů, protičel sám sobě.

211. Svědkyně K. S. uvedla, že s paní N. se asi setkaly a komunikovaly, ale moc si na to nevzpomíná. S panem B. se setkala v rámci jednání za banku, kde ona byla v poměrně juniorní pozici, nejednala tedy sama. V HSBC Bank začala pracovat v roce 2007 jako finanční analytik, po roce nebo roce a půl získala pozici relationship managera, v roce 2010 odešla do Velké Británie.

212. K úvěru pro společnost Farma Čapí hnízdo svědkyně uvedla, že s klientem se tehdy fakticky nenesetkala, dostala podklady ke zpracování úvěrového návrhu, který vypracovala a na který následně pan Š. a další úrovně nad ní měly náhled v rámci schvalovacího procesu. Podklady, které zadávala do CARMU, měla na počátku asi od pana G.. Ví, že úvěr byl zaručen AGROFERTEM a byl schválen. Záruka měla významnou úlohu, díky ní byl úvěr poskytnut. O úvěru komunikovala svědkyně s paní P. z AGROFERTU, která jí poskytovala informace, podklady a projekce. Běžné provozní věci, jako je otevření účtu, pak řešila přímo s vedením Farmy Čapí hnízdo – s paní N., panem N.. Na vztah mezi AGROFERTEM a Farmou Čapí hnízdo se svědkyně neptala, jediná informace o jejich vztahu či propojení, kterou měla, byla poskytnutá záruka. Účastnila se s dalšími lidmi z HSBC návštěvy farmy, tehdy obžalovaný, a myslí si, že i paní P. (v přípravném řízení svědkyně i o paní P. v této souvislosti hovořila s jistotou), ukazovali areál, pozvali je tam tehdy. Vnímala to tak, že pan B. tam je proto, že měl na Farmě Čapí hnízdo nějaký zájem, a také proto, že AGROFERT poskytl záruku.

213. Pokud jde o zjišťování či ověřování vlastnické struktury společnosti Farma Čapí hnízdo, v roce 2008 nebyly požadavky v tomto ohledu tak robustní, jako jsou nyní. Nevzpomíná si již, co bylo v této souvislosti součástí interní procedury, myslí si, že vycházeli z obchodního rejstříku, neví, z jakých dalších zdrojů. Neví, zda bylo možné či vyloučené vycházet z informací v tisku. Není si jistá, zda v CARM byla vlastnická struktura řešena. Ona sama neměla důvod uvádět tam informace za účelem usnadnění získání úvěru.

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

214. V přípravném řízení svědkyně též vypověděla, že v roce 2010 komunikovaly s paní P., když se navyšovala expozice úvěru pro Farmu Čapí hnízdo, vyjednávaly podmínky financování, k čemuž [po přečtení této části výpovědi v hlavním líčení podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu] v hlavním líčení uvedla, že si to tehdy možná pamatovala přesněji, od předchozí výpovědi uplynuly další čtyři roky.

215. Se souhlasem obou obžalovaných a státního zástupce byl dále v hlavním líčení podle § 211 odst. 1 tr. řádu čten **protokol o výsledku svědka M. G.** z přípravného řízení. Svědek, který působil v bance do léta roku 2008 (na konci svého působení jako vedoucí korporátního bankovníctví), si nicméně nevzpomínal k věci na nic konkrétního, ani na to, s kým za Farmu Čapí hnízdo jednal. Poznámky v systému CARM nedokázal komentovat.

216. Svědkyně Ing. P. P. uvedla, že oba obžalované zná pracovně, ve společnosti AGROFERT pracuje od roku 1998 na pozici finanční ředitelky, aktuálně je členkou představenstva, v IMOBĚ působí od roku 2007, je na pozici místopředsdkyně představenstva. Předmětem její činnosti v AGROFERTU jsou účetnictví, daně, financování společnosti i ve skupině, konsolidace. Zná i rodinu pana B.. Vztah s panem B. má pouze pracovní, osobní přátelské vazby nemají.

217. O areálu Farmy Čapí hnízdo se poprvé dozvěděla v roce 2007 v IMOBĚ, která vlastnila pozemky. Tehdy se řešilo, co by na nich mohlo být. Původním záměrem bylo školicí středisko pro AGROFERT, následně se rozhodlo, že takto uzavřené by to nedávalo smysl, areál se tedy začal budovat jako multifunkční, který se otevře veřejnosti a bude realizovat svou podnikatelskou činnost. Areál nikdy nevnímala jako soukromý majetek A. B., nepamatuje si, že by byla někdy řeč o tom, že by se mělo jednat o jeho soukromé sídlo, nebo že by se řešila možnost, že by si tam nějaké prostory od IMOBY či jiného subjektu pronajímala.

218. Pokud jde o další osud projektu, převzala jej Farma Čapí hnízdo, jejíž akcionářskou strukturu nikdy neznala, o možném spojení rodiny A. B. s touto společností nevěděla. Převzetí projektu muselo být spojeno s pronájmem pozemků, ale nepamatuje si, zda se sama podílela na sjednávání některé z těchto smluv. AGROFERT vedl od 1. 4. 2010 pro společnost Farma Čapí hnízdo na základě smluvního ujednání (jak k němu došlo, neví) účetnictví. AGROFERT také ručil za úvěr Farmy Čapí hnízdo, pozemky IMOBY byly zastaveny ve prospěch banky. Dokumenty k vedení účetnictví jim předával pan R., následně pan Š., účetnictví původně přebírala od paní K., která již byla v důchodu, a když se Čapí hnízdo začalo rozjíždět, nebylo to již možné dělat z domova. Byli zplnomocněni i k provádění plateb.

219. Pokud jde o financování Čapího hnízda, paní N., která projekt multifunkčního areálu převzala, svědkyni na počátku roku 2008 poprosila, zda by jí nepomohla najít banku, která by měla zájem tento projekt financovat. Svědkyně oslovila pana G. z HSBC Bank, což byla banka, která s AGROFERTEM dlouhodobě spolupracovala. Požádala jej, zda by se na projekt podívali a zda by neměli zájem jej financovat. Tím Farmu Čapí hnízdo s bankou propojila, působila tedy jako zprostředkovatel, následně si to Farma Čapí hnízdo řešila s bankou napřímo, svědkyně se k tomu dostala až při úvěrové smlouvě, kdy banka požadovala ručení AGROFERTU. Určitě panu G. neposkytla žádnou informaci, že Farma Čapí hnízdo je součástí skupiny AGROFERT, z jejího pohledu součástí nebyla, vnímala ji jako zcela samostatnou společnost. K rozhodnutí AGROFERTU ručit za bankovní úvěr svědkyně uvedla, že AGROFERT měl s Farmou Čapí hnízdo uzavřenou dohodu o vytěžování areálu, zřejmě jim to přišlo dobré. Nepamatuje si, jak k dohodě o ručení došlo, zda to byl požadavek banky nebo se na ně obrátil někdo z Farmy Čapí hnízdo. Nemyslí si, že by v souvislosti s úvěry Farmě Čapí hnízdo jednal s bankou z jiné pozice než jako představitel ručitele. Nepamatuje si, že by byla pro banku kontaktní osobou za Farmu Čapí hnízdo, myslí si, že by nedávalo smysl, aby to byla ona. Ani k zástavě nemovitostí IMOBY si nic konkrétního nepamatuje. Pan B. se v popsanych jednáních nijak neangažoval. Nikdy se s ním osobně o úvěrech či zárukách ze strany AGROFERTU nebavila, nikdy vůči ní neprojevil svůj

postoj k těmto zárukám. AGROFERT obecně za úplatu půjčuje a poskytuje ručení i společně s ostatními členy skupiny AGROFERT.

220. Vzpomíná si (nikoli však s jistotou), že poté, co již vedli pro Farmu Čapí hnízdo účetnictví, byl jeden úvěr, na jehož sjednání a dojednání podmínek se podílela, pomáhala sjednat jeho podmínky, podepisoval to samozřejmě statutární orgán. Fakticky se tehdy jednání účastnila za Farmu Čapí hnízdo, bylo to součástí poradenství a vedení účetnictví. Ani v rámci tohoto jednání bance neposkytla informace, z nichž by mohlo vyplývat, že Farma Čapí hnízdo je součástí skupiny AGROFERT. V té době také možná podepisovala žádost o čerpání úvěru, působili jako plnohodnotný finanční úsek.

221. Pana K. z oddělení Treasury svědkyně zná od roku 2008 nebo 2009, ve styku nejsou – v roce 2018 HSBC Bank ukončila veškeré vztahy s jejich skupinou a pan K. jí napsal SMS zprávu v tom smyslu, že není vhodné, aby se stýkali, což ji po 20 letech spolupráce překvapilo. Do té doby byla jejich spolupráce vždy korektní a svědkyně jej hodnotila kladně. V souvislosti s úvěry poskytovanými Farmě Čapí hnízdo s ním nejednala, neměl to na starosti. Nevzpomíná si na žádný příslib zvýšení devizového obchodu pro HSBC Bank spojený s poskytnutím úvěru pro Farmu Čapí hnízdo, žádný takový příslib panu K. nedala, jak by mohla? S paní S. mohla ohledně Farmy Čapí hnízdo o něčem jednat, ale nepamatuje si na to.

222. Smlouvy o půjčkách mezi AGROFERTEM a Farmou Čapí hnízdo určitě uzavřeli, ale nevzpomíná si, kdo koho oslovil, kdy a za jakých podmínek byly smlouvy uzavřeny, zda v souvislosti s nimi řešili ekonomickou situaci společnosti Farma Čapí hnízdo. Ani ve vztahu k těmto půjčkám neprojevil A. B. žádný osobní zájem nebo stanovisko, neslyšela od něho náznak, že je to třeba podnik související s jeho rodinou, ke kterému by měl zvláštní vztah.

223. A. B. ml. pomáhala poté, co se vrátil ze studií v USA, založit bankovní účet, zřídit kartu, vyřídit pojištění na automobil, který si z USA dovezl, vyplnit daňové přiznání, různé věci. Podobnou pomoc poskytovala i Ing. B., pokud potřeboval.

224. Objekt Vily v areálu Čapí hnízdo měl AGROFERT pronajatý někdy od roku 2010, první patro bylo pronajato na základě dohody o spolupráci, pokud vilu využíval někdo jiný než AGROFERT, bylo mu to vyúčtováno. Ona sama ve vile jako zástupce AGROFERTU bydlela, další spolupracovníci rovněž, i pan B.. Konkrétně třeba právě pan B. vilu užíval (míněno i mimo AGROFERT), náklady s tím spojené hradil. O smlouvách o reklamě, které měly s Farmou Čapí hnízdo uzavřené společností ze skupiny AGROFERT, účtovala, smlouvy se projednávaly v orgánech společnosti, v areálu viděla při svých návštěvách plnění *in natura*, prostředky vynaložené na tuto reklamu v ní nevyvolávají žádné pochybnosti.

225. IMOBA koupila akcie společnosti Farma Čapí hnízdo někdy koncem roku 2013, následně došlo k fúzi. Jak byli akcionáři Farmy Čapí hnízdo tehdy osloveni, neví, myslí si, že Ing. B. se na tom nijak nepodílel.

226. O tom, že se společností Farma Čapí hnízdo měli z akcionářského hlediska něco společného děti či manželka pana B., se svědkyně dozvěděla až z jeho projevu v Poslanecké sněmovně, předtím o tom nevěděla.

227. **Z dokumentace banky HSBC** vyplývají následující podstatné skutečnosti:

228. V poznámkách ze systému CARM č. 080505 (č. l. 6 168 a násl.) k úvěrům ve výši 350 000 000 Kč a 25 000 000 Kč je uvedeno, že bankou (*označována v textu zkratkou „MCZ“, nicméně z kontextu je zcela zřejmé, že jde o banku – pozn. soudu*) byl v roce 2007 poskytnut úvěr na výstavbu nového sídla „Skupiny AGROFERT (AGF)“, který je řádně splácen. AGF oznámila záměr rozšířit sídlo skupiny o výstavbu víceúčelového zařízení pro výzkum, vzdělávání, obchodní konference a další akce skupiny. V roce 2008 se AGF rozhodla koupit zařízení prostřednictvím nově založené společnosti „Farma Čapí hnízdo a. s. (FCH)“. Celkové investice jsou kalkulovány do výše 450 mil.

Kč (375 mil má poskytnout banka, 75 mil. ze zdrojů AGF). Nabídka je strukturovaná proti dostatečnému zajištění aktiv Farmy Čapí hnízdo a záruce „*mateřské společnosti AGF*“. Toto je velice důležité, neboť hlavním zdrojem příjmů Farmy Čapí hnízdo budou členové skupiny. V žádosti se žádá o schválení dlouhodobého úvěru 350 000 000 Kč a kontokorentu 25 000 000 Kč pro Farmu Čapí hnízdo. V dalším obsahu poznámek – žádosti je zmíněno, že poskytnutím požadovaných prostředků se má celková expozice banky vůči Skupině AGF zvýšit z 2,98 mld. Kč na 3,36 mld. Kč, že Farma Čapí hnízdo, multifunkční zařízení, bude primárně využívána jako zařízení AGF určené pro vzdělávání, výzkum, konference a další akce skupiny, zákazníci mají být většinou společnosti Skupiny AGROFERT, menšinově obchodní partneři AGROFERTU a další společnosti, na což navazuje výhled, kde je uvedeno, kolik akcí ročně zajistí členové skupiny AGROFERT. Dále se uvádí, že bude poskytnuta firemní záruka od AGROFERT HOLDING, s ohledem na finanční situaci této společnosti je navrhované zajištění považováno za dostačující. V části zvané „*Shrnutí a doporučení*“ se hovoří o dlouhodobě vynikajícím vztahu banky se Skupinou AGROFERT, který přináší výrazný příjem, jenž dále poroste, jakmile bude poskytnut úvěr pro Farmu Čapí hnízdo. Projekt multifunkčního zařízení je pro Skupinu rozumným řešením, uspokojí potřeby AGROFERTU, co se týče prostor vhodných pro firemní akce. Finanční prognózy jsou velmi konzervativní, dá se realisticky předpokládat, že oproti předpokladu klienta bude úvěr splácen dříve, v opačném případě je zde možnost, že poslední splátku uhradí Skupina nebo že bude navýšen úvěr. V komentářích k žádosti je zmínka, že žádost doporučil pan G. a pan W. V rámci e-mailové komunikace zachycené k navrženému úvěru v poznámkách je zmínka o záruce „*mateřské společnosti*“, resp. „*ochotě mateřské společnosti poskytnout plnou a nepodmíněnou záruku*“. V další komunikaci pan G. v odpověď Stevu W. na jeho dotazy mimo jiné píše, že skupina AGROFERT již poskytla prostředky na nákup pozemků a stávajících zařízení ve výši 27,5 mil Kč, pokračuje v nákupu dalších pozemků a zařízení, úvodní investici kryje z vlastních zdrojů (předpoklad 75 mil Kč), že AGROFERT potvrdil, že kapacita cash flow Farmy Čapí hnízdo bude vyšší, než se očekává v přiložené prognóze, že auditor PWC bude revidovat transakce uvnitř skupiny, aby všechny smlouvy byly uzavřeny za obvyklých tržních podmínek. Ve zprávě z 6. 2. 2008 (č. l. 6185) pan Guy Hamilton píše G. a K., že je připraven poskytnout svou podporu jejich žádosti o předběžný souhlas s novým úvěrem pro Skupinu AGROFERT na základě jejich údajů, že AGROFERT zvýší podíl vedlejších činností směrem k HSBC, což bude revidováno za 12 měsíců, a pokud nedojde ke zlepšení, ocenění rizikových aktivit bude nastaveno směrem nahoru. Ve zprávě z 22. 5. 2008 (č. l. 6186-7), v níž pan G. posílá nový návrh ke schválení (touto zprávou poznámky CARM 080505 končí), je zmíněno, že vztah se Skupinou AGROFERT se dále zlepšil tím, že Skupina AGROFERT provádí příslušné vedlejší činnosti s HSBC.

229. V poznámkách ze systému CARM č. 100305 (č. l. 6 125 a násl.) k žádosti o úvěr ve výši 80 000 000 Kč je uvedeno, že se žádá o schválení nového dlouhodobého úvěru pro stávajícího dlužníka a „*člena skupiny AGROFERT Farmu Čapí hnízdo*“. Nové prostředky budou použity na zařízení Farmy Čapí hnízdo. „*Farma Čapí hnízdo je společnost, kterou vlastní přímo pan A. B.*“. Společnost má vybudovat a provozovat Farmu Čapí hnízdo – multifunkční zařízení pro firemní akce společností v rámci Skupiny (přes 220), vzdělávací centrum a centrum pro výzkum hnojiv. HSBC již podpořila výstavbu tohoto zařízení poskytnutím dlouhodobého úvěru ve výši 350 000 000 Kč a financováním provozního kapitálu ve výši 25 000 000 Kč. Jako hlavní banka společnosti byli osloveni paní P. s žádostí o dalších 80 000 000 Kč, které jsou zapotřebí na zařízení interiéru. I když není financování Farmy Čapí hnízdo v souladu se strategií banky, rádi by zůstali hlavní bankou vzhledem ke skutečnosti, že „*to má pro pana B. velký význam*“. „*Díky poskytování existujících úvěrových prostředků Farmě Čapí hnízdo HSBC navíc úspěšně téměř zdvojnásobila objem obchodu s cizími měnami se Společností a získala významný objem vkladů (průměrná částka ve výši 400 milionů Kč v roce 2009, což je 40% meziroční nárůst.)*“ Nový úvěr bude zajištěn firemní zárukou AGROFERT HOLDING a nemovitostmi. „*Vynikající vztah na nejvyšší úrovni je důvodem, proč byla HSBC oslovena pro financování společnosti, která je pro pana B. velmi důležitá. Vzhledem k této důležitosti bychom chtěli zůstat klíčovou bankou Farmy Čapí hnízdo.*“ „*Transakce samotná nedosáhne minimální požadované návratnosti 3,2%, ale jak již*

zmíněno dříve, financování Farmy Čapí hnízdo nám poskytlo důvěru pana B. a paní P., díky čemuž byla HSBC schopná zvýšit objem obchodu s cizími měnami (zdvojnásobení na 9 mld. meziročně) a objem vkladů (zvýšení o 40% na průměr 400 mil. Kč meziročně).“ Dále se zde uvádí, že hlavními zákazníky budou společnosti ze skupiny AGROFERT a obchodní partneři skupiny, jako management jsou uvedeni J. N. a Petra P. jako „finanční management.“ Opakovaně se zde uvádí, že Farma Čapí hnízdo bude primárně využívána společnostmi v rámci skupiny AGROFERT, AGROFERT bance potvrdil své rozhodnutí, že veškeré firemní akce se budou konat na Farmě Čapí hnízdo, jelikož Skupina již nechce platit externím poskytovatelům těchto služeb. Farma Čapí hnízdo bude otevřena pro zákazníky mimo skupinu AGROFERT, nebude na nich však závislá. Je zde zmíněno, že v říjnu 2009 navštívil stavbu HoCB (*Head of corporal banking – pozn. soudů*) spolu s panem B.. V rozvaze Farmy Čapí hnízdo nejsou uvedeny žádné pozemky, jelikož pozemky jsou ve vlastnictví společnosti IMOBA - další společnosti pana B. (HSBC má na pozemky rovněž zástavu). V kolonce týkající se rozvahy je uvedeno, že pan B. je připraven v případě nutnosti zvýšit základní kapitál. V části označené jako „Shrnutí a doporučení“ se znovu uvádí, že společnost je velmi důležitým projektem vlastníka skupiny AGROFERT pana B. a znovu se opakuje, že poskytnutí prvních dvou úvěrů přineslo HSBC důvěru jak pana B., tak paní P. a pomohlo zvýšit objem obchodu s cizími měnami a vklady (toto zvýšení je zde znovu konkretizováno). Riziko spojené s touto transakcí lze vnímat jako relativně nízké, management bance navíc nabídl záruku za úvěr ze strany AGROFERT HOLDING v případě, že zajištění ve formě nemovitostí by nebylo dostatečné. Znovu se zde opakuje i to, že vedle příjmu vygenerovaného přímo touto transakcí se očekává, že díky rozšiřujícímu vztahu s Farmou Čapí hnízdo získá HSBC od skupiny i další vedlejší obchody. V komentáři k žádosti přidaném panem Andrew B. je uvedeno, že Farma Čapí hnízdo je v současné době klíčovým projektem pana B. – akcionáře AGROFERTU a že se jedná o věc, která má pro něj velký význam. Nejedná se o zásadní zvýšení celkové expozice banky vůči AGROFERTU, ale o klíč, který bance zajistí jedinečnou pozici mezi bankovními skupinami i do budoucna.

230. V poznámkách ze systému CARM č. 080910 (v českém překladu je zjevně omylem uvedeno číslo 090325 – č. l. 8 069 a násl.; poznámka č. 090325 je v angličtině ve spisu též obsažena – č. l. 7930, nicméně vztahuje se ke společnosti Profrost, přičemž k určité zmatečnosti může přispět i skutečnost, že číslo 080910 nesou v angličtině i poznámky ke společnosti DEZA, u nichž se v překladu rovněž chybně objevuje číslo 090325 – č. l. 8 262 a násl.), týkajících se žádosti o schválení roční revize vztahu s AGROFERT HOLDING a. s. a dalšími, s tím, že příští roční revize je navrhována na 31. červenec 2009 (tato je tedy, i dle svého obsahu, z léta – podzimu 2008), jsou v rámci revidovaných úvěrů uvedeny úvěry Farmě Čapí hnízdo ve výši 25 000 000 Kč a 350 000 000 Kč. V další části je zmíněno, že Farma Čapí hnízdo není vhodným ručitelem (z dalšího obsahu textu vyplývá, že je tím míněno možné ručení za závazky společností skupiny AGROFERT), jelikož není členem skupiny AGROFERT (totožná výhrada se v této části textu objevuje i u společnosti PROFROST, ke které se zároveň uvádí, že 80% je ve vlastnictví pana B.), nebude generovat příjem do roku 2010, příjem bude použit pouze na splácení prostředků poskytnutých HSBC a veškerá aktiva jsou zastavena ve prospěch HSBC. Součástí poznámek pod bodem VI. je diagram vlastnické struktury, kde je Ing. A. B. označen jako 100% vlastník AGROFERT HOLDING, dále je rozepsáno, že AGROFERT HOLDING vlastní 100 % dalších společností (včetně IMOBY), u A. B. je dále vyznačeno, že z 80 % vlastní Profrost, Farma Čapí hnízdo není na diagramu zobrazena.

231. Z interní dokumentace banky (č. l. 6631) vyplývá, že paní K. S. k Farmě Čapí hnízdo dne 24. 7. 2009 v memorandu adresovaném výkonnému řediteli banky a řediteli korporátního bankovníctví informovala, že z nezávislého zdroje – článku v časopisu Týden vyplývá, že vlastnická struktura Farmy Čapí hnízdo je taková, že 100 % vlastní A. B., k čemuž je tučně učiněn závěr „Skutečný majitel je znám a plně identifikován“. Příložen je článek z internetového portálu časopisu Týden ze dne 29. 9. 2008 „Dotace bohatým: Za evropské peníze se staví luxusní hotely“, v němž se píše, že v pozadí stavby je slovenský miliardář A. B., resp. se o projektu hovoří jako o „xxx“ (č. l. 6628). Uvedené memorandum zjevně navazuje na předchozí ze dne 27. 7. 2008, které rovněž vyhotovila

K. S., jeho předmětem bylo vlastnictví a struktura Farma Čapí hnízdo, a.s. a v němž se uvádělo, že podle informací od klienta se ještě nekonala valná hromada, takže skutečný majitel není znám, banku informují, až znám bude (č. l. 6634). Následně se údaj o obžalovaném A. B. jako jediném a skutečném majiteli Farmy Čapí hnízdo, resp. o osobě, která v ní vlastní kontrolní podíl, objevuje i v dalších interních bankovních dokumentech – v rámci kategorizace klientů s ohledem na to, že A. B. se po parlamentních volbách v roce 2013 stal politicky exponovanou osobou (např. č. l. 6638, 6642), již předtím v organigramech z prosince 2009 a července 2010 (č. l. 7294, 7923), na nichž je A. B. zobrazen jako 100% majitel Farmy Čapí hnízdo a rovněž AGROFERT HOLDING, od níž je Farma Čapí hnízdo oddělena jako subjekt mimo konsolidovaný celek („*consolidated unit*“ - č. l. 7 294, 7 923).

232. V interních **KYC** („*know your client*“ – „*poznej svého klienta*“) **formulářích banky** ke společnosti Farma Čapí hnízdo je „*P. P., AGROFERT HOLDING*“ opakovaně uváděna jako kontaktní osoba společnosti (č. l. 6 649 a násl.). Shodně je jako kontaktní osoba za Farmou Čapí hnízdo paní P. uvedena ve smlouvě o způsobu komunikace mezi HSBC Bank a Farmou Čapí hnízdo ze dne 1. 8. 2008 uzavřené ke smlouvě o vedení běžného účtu (č. l. 5 758), rovněž přímo ve 2 smlouvách o vedení běžného účtu z téhož dne (č. l. 5 762, 5 791), shodně i ve smlouvě o běžném účtu z prosince 2009 (č. l. 5 769). Dispoziční právo k účtům společnosti Farma Čapí hnízdo měla Ing. P. až od listopadu 2010, předtím je měli vždy pouze členové představenstva Farmy Čapí hnízdo (č. l. 5 540, 5 754).

233. **Smlouvy o úvěrech** ve výši 350 000 000 Kč a 25 000 000 Kč, poskytnutých Farmě Čapí hnízdo HSBC Bank (č. l. 2266-2276), byly podepsány dne 23. 6. 2008, úvěry byly zajištěny podle textu smlouvy smlouvou o zástavě nemovitostí a ručitelem AGROFERTU.

234. **Dohody o poskytnutí ručení** mezi Farmou Čapí hnízdo a AGROFERT HOLDING (č. l. 3 457-3 461) byly podepsány dne 25. 6. 2008, za AGROFERT HOLDING je podepisoval obžalovaný Ing. B..

235. Úvěr 350 000 000 Kč byl čerpán v období od listopadu 2008 do března 2010 a plně splacen v období od prosince 2010 do prosince 2013, úvěr 80 000 000 Kč byl čerpán 15. 10. 2010 a plně splacen v období od srpna 2012 do prosince 2013 (č. l. 5 548). **Prohlášení ručitele** poskytnutých úvěrů za AGROFERT HOLDING podepisoval obžalovaný A. B. (č. l. 5 566, 5 637, 5 699), který podepisoval za IMOBU též **zástavní smlouvu k nemovitostem** této společnosti ve prospěch HSBC Bank (č. l. 5 705).

236. Podle **Standardních podmínek banky poskytování úvěru** HSBC Bank (č. l. 5571) výraz „Skupina“ zahrnuje klienta, ručitele (pokud je to relevantní) a každou dceřinou společnost klienta.

237. **Žádost o čerpání** úvěru v částce 80 000 000 Kč na základě úvěrové smlouvy ze dne 1. 7. 2010 za Farmou Čapí hnízdo podepsala Ing. Petra P., dokument byl vyhotoven zjevně ve formátu užívaném AGROFERT HOLDING, jehož údaje jsou v zápatí uvedeny (č. l. 5960), a to v souladu s podpisovým vzorem a plnou mocí ze dne 1. 7. 2010, kterými jí bylo uděleno právo jednat za společnost Farma Čapí hnízdo a které podepsali členové představenstva pan R. a paní N. (č. l. 5 755, 5 806-7). V případě předchozího úvěru žádosti o čerpání podepisovali členové představenstva Farmy Čapí hnízdo (č. l. 5 601 a násl.)

238. Ze **zprávy o standardním kontaktu se zákazníkem** ze 17. 9. 2009, vyhotovené Karolínou S., vyplývá, že se setkala s obžalovaným A. B. v rámci vztahu s AGROFERT HOLDING, bavili se o řadě různých společností a na závěr zprávy je zmíněno, že byla dohodnuta inspekce Farmy Čapí hnízdo (jinak ve zprávě nezmiňované) – setkání s A. B. u policejní stanice v Průhoncích 8. října v 8.30 hod.

239. Z **odpovědi HSBC Bank** na dotazy policie (č. l. 31 435) se podává, že lze důvodně předpokládat, že nebýt ručení AGROFERT HOLDINGU, popř. zřízení zástavního práva k nemovitostem IMOBOU, nebyly by společnosti Farma Čapí hnízdo úvěry poskytnuty, neboť

nevykazovala v té době takové parametry, které by vzhledem k celkové výši úvěrů umožňovaly poskytnutí úvěrového financování bez jakéhokoli zajištění. V další své odpovědi na dotazy policie z roku 2020 (č. l. 31 444) banka sama v odpověď na otázku, zda se na jednání či schůzkách s managementem Farmy Čapí hnízdo kromě pracovníků korporátního oddělení banky účastnili i pracovníci jiných oddělení či úseků, označila pana F. K., který se jako vedoucí divize Global Markets mohl podle dostupných informací takových jednání zúčastnit ohledně možného poskytování bankovních služeb ze strany banky, s tím, že podle dostupných informací se jednání za Farmu Čapí hnízdo účastnila Ing. Petra P..

240. Svědkyně E.G. uvedla, že pracovala postupně v makléřských společnostech xxx, které obě spravovaly pojištění (sjednávaly smlouvy, spravovaly je, řešily pojistné události) pro společnosti pana B.. S obžalovaným osobně ale nikdy nejednala, paní N. nezná. Pokud jde o koncepci smluv s AGROFERTEM z hlediska okruhu společností, jichž se smlouvy týkaly, jednalo se o společnosti, které nějakým způsobem spadaly do skupiny AGROFERT, určoval je AGROFERT, oni většinou dostali seznam společností. Nebyly tam ale pouze vlastnický propojené společnosti, resp. pouze společnosti, byl tam třeba i soukromý majetek pana B. nebo společnosti vlastněné jeho rodinou. AGROFERT byl jejich klient, pracovali pro něj, nebylo jejich úkolem řešit, koho si tam může AGROFERT přihlásit. Kdyby se to pojišťovně nelíbilo, řešili by to, ale ta s tím problémem neměla. V rámcové smlouvě (č. l. 34 994) byly uvedeny v jednom výčtu (tabulka 2.2.) společnosti, které vstupovaly do pojištění pouze přihláškou, tedy se nesepisovala samostatná smlouva, v druhém výčtu (tabulka 2.3.) společnosti, které měly nějaké odchylky a u kterých se vyhotovovaly samostatné smlouvy. Pamatuje si, že Farmu Čapí hnízdo navštívila v době, kdy to byla ruina, protože je kontaktoval pan N., s nímž o pojištění jednali. Obdobně **svědkyně D. Z.**, která rovněž pracovala pro společnost xxx, potvrdila, že seznamy společností, které byly v rámcových smlouvách uvedeny, měli z AGROFERTU, byť si to již přesně nepamatuje.

241. Z rámcových pojistných smluv, uzavřených mezi společností AGROFERT HOLDING a Českou pojišťovnou, a z jejich dodatků (č. l. 34 994 a násl.) vyplývá, že v tabulce společností uvedených pod bodem 2.3 těchto smluv, resp. dodatků (Bod 2.3 smluv, resp. dodatků, zněl v části před tabulkou takto: „*Pojištění podle této rámcové pojistné smlouvy bude sjednáno s individuálními odchylkami pro společnosti skupiny AGROFERT HOLDING a.s. uvedené jmenovitě v tomto bodu smlouvy, a to na základě vypracovaných samostatných pojistných smluv.*“) byla jako součást skupiny AGROFERT HOLDING opakovaně uváděna společnost Farma Čapí hnízdo. Konkrétně je takto společnost Farma Čapí hnízdo uvedena (vždy na druhém místě seznamu, hned za vlastní společností AGROFERT HOLDING) v rámcové pojistné smlouvě podepsané za AGROFERT HOLDING obžalovaným A. B. 1. 12. 2009, v dodatcích č. 2 z 2. 4. 2010, č. 8 z 16. 12. 2010 jimiž byl upravován seznam společností a jež též podepsal obžalovaný, v dodatcích č. 12 z 29. 4. 2011, č. 15 z 30. 9. 2011, č. 16 z 31. 10. 2011 (tyto dodatky podepisovala za AGROFERT jiná osoba), a v dodatcích č. 18 z 27. 12. 2011, č. 20 z 31. 8. 2022, č. 22 z 31. 12. 2012, č. 23 z 31. 5. 2013 a č. 24 z 30. 9. 2013 (všechny tyto dodatky podepsal za AGROFERT HOLDING obžalovaný). Sluší se podotknout, že v rámci téže tabulky byl od dodatku č. 12 ze dne 29. 4. 2011 nadále uváděn i Ing. A. B. (zjevně jako fyzická osoba).

242. Z usnesení Policie ČR ze dne 22. 6. 2022, č. j. KRPA-477120-500/TČ-2018-MIK (č. l. 35 143) vyplývá, že policie odložila podle § 159a odst. 1 tr. řádu trestní věc podezření ze spáchání trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 písm. a) tr. zákoníku, k jehož spáchání mělo dojít v souvislosti se snižováním daně z příjmu společností z holdingu AGROFERT neoprávněným uplatněním nákladů na reklamní plnění na základě faktur vystavených společností Farma Čapí hnízdo, když policejní orgán posoudil vztah mezi těmito společnostmi jako vztah sponzorský ve smyslu zákona o regulaci reklamy, s tím, že v těchto případech nelze stanovit interval obvyklé ceny, když fiktivnost sjednaného, fakturovaného a daňově uplatněného nároku byla vyvrácena.

f) Výpovědi předsedů představenstva Farmy Čapí hnízdo (J. N., T. R., F. Š.) a související důkazy ve vztahu k věrohodnosti těchto výpovědí

243. Svědek J. N. v hlavním líčení využil s odkazem na skutečnost, že byl v této věci trestně stíhán, svého práva nevyprávět. Soud podle § 211 odst. 4 tr. řádu *per analogiam* přečetl k důkazu jeho výpověď z přípravného řízení v postavení spoluobviněného (k právnímu odůvodnění tohoto postupu srov. výklad výše vztahující se ke svědkovi H.), v níž se pan N. v zásadě omezil na rezolutní popření jakéhokoli podvodného jednání ze své strany, přičemž zdůraznil, že s ostatními obviněnými má pouze pracovní či běžné společenské vztahy.

244. Rovněž svědek T. R. v hlavním líčení využil svého práva nevyprávět, když uvedl, že by se svou pravdivou výpovědí mohl inkriminovat ve vztahu k trestnímu řízení týkajícímu se podezření z krácení daní v době, kdy byl předsedou představenstva Farmy Čapí hnízdo; toto odepření výpovědi je zjevně oprávněné (*navíc, jak bude patrné z dále uvedeného, hrozba, že by si svědek pravdivou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání, se dle soudu neomezuje pouze na otázku šetření podezření z krácení daně*). Soud proto podle § 211 odst. 4 tr. řádu přečetl v hlavním líčení dvě postupně učiněné výpovědi svědka z přípravného řízení.

245. V první z těchto svědeckých výpovědí, učiněné dne 1. 8. 2018, svědek popsal, že působil v tenisovém areálu v Prostějově jako konzultant v oblasti cestovního ruchu, měl zkušenosti s řízením tohoto multifunkčního areálu. Byl osloven J. N. nejprve za účelem konzultací konkrétních projektových záležitostí, následně s nabídkou funkce ředitele Farmy Čapí hnízdo s ohledem na její těhotenství, které jí nadále znemožnilo aktivní účast. Nabídku přijal, do společnosti nastoupil jako zaměstnanec na pozici ředitele na začátku října 2009, přímým nadřízeným byl Ing. N.. Na přelomu let 2009 a 2010 jej oslovil pan N., zda jej v souvislosti se svým odchodem do důchodu může navrhnout do představenstva. Svědek nabídku přijal, někdy v lednu se stal členem představenstva, jehož předsedou byl zvolen. V představenstvu s ním byli pan H., který se zabýval marketingem, a paní N.. Smlouvu o úvěru s HSBC z července 2010 na 80 000 000 Kč vyjednával pan H. jakožto osoba, která měla na starosti ekonomickou stránku. Smlouvy o půjčkách s AGROFERTEM vyjednával rovněž pan H., tyto půjčky nebyly zajištěny, věřitel projektu věřil, byl jeho strategickým partnerem. Pan H. rovněž vyjednával podmínky smluv o reklamě. Když byl areál plně dostaven a připraven, jeho pracovní mise se naplnila, v průběhu října 2010 proto svou činnost ukončil, předal vše nástupci panu Š. a vrátil se na Moravu.

246. S obžalovaným A. B. nikdy ohledně Farmy Čapí hnízdo o ničem nejednal, pan B. se několikrát na farmě ukázal jako představitel AGROFERTU, tedy strategického partnera, s nímž měli řádné a standardní vazby na základě smluv. Jeho syna svědek nezná, dcera obžalovaného A. B. je mu známější, byla snad v minulosti v dozorčí radě společnosti, ale osobně ji nepoznal. M. B. zná obdobně jako pana B., nikdy s ním nejednala o pracovních věcech. P. P. zná svědek, protože to pro ně byla kontaktní osoba pro vedení účetnictví ze strany AGROFERTU, ve společnosti Farma Čapí hnízdo neměla žádnou funkci, svědek neví nic o tom, že by byla činná v jednání s HSBC Bank, pokud ano, vycházelo to z její činnosti v rámci účetní agendy. Proč jí zřídil dispoziční právo k účtu Farmy Čapí hnízdo, si již nepamatuje, asi kvůli urychlení, když o to požádala. Svědek nevěděl, kdo je akcionář. Pokud jde o případné pokyny, představenstvo mělo projekt, ze kterého vše vyplývalo. Objekt Vila měl v nájmu AGROFERT, svědek neví, kdo konkrétně jej užíval. Na realizaci celého projektu se A. B. ani M. B. nepodíleli, ona pouze částečně dovybavovala interiér Vily, když ji pronajali AGROFERTU. Při sjednávání úvěrů nebyl A. B. činný, nebyl pro to žádný důvod.

247. Dne 16. 3. 2021 (e-mailová komunikace je na č. l. 34 456 a násl.) svědek e-mailem oslovil JUDr. B. a požádal o dorovnání vztahu s klientem. Poukázal na to, že byl celou dobu „*velmi loajální a plně informačně spolupracující*“; v čemž je připraven pokračovat i přes všechny komplikace, které díky projektu Farmy Čapí hnízdo neustále má. V dnešní době je pod tlakem jednoho novináře a bývalého policisty, kteří mají dokumenty, jež dokazují, že svědek je ke klientovi velmi „*loajální*“

(tento výraz dal sám svědek do uvozovek – *pozn. soudu*). Umí držet svou pozici, ale potřebuje, aby vztah byl vyvážený. V příloze posílá dodatek k dohodě o ukončení pracovního poměru, jímž je zavázán k mlčenlivosti. Tento dodatek nebyl dodržen a trvá na jeho dodržení, nejlépe do konce dubna 2021. Rád by osobně pokračoval ve svém závazku z tohoto dodatku. Umí to „řešit i fakturačně a smluvně mimo tento dodatek.“ Připojený dodatek k dohodě o ukončení pracovního poměru z 25. 10. 2010, za podmínky řádného předání funkce a zachování mlčenlivosti o všech důvěrných informacích zaměstnavatele, včetně veškerých informací o organizaci a provozu podniku, stanovil, že svědkovi bude vyplacena částka 350 000 Kč jako variabilní složka mzdy za odpracovanou dobu roku 2010 v termínu výplaty za duben 2011, s tím, že konečné uvážení o vyplacení bude plně v kompetenci předsedy představenstva Farmy Čapí hnízdo (č. l. 34 462). JUDr. B. na tento e-mail téhož dne odpověděl, že zprávě nerozumí a že svědek něco nedávno zmínil v SMS. Ptal se, zda někdo (novinář, bývalý policista) svědka vydírá, co to znamená, že mají nějaké dokumenty dokazující jeho loajalitu? Svědek by na to měl adekvátně reagovat. Nerozumí ani tomu, že nebyla dodržena ujednání se společností Farma Čapí hnízdo, nic o tom neví, ale nechá to prověřit. Na tento e-mail stále ještě dne 16. 3. 2021 reagoval svědek s tím, že psal proto, že jsou v situaci, kdy celou dobu drží slovo a je loajální. Díky JUDr. B. dostal vždy právní podporu, ale ve chvíli, kdy potřeboval podržet v rámci „personální VŘ“, byl vždy nepodpořen, ba co víc v jednom případě i shozen. Farma Čapí hnízdo je kříž, který si stále nese a komplikuje mu život. Navíc od Farmy Čapí hnízdo nedostal dohodnutou a smluvně danou odměnu ve výši 350 000 Kč i přes to, že závazky plynoucí z této dohody plnil. V této době je navíc pod tlakem investigativního novináře a bývalého policisty, který není vůbec příjemný. Umí být odolný a loajální, ale chce jen, aby byla dodržena i smluvně podepsaná část ze strany Farmy Čapí hnízdo.

248. Dne 7. 4. 2021 sdělil JUDr. B. k dotazu svědka ze dne 6. 4. 2021, zda se mu podařilo prověřit, že svědkovi nebyla vyplacena smluvně dohodnutá částka za mlčenlivost, že obdržel stanovisko týkající se jeho dohody o ukončení pracovního poměru, které je negativní. Jestli se svědek domnívá, že by bylo užitečné tuto záležitost probrat osobně, je mu k dispozici. Na tuto zprávu reagoval svědek R. téhož dne zprávou, v níž po poděkování za zprávu uvedl, že tomu nerozumí, a pokud tedy dohoda o mlčenlivosti či její část neplatí, bude postupovat, jako by dohoda o mlčenlivosti neexistovala. Ve zprávě dále píše, že řadu let drží dohodnutou linku a informace, nic nezískal, jen ztratil, nikdy mu nebylo ze strany klienta v personálních otázkách vyhověno. Zasílá návrh finálního vyrovnání. Vychází z toho, že podepsaná dohoda nebyla naplněna. Pokud byl problém částečný a část mlčenlivosti je plněna již více než deset let, navrhuje částečné plnění ve formě úhrady faktur za poradenství a konzultaci v oblasti regionálního rozvoje (nebo podobná služba) ve výši 175 000 Kč se splatností do 30. 4. 2021. Věří, že se dohodnou a celou záležitost uzavřou ke spokojenosti obou stran. Ve chvíli, kdy se nedohodnou, je právně jeho závazek plynoucí z výše uvedené dohody o mlčenlivosti od 1. 5. 2021 neplatný. Zprávu končí slovy: „*Nevím, jestli jsem správně zvolil slova a formulace, ale věřím, že význam je srozumitelný. Vážím si vztahu s Vámi, ale zkusíte mě pochopit*“ (č. l. 34 459-34 460).“

249. Při své druhé svědecké výpovědi dne 8. 9. 2021 svědek T. R. potvrdil, že je autorem SMS zpráv ze 17. 7. 2021 a 19. 7. 2021 adresovaných Městskému státnímu zastupitelství v Praze, v nichž uvedl, že v rámci kauzy Čapí hnízdo nevyprávěl vše, některé skutečnosti neuvedl a o některých skutečnostech vypovídal tak, jak je dokumentovaly písemnosti, nikoli dle toho, jaká byla realita; uvedl, že údaje v těchto zprávách jsou pravdivé a sdělil je již při podání vysvětlení ve věci týkající se reklamy. Ke své předchozí výpovědi poté uvedl, že by rád doplnil skutečnosti, které tehdy zamlčel z obavy o své zdraví a zdraví rodiny a v souvislosti s tlakem právních zástupců obžalovaného na správnou odpověď. Svědek neměl žádnou konkrétní obavu (nešlo o nějakou konkrétní výhrůžku či akt, ze kterých by měl obavy), ale byl před výsledkem kontaktován právními zástupci obžalovaného, byl pracovně monitorován ve svých personálních krocích, proto měl obavu, že není protistraně lhostejné, jak bude vypovídat. Právními zástupci obžalovaného míní pana V.a K., A. B. a zástupce advokátní kanceláře pana Bartončíka, které si nevybavuje jménem,

na jednom přípravném sezení před výslechem ze strany OLAF jich tam bylo více. Obsahem porad s obhájci obžalovaného před výslechem na policii i ze strany OLAF byla příprava na výslech, tedy možný okruh otázek, jež budou položeny, a jakási instruktáž, jak na ně odpovídat. Na dalším místě své výpovědi svědek doplnil, že se ve vztahu k doporučení právníků, jak vypovídat, nedá hovořit o nátlaku.

250. Od začátku až do konce svého působení na Farmě Čapí hnízdo měl na starosti dohled nad výstavbou a dokončením stavby a zahájení provozu, s dotačními záležitostmi neměl co do činění. Při výkonu činnosti nebyl nikdy obeznámen s tím, kdo je držitelem akcií, tedy majitelem firmy, pouze se mohl z mnoha indicií a pracovních úkolů domnívat, že to je pan B. nebo AGFORERT. Toto vycházelo z mnoha faktů a skutečností, které se odehrály během jeho působení – na farmu samotnou jej přijímal pan B., fakticky jej společně s kolegy z top managementu (panem K. v rovině právní, panem H. v rovině obchodně-marketingové, paní P. v rovině ekonomické, Ing. B. v rovině výstavby a investičních záležitostí, v rovině personální pak ředitelem AGROFERTU, jehož jméno si nepamatuje, protože se ti pánové během jeho působení vyměnili) pan B. řídil, resp. se procesu řízení společně s těmito kolegy přímo účastnil. S těmito lidmi byl svědek při řízení farmy ve velmi intenzivním kontaktu, působilo to na něho, že AGROFERT, včetně pana B., jsou vlastníky farmy. Při minulém výslechu tuto skutečnost zamlčel, protože pro ni neměl formálně žádné důkazy. Tyto skutečnosti byly i předmětem opakovaného jednání s právními zástupci obžalovaných před uskutečněnými výslechy a bylo opakovaně zdůrazňováno, aby tyto informace nezazněly.

251. Konkrétní jednání, při němž se domluvil svědkův nástup na Farmu Čapí hnízdo, proběhlo za účasti obžalovaného A. B.. Jeho působení v představenstvu bylo rovněž předjednáno s panem B., který tuto personální změnu odsouhlasil a následně ji Mgr. K. realizoval. M. B. poznal svědek v obdobném duchu a rozsahu, jako tomu bylo u pana B., nikdy nebyla formálně ve struktuře Farmy Čapí hnízdo, nicméně v etapě vybavování interiérů a dokončování samotné farmy to byla ona, kdo se podílel na spolurozhodování ve věci vybavení, designu interiérů a nákupu zařízení, účastnila se také kontrolních dnů a byla v přímé komunikaci s architektem Javůrkem a jeho projektanty. Od počátku spolupráce na projektu Farmy Čapí hnízdo byl svědek na základě mnoha výše uvedených skutečností přesvědčen, že A. B. a AGFORERT Farmu Čapí hnízdo vlastní a ovládají. Celou agendu valných hromad měl na starosti pan K., fyzicky se jich svědek neúčastnil, dokumenty formálně podepisoval na žádost pana B. a K.. Naprostá většina kroků při řízení společnosti Farma Čapí hnízdo byla vedena a konzultována s panem B. a jeho kolegy z top managementu AGROFERTU, vyjma běžné agendy administrativního zajištění chodu společnosti. Všichni zaměstnanci Farmy Čapí hnízdo byli přesvědčeni, že jejím jediným majitelem je A. B.. Většina úkolů při řízení společnosti byla řízena panem B. a top managementem AGROFERTU, včetně pana B., který měl celou investiční akci na starost. Skupina AGROFERT stála za celým projektem, jak již z pozice manažerů z AGROFERTU, kteří je úkolovali, kontrolovali a řídili, tak z hlediska propojení např. systému pro gastronomický provoz nebo účetnictví a personální agendy, kterou pro ně AGROFERT zajišťoval. Projekt Vila byl za působení svědka plánován pro soukromé využití A. B. a jeho rodiny, která vilu za jeho působení výhradně využívala. Kompletní agendu financování Farmy Čapí hnízdo měla na starosti paní P., oni pouze podepisovali dohodnuté a sjednané dokumenty a zajišťovali běžnou agendu.

252. V podstatě všemi zásadními konkrétními úkoly (dohled nad výstavbou, splnění monitorovacích kritérií v rámci dotace, zajištění personálního obsazení farmy, dále probíhala intenzivní komunikace v rámci obchodní strategie) svědka pověřil A. B.. Toto vše se odehrávalo v rámci kontrolních dnů, společných porad, osobních jednání s panem B. nebo zprostředkovaně přes zmíněné top managery (pánové K. a B., paní P., paní N., která řešila personální agendu). S panem B. byl v nepravdělném kontaktu v rámci kontrolních dnů, jak mu to umožňoval program, nicméně čím více se blížila dostavba, tím častěji pan B. rozhodoval o nastalých situacích. Také se nepravdělně setkávali při osobních schůzkách, obdobně při pobytu pana B. na farmě o víkendech.

253. Nejedná se podle něho o změněnou, ale výrazně doplněnou výpověď. Před soudem by skutečnosti uvedl pravdivě tak, jak byly. V obecné rovině o svém rozhodnutí doplnit výpověď předtím již mluvil s novinářem Jankem Kroupou.

254. Důvodem ukončení svědkova angažmá ve společnosti Farma Čapí hnízdo byly pracovní rozpory s některými zástupci společnosti AGROFERT při zavádění farmy do provozu, především v oblasti provozních a gastronomických služeb, které vyústily v dohodu o ukončení pracovního poměru a odstoupení z funkce člena představenstva. Svědek si půjčil peníze od pana B. a pana P. (jednoho z dodavatelů), když řešil otázku vyplacení části domu. Tyto prostředky nebyly uhrazeny včas, panu B. byly uhrazeny na základě trojstranné dohody při započtení odstupného, u pana P. byly umořeny v exekučním řízení.

255. S JUDr. B. svědek komunikoval naposledy přibližně před čtvrt rokem, když mu sdělil, že ho kontaktoval novinář, o němž byla řeč výše, a že při jakési „*vnitřní revizi*“ celé kauzy zjistil, že mu nebyla uhrazena část smluvně vázaných nákladů nebo odměny (cca 350 000 Kč, jednalo se o částku splatnou po ukončení jeho pracovního poměru, a to po ukončení účetního roku Farmy Čapí hnízdo, kterou do roku 2021 nenáročoval, protože na ni zapomněl, a to i přesto, že proti němu byla vedena exekuce), jež byla sjednána při jeho odchodu a ukončení pracovního poměru, a požádal jej o prověření a zajištění nápravy. Zřejmě v rámci této komunikace sdělil panu B., že je pod tlakem investigativního novináře a bývalého policisty, kteří disponují určitými dokumenty – na detaily si již nepamatuje. Komunikace byla vedena za účelem domoci se nárokované finanční částky, tlak ze strany novináře byl běžným tlakem, který zažíval od počátku kauzy, tlak ze strany policisty si ve zprávě vymyslel, aby se domohl plnění. Žádná částka mu nicméně na základě tohoto jednání s JUDr. B. vyplacena nebyla.

256. Usnesením ze dne 26. 8. 2022, č. j. KRPA-244617-13/TČ-2021-001476 (č. l. 35 448), byla odložena trestní věc podezření ze spáchání přečinu krivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku, jehož se měl svědek R. v přípravném řízení dopustit rozdílnými výpověďmi v procesním postavení svědka, a to proto, že policejní orgán učinil závěr, že nešlo jednoznačně určit, o jaké okolnosti vypověděl pan R. nepravdu a zda měla podstatný vliv na rozhodnutí, a to též s poukazem na skutečnost, že v projednávané trestní věci nebylo dosud pravomocně rozhodnuto a není možné jednoznačně určit, která z obou výpovědí je nepravdivá.

257. Svědek F. Š. ve své výpovědi v hlavním líčení popsal, že do funkce předsedy představenstva Farmy Čapí hnízdo nastoupil v srpnu či září 2010, byl osloven personální agenturou. Jako zástupce investora, jehož nepředstavil, s ním jednal pan K.. S J. N. se svědek seznámil na Čapím hnízdě, konzultoval s ní dokládání plnění dotačního titulu, v té době už pro Farmu Čapí hnízdo nepracovala, již při jeho nástupu tam působila pouze při konzultování a řešení otázek spojených s dotací. A. B. zná jako hosta z akcí AGROFERTU pořádaných v areálu. Akcionářská struktura Farmy Čapí hnízdo mu nebyla známa, neměl v tomto ohledu ani žádné neoficiální informace, za akcionáře jednali advokáti (B., K., K.). V představenstvu měli víceméně rozdělené role, pan H. měl na starosti marketing a věci spojené s propagací, pan R., který tam působil přibližně do října, se staral o provozní věci spojené s hotelem a restauracemi, svědek to zastřešoval a řídil. Svědek v areálu stále působí, nyní je členem představenstva IMOBY, pod níž areál spadá. Pan B. ani nikdo jiný představenstvu do vedení Farmy Čapí hnízdo nezasahoval. AGROFERT byl strategický partner a na základě smlouvy jim zajišťoval účetnictví. Farma Čapí hnízdo poskytovala reklamní služby i jiným subjektům, zásadní byly reklamy pro AGROFERT. V letech 2010-2013 tvořily příjmy z reklamy podle odhadu svědka 60 % příjmu, poté se to překlápělo a zvyšovaly se příjmy z ubytovací činnosti. Reklama skutečně probíhala, její cenu svědek hodnotí jako odpovídající. Změny a úpravy reklamních vztahů měl na starosti pan H..

258. Konec působení pana R. souvisel s tím, že svědek dostal od pana B. informaci, že R. si od něho a dalšího dodavatele půjčil nemalý objem peněz, čímž narušil etický kodex, který svědek cítí, a ztratil jeho důvěru. Bylo nutné vzít v potaz, že R. byl člověk, který dodavatele vybíral. Dotázal se

R., zda mu to rozumně vysvětlí, což neudělal, tak se domluvili na ukončení spolupráce. Půjčka pana B. pak byla uhrazena tak, že R. odměna byla poslána na jeho účet. Po odchodu pana R. navíc svědek zjistil, že faktura za jednu akci pořádanou na Farmě Čapí hnízdo byla vystavena R. na jeho vlastní společnosti a jemu uhrazena. Poté zjistil, že R. vybral peníze, které měl použít na úhradu reklamních bannerů, které však byly uhrazeny jinak. Na základě těchto dvou skutečností svědek rozhodl, že R. nebude vyplacena odměna, která byla součástí dohody.

259. Nepamatuje si, kdo ručil za závazky Farmy Čapí hnízdo u banky, neví, zda Farma Čapí hnízdo měla přímé smlouvy o půjčkách s AGROFERTEM. Konkrétně ke smlouvě o půjčce částky 200 000 000 Kč z 31. 8. 2012 svědek uvedl, že si na ni nepamatuje, nicméně poté, co mu byl dokument ukázán, potvrdil, že podpis je jeho. Ví o závazku vůči IMOBĚ, ale neví, kdo jej sjednal, řešil to tehdy s paní P., kterou jim přivedli advokáti (zástupci akcionářů).

260. Paní S. a pan A. jim pomáhali nastartovat marketing, doporučení na ně dostal svědek od A. B., který domluvil schůzku s paní S., na niž svědka přivedl. Dál už svědek komunikoval s paní S. a panem A., pan B. byl jen zprostředkovatel, neměl poradní ani rozhodující slovo, nezasahoval do toho, neúkoloval svědka. Svědkovi bylo divné, proč má paní S. potřebu dávat do kopie e-mailů pana B., ptal se jí na to a ona mu říkala, že je to pro ni partner, kterého uznává. Sám mu pouze jednou přeposlal nějaký e-mail, který se týkal ceny, protože paní S. pana B. do komunikace neustále zatahovala, svědek nevěděl, jaký v tom byl úmysl. Budilo to na něj dojem, že chtěla nějak panu B. ukázat, jak dobře pracuje, aby ji využil u nějakého většího projektu, protože tohle pro ni bylo natolik malé, že to předala panu A.. Žádná reakce na tento e-mail od pana B. nebyla. Přejmenování a logo s paní S. a panem A. svědek řešil, s obžalovaným to nekonzultoval. Pokud svědkovi o možném přejmenování paní S. psala a dala pana B. do kopie, svědek nemůže vědět, proč pan B. odpověděl za něj, to je otázka na něho.

261. Vila byla součástí projektu jako takového, svědek věděl, že není součástí dotačního titulu. Byl to objekt určený k dlouhodobému pronájmu, poměrně dlouhodobě ji měl pronajatou AGROFERT, ve vile přespávali členové představenstva, používali to k různým akcím.

262. Svědkyně T. S. uvedla, že obžalovanou J. N. nezná. Svědkyni v roce 2012 (asi v říjnu) oslovil obžalovaný A. B., který ji pozval na schůzku, jež se uskutečnila na Chodově a na níž hovořil o svých aktivitách a poté o projektu Čapí hnízdo jako projektu, který je z jeho pohledu mimořádný, je pro něho klíčový a kde by potřeboval zpracovat komunikační strategii. Pozval ji na soukromou schůzku na Farmě Čapí hnízdo, která se uskutečnila koncem října nebo v listopadu. Provedl ji po farmě, detailně jí ukázal prostory, se kterými počítal pro teambuildingy, firemní školení, provedl ji ZOO, kterou tam vybudoval. Vzpomíná si, že obžalovaný byl velice hrdý na koně (haflingy), které tam složitě získal. Na svědkyni udělalo dojem školicí centrum pro školy, o němž říkal, že je vybudoval, aby si školáci mohli rozšiřovat znalosti přírodopisu – přišlo jí to od něho jako správný filantropický přístup. O projektu obžalovaný říkal, že do něho dal veškerou svou invenci, velice mu na něm záleží, má k němu bytostný vztah, je to jeho dítě. Svědkyně se tehdy věnovala pracím většího rozsahu, proto kontaktovala společnost Open Idea pana A., protože toto byla práce spíše pro malé grafické studio, nicméně vzala si na starosti supervizi v některých krocích, konzultovala komunikační strategii, dělala i supervizi focení v létě na Čapím hnízdě. V březnu 2013 byla na schůzce s pány A., Š. a obžalovaným A. B., u něhož viděla obrovské vnitřní nasazení a pečlivost, připadalo jí netypické, že si podnikatel takového formátu takto do detailu hlídá projekt. Jednou se v Průhonických setkala také s paní B., které se prezentovaly vizuální věci a jež byla na Farmě Čapí hnízdo přítomna i u focení. Pokud jde o její vnímání vztahu pana B. k projektu, byla patrná jednoznačná identifikace obžalovaného s tímto místem, k němuž měl jednoznačně silný osobní vztah. Nepamatuje si, zda obžalovaný užil termín, že to „vybudoval“ on, ale přesně si pamatuje, že říkal, že to je „jeho dítě“. (V přípravném řízení svědkyně vypověděla, že obžalovaný použil pro projekt i výrazy „nejlepší projekt, který kdy vybudoval“ a „srdeční záležitost“, po přečtení této části své výpovědi v hlavním líčení podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu uvedla, že si přesně vzpomíná, že obžalovaný říkal, že to je to nejlepší, co kdy vybudoval, na „srdeční záležitost“ si již konkrétně

nepamatovala, ale zřejmě ano, tehdy si to pamatovala lépe.) Bylo jednoznačné, že se nic důležitého nesmí schválit bez vědomí obžalovaného, podle ní tam byl jednoznačný vztah nadřízenosti obžalovaného ve vztahu k panu Š. či G. Věděla, že všechny důležité kroky bude rozhodovat pan B., proto mu posílala v kopii e-maily. Při spolupráci k žádnému konfliktu nedošlo, spolupráce skončila bezproblémově.

263. „*Velkým šéfkem*“ (výraz použitý v e-mailové komunikaci) mínila obžalovaného A. B., autentičnost e-mailové komunikace obsažené ve spisu svědkyně potvrdila.

264. Svědek J. A. vypověděl, že paní N. nezná, pana B. viděl jednou na schůzce v restauraci Columna naproti sídlu AGROFERTU. Pro Farmu Čapí hnízdo připravovali (společnost Open Idea, jejímž jednatelem svědek je) propagační materiály, inzerci a webové stránky. Na začátku roku 2013 mu volala paní S. s tím, že ji oslovil A. B. ohledně přípravy grafického balíčku pro Farmu Čapí hnízdo. Původní jednání vedla paní S., která připravila koncept celé komunikace, a svědek měl na starosti grafickou část a realizaci. Připravoval prezentaci záměru, k níž došlo asi v březnu 2013 (na otázku obhájce následně svědek potvrdil, že schůzka proběhla 1. 3. 2013) v restauraci Columna za účasti paní S., A. B. (jednalo se o jediné osobní jednání svědka s panem B.) a pana Š.. Probíhala tam diskuse, jíž se účastnili všichni přítomní. Poté došlo ke schválení tohoto tvůrčího záměru a vyjasnil se rozpočet. Následně připravovali sadu věcí, při schvalování jednotlivých věcí byli přítomni pouze lidé z vedení Farmy Čapí hnízdo, konkrétně pánové Š. a G., a nafotili farmu. Poté se mediální kampaň včetně webu realizovala. Svědek vnímal A. B. jako iniciátora spolupráce, chápal to na základě jednání a celého začátku zakázky tak, že pan B. měl rozhodující slovo ohledně toho, jak by měl výstup vypadat, a ohledně jeho schválení. Formálně svědek vnímal Farmu Čapí hnízdo jako projekt AGROFERTU, resp. A. B.. Komunikace probíhala hlavně e-mailem, dotazy na pana Š. ve „*výkonných věcech*“ byly zodpovídaný obratem, u strategičtějších rozhodnutí čekali na odpověď déle. Po splnění zakázky byly všechny vztahy vypořádány velmi korektně. Následně ještě v roce 2014 pár věcí dělali i pro společnost IMOBA. Paní S. svědkovi říkala, že byla na Čapím hnízdě, kde se setkala s A. B., M. B. a jejich dětmi. Pokud se svědek nemýlí, paní S. to popisovala jako příjemné rodinné setkání.

265. Svědek potvrdil autentičnost doložené e-mailové komunikace s tím, že „*velkým šéfkem*“ (viz dále) byl míněn A. B..

266. Z e-mailové komunikace, jíž se účastnili svědci S., A. a Š. a obžalovaný A. B. (č. l. 2 901 a násl.), je zřejmé, že dne 5. 2. 2013 nejprve pan Š. napsal paní S. (zjevně v návaznosti na předchozí komunikaci, která ve spisu doložena není), že těžko říct, neví, jak jinak vyjádřit spojení všeho, co se na farmě nachází. Pokud má ona nějaký nápad, ať mu dá vědět, aby to mohl posoudit. Na tuto zprávu během hodiny odpověděla svědkyně, že slovo „*Farma*“, jakkoli jejich projekt vystihuje, může mít pro mnoho lidí, které chtějí oslovit, zavádějící charakter, navrhuje tedy jiný deskriptor, který by dal Čapímu hnízdu prémiovější feeling. Toto bude součástí prezentace, jen ji zajímalo, zda by on viděl principiálně jako problém toto slovo vypustit. Neví, jak moc na tom on a pan B. trvají. Dále se ptala na to, zda je možná úprava loga. Do kopie při odeslání zprávy dala svědkyně jako adresáta též A. B.. Byl to právě obžalovaný, kdo jí ještě téhož dne odpověděl (e-mailem adresovaným pouze jí) slovy: „*Dobrý den, můžeme uvažovat o všem, i o vypuštění jména Farma a změně loga. S pozdravem A. B.*“.

267. Tuto zprávu obžalovaného svědkyně přeposlala panu A. s komentářem: „*Hola boží, zde přeposílám dnešní korespondenci, jak vidíte, velký šéfk je vždy „deeply involved.“*“

268. Dne 21. 2. 2013 proběhla komunikace, při níž svědkyně S. domlouvala schůzku – prezentaci projektu „Čapí hnízdo“ s obžalovaným A. B. a panem Š., setkání bylo domluveno na 18 hodin dne 1. 3. 2013.

269. Dne 22. 3. 2013 svědek A. poslal panu Š. zprávu, obsahující mj. sdělení, že včerejší rozpočet je platný, pro jistotu ještě jednou zasílá bez diskutovaného produktového listu. Pan Š. cca za hodinu

odpověděl, že děkuje za zprávu, vše již odeslal panu B., pokud by byla nějaká reakce z jeho strany, dá samozřejmě vědět.

270. Smlouva o dílo mezi Farmou Čapí hnízdo jako klientem a OPEN IDEA jako agenturou, jejímž předmětem byla realizace komunikačního konceptu Čapí hnízdo, byla uzavřena 30. 4. 2013 (č. l. 17 230), její dodatek týkající se částečné přefakturace nákladů a další smlouva o dílo, jejímž předmětem byla realizace mediální kampaně, pak 12. 8. 2013, resp. 8. 9. 2013 (č. l. 17 241, 17 245).

g) Výpovědi svědků – představitelů poskytovatele dotace, zpracovatelů externích posudků a další důkazy vztahující se přímo k podmínkám dotace a rozhodování o ní

271. Svědek Petr Bendl popsal, že systém poskytování podpor byl jednoznačně daný, on jako hejtman s Regionální radou dostali vždy seznam projektů, které prošly posuzovacím řízením a byly, nebo nebyly doporučeny. Pokud byly doporučeny, nemohli ani jednat jinak, než je schválit. Ani u tohoto, ani u jiných projektů neměli nic, co by zpochybňovalo rozhodnutí o projektu. Seznam k nim přicházel jako celek, s desítkami nebo stovkami projektů, u nichž bylo uvedeno, zda jsou bez připomínek, nebo s nedoporučujícím stanoviskem. Udělení dotace schvaluje Regionální rada, jíž předsedal. V souvislosti s projednávaným projektem nezaznamenal žádný nátlak či nekalosti, v době rozhodování se nejevilo, že by existoval nějaký problém. Paní N. nezná, obžalovaného B. pouze z politického života. Jednou z podmínek dotace bylo, že žadatel učiní prohlášení, že je malým nebo středním podnikem, oni neměli ani žádné nástroje toto kontrolovat či zpochybňovat.

272. Svědkyně E. F. uvedla, že obžalovaného A. B. zná pouze z médií, obžalovanou J. N. zná. Pracovala jako projektová manažerka Úřadu Regionální rady a měla projekt Čapího hnízda na starosti v realizační fázi v rámci oddělení realizace a plateb, tedy poté, co byla schválena dotace a co byla zpracována analýza rizik, kterou sice zpracovávalo její oddělení, ale ona se na ní nepodílela. Dostala se k ní v té době někde na pracovišti informace, že by za projektem mohl být pan B. (neví, zda to byla fáma, nebo to mělo reálný podklad, obecně tato informace, pokud ví, známa nebyla). Viděla možný problém v motivačním efektu uvedeném v pokynech pro žadatele a příjemce výzvy („*Když na něco máš ze svých prostředků, nemůžeš žádat o dotaci.*“). Aby měli čisté svědomí, konzultovala tuto otázku s externím poradcem panem B. D. (již zemřelým), který jim řekl, že je třeba zachovat rovný přístup na základě doložených dokladů – proto to pro ně nebyl problém a přistupovali k projektu jako k jakémukoli jinému. Asi jim bylo známo, že projekt má partnery, nepamatuje si, zda věděli, kdo je tím partnerem, ale asi to věděla. Informace, že by za projektem mohl stát pan B., jí přišla na jiné úrovni než informace, že existuje nějaká partnerská smlouva. V době realizace se nevyskytl žádný problém, že by například chtěli nějaké nestandardní jednání, nezaznamenala žádné vnitřní ani vnější tlaky. Když jeli na poslední kontrolu, paní N. (na 99 % to byla ona) zmínila, že tam možná bude pan B., na což jí svědkyně řekla, že by jej nerada potkala, tak se nepotkali. Zarazilo ji, že když projekt končil a dvakrát na farmu s kolegyní jely, nebyl tam žádný poutač, který by přilákal nové klienty a turisty – odpověděli jim pak, že to bylo napraveno, ale neví, jestli tomu tak skutečně bylo. Všechny kontroly, včetně té poslední, dopadly v pořádku.

273. Pokud jde o semináře či workshopy pro zájemce o dotace, v určité fázi se na tom podílela, řešila tam svá témata spojená s realizací projektu (např. jak se podávají žádosti o změnu). Rozlišení, co je a co není malý podnik, bylo záležitostí oddělení administrace.

274. Když posléze svědkyně pracovala na Ministerstvu financí, dostali zaměstnanci od pana B. v květnu 2017 e-mailovou pozvánku na Farmu Čapí hnízdo. (Pozvánka je na č. l. 35 344 spisu, směřuje vůči zaměstnancům Ministerstva financí a obžalovaný v ní zmiňuje, že již kdysi zaměstnancům slíbil, že je na Farmu Čapí hnízdo pozve, pak ale vznikla kolem farmy pseudokauza, tak si to rozmyslel, ale nyní se situace změnila a on končí. Chválí zaměstnance za výsledky jejich práce a i s jejich rodinou je zve na oslavu 5. výročí Nadace AGROFERT na Farmě Čapí hnízdo.)

275. Ve svém doplňujícím výslechu v hlavním líčení, který byl proveden v reakci na poznámku svědkyně vůči médiím po opuštění jednací síně po předchozím výslechu, že toho mohla říct více (č. l. 35 340-35 341), svědkyně vysvětlila, že tím mínila, že 8. 8. 2011, tedy v době udržitelnosti projektu, byla soukromě na Sedlčansku, cestou zpět se chtěla zastavit na farmě a podívat se na jízdárnu, ale areál byl hlídán ostrahou, která jim řekla, že není veřejně přístupný. To ji zaskočilo, požádala, aby zavolali ředitele, jímž byl pan R., který je do areálu a na jízdárnu vzal a řekl, že přístupná není z provozních důvodů restaurace. Areál byl tehdy v podstatě pustý, prázdný, přitom měl sloužit cestovnímu ruchu, což v ní vyvolalo pochybnosti. O tomto poznatku informovala na úřadu.

276. Svědek J. F. uvedl, že obžalované zná pouze z médií. Na Úřadu Regionální rady působil od roku 2007 do roku 2010 jako vedoucí xxx, jejich oddělení bylo zodpovědné za realizační fázi po podpisu smlouvy o poskytnutí dotace – jezdili kontrolovat fyzické výsledky projektu na stavbě, byli zodpovědní za proplácení žádostí o platbu. Následně byla kontrolována udržitelnost projektu po dobu 5 let. S projektem Čapího hnízda do styku z profesního hlediska nepřišel. Nepamatuje si, zda v průběhu analýzy rizik nebo následně v průběhu kontrol vznikly o tomto projektu pochybnosti, o spojitosti projektu s panem B. nebo AGROFERTEM nebyl informován. Nepamatuje si, že by se na úřadu zabývali otázkou motivačního efektu, neví ani, co to je.

277. Svědek se účastnil přibližně pěti výjezdních seminářů, na nichž jako pracovníci úřadu dělali osvětovou činnost a každý ze své pozice sdělovali, kdo o dotaci může žádat a co to obnáší. On přednášel z hlediska technické stránky. Tyto semináře se pořádaly před vyhlášením výzvy. Nepamatuje si, zda se na nich hovořilo o propojených a partnerských podnicích nebo sousedních a relevantních trzích.

278. Ve své výpovědi v přípravném řízení svědek konkrétně uvedl, že silný finanční partner projektu se v obecné rovině kladně projevil při hodnocení žadatele o dotaci, neboť finanční síla žadatele byla součástí jednotlivých kritérií. V hlavním líčení si tuto skutečnost již nepamatoval, ale potvrdil, že tehdy (s menším časovým odstupem) zřejmě odpovídal pravdivě.

279. Svědek J. P. uvedl, že obžalovaného B. zná pouze s médií, s paní N. se asi museli vidět, když jako zaměstnanec Regionální rady prováděl analýzu rizik po schválení dotace, před realizací projektu. Místní šetření tehdy prováděl (fakticky jako zástup za někoho jiného) s paní L. K.. Předpokládá, že analýza rizik musela dopadnout tak, že riziko minimálně neohrožovalo realizaci projektu. Vybavuje si, že když listoval žádostí, viděl nějakou smlouvu s podpisem pana B., co jej zaujalo. Mohlo to v něm vyvolat nějaké zajímavé myšlenky ohledně toho, na kolik je projekt bez podpory nerealizovatelný (motivační efekt znamenal, že by jakýkoli žadatel měl prokázat, že bez dotace není schopen projekt dokončit), ale jejich záležitostí již nebylo se tímto zabývat. Je možné, že tehdy něco konzultoval s kolegyní F., seděli spolu v jedné kanceláři. Následně si projekt převzal i jako projektový manažer.

280. Svědkyně L. K. uvedla, že pana B. osobně nezná, s paní N. se několikrát setkala, když paní N. zastupovala Farmu Čapí hnízdo. Svědkyně pracovala v oddělení realizace projektů, s kolegou P. jeli v rámci analýzy rizik na kontrolu na místo, aby ověřili, že projekt ještě není zahájen, což bylo podmínkou získání dotace. Prohlídka na místě dopadla v pořádku. V průběhu řešení této dotace nezaznamenala nic nestandardního, pracovala tam pouze jeden rok. Na workshopech a seminářích se svědkyně podílela, jejím úkolem bylo vysvětlit potenciálním žadatelům (příjemcům) metodiku, aby věděli, jak zpracovat žádost o platbu. Netuší, zda případní zájemci o dotaci mohli nebo měli mít informace ještě před vyhlášením výzvy.

281. Svědkyně se dotacemi zabývá i v současné době, působí jako dotační poradce. Nyní se klade větší důraz na kontrolu statutu malého a středního podniku, jsou k dispozici i registry, které tehdy k dispozici nebyly. Řekla by, že tehdy se to řešilo tak, že malý podnik je podnik do 50 zaměstnanců, jinak ne. Povědomí o relevantním a sousedním trhu (nyní) má, ale nedokáže ty pojmy vysvětlit, není to tak jednoduché.

282. Svědkyně I. H. vypověděla, že jako úřednice byla zodpovědná za proces hodnocení a přijímání projektu. Obžalované osobně nezná. Hodnocení projektu je nastaveno metodou 4 očí, společně s ní se na něm podílela paní P.. Na konkrétní proces hodnocení Farmy Čapí hnízdo si nevzpomíná, žádný nátlak či snahu o zvýhodnění tohoto projektu nezaznamenala. Myslí si, že nezaznamenala ani informaci o spojení projektu s panem B. či AGROFERTEM. V obecné rovině byl jakýkoli partner projektu hodnocen kladně. Motivační efekt dle její současné znalosti znamená, že projekt nesmí být zahájen (nesmí být uzavřena žádná objednávka ani smlouva zajišťující vlastní realizaci projektu) před jeho podáním. Motivační efekt nemá žádný vztah k financování projektu. Neví, zda jí termín motivační efekt něco říkal již tehdy. Velikost firmy nezkoumali, vycházeli z čestného prohlášení. Jedním z kritérií hodnocení projektu byla jeho finanční udržitelnost, tedy i informace o zdroji úvěru či půjčky, ale zda se jednalo o peníze od bankovního nebo nebankovního subjektu, nemělo na hodnocení vliv.

283. Školení (semináře, workshopy) k výzvám určitě dělali, byla součástí týmu, který k daným výzvám dělal „roadshow“, neví však, zda tomu tak bylo i u této výzvy. Školení probíhala před vyhlášením výzvy (nemělo by se stát, že až po vyhlášení), prezentovaly se tam podmínky výzvy, aby žadatelé věděli, jak projekt připravit. Byly to informace, jaký bude obsah výzvy, která bude následovat. Specifikace oprávněného žadatele (např. zda se budou moci přihlásit pouze malé podniky) by měla obecně být na seminářích sdělena jako jedna z prioritních informací. Na problematiku relevantních, sousedních trhů, partnerských a propojených podniků tehdy nebyli školeni, neví, zda by tehdy dokázala odpovědět, co to jsou relevantní a sousední trhy. Nikdy se při seminářích problematice sousedních a relevantních trhů speciálně nevěnovali. Tehdy jako úředníci neměli s dotacemi žádné zkušenosti, měli dva pracovní dny na to, aby provedli u všech projektů kontrolu všech formálních náležitostí a přijatelnosti; je úplný nepoměr mezi tím, jak se projekty hodnotí a jak se řeší problematika malého a středního podniku dnes. Problematika propojenosti podniků je v současné době řešena velice složitě, je to jedno z témat, které bude vždy živé, jsou k tomu samostatné semináře Ministerstva průmyslu a obchodu, dospělo to do zcela jiné dimenze, než tomu bylo tehdy. V té době neměli žádné aplikace, pouze kontrolovali, že je doloženo čestné prohlášení. (V přípravném řízení svědkyně výslovně vysvětlila, že pravdivost čestného prohlášení neověřovali, nebylo to v jejich silách u žádného projektu, „svět dotací byl tehdy úplně jiný“. Dále uvedla, že partnerské smlouvy byly naprosto běžné u všech projektů, dokládaly vytíženost projektu. Pravdivost těchto svých vyjádření v hlavním líčení potvrdila).

284. Dva externí posuzovatelé se zapojovali od určité konkrétní velikosti projektu, závěry těchto posuzovatelů měly pro jejich hodnocení doporučující charakter, vycházeli z jejich analýzy. Nepamatuje si již, do jaké míry byly závěry externích hodnotitelů podstatné pro projekt Čapího hnízda. Pokud by posouzení ze strany externích hodnotitelů bylo kritické, mělo by se to do bodového hodnocení projektu promítnout. Vůbec si nepamatuje, zda někdy s externími hodnotiteli komunikovali v tom smyslu, zda mají ke svým posudkům přistupovat spíše benevolentně nebo přísně, ani ve své činnosti žádný takový pokyn neměli.

285. Svědkyně M. P. vypověděla, že obžalované zná pouze z médií. Na Úřadu Regionální rady pracovala jako xxx v oddělení administrace projektů, s kolegyní H. měly na starosti kontrolu a hodnocení projektů v oblasti cestovního ruchu. V první fázi probíhala kontrola formálních náležitostí, poté hodnocení (bodování) projektů. Každá vypracovala vlastní hodnocení, celkový součet se zaznamenal do tabulky, vytvořilo se pořadí, a toto bylo předáno výboru Regionální rady, který projekt schvaloval. K projektu Čapího hnízda (ani k jiným) si nevzpomene na nic zvláštního, nepamatuje si, že by měla nějakou informaci o nežádoucím spojení s AGROFERTEM či panem B.. Externí posudky měly doporučující charakter, nebyly stěžejní, využily je v rámci hodnocení. Smlouvu o partnerství nehodnotily. (V přípravném řízení svědkyně odlišně uvedla, že partnerské smlouvy u projektu byly něco navíc, bylo to plus a bylo to díky větší využitelnosti projektu lépe bodově ohodnoceno, přičemž pravdivost této výpovědi po jejím přečtení v hlavním líčení svědkyně potvrdila.) Pokud si pamatuje, nezkoumaly ani informace o tom, kdo a jak ručí za úvěry společnosti.

286. Semináře pro žadatele pořádali v rámci celého kraje, poskytovali informace o programu, možnostech čerpání, žadatelé si také mohli domluvit schůzku a informovat se přímo na Úřadu Regionální rady. Neví, zda semináře probíhaly před vyhlášením výzvy nebo po něm, z logiky věci před ním. Nebylo to tak, že by obsah budoucí výzvy byl tajný, podmínky byly známy, ještě před vyhlášením mohli žadatelé chodit na konzultace. Kdyby za ní tehdy někdo přišel a ptal se na relevantní, sousední trh nebo partnerský podnik, asi by tuto problematiku neznala, byly to počátky. Někaké povědomí o relevantních a sousedních trzích člověk v roce 2008 asi měl, ale vzhledem k tomu, že to bylo ošetřeno čestným prohlášením, do hloubky se tím nezabývali. Předpokládá, že se na to žadatelé mohli na seminářích ptát, ale detailně si nevzpomene, zda se na nich tato problematika probírala. Neví, co je motivační efekt. I v současné době stále pracuje s evropskými dotacemi.

287. Svědek J. K. uvedl, že obžalované nezná. Na Úřadu Regionální rady pracoval jako vedoucí odboru řízení regionálního operačního programu, podléhalo mu šest oddělení. K této výzvě si již konkrétně nevzpomíná, ale obecně to funguje tak, že již když se chystá výzva, dělají se semináře, a v době vyhlášení jsou již známy podmínky a nezbytné dokumenty. Zájemci se tedy s podmínkami výzvy mohou seznamovat ještě před jejím vyhlášením, veškerá nezbytná dokumentace byla i na webových stránkách úřadu. Některé dokumenty tam patrně byly již před vyhlášením výzvy, většina pravděpodobně v okamžiku, kdy se výzva vyhlášovala, ale nepamatuje si, jak tomu bylo u této konkrétní výzvy. K žádosti o dotaci na Farmu Čapí hnízdo si nic konkrétního nevzpomíná, žádný nátlak nezaznamenal, neměl tehdy žádné informace o spojení projektu s panem B. nebo s AGROFERTEM. Posudky externích hodnotitelů měly doporučující charakter. Má za to, že z hlediska činnosti jeho podřízených bylo tehdy vše v pořádku. Problematiku relevantních a sousedních trhů tehdy na úřadě neřešili, nějaká školení určitě probíhala, ale nepamatuje si, zda byli v tomto konkrétním bodě „*extra školení*“. Že se jedná o malý podnik, bylo dokládáno čestným prohlášením, které nijak nezkoumali.

288. Svědek M. K. vypověděl, že paní N. zná čistě pracovně, pana B. nezná. Svědek byl v letech 2006–2008 ředitelem Úřadu Regionální rady. Konkrétně s projektem Čapího hnízda se neseznámil, nic bližšího mu o něm nebylo známo, projektů byly stovky. Žádné pochybnosti ve vztahu k tomuto projektu od zaměstnanců neslyšel. Regionální operační program Střední Čechy byl schválen jako celek někdy v prosinci 2007, konkrétní podmínky výzvy byly schvalovány následně, ale bylo to na základě tohoto programového dokumentu, v jehož rámci se s tím již žadatelé mohli seznámit. Velikost podniků, které se do výzvy mohou hlásit, z logiky věci vychází ze schváleného programového dokumentu, od té doby to bylo závazné a jasné; náhledy předtím samozřejmě byly, ale dokud není schváleno všechno, není schváleno nic. Právě proto, aby informace byla známa i mimo úřad, dělali semináře, přičemž veřejnost seznamovali v největší možné míře i s tím, co bylo v přípravné fázi.

289. Svědkyně I. H. se s nikým z obžalovaných nikdy nesetkala. Jako externí expertka – stavební inženýrka (není soudní znalkyní) pro Regionální radu posuzovala projekty, které žádaly o dotaci z EU. V projektu Farma Čapí hnízdo byla spousta nesrovnalostí, hodně věcí, které bylo třeba dořešit nebo které nesplňovaly požadavky, a spousta nejasností, které komplikovaly použitelnost a přínosnost pro region. Jejím úkolem bylo poskytnout pracovníkům Regionální rady podklady, kde jsou záležitosti, které by mohly následně komplikovat kontroly nebo vést k vrácení dotace, a které by se daly „*vychytat*“ již v počátku, aby projekt byl realizovatelný. Ona sama s nikým z představitelů Farmy Čapí hnízdo nekomunikovala, vyhodnocovala dokumentaci. Posudky zpracovávala i pro jiné zadavatele, mohlo jich být tak 10 ročně. Poznatek o propojení projektu s AGROFERTEM, resp. panem B. měla, na úřadě se to vědělo, informace, že statek koupil on, proběhla i v tisku, četla i rozhovor s paní B., která se věnovala interiéru objektu, že záměrem bylo užívat objekt jako víkendové sídlo. Když poté projekt viděla, byla proto překvapená, ale považovala to za vývoj projektu.

290. V rámci posuzování tohoto projektu se nesečkala s žádným nátlakem, ale byl to první projekt, kde se připomínky, které v posudku uváděla, neřešily úplně standardně jako v případě předchozích posudků. Smyslem posudků nebylo projekt vyloučit, ale připomínky měly vést k tomu, aby se mohl doplnit a „*zprůchodnit*“, aby na dotaci dosáhl. V tomto projektu bylo dost nedostatků, které nejprve projednávala s úřednicemi paní H. a P., ale pak i na úrovni vedení úřadu s panem K., což nebylo obvyklé. Jednání s ním se týkalo toho, jak závažné nedostatky jsou, zda a jakým způsobem jsou odstranitelné (doplnitelné), nebyl to tlak na to, aby se posudek změnil. Iniciátorem jednání byl určitě pan K., má za to, že mělo z jeho strany informativní účel. Žádnou zpětnou vazbu k vypořádání svých připomínek pak od úřadu nedostala. Nemá informace, zda její posudek obdržel realizátor projektu.

291. V obecné rovině jako posuzovatelé prošli školeními, chápala to tak, že smyslem je spíše projekty podpořit a umožnit jejich realizaci, ale na za cenu budoucích problémů. Ve vztahu k tomuto konkrétnímu projektu žádný takový návod ale nedostala.

292. Z písemného posudku Ing. Ivany H. k projektu „Multifunkční kongresový areál Čapí hnízdo“ (č. l. 11 244-6), datovaného 1. 7. 2008, se podává, že Ing. H. učinila závěr, že se jedná o rozsáhlý a finančně velmi náročný projekt. Plánovaný areál by jistě úspěšně sloužil k prezentaci investora a k pořádání jeho firemních akcí, přínos pro celý region a efektivní využití vložených prostředků ale nebyly na základě posouzení stavebního programu a projektové dokumentace podle jejího názoru dostatečně prokázány.

293. Svědek Ing. Karel M. zpracoval na projekt Farma Čapí hnízdo ekonomický posudek. Projekt odmítl, neměl podle něho dotaci dostat – pokud si vzpomíná, napsal to tak, že pokud zpracovatel dodá výpočty, měl by nárok na dotaci, ale věděl, že je nedodá, nebylo to možné. V roce 2008 zpracoval tři nebo čtyři projekty, celkem jich bylo tak devatenáct. U tohoto konkrétního projektu jim při poradě zpracovatelů kdosi (referentka nebo přímo vedoucí oddělení) řekl něco v tom smyslu, ať jsou na ně hodní. Zpětně to hodnotí tak, že byl zájem, aby projekt prošel; jeho to tehdy nijak neovlivnilo, to na něho neplatilo. Kromě toho tehdy nic nestandardního nezaznamenal. Jeho závěry s ním pak nikdo neprobíral, nežádal po něm žádné vysvětlení. Že projekt dotaci získal, se následně dozvěděl z novin. Předpokládané příjmy (z pronájmu, za reklamu a podobně) byly podle jeho hodnocení nadsazené, nepovažoval za reálné, že by společnost získala úvěr. Žádné informace o spojení projektu s panem B. nebo AGFROFERTEM tehdy neměl.

294. Z písemného posudku Ing. Karla M.a k projektu „Multifunkční kongresový areál Čapí hnízdo“ (č. l. 11 249-11 260), datovaného 20. 6. 2008, se podává, že Ing. M. učinil závěr, že žadatel věnoval organizační, personální a projektové přípravě projektu značné úsilí, na druhé straně je nepřesvědčivě zpracována oblast průchodnosti investičního i provozního cash flow, a tedy i finanční udržitelnost provozu vykazuje u důležitých položek podstatné nejasnosti či závady. Žadatel nevěnoval dostatečnou pozornost průhlednosti a kontrolovatelnosti projektovaných provozních ukazatelů, čímž zbytečně vyvolal pochybnosti u důležitých položek výsledovky, které při pečlivějším přístupu k průchodnosti ekonomické části mohly být i případně včas odstraněny. Podstatné námitky hodnotitele přetrvávají nadále u průchodnosti jednotlivých scénářů financování investiční fáze a investičního cash flow a u vybraných položek výsledovky (příjmy z reklamy, pronájmu, náklady na energie). Rozsah, podrobnost a kontrolovatelnost zpracování této ekonomické části provozní fáze projektu jsou spíše nedostatečné. Na druhé straně je nutno konstatovat, že jde o hodnocení stránky ekonomické části projektu, které může žadatel relativně snadno napravit. Podstatné je ovšem, jaká varianta financování investičního cash flow je platná – jaký harmonogram čerpání dotace platí a jaká výše úvěru je tedy nezbytná pro pokrytí investičního rozpočtu – zda platí varianta 350 mil. Kč úvěrů s podstatnými připomínkami, nebo v podstatě neprůchozí varianta 437 mil. Kč úvěrů. Pokud žadatel bude mít možnost doložit a okomentovat reálnost svých projektovaných ukazatelů, rozporovaných v tomto hodnocení, doloží propočty a parametry reálnost vybraných položek příjmů (z reklamy, z pronájmu) a nákladů, je pak projekt a

jeho provozní fázi možno hodnotit jako finančně proveditelný a udržitelný. V této fázi hodnocení projektu však toto konstatování zatím není možné jednoznačně formulovat.

295. K samotnému **průběhu dotačního řízení byly provedeny následující podstatné listinné důkazy:**

296. Z **chronologie** zdokumentování procesu veřejného připomínkování a programových dokumentů (č. l. 12 469 a násl.) je patrné, že již od podzimu roku 2006 probíhaly práce na Regionálním operačním programu NUTS 2 Střední Čechy jako na hlavním programovém dokumentu určujícím priority regionu Střední Čechy pro čerpání strukturálních fondů v programovém období 2007-2013. Na webových stránkách www.ropstrednicechy.cz byly zveřejňovány informace o samotných dotacích již od počátku roku 2007, a to minimálně pokud jde o stanovení prioritních os. Již v té době pořádané semináře a sdělované informace o schvalování jednotlivých dokumentů týkajících se výzev dokládaly minimálně jasný záměr Regionální rady ještě před vyhlášením samotných výzev k předkládání žádostí o poskytnutí dotací. Například v prezentaci z 3. 4. 2007 k Seminári na Krajském úřadu Středočeského kraje (č. l. 12 492, 12 507 a násl.) se uvádí, že příjemci podpory v rámci Prioritní osy 2 (Cestovní ruch) budou malí a střední podnikatelé (pouze subjekty podnikající v oblasti ČR minimálně s dvouletou podnikatelskou historií) a jsou zde jasně popsány též podporované aktivity. Na prohlubující seminář na téma „*Možnosti čerpání dotací z ROP Střední Čechy*“ pro ORP Benešov a Votice, jenž se pořádal 9. 10. 2007, byla přihlášena obžalovaná Ing. N. za AGROFERT HOLDING, nicméně není v prezenční listině podepsána (č. l. 12 582 a násl.).

297. **Výzvu k předkládání projektů č. 4** (č. l. 12 142) vyhlásila Regionální rada v ROP NUTS 2 Střední Čechy v prioritní ose 2 – „*Cestovní ruch*“ - 2.1 „*Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu*“ dne 20. 12. 2007. Cílem podpory bylo zvýšení ubytovací kapacity a zlepšení kvality ubytovacích služeb v turistických destinacích, rozšíření nabídky doplňkové infrastruktury a služeb ve vazbě na ubytovací zařízení, další infrastruktury a atraktivitu cestovního ruchu a rozšíření nabídky atraktivit v oblasti kulturně-poznávacího cestovního ruchu. Podporovanými aktivitami mělo být vybudování nového ubytovacího zařízení nebo rozšíření či modernizace stávajícího ubytovacího zařízení za účelem zvýšení ubytovacího standardu včetně případných stravovacích služeb. Podporovány měly být rovněž transformace stávajících nevyužívaných či k jiné funkci sloužících objektů na ubytovací zařízení, rozšíření nabídky doplňkových služeb ve vazbě na ubytovací zařízení či vybudování, rekonstrukce a obnova objektů pro potřeby poznávacího cestovního ruchu. Příjemci podpory (žadatelé o podporu) měli být podnikatelé podle § 2 odst. 2 obchodního zákoníku, kteří splňují definici malého a středního podniku, vykonávají podnikatelskou činnost minimálně 2 roky a podnikají v oblasti cestovního ruchu, resp. (podle druhé odrážky) podnikatelé podle § 2 odst. 2 obchodního zákoníku, kteří splňují definici malého a středního podniku, podnikají v oblasti cestovního ruchu a mají podnikatelskou historii kratší než 2 roky, avšak pouze u projektů realizovaných v obcích nad 2 000 obyvatel. V poznámce pod čarou je k podnikatelské historii uvedeno toliko, že se do ní započítává pouze takové období, ve kterém daný subjekt skutečně vykonával podnikatelskou činnost, nezapočítává se období, ve kterém nebyla podnikatelská činnost vykonávána z důvodu jejího přerušení či ukončení.

298. **Pokyny pro žadatele a příjemce pro výzvu 4**, platné od 20. 12. 2007 (č. l. 12 149), vycházely při definici malého a středního podniku z Doporučení Komise č. 2003/361/ES ze dne 6. 5. 2003, o definici mikropodniků, malých a středních podniků, za malý podnik tedy označovaly podnik, který zaměstnává méně než 50 zaměstnanců a jehož roční obrat nebo bilanční suma jeho roční rozvahy nepřesahují 10 milionů Eur, s tím, že je nutné zohlednit údaje partnerských či propojených podniků, které stanoví právní předpisy ES. Součástí pokynů je pasáž o narušení či (potenciálním) ohrožení hospodářské soutěže, kde se zmiňuje, že v rámci tohoto znaku je nutné zjistit, jestli má podnik trh a – byť potenciální – konkurenty. Z pohledu pravidel veřejné podpory je nutné pracovat s pojmem relevantní trh, tj. trh ve smyslu zeměpisném (trh celé EU, případně dalších států světa) a výrobků a služeb (obdobné či stejné, zaměnitelné a zastupitelné výrobky),

příčemž průnik těchto dvou trhů je relevantním trhem pro daný podnik. Narušení hospodářské soutěže nemusí existovat v době podání žádosti, stačí, existuje-li pouze budoucí možnost narušení hospodářské soutěže (č. l. 12 209). Dále je zde uvedeno, že žadatel je povinen doložit, zda je malým či středním podnikem (č. l. 12 210). Na straně 57 pokynů pro žadatele (č. l. 12 206) se uvádí, že podpora musí mít tzv. motivační efekt, tj. bez poskytnutí podpory by subjekt nebyl schopen daný projekt realizovat. Mělo by být tedy prokázáno, že daného cíle není možné dosáhnout bez vynaložení veřejných prostředků (jejich poskytnutí jde na vrub tržnímu selhání).

299. Ze sdělení Úřadu regionální rady Regionu soudržnosti Střední Čechy (č. l. 31 726) vyplývá, že při workshupu „2.1 Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu“, který proběhl 10. 1. 2008, byl během prezentace „Struktura žádosti o poskytnutí dotace – povinné přílohy“ slide č. 8 přímo věnován splnění podmínek malého a středního podniku. Dále byla pro tyto účely vytištěna a distribuována informační brožura „Veřejná podpora“, ve které byl na str. 12 v sekci „*Jak poznáte, že jste malý nebo střední podnik?*“ internetový odkaz na stránky Evropské komise, z nichž si mohli žadatelé o dotaci stáhnout uživatelskou příručku „*Nová definice malých a středních podniků – Uživatelská příručka a vzor prohlášení*“. Citovaný slide č. 8 prezentace, kterou měla svědkyně I. H. dne 10. 1. 2008 (č. l. 31 756), obsahuje pouze údaj o tom, že povinnou přílohou k žádosti o poskytnutí dotace je prohlášení informace o způsobilosti jakožto malý nebo střední podnik s tím, že formulář prohlášení vychází z doporučení Komise 2003/361/ES o definici malých a středních podniků. V brožuře Veřejná podpora (č. l. 31 771) je na str. 12 nadpis: „*Jak poznáte, že jste malý nebo střední podnik?*“ Následuje pak tento text: „*Musíte splnit oba níže uvedené znaky. Pokud alespoň jeden z nich nesplňujete, nemůžete se posuzovat jako malý nebo střední podnik. Celkovou výši zaměstnanců a ekonomických ukazatelů je nutné navýšit o údaje partnerských a propojených podniků.*“ Následuje tabulka, kde jsou uvedeny údaje o počtu zaměstnanců a ročním obratu nebo bilanční sumě rozvahy pro malý podnik (méně než 50 zaměstnanců, roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy menší nebo rovna 10 mil. EUR) a střední podnik (méně než 250 zaměstnanců, roční obrat menší nebo roven 50 mil. EUR, bilanční suma roční rozvahy menší nebo rovna 43 mil. EUR). Po této tabulce následuje další text: „*Přesný postup při výpočtu velikosti podniku pak obsahuje: Sdělení komise Vzor prohlášení o údajích týkajících se způsobilosti podniku jakožto malého nebo středního podniku, které naleznete na našich webových stránkách (adresa uvedena) v sekci Dokumenty ROP, v části Pokyny pod názvem Prohlášení o způsobilosti jakožto malý a střední podnik nebo na následujícím odkazu (odkaz na stránky Komise EU). Relevantní národní i evropská legislativa, která upravuje veřejnou podporu, je uvedena v dokumentech Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy.*“ V obsáhlé uživatelské příručce Nová definice malých a středních podniků (č. l. 31 774) se popisuje nutnost při sestavování údajů brát v úvahu, zda je podnik nezávislý, partnerský nebo propojený, a za tímto účelem vzít v úvahu vztahy s jinými podniky, a vysvětlují se termíny partnerský a propojený podnik (včetně ilustrací) v závislosti na podílu na základním kapitálu nebo hlasovacích právech v jiném podniku. Propojení prostřednictvím skupiny fyzických osob jednajících společně (a tudíž ani otázka sousedního či relevantního trhu) nejsou v příručce řešeny.

300. Obhajoba doložila do spisu výtisk z webových stránek ROP Střední Čechy – „**FAQ a doporučené dokumenty**“ – kde byla položena otázka (č. l. 35 536), zda se u výzvy č. 4 musí podnikatelská historie žadatele vztahovat k oblasti cestovního ruchu, na niž následuje odpověď, že se historie podnikatele nemusí explicitně vztahovat k cestovnímu ruchu, stačí prokázat, že podnikatel podniká minimálně 2 roky v jakémkoli oboru, nicméně bude muset doložit, že má oprávnění v cestovním ruchu podnikat, tedy k projektové žádosti musí doložit živnostenský list v oblasti cestovního ruchu.

301. V žádosti o dotaci (č. l. 11 065 a násl., potvrzení o registraci č. l. 11 064), zaregistrované dne 29. 2. 2008, požádala Farma Čapí hnízdo o dotaci na projekt Multifunkčního kongresového areálu Čapí hnízdo. Jako hlavní kontaktní osoba byla v žádosti uvedena místopředsdkyně představenstva obžalovaná Ing. N.. V žádosti se uvádí, že celkové způsobilé výdaje projektu měly být ve výši 276 990 000 Kč. Nezpůsobilé výdaje byly celkem 159 598 000 Kč, celkové výdaje projektu tedy byly vyčísleny částkou 436 558 000 Kč. Jako datum zahájení projektu je uveden den

3. 12. 2007, datum zahájení fyzické realizace 1. 9. 2008, datum ukončení projektu 30. 4. 2010. Podle popisu měl projekt za cíl vytvořit ze stávajícího zchátralého a nevyužívaného objektu statku multifunkční areál poskytující komplexní služby pro pořádání firemních akcí a kongresů se současnou možností využití pro individuální dovolenou a pořádání kulturních a společenských akcí v regionu. Záměr předpokládal vybudování konferenčních prostor pro cca 170 osob, hotelu čtyřhvězdičkové kategorie, stravovacího zázemí (restaurace pro cca 200 osob), letní terasy, rybářské bašty, indoorového a outdoorového sportovního zázemí, prostorů pro jezdecký sport, zoo domácích zvířat, naučné stezky, využívání rybníku. V části 3 (pod nadpisem Popis projektu) je uvedeno, že z hlediska provozního se předpokládá zajištění celého chodu areálu vyjma restaurace vlastními silami a pronajmutí zařízených prostorů restaurace a že při špatné situaci v cash flow jsou akcionáři připraveni navýšit základní kapitál firmy, nicméně v současné době tato potřeba s ohledem na příslib bankovních financování nevyvstala. Dále je v této části (nadpis Vazba na jiné aktivity a projekty) zmíněno, že spolupracující firma AGROFERT předkládá do konce března žádost o dotaci na Ministerstvo práce a sociálních věcí na vzdělávání zaměstnanců, totéž předpokládá opět za dva roky a v roce 2010 se již aktivity budou realizovat v areálu Čapí hnízdo. Další vzdělávací aktivity se předpokládají z firem AGFORERT holdingu. V části 5 (Žadatel projektu) je Farma Čapí hnízdo výslovně charakterizována jako malý podnik. Z přehledu financování projektu (část 13) vyplývá, že se počítá s dotací 50 000 000 Kč (z toho 42 500 000 Kč prostředky z EU) a bankovními úvěry ve výši 380 000 000 Kč. Součástí žádosti je čestné prohlášení Ing. N. o pravdivosti skutečností v ní uvedených, podepsané dne 28. 2. 2008.

302. Podle **doplňujících informací k žádosti o dotaci** (č. l. 11 113 a násl.) byly primární cílovou skupinou projektu turisté – potencionální zákazníci střediska (bod 4.2). V bodu 5.4. byla primární cílová skupina charakterizována jako zájemci o kongresovou a incentivní turistiku (firmy z celé ČR a veřejná správa ČR), turisté z ČR, SR i z dalšího zahraničí a eventové agentury (vždy s bližší charakteristikou typu turistů). Sekundární cílovou skupinou pak byla veřejnost (návštěva naučných eko-stezek, poznávací okruh, výuka jízdy na koni, pořádání koncertů a představení). V bodě 5.6 jsou uvedeny substituty (alternativní řešení) pro výše uvedené cílové skupiny, a to obecně většinou jako jiná zařízení splňující požadavky v kraji, případně mimo kraj (u turistů ze zahraničí a SR je např. uvedeno „*případně i mimo ČR*“). V části 5.7 (Popis konkurence a pozice poskytovatele) je uvedeno, že konkurenty v oblasti kongresové turistiky jsou zařízení pro kongresový cestovní ruch v okrese Benešov nabízející kapacity sálu nad 100 osob a sportovní zařízení pro klienty, obdobně zařízeními v okrese Benešov byla vymezena i konkurence v oblasti incentivní a individuální turistiky. Konkrétně bylo jmenováno 6 zařízení (Hotel S.E.N, Hotel Zvánovice, Hotel Pecínov, Golf resort Konopiště, Hotel Akademie a Hotel Benica) a bylo vysvětleno, v čem žadatel spatřuje své výhody proti těmto konkurentům. V bodu 14 přílohy (Analýza rizik a jejich řízení) je uvedeno, že pro případ rizika nedostatku finančních zdrojů pro výstavbu je financování projektu zajištěno bankovní půjčkou s garancí finančně silného partnera a vkladem vlastního kapitálu. Jako příloha 3 žádosti o dotaci byla doložena mimo jiné **dohoda o budoucí spolupráci mezi společnostmi Farma Čapí hnízdo a AGROFERT HOLDING ze dne 25. 2. 2008**, podepsaná za AGROFERT obžalovaným Ing. A. B. a za Farmu Čapí hnízdo J. N. a J. N., jejímž předmětem je budoucí spolupráce smluvních stran za účelem využití areálu Čapího hnízda, jehož kapacity vytěží od roku 2010 AGROFERT za účelem pořádání firemních akcí společností ovládaných AGROFERT HOLDING (cca 20 akcí ročně), polních dnů (cca 2x ročně) a výstavou zemědělské techniky (cca 1x ročně).

303. V **analýze nákladů a přínosů** jakožto příloze č. 1 doplňujících informací k žádosti o dotaci (č. l. 11 169 a násl.) je na str. 24 výslovně (na základě předchozích tabulek) uvedeno, že investice je pro investora rentabilní v obou případech, tj. s dotací i bez ní, s tím, že samozřejmě v případě bez dotace jsou hodnoty horší, než je tomu v případě s dotací.

304. Podle protokolu o kontrole formálních náležitostí projektu (č. l. 11 261) tuto kontrolu provedly ve dnech 30. 6. 2008 a 1. 7. 2008 I. H. a M. P., obě s výsledkem, že projekt formálním

kritériím vyhověl. Tytéž hodnotitelky následně provedly 14. 7. 2008 hodnocení projektu (č. l. 11 266 a násl.), který získal procentní hodnocení 64,85626 %.

305. Seznam projektů doporučených k financování z Regionálního operačního programu v rámci výzvy č. 4 byl schválen Výborem Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy 20. 8. 2008 (č. l. 11 280 – 11 286), přičemž Multifunkční kongresový areál Čapí hnízdo byl jedním ze schválených projektů (celkem jich bylo 6).

306. Smlouva o poskytnutí dotace mezi Regionální radou regionu soudržnosti Střední Čechy a Farmou Čapí hnízdo (č. l. 11 289) byla podepsána v říjnu 2008, poskytovatel se zavázal poskytnout na projekt dotaci v maximální výši 50 000 000 Kč. Přílohou smlouvy bylo podle jejího čl. 10.4. prohlášení příjemce, že splňuje definici malého nebo středního podniku podle Doporučení komise ze dne 6. 5. 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků, učiněné při podání žádosti, přičemž podpisem smlouvy příjemce potvrzuje jeho pravdivost a úplnost a zavazuje se případnou změnu ohledně své kvalifikace v rámci definice malého a středního podniku neprodleně písemně ohlásit poskytovateli. Toto Prohlášení – informace o způsobilosti jakožto malý nebo střední podnik bylo podepsáno 22. 2. 2008 J. N. a J. N. (č. l. 11 312).

307. Dotace byla poskytnuta platbami z účtu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Čechy v částkách 26 606 818,73 Kč dne 26. 11. 2009, 13 393 181,27 Kč dne 17. 12. 2009 a 9 997 443,29 Kč dne 20. 8. 2010, přičemž **žádosti o platbu** zasílala vždy (ve dnech 18. 11. 2009, 14. 12. 2009 a 27. 7. 2010) obžalovaná J. N. (č. l. 11 480, 11 643, 11 722, 11 833, 11 842, 11 843-11 852, 11 852-3).

308. Společnost **IMOBA jako právní nástupce Farmy Čapí hnízdo** dne 29. 6. 2018 na základě výzvy k vrácení dotace **vrátila** Regionální radě regionu soudržnosti Střední Čechy částku 49 960 256 Kč, tedy **částku odpovídající poskytnuté dotaci** (částka 37 188 Kč byla odvedena již v roce 2011 za porušení rozpočtové kázně). IMOBA sice nesouhlasila se závěrem o propojení podniků prostřednictvím osob jednajících ve shodě a i v rámci uzavřené písemné dohody o uspořádání vzájemných vztahů trvala na tom, že Farma Čapí hnízdo i IMOBA splnily všechny smluvní závazky vyplývající ze smlouvy o poskytnutí dotace, nicméně uvedla, že vzhledem ke ztrátě důvěry v možnost dosáhnout v dohledné době nezávislého přezkoumání věci soudem a neobjektivnímu informování o kauze ve společnosti a zkreslenému zpravodajství, které dlouhodobě a vážně poškozují její pověst, se rozhodla uzavřít dohodu o dobrovolném vrácení dotace, k němuž touto smlouvou došlo (č. l. 14 9009, 14 925).

h) Výpovědi ostatních svědků

309. Svědek Ing. arch. J. Javůrek popsal, že k projektu Farmy Čapí hnízdo se dostal zprostředkovaně přes doporučení od zaměstnance AGROFERTU, když se mu ozval pan B. ohledně záměru, který měl v hlavě. Sešli se, jeli na rozpadlou usedlost do Semtína, kde mu pan B. řekl, že má záměr zkusit tam něco vybudovat pro rekreaci – na svědka to působilo, že jasný záměr nemá, bylo otevřené, zda by to bylo pro účely osobní, veřejné, pro firmu. Hlavním motivem, proč objekt zvažoval koupit, byla přítomnost čapího hnízda s čapí rodinkou na komíně, která tam přežila veškerou likvidaci, objekt byl jinak v katastrofálním, zoufalém stavu. Toto se svědkovi také líbilo, byl pak vyzván, aby udělal nějaký koncept, něco tedy nakreslil a po nějaké době prezentoval panu B., který projevil zájem, aby na tom svědek pracoval dál. Připravil tedy nabídku na zpracování architektonické studie, kterou prezentoval, a následně uzavřeli s IMOBOU, která byla vlastníkem pozemků a usedlosti, smlouvu. Svědek již od prvních náčrtů projekt zamýšlel jako objekt, který bude sloužit pro širší než osobní účely, protože pro privátní účely se mu to zdálo nepřiměřeně velké. Pan B. to přijal, byť měl určité pochybnosti, ale jak se to rozvíjelo, dostávalo to obrisy, které prokazovaly smysluplnost projektu.

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

310. Na počátku svědek jednal s panem B., následně – v prvních fázích projednání studie – mu byl představen pan B., který byl takový projektový manažer, zastupující pana B. v konzultacích, s nímž komunikoval po celou dobu stavby a který se účastnil od počátku kontrolních dnů. Pak se začali objevovat i další lidé, ať už z hlediska konzultací nebo managementu.

311. Smluvní vztahy byly zpočátku s IMOBOU (smlouva na studii, na projekt pro územní rozhodnutí, projekt pro stavební povolení a prováděcí projekty), když u poslední jmenované smlouvy se následně dodatkem měnil zadavatel z IMOBY na Farmu Čapí hnízdo. Důvod změny, o které jej informoval Ing. B., svědka nezajímá, nejedná se o nic neobvyklého. Vlastnické vztahy Farmy Čapí hnízdo svědek neznal a neřešil.

312. M. B. byla již v době projektování jakýmsi svědkovým konzultantem přes interiéry, poté se v rámci Farmy Čapí hnízdo objevil pan H., který měl na starosti marketing a propagaci Čapího hnízda. S A. B. se svědek potkal v jiné souvislosti (studie na rekonstrukci jejího rodinného domu), myslí si, že se výjimečně účastnila i kontrolních setkání, kde se řešila Farma Čapí hnízdo. (V přípravném řízení svědek odlišně vypověděl, že si paní B. v souvislosti s Čapím hnízdem nevybavuje, k čemuž v hlavním líčení uvedl, že si není jistý, pohybovalo se tam více lidí.) A. B. ml. nikdy neviděl. Pokud svědek potřeboval řešit oficiální záležitosti se společností Farma Čapí hnízdo, jednal s panem N., který byl velmi aktivní a zúčastnil se všech jednání a kontrolních dnů, poté s jeho nástupci panem R. a Š.. Vztahy těchto pánů s panem B. vůbec nezkoumal, všichni vystupovali velmi profesionálně. Pan B. na kontrolní dny nechodil, byť svědek nemůže vyloučit, že se některého zúčastnil.

313. Vila byl pracovní název pro ubytovací objekt s asi třemi apartmány VIP charakteru. V některých fázích se mluvilo o tom, že by to mohla užívat rodina pana B. a jeho přátelé a jiní významní hosté.

314. Svědek Ing. J. M. vykonával jako OSVČ na stavbě (odhadem od roku 2006 nebo 2007 do roku 2010) technický dozor investora, jímž byla Farma Čapí hnízdo. Jeho pracovní náplní byla kontrola stavby, postupu prací a fakturovaných prací. Oslovil jej tehdejší ředitel pan N.. Pana B. viděl svědek několikrát při kontrolních dnech, patrně tam byl z titulu funkce předsedy představenstva IMOBY, již patřily pozemky, nic s ním neprobíral. S M. B. svědek osobně nejednal, na farmě ji viděl, myslí si, že pomáhala při výběru zařízení, ale netuší, z jaké pozice tak činila. A. B. ml. ani A. B. nezná. Vila byla jedním z objektů souboru staveb, byla připravena pro rekreační využívání, pravděpodobně pro návštěvy Farmy Čapí hnízdo. (V přípravném řízení svědek k této otázce uvedl, že Vila měla sloužit pro majitele, konkrétně předpokládá pro pana B., ale neví, zda to skutečně užíval. Po přečtení této části své výpovědi podle § 211 odst. 3 písm. a) tr. řádu v hlavním líčení svědek uvedl, že se jednalo o jeho dohad, pana B. dal do souvislosti s vilou jen proto, že měla lepší vybavení. Dále svědek potvrdil pravdivost své výpovědi z přípravného řízení, v níž uvedl, že nezaznamenal, že by pan B. nějakým způsobem ovlivňoval vedení či řízení společnosti Farma Čapí hnízdo, a že nepozoroval, že by Farma Čapí hnízdo byla nějak propojena s holdingem AGROFERT, výstavbu si společnost organizovala sama.)

315. Svědkyně V. K. pracovala pro Farmu Čapí hnízdo jako xxx po dobu investiční výstavby, tedy od roku 2008 do března či dubna 2010. Obžalovaného Ing. B. zná od roku 1995, protože 13 let pracovala v ekonomickém úseku AGROFERTU, kde byl generálním ředitelem. Paní N. viděla pouze třikrát, v souvislosti s čerpáním dotace, neboť paní N., která byla v představenstvu Farmy Čapí hnízdo, zodpovídala za to, že bude řádně vykazovaná, svědkyni tedy vysvětlila, co se od ní žádá, zkontrolovala to a výsledný produkt kontroly odvezla.

316. K práci účetní na Farmě Čapí hnízdo se dostala tak, že se chystala do starobního důchodu a dostala nabídku – má za to, že od pana N. – zda by byla ochotna z domova tuto práci (kompletní účetní a daňovou agendu) vykonávat. Účetnictví zaváděla od nuly. Od počátku to bylo nastaveno tak, že bude působit pouze po dobu investiční výstavby, po uvedení do provozu by to již nebylo zvládnutelné. Už neví, komu pak agendu předávala, má za to, že panu R.. (V přípravném řízení

svědkyně uvedla, že účetnictví a veškeré doklady předala začátkem dubna 2010 Ing. P. P. na základě ústního pokynu pana R., přičemž po přečtení této své předchozí výpovědi v hlavním líčení vysvětlila, že se jednalo o nešťastnou formulaci, fyzicky doklady odvezl pan R., který jí pravděpodobně řekl, že účetnictví bude předáno paní P.) Nad rámec skutečnosti, že AGROFERT ručil Farmě Čapí hnízdo za úvěr, o jejich vztahu žádné informace neměla, ani je nepotřebovala. Vlastnickou strukturu Farmy Čapí hnízdo neznala.

317. Svědek L. K. popsal, že paní N. zná dlouho, jsou přátelé. Oslovila ho s nabídkou práce cvičitele koní a jezdce (stájníka) na Farmě Čapí hnízdo, kde začal působit v roce 2010. Dnes zde pracuje jako xxx. Jeho nadřízenými byli zpočátku pan R. a N., následně výkonný ředitel pan Š. a provozní ředitel pan G.. Myslí si, že do roku 2014, kdy došlo k fúzi s IMOBOU, působil též v dozorčí radě společnosti, což mu nabídl pan Š. nebo pan G.. Na toto své působení si konkrétně již nevzpomíná. Pan B. se na farmě v průběhu roku objevoval, neví, zda měl ke společnosti Farma Čapí hnízdo nějaký vztah. Jeho děti se tam pohybovaly také, jako běžní hosté, dceru znal proto, že jezdila na koni. Rovněž pan H. se v areálu pohyboval jako host. O dotaci mu není nic známo.

318. Svědek P. K. uvedl, že byl jako ornitolog pocházející z xxx přizván k zajištění čapího hnízda. Přizval jej původně pan N., následně byli jako občanské sdružení osloveni, zda by neudělali a neprovozovali na farmě zoo koutek, kde by žili handicapovaní volně žijící živočiši a oni by tam prováděli děti a veřejnost. Tento plán se realizoval, svědek v té době nejužěji spolupracoval s panem R.. S paní N. konzultoval například naučnou stezku a věci okolo „ochranařiny“. S panem B. se potkal několikrát, neví, zda tam byl pouze jako host, nebo měl nějakou funkci, pouze spolu mluvili, obžalovaného zajímal osud zvířat. Neměl s Farmou Čapí hnízdo smluvní vztahy, nepobíral od ní peníze, ale občanské sdružení Ochrana fauny bylo Farmou Čapí hnízdo podpořeno. Svědek byl sice ve společnosti Farma Čapí hnízdo jmenován do dozorčí rady, což mu oznámil pan R., ale to se prakticky nerealizovalo, jejich jednání se neúčastnil, veškerou energii vkládal do toho, aby vše klaplo a fungovalo pro veřejnost.

319. K ukončení spolupráce došlo poté, když je jejich zaměstnanci přestali respektovat jako vedoucí, také ho to přestalo bavit, protože se tam objevili lemuři a lamy, což s naší přírodou nemá nic společného. Proto se dohodli a jako spolek Farmu Čapí hnízdo opustili, čímž skončila i jeho funkce v dozorčí radě. Za Farmu Čapí hnízdo tehdy jednal pan Š.. Pokud jde o vlastnictví Farmy Čapí hnízdo, vnímal to tak, že spadá pod AGROFERT, protože tam měl všude loga, byl to strategický partner, ale nepřemýšlel nad tím a s nikým se o tom nebavil.

320. Svědek J. G. působil na Farmě Čapí hnízdo od roku 2010 jako člověk odpovědný za stravovací úsek, asi po třech měsících začal pracovat jako provozní ředitel celého resortu. Paní N. nezná, pana B. jako příležitostného hosta, žádný jeho vliv na řízení společnosti Farma Čapí hnízdo nevnímal. Byl členem představenstva Farmy Čapí hnízdo, což mu nabídl pan Š., kromě něho v představenstvu působili ještě pan Š. a H., pouze s nimi řešil strategické záležitosti. Vztahy mezi Farmou Čapí hnízdo a AGROFERTEM a IMOBOU mu nebyly známy. Objekt Vily byl dlouhodobě v pronájmu a využívala jej za svědkova působení na farmě pouze rodina pana B.. Informace o vlastnické struktuře Farmy Čapí hnízdo svědek neměl, přišel do styku pouze se zástupci akcionářů panem K. a paní K., s nimiž je seznámil pan Š.. O důvodech fúze s IMOBOU nic neví.

321. Svědek Ing. L. Šelepa uvedl, že jako soudní znalec dlouhodobě spolupracoval mimo jiné s HSBC Bank, jíž byl vyzván, aby nacenil Farmu Čapí hnízdo pro potřeby rozhodnutí, zda banka půjčí, či nepůjčí peníze. Jednalo se o ocenění nemovitého majetku, komunikoval s panem N., který mu předával podklady. V průběhu výstavby potom na farmu jezdil kontrolovat faktury předkládané k proplacení. Nikoho z rodiny pana B. nepotkal. Objekt Vila zřejmě sloužil jako obytná část celé zemědělské usedlosti, byl tehdy ve velmi špatném stavu, svědek jej chápal jako objekt bydlení pro vlastníka – investora (bylo mu to představeno jako objekt pro bydlení, podle projektové dokumentace to mělo nadstandardní prvky); mínil tím, když tehdy projekt popisoval, investora

(vlastníka) spíše jako právnickou osobu, neměl na mysli žádnou konkrétní fyzickou osobu, to její ani nenapadlo.

322. Svědek Ing. E. K. uvedl, že paní N. zná téměř 30 let, pana B. osobně nezná. Obžalovaná byla zaměstnankyní v jeho společnosti xxx, kde měla na starosti poradenskou činnost v oblasti EU a hospodářské soutěže pro jejich klienty, mezi něž patřil i AGROFERT, ve vztahu k němuž měla poradenství na starosti osobně pouze ona. Klienty, které měla v gesci, spolu nikdy neprobírali, o jejím souběžném působení ve Farmě Čapí hnízdo svědek věděl z veřejně dostupných zdrojů. Pokud jde o dotace EU, svědek v době, kdy u něho pracovala, neznal ve Střední Evropě lepšího odborníka, než je paní N., nikdy z její strany nezaznamenal žádné nepoctivé jednání nebo návody na obcházení zákona, naopak ji z hlediska míry dodržování zákona hodnotí jako důslednou, přesnou a zásadovou.

323. Svědek Ing. J. H. popsal svou dlouhodobou obchodní a pracovní spolupráci i přátelské vztahy s obžalovaným Ing. B.. Uvedl, že byl v představenstvu IMOBY, která areál, z něhož se později stala Farma Čapí hnízdo, koupila. Myslí si, že „pointou“ tehdy bylo, že v tom areálu mělo vzniknout vzorové zemědělské družstvo – ukázkové nejen pro zaměstnance AGROFERTU, ale i pro všechny. Nemyslí si, že by to byl osobní soukromý projekt pana B., který by směřoval k víkendovému sídlu, ani o tom neslyšel. S panem B. se o tomto areálu nikdy nebavil. Myslí si, že zpočátku nebyl součástí ubytovací areál, že toto vykristalizovalo až poté. O další vývoj projektu se svědek přímo nezajímal, on si hleděl obchodu s hnojivem. Ví, že v areálu byla reklama AGROFERTU, běžela tam i v televizi, reklamní smlouvu s Farmou Čapí hnízdo uzavírala též společnost Zena Mladá Boleslav, kde byl svědek předsedou představenstva a smlouvu podepisoval. Neví už, jak se tehdy k zadání reklamy dostali. Nevzpomene si, zda se – pokud jde o reklamu v areálu – jednalo o strategii holdingu nebo zda v jeho rámci běžela nějaká souhrnná nabídka, myslí si, že taková nabídka tam nebyla. O reklamě se s panem B. ani nikým jiným z AGROFERTU nebavil.

324. Poté byl i členem dozorčí rady ZZN Pelhřimov, které prodávala dceřinou firmu ZZN AGRO Pelhřimov – myslí si, že pan K. tehdy dozorčí radě řekl, že ji prodala rodinným příslušníkům pana B.. Svědek se o to dále nezajímal

325. V přípravném řízení svědek k vývoji projektu konkrétněji uvedl, že nemovitosti v Semtíně byly zakoupeny se záměrem zbudování rodinné zemědělské farmy, vypracování studie bylo zadáno Ing. Javůrkovi (SGL projekt), který projekt pojal velkolepě jako školicí a rekreační středisko, nikoli malou rodinnou farmu, čímž se obnovila myšlenka školicího střediska pro skupinu AGROFERT, které IMOBA chtěla v minulosti vybudovat v Troji a po záplavách od záměru ustoupila. Protože svědek v březnu 2007 ukončil své členství v představenstvu IMOBY, vnímal otázku Čapího hnízda pak jen okrajově, přičemž z pohledu AGROFERTU, kde dále působil v představenstvu, to vnímal tak, že myšlenka školicího centra nebyla akceptována. Po přečtení této části své předchozí výpovědi svědek potvrdil, že si za ní stojí, bylo to skutečně tak, jak vypovídal v přípravném řízení, s tím, že myšlenka školicího střediska tehdy nebyla akceptována z ekonomického hlediska.

326. V hlavním líčení byli vyslechnuti i **další svědci**, resp. řada svědeckých výpovědí z přípravného řízení byla se souhlasem stran podle § 211 odst. 1 tr. řádu čtena, nicméně žádná z těchto výpovědí nepřinesla takové skutečnosti, jež by byly podstatné pro rozhodování soudu, proto by jejich rekapitulace v odůvodnění rozsudku byla nadbytečná. Konkrétně se jedná o svědky L. B., H. L., L. N., S. P., J. S., M. V., V. Ž., E. N., L. O., P. Š., L. T., V. V., Ing. R. O.. Svědkyně Z. P. M. S. se vyjadřovaly pouze k tomu, co řekla svědkyně F. médiím po odchodu z jednací síně, resp. zda je k dispozici nahrávka tohoto jejího vyjádření (viz výše).

327. Protože někteří z uvedených svědků byli na základě pokynu nejvyššího státního zástupce obsaženého v usnesení o zrušení usnesení o zastavení trestního stíhání vyslechnuti ke způsobu vytváření konsolidované účetní závěrky skupiny AGROFERT, a to za účelem zvážení, zda ze strany obžalovaného Ing. B. nedošlo k cílenému a účelovému zakrývání skutečnosti, že Farma Čapí

hnízdo zůstala i po roce 2008 fakticky i právně součástí tohoto konsolidované celku, soud – toliko souhrnně – konstatuje, že z výpovědí svědků, kteří se podíleli na sestavování této konsolidované účetní závěrky, vyplynulo, že by z hlediska jejich činnosti nebyla informace o tom, že akcie společnosti Farma Čapí hnízdo byly vlastněny blízkými rodinnými příslušníky obžalovaného Ing. B., podstatná, a rovněž z jejich výpovědí nevyplývaly ani žádné jiné relevantní informace, jež by snad mohly takové cílené a účelové jednání ze strany obžalovaného naznačovat, případně jiné důležité poznatky.

328. Svědci L. K. a J. P. využili v hlavním líčení i přípravném řízení svého práva odepřít výpověď.

ch) Znalecké posudky k ekonomickým otázkám

329. Jak orgány činné v přípravném řízení, tak obhajoba opatřily již před podáním obžaloby několik znaleckých posudků, které byly navrženy k důkazu; soud přitom tyto posudky provedl pouze zčásti, neboť shledal, že ve zbývajících částech řeší právní otázky, což znalci nepřísluší (§ 107 odst. 1 tr. řádu), případně odpovídají na otázky, které jsou formulovány nesrozumitelně, vágně a povšechně, a konečně zčásti řeší sice otázky skutkové, ale nikoli odborné, tedy takové, k jejichž zodpovězení není třeba znalce (konkrétněji viz dále).

330. Ze závěrů **znaleckého posudku České znalecké a.s. č. 5 159-02-2017** (č. l. 3555-3759) se podává, že prodej 20 kusů akcií společnosti ZZN AGRO Pelhřimov A. B., A. B. ml. a M. B. na základě smlouvy uzavřené dne 31. 12. 2007 i prodeje akcií Farmy Čapí hnízdo společnosti IMOBA Mgr. K., Mgr. K. a JUDr. B. na základě smluv uzavřených 18. 11. 2013 proběhly za cenu obvyklou v daném místě a čase. Rovněž obě smlouvy o pronájmu nemovitostí uzavřené mezi IMOBOU a Farmou Čapí hnízdo 27. 2. 2008, resp. pronájem na základě těchto smluv sjednaný proběhl za cenu obvyklou v daném místě a čase.

331. Soud nepřipustil odpověď na otázky žádající, aby znalecká kancelář posoudila projekt výstavby Multifunkčního kongresového centra Farma Čapí hnízdo z ekonomického a formálně-organizačního pohledu ve vztahu k tehdy platným dotačním požadavkům a podmínkám, resp. aby posoudila, zda ekonomické a formálně organizační podmínky projektu výstavby byly naplněny i po realizaci této investice, neboť se jedná o otázky z podstatné části fakticky právní, zčásti v zásadě nesrozumitelné, formulované téměř bezbřezě.

332. Posudek České znalecké a.s. č. 5 408-15-2018 (č. l. 3970-4032) soud neprováděl k důkazu vůbec, neboť jeho obsahem bylo fakticky toliko nesouhlasné vyjádření České znalecké a. s. k posudku PRAGUE ACCOUNTANT SERVICES s. r. o. č. A 188/2017, ježž soud k důkazu rovněž neprovedl (viz dále).

333. Z posudku České znalecké a.s. č. 5 498-17-2019 (č. l. 4 091-4 436), konkrétně z odpovědí na otázky 8 a 9, se podává, že ekonomická situace společnosti Farma Čapí hnízdo byla stabilní a vyhovující do konce účetního období roku 2010, hodnota ztráty vykázané v roce 2011 nebyla nijak dramatická a ohrožující další fungování společnosti, ale byla základem dalších ekonomických problémů společnosti, které směřovaly k úpadku. Krátkodobě společnost v letech 2009 a 2010 vykazovala řadu pozitivních znaků vývoje, dokonce růstu firmy. K 31. 12. 2012 společnost kvůli zhoršující se ekonomické situaci vykazovala poprvé stav předlužení v míře necelých 2 % objemu pasiv. V roce 2013 došlo k restrukturalizaci krátkodobých závazků na dlouhodobé a přetransformování bankovních úvěrů, obojí vůči subjektům, na kterých byla společnost po celé období plně závislá, tedy společností z konsolidačního celku AGROFERT. Finanční závislost se projevovala na straně výnosů z podnikatelské činnosti (společnosti z konsolidačního celku AGROFERT se podílely na celkových tržbách Farmy Čapí hnízdo v rozsahu 80 % - 100 %), závislost byla dána i objemem půjček poskytnutých IMOBOU a AGROFERTEM, rozsahem ručení za úvěry a pronájmem majetku. Od roku 2012 hrozilo reálné nebezpečí úpadku, pokud by

závazky nebyly zajištěny nebo sanovány půjčkami od konsolidačního celku AGROFERT. V průběhu let 2008-2012 vykazovala společnost jednoznačné známky neschopnosti splácet své závazky, která byla vyřešena až v roce 2013 jejich již zmíněnou restrukturalizací. V období od roku 2008 do roku 2013 nebyla Farma Čapí hnízdo schopna zajistit splácení svých závazků (včetně bankovních úvěrů) ze své vlastní podnikatelské činnosti, a to ani s poskytovanou podporou z konsolidačního celku AGROFERT formou realizovaných tržeb (zejména za reklamu).

334. Soud nepřipustil odpověď na otázky 1-7 a 10-12 tohoto posudku, neboť otázky č. 1 a 2 (zda společnost Farma Čapí hnízdo k určeným datům dosahovala ekonomických ukazatelů požadovaných v definici „nezávislého podniku“ podle doporučení Komise ES z 6. 5. 2013, resp. jakých ekonomických ukazatelů v této souvislosti dosahovala) směřují k právnímu hodnocení, otázka č. 3 (zda měla společnost Farma Čapí hnízdo ekonomické a personální vztahy se společností AGROFERT HOLDING, resp. dalšími subjekty touto společností ovládanými či řízenými) není odbornou otázkou, otázky č. 4, 5 a 6 (zda zjištěné ekonomické a personální vztahy měly vliv na ekonomické ukazatele podle doporučení Komise ES z 6. 5. 2013, zda Farma Čapí hnízdo vykazovala znaky propojeného či partnerského podniku a zda propojené či partnerské podniky vykonávaly svou činnost na stejném relevantním trhu) jsou – nadto v návaznosti na nepřipustnou otázku č. 3 – otázkami právními. Otázka č. 7 směřovala k porovnání závěru se závěry jiného posudku opatřeného mimo trestní řízení, není tedy relevantní. Konečně otázky č. 10-12 vyhodnotil soud jako irelevantní (otázky, zda lze oddělit při posuzování ekonomického stavu společnosti jednotlivé části hospodaření vztahující se a nevztahující k dotačnímu projektu, a pokud ano, další s tím související otázky – znalecká kancelář ostatně konstatovala, že takové oddělení není možné, čímž odpadl případný význam otázek i odpovědí.) Soud v této souvislosti považuje za vhodné dodat, že takto položené otázky byly zcela správně předmětem kritiky již v usnesení nejvyššího státního zástupce ze dne 4. 12. 2019, č. j. 2 NZA 309/2019-28 (str. 15-16 usnesení).

335. V rozsahu, v němž soud dva z výše citovaných posudků připustil k důkazu, se k jejich závěrům v hlavním líčení vyjádřil a stvrdil je jejich **zpracovatel Dr. Ing. Vítězslav Hálek, Ph.D.**, který shrnul, že Farma Čapí hnízdo utrhla za sledované období 340 milionů Kč, z čehož 324 milionů Kč přišlo od firem spojených s holdingem AGROFERT, přičemž 280 milionů Kč bylo za reklamní služby. Reklama se realizovala již v letech 2009 a 2010, kdy se jednalo stále ještě o staveniště, a její podíl na příjmech byl v těchto letech 80 %, resp. 91 %. Reklamu znalec hodnotí jako iracionální, tedy postrádající svůj základní marketingový význam upozorňovat na daný produkt (tedy zpravidla nabídkou třetím stranám, nikoli ve skupině spřízněných subjektů) za účelem zvýšení tržeb. Navýšení ceny od maximální částky, z níž by se dalo vycházet jako z ceny obvyklé, bylo 1 044 %. Pokud se v posudku hovoří o stabilní situaci do konce roku 2010, nízké hodnotě ztráty do konce roku 2010 a pozitivních znacích vývoje v předchozích letech, tento stav zapříčinila jednoznačně právě reklama, při jejímž odstranění by již tehdy společnost splňovala znaky neživotaschopnosti.

336. Ze znaleckého posudku MBM – Hopet, s. r. o. (č. l. 5 334-5 371, otázky č. 3 a 4) vyplývá, že společnost Farma Čapí hnízdo realizovala v letech 2010-2013 nejprve „malý projekt“, jak byl uveden v dotačním projektu, ke kterému však již v průběhu jeho realizace zahájila realizaci „velkého projektu“, zahrnujícího i další funkčně navazující investice (majetek nemovitý i movitý). Malý projekt byl ukončen k 3. 4. 2010, resp. k 23. 8. 2010, kdežto velký projekt byl zahájen teprve v průběhu roku 2010 a ukončen prakticky až v nedávné době, resp. v současnosti (posudek byl zpracován v prosinci 2018 – *pozn. soudu*). Protože nebyl financován z dotačních titulů, ale čistě z vlastních prostředků, projevil se postupně pouze v bilanční sumě majetku a závazků společnosti. Hlavními finančními zdroji malého projektu k datu jeho ukončení byly bankovní úvěry, které tvořily více než dvě třetiny celkových pasiv společnosti a jejichž výše byla 366 302 tis. Kč a převyšovala tak hodnotu celkových způsobilých výdajů Multifunkčního kongresového centra Farma Čapí hnízdo, které dle auditu provedeného ministerstvem financí činily 203 382 tis. Kč. Dalším významným finančním zdrojem byl k 31. 5. 2010 krátkodobý závazek za skupinou AGROFERT ve výši 137 004 tis. Kč.

Méně významnými finančními zdroji k 31. 5. 2010 byly provozní krátkodobé závazky, vlastní kapitál a pasivní časové rozlišení. Z výše uvedeného vyplývá, že malý projekt byl financován z podstatné části z bankovních úvěrů.

337. Soud nepřipustil odpověď na otázky č. 1 a 2 ze znaleckého posudku MBM – Hopet, s. r. o., z nichž první žádala o přezkoumání znaleckého posudku České znalecké a. s. č. 5 159-02-2017 a druhá zodpovězení otázky, podle jakých parametrů dle Doporučení Komise 2003/361/ES má být posuzován podnik jako malý a střední a v této souvislosti o uvedení parametrů Farmy Čapí hnízdo ke dni 28. 2. 2008 a 15. 10. 2008, neboť první otázka a především její odpověď fakticky představují právní polemiku se způsobem kladení otázek a odpovědí na ně jiným subjektem (byť obsahově soud zčásti dospěl k podobným závěrům, jež se promítly do jeho výše popsaného přístupu k posudku České znalecké a.s.), otázka parametrů malého a středního podniku podle příslušného doporučení Komise je pak otázkou právní.

338. V přípravném řízení doložila obhajoba celkem **4 znalecké posudky Prague Accounting Services s. r. o.** – A 118/2017, A 185/2018, A 128/2019 a 7/2021, jež soud k důkazu nepřipustil. V prvním z uvedených posudků (č. l. 3 940 a násl.) totiž zpracovatel pod bodem 1) pouze, a to částečně právními námitkami, polemizuje se způsobem kladení otázek a odpovědí na ně Českou znaleckou a.s. (jak již soud uvedl výše, tuto otázku si zodpověděl sám) a v dalších otázkách (2-4) znalec buď řeší otázky nevyžadující odborné posouzení (určení zdroje financování dotačního projektu – bankovní úvěr), resp. hodnotí parametry malého a středního podniku podle příslušného doporučení Komise a odpovídající parametry Farmy Čapí hnízdo (otázka je zčásti právní, zčásti sice skutková, ale nikoli odborná), případně řeší nerelevantní otázku pořízení dalšího majetku mimo dotační projekt. Ve druhém z těchto posudků (č. l. 5 375 a násl.) zpracovatel odpovídá na právní otázky (co znamenají pojmy relevantní a sousední trh ve smyslu Doporučení Komise 2003/361/ES, na jakém relevantním trhu působila Farma Čapí hnízdo k určeným dnům a jaké trhy lze vůči těmto trhům považovat za sousední), poslední otázka (zda některá ze společností koncernu AGROFERT působila k určeným dnům na stejném relevantním trhu), je otázkou právní (vymezení relevantního trhu). Skutečnost, že otázka vymezení relevantního trhu, je otázkou právní (tedy otázkou, jejíž řešení přísluší soudu, nikoli odbornou skutkovou otázkou, jíž by se měl zabývat znalec, byť znalecký posudek může mít, poskytuje-li podstatné ekonomické ukazatele, pro právní závěr soudu význam), vyplývá i z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. 2 Afs 82/2012, a navazující rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 62 Af 27/2011, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2009, sp. zn. 5 Afs 95/2007). Ve třetím posudku (č. l. 23 042 a násl.) se zpracovatel opět zabýval právní otázkou relevantního trhu, navíc ve vztahu k závěrům České znalecké a.s. v odpovědi na otázku, již soud ze shodných důvodů nepřipustil. V posledním z těchto posudků (č. l. 34 183) se opět jednalo o vymezení relevantních trhů, na kterých jednotlivé společnosti působily, tedy otázky právní (případně kombinované se skutkovými aspekty nevyžadujícími znalecké zkoumání).

339. Obhajoba v reakci na stanovisko soudu k posudkům zpracovaným v přípravném řízení Prague Accounting Services s. r. o. a MBH Hopet – s. r. o. v průběhu hlavního líčení doložila do spisu další znalecké posudky, jejichž zadání i odpovědi reflektovaly výhrady soudu k posudkům předchozím, tedy směřovaly k zodpovězení odborných ekonomických otázek, jejichž zodpovězení může mít význam pro právní posouzení působení na stejném relevantním trhu.

340. Ze **znaleckého posudku VGD Appraisal, s. r. o.**, vyplývá, že společnost Farma Čapí hnízdo v roce 2008 nevykonávala souvislou činnost, nepůsobila tedy na straně nabídky a nevytvářela konkurenční tlak, znalec tedy nemohl stanovit výrobky a služby, které by si konkurovaly (tj. byly shodné nebo vzájemně zastupitelné) s výrobky a službami touto společností v daném období poskytovanými, případně ze kterých oblastí by tyto výrobky a služby byly. Totožný závěr znalec učinil i pro rok 2009.

341. Konkurenční výrobky a služby, které Farma Čapí hnízdo, jak vyplývá z žádosti o dotaci, resp. doplňujících informací k ní, hodlala poskytovat po dokončení Multifunkčního kongresového areálu Čapí hnízdo, byly služby v zařízeních hotelového typu vyšší až luxusní úrovně a reklamy a propagační služby poskytované prostřednictvím kongresových hotelů jako reklamním médiem. Na základě analýzy účetnictví společnosti znalec konstatoval, že tyto služby a výrobky společnosti poskytovala v roce 2010. Pokud by měly být vymezeny další konkurenční výrobky nebo služby, bylo by nutné udělat SSNIP test. Oblast, ze které konkurovaly výrobky a služby pro poskytování hotelových služeb vyšší až luxusní úrovně a pro poskytování reklamních a propagačních služeb prostřednictvím kongresových hotelů, znalec geograficky stanovil jako Středočeský kraj. Znalec konstatoval, že na základě jím učiněných zjištění (v těchto částech posudku znalec podrobně rekapituloval informace o jednotlivých dále uvedených společnostech a jejich konkrétní činnosti, jež se nacházejí ve spisovém materiálu a z nichž vycházel) společnosti IMOBA a Penzion Labská společnosti Farma Čapí hnízdo v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2010 nekonkurovaly, společnost AGFoundation vůbec nepůsobila na trhu, u společností TK SLÁVIA, Istrochem Reality ani KOMPLET-AGRO nebylo možné tuto skutečnost na základě znalci dostupných podkladů zjistit.

342. Konečně se v posudku uvádí, že znalec nepovažuje žádné výrobky a služby za podstatné vstupy k výrobkům a službám poskytovaným Farmou Čapí hnízdo v roce 2009 a 2010, stejně tak nejsou žádné výrobky a služby, pro které jsou výrobky a služby poskytované v těchto letech Farmou Čapí hnízdo podstatným vstupem.

343. Zpracovatel posudku Ing. J. Kovář v hlavním líčení stvrdil závěry posudku, přičemž uvedl, že i kdyby (namísto teritoriálního vymezení Středočeským krajem, což bylo logické vymezení, neboť se jedná o rekreační oblast nejbližší Praze s jejím bohatstvím, vysokou koncentrací firem, mezinárodním letištem) počítali při geografickém vymezení konkurenčního trhu například se vzdáleností od Prahy nebo časem potřebným k dojezdu, přičemž by ale určitě nezasahovali např. až do Krkonoš, nemá za to, že by výsledek byl odlišný. Restaurace v areálu sokolovny v Průhoncích (která nemá ubytovací kapacitu) podle přesvědčení znalce (byť neprováděl tzv. SSNIP test) nemohla konkurovat restauraci na Farmě Čapí hnízdo – lze si těžko představit, že při zdražení položek na jídelním lístku Farmy Čapí hnízdo o 5-10 % by klient namísto návštěvy této restaurace jel na jídlo do Průhonic.

344. Ze znaleckého posudku Ostravské znalecké a. s. se podává, že při určení výrobků a služeb, které jsou shodné nebo vzájemně zastupitelné (tzv. substituty), je třeba provést tzv. analýzu nahraditelnosti, nejčastěji s využitím SSNIP testu založeného na citlivosti spotřebitelů na změnu ceny. V roce 2008 společnost Farma Čapí hnízdo realizovala pouze dva ojedinělé obchody s řepkou, nejednalo se o výkon soustavné činnosti, za toto období tedy nelze vymežit objektivně konkurenční prostředí. Rovněž v období od 1. 1. 2009 do 31. 8. 2009 nebyla zjištěna žádná významná ekonomická činnost nad rámec budování areálu, ani pro toto období tedy nelze vymežit konkurenční prostředí.

345. Po otevření areálu v roce 2010 hodlala společnost evidentně působit zejména v oblasti ubytovací činnosti včetně rozsáhlých doplňkových činností (zajištění kongresů, indoor a outdoor sportovní aktivity, wellness, nabídka pronájmu některých sportovišť). Pro tuto oblast lze vymežit konkurenční substituty v podobě ubytovacích služeb hotelového typu vyšší kategorie nabízených v oblasti Středočeského kraje. Znalecký posudek jmenoval v této souvislosti jako konkurenční minimálně hotely S.E.N., Zvánovice a Golf resort Konopiště. Dále hodlala společnost působit v oblasti reklamní/propagační činnosti, pro niž nelze konkurenční prostředí (substituty, oblast působení) spolehlivě vymežit, neboť znalci nedisponují potřebnou analýzou nahraditelnosti, resp. daty pro provedení SSNIP testu. Ve velmi obecném náhledu lze jako konkurenční substituty označit propagační služby poskytované prostřednictvím unikátního média. Konkrétní konkurenční služby nicméně nelze vymežit. Pronájem restaurace znalci nepovažují za působení v samostatném segmentu konkurenčního prostředí, když se jednalo pouze o doplňkovou činnost přímo spojenou s provozem hotelového zařízení.

346. V období od září 2009 od 31. 12. 2010 vykonávala Farma Čapí hnízdo reklamní/propagační činnost, u níž z výše uvedených důvodů nebylo možné spolehlivě vymezit konkurenční prostředí, přibližně od června 2010 do 31. 12. 2010 docházelo k postupnému zahájení činnosti areálu, byly tedy realizovány tržby za ubytovací činnost vyšší úrovně včetně rozsáhlých doplňkových činností zahrnujících i provoz restaurace a pronájem prostorů pro kongresy. Konkurenčními substituty byly (vedle výše zmíněných) např. Hotel Štířín, Dvůr Pecínov, Areál Botanika.

347. Dále posudek konstatuje (a rovněž podrobně vysvětluje), že – na základě informací obsažených ve spisovém materiálu i informací z veřejných zdrojů – výrobky a služby společnosti Farma Čapí hnízdo v období do 31. 12. 2010 nelze označit za vzájemně si konkurující s výrobky a službami společností IMOBA (tato společnost působila v oblasti realitních a sportovně-relaxačních služeb v okrajové části Prahy, resp. v Praze-západ), Penzion Labská (působila v oblasti pronájmu penzionu s restaurací v Krkonoších), AGFoundation (poskytovala pouze in-house služby v rámci skupiny, nepůsobila tedy na trhu a nemohla se s Farmou Čapí hnízdo konkurenčně střetnout), TK SLÁVIA a Istrochem Reality (působení obou jednoznačně teritoriálně spojeno se Slovenskem – Bratislavou) ani KOMPLET – AGRO (v relevantní době již žádnou podnikatelskou činnost nevykonávala).

348. Pokud jde o významné (podstatné) vstupy, v období od 1. 9. 2009 do 31. 12. 2010 (poskytování reklamních a propagačních služeb Farmou Čapí hnízdo) nebyl pro tuto činnost objektivně zjištěn žádný významný nakupovaný vstup, pro nějž by nebyl dodavatel snadno nahraditelný. V období od června 2010 do prosince 2010 (poskytování ubytovacích služeb vyšší kategorie) učinil posudek shodný závěr. Pokud jde o navazující produkty, pro něž by naopak významným vstupem byly výrobky nebo služby poskytované Farmou Čapí hnízdo, tak z vystavených faktur vyplývá, že Farma Čapí hnízdo v uvedeném období poskytovala reklamní a propagační služby pouze společností ze skupiny AGROFERT (celkem 26 společností – viz tabulka na č. l. 36 197), pro které ovšem tento vstup nebyl významný pro navazující produkci. Obdobně pak posudek uzavřel ve vztahu k poskytovaným ubytovacím službám včetně doplňkových činností, že nebyly významným vstupem pro navazující produkci odběratelů těchto služeb.

349. Zpracovatelka posudku Ing. M. Zublová v hlavním líčení stvrdila správnost posudku, přičemž uvedla, že i při poněkud odchylném geografickém vymezení působnosti Farmy Čapí hnízdo a v posudku řešených společností holdingu AGROFERT, např. okruhem 100 km či dojezdovým časem od Prahy, by jejich závěr o nedostatku konkurence byl shodný. K restauracím v Průhonicích a v areálu Čapího hnízda uvedla, že se z pohledu spotřebitele jedná o odlišné záležitosti, restaurace v areálu Farmy Čapí hnízdo je pro většinu spotřebitelů spíše doplňkovou službou, navíc je tu geografické hledisko, nemá za to, že restaurace takto od sebe vzdálené jsou zaměnitelné. Správnost posudku stvrdila v hlavním líčení i jeho druhá autorka **prof. Renata Hótová**.

1) Další podstatné listinné důkazy

350. Soud provedl, nad rámec listinných důkazů vypočtených již výše, dokazování velkým množstvím dalších listinných důkazů, z nichž jsou pro hodnocení věci podstatné následující důkazy, resp. skutečnosti z nich vyplývající.

351. Z notářského zápisu ze dne 22. 11. 2007 (č. l. 3 369) se podává, že tohoto dne ZZN Pelhřimov jako jediný společník ZZN AGRO Pelhřimov, zastoupená JUDr. E. H., rozhodla mimo jiné o schválení změny právní formy společnosti ze společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost, včetně stanovení počtu 20 akcií na majitele, které měly být vydány v listinné podobě (podle tohoto rozhodnutí jako hromadná listina.) dne 18. 12. 2007 a podepsal jej obžalovaný Ing. B. (č. l. 3 503).

Shodu s prvopisem stvrzuje Dana Archmanová.

352. Ze zprávy **Ministerstva financí o auditu** provedeném 11. 7. 2006 (č. l. 13 987) vyplývá závěr, že celkové certifikované výdaje jsou v plné výši způsobilé, nicméně s tím, že omezení auditu vycházelo z toho, že auditní orgán nemohl auditovat jiné subjekty než Farmu Čapí hnízdo z hlediska posouzení jejich působení na společném nebo relevantním trhu. Takové oprávnění mají pouze orgány Evropské komise, které mohou vyvrátit či potvrdit hypotézu, že auditovaná osoba tvořila v rozhodné době jednu hospodářskou entitu se společností AGROFERT HOLDING a.s. (resp. s některou s ní propojenou společností). Pokud by tyto orgány existenci jedné hospodářské entity prokázaly, jednalo by se o nezpůsobilé výdaje. Z odůvodnění vyplývá, že se auditní orgán (od str. 24) zabýval i posouzením příjemce z pohledu motivačního efektu, když citoval vlastní vyjádření příjemce v příloze č. 1 Doplnující informace k Žádosti o poskytnutí dotace, z něhož vyplývá rentabilita projektu pro investora i bez poskytnutí dotace. Poukázal na to, že dotace tvořila pouze malou část prostředků na realizaci daného projektu (11,45 % celkových nákladů projektu), na silného strategického partnera AGROFERT a spolupráci s IMOBOU, což by mohlo nasvědčovat, že projektová žádost neprokázala naplnění podmínky motivačního efektu, protože subjekt byl schopen projekt rentabilně realizovat i bez udělení dotace, nicméně dále popsal vývoj následných nařízení Komise EU z roku 2008 a 2014, kterými se určité kategorie podpory prohlašují za slučitelné se společným (vnitřním) trhem a v nichž se podpora považuje za podporu s motivačním účinkem, pokud příjemce předloží žádost o podporu před zahájením prací na projektu nebo na činnosti, s tím, že poukázal též na to, že fakticky byla tato podmínka obsažena již v relevantním nařízení Komise č. 1328/2006 v čl. 5 odst. 1 („Nezbytnost podpory“ – *„Tímto nařízením jsou vyňaty pouze takové podpory poskytnuté v rámci režimů regionální investiční podpory, kdy před zahájením práce na projektu příjemce předložil vnitrostátním a regionálním úřadům žádost o poskytnutí podpory... V případě, že práce je zahájena dříve, než jsou splněny požadavky stanovené tímto článkem, není celý projekt způsobilý k poskytnutí regionální podpory.“*), byť toto nařízení tehdy ještě neobsahovalo výslovnou úpravu motivačního účinku.

353. Smlouvy mezi společnostmi IMOBA (pronajímatel) a Farma Čapí hnízdo (nájemce) o pronájmu nemovitostí č. 01/2008 a 02/2008 byly uzavřeny dne 27. 2. 2008, za pronajímatele je podepisoval předseda představenstva Ing. B., za nájemce Ing. N. a Ing. N. (č. l. 16 361-16 368). Ze zápisu z jednání představenstva IMOBY (tvořeného Ing. B., A. B. a Ing. P. P.) ze dne 20. 12. 2007 vyplývá, že představenstvo pověřilo Ing. B., aby učinil kroky k vyhledání zájemce o užívání Dvora Semtín a uzavřel s ním za tržních podmínek smlouvu či smlouvy, jimiž mu bude dvůr dán do užívání (č. l. 16 446). Dne 27. 2. 2008 pak představenstvo IMOBY schválilo uzavření smluv o pronájmu nemovitostí z téhož data (viz výše); součástí zápisu je též informace, že dopisem z 14. 1. 2008 odstoupila z představenstva IMOBY A. B. (č. l. 16 450). Dne 2. 12. 2008 představenstvo IMOBY (jehož novou členkou byla M. B.) mimo jiné schválilo převod projektové dokumentace na výstavbu projektu Farma Čapí hnízdo, zhotovené společností SGL projekt, včetně převoditelných autorských práv na společnost Farma Čapí hnízdo za úplaty ve výši 16 561 900 Kč + DPH (č. l. 16 455).

354. IMOBA původně inkriminované pozemky zakoupila od původních vlastníků (fyzických osob) na základě smlouvy o převodu vlastnického podílu k nemovitostem ze dne 16. 2. 2006 za celkovou cenu 10 431 180 Kč (č. l. 17 828), když jednotlivé další tři pozemky dokupovala od těchto i jiných subjektů i v dalších letech (č. l. 17 837 a násl.).

355. Územní rozhodnutí o umístění stavby Farma Čapí hnízdo – Dvůr Semtín vydal Městský úřad Votice dne 6. 12. 2007 (č. l. 17 920), a to na základě žádosti, kterou podala IMOBA 13. 6. 2007 (č. l. 18 009). V žádosti se hovoří o vybudování Farmy Čapí hnízdo s využitím k vzorové produkci nezávadných potravin, vzdělávání zaměstnanců zemědělských a potravinářských firem, pro volný čas a vlastní prezentaci vlastníka. Plnou moc pro architekta J. Javůrka z SGL projekt k zastupování vlastníka při veškerých jednáních směřujících k zajištění územního rozhodnutí a stavebního povolení vystavila IMOBA již 11. 12. 2006, Ing. Javůrek ji přijal 12. 12. 2006 a na jejím základě vystavil téhož dne plnou moc Ing. Mikynovi (č. l. 18 019-20), který žádost o vydání

územního rozhodnutí vypracoval a podepsal. Následně na základě žádosti vypracované přímo Ing. Javůrkem již za Farmu Čapí hnízdo, podané dne 29. 3. 2008 (plnou moc za Farmu Čapí hnízdo vystavila Ing. Javůrkovi 27. 2. 2008 Ing. N.), bylo dne 14. 11. 2008 rozhodnuto o změně územního rozhodnutí týkající se místního prohození (změny polohy) dvou objektů v rámci areálu (č. l. 18 028 a násl).

356. Stavební povolení bylo vydáno tímtež úřadem dne 10. 6. 2008 na základě žádosti podané dne 6. 2. 2008 stavebníkem Farmou Čapí hnízdo (č. l. 17 915). Tato žádost byla doručena na Městský úřad Votice dne 6. 2. 2008, žadatelem byla (původně) IMOBA, žádost podával Ing. M. Dopisem z 25. 3. 2008, doručeným následujícího dne, IMOBA informovala Městský úřad Votice, že došlo ke změně stavebníka, jímž bude Farma Čapí hnízdo (č. l. 18049 a násl.)

357. Smlouvy mezi IMOBOU a SGL projekt, za niž jednal ak. arch. J. Javůrek, byly uzavřeny postupně 3. 8. 2006 (předmětem smlouvy bylo zpracování architektonické studie „Školícího a sportovně relaxačního střediska“ v Semtíně), 6. 12. 2006 (předmětem smlouvy bylo zahájení územního řízení a následně získání územního rozhodnutí pro areál školícího a sportovně relaxačního střediska s farmou ve statku Semtín), 29. 6. 2007 (předmětem smlouvy bylo zpracování projektu pro stavební povolení a projektu pro provedení stavby a inženýrskou činnost), když nedatovaným dodatkem č. 1 poslední smlouvy se ještě zhotovitel zavázal vypracovat úplnou projektovou dokumentaci k realizaci vybavení interiéru, dalšími dodatky 2 a 3 z 25. 4. 2008, resp. 22. 10. 2008 došlo k rozšíření činnosti zhotovitele o další v dodatcích vyjmenované činnosti, což platí i o dodatcích 4 a 5 z 11. 12. 2008 a 2. 7. 2009, které však s SGL projekt již uzavírala Farma Čapí hnízdo, přičemž v textu dodatku č. 4 je tato změna vysvětlena s odkazem na smlouvu o převodu práv a povinností vyplývajících ze smlouvy o dílo, uzavřenou mezi IMOBOU a Farmou Čapí hnízdo dne 31. 10. 2008 (č. l. 18 460 a násl., citovaná převodní smlouva je na č. l. 18 514). Farma Čapí hnízdo zároveň uzavřela s SGL projekt samostatnou smlouvu o dílo týkající se jiných součástí areálu dne 1. 2. 2009 (č. l. 18 496), další takové smlouvy poté následovaly (č. l. 18 500 a násl.).

358. Smlouvu o dílo se zhotovitelem stavby společností BAK stavební společnost, a.s. uzavřela Farma Čapí hnízdo dne 18. 9. 2008 (č. l. 18 868).

359. K objektu S0 010 – Vila (*v rozsudku též pouze „Vila“ – pozn. soudu*) sdělila společnost IMOBA, že tento objekt nebyl součástí dotačního projektu, na jeho rekonstrukci nebyla žádná dotace poskytnuta. Prostory v tomto objektu byly na základě smlouvy o spolupráci uzavřené dne 1. 10. 2010 mezi Farmou Čapí hnízdo a AGROFERT HOLDING přenechány do užívání společnosti AGROFERT HOLDING (č. l. 18 894); toto užívání bylo úplatné a bylo fakturováno a hrazeno (č. l. 18 926 a násl.). Z fakturace doložené společností AGROFERT HOLDING (č. l. 19 240 a násl.) vyplývá, že tato společnost náklady přefakturovala vždy na obžalovaného Ing. A. B., přičemž docházelo k postoupení pohledávek na IMOBU a dluh byl pak řešen zápočty mezi IMOBOU a obžalovaným (č. l. 19 675 a násl.).

360. Mezi společnostmi **AGROFERT HOLDING** (vždy jako věřitelem) a **Farmou Čapí hnízdo** (vždy jako dlužníkem) byly postupně uzavřeny následující **smlouvy o půjčkách** (č. l. 21 666 a násl.):

a) smlouva ze dne 29. 4. 2010 – půjčka až do výše 150 000 000 Kč na financování podnikatelské činnosti, na niž navazovaly dodatky z 27. 9. 2010, 29. 7. 2011 a 27. 7. 2012 prodlužující možnost doby čerpání, čerpaná v plném rozsahu (resp. celkově bylo poskytnuto 200 000 000 Kč, z nichž však 50 000 000 Kč bylo průběžně splaceno 20. 10. 2010),

b) smlouva ze dne 23. 7. 2010 – půjčka až do výše 150 000 000 Kč na financování podnikatelské činnosti, na niž navazovaly dodatky z 27. 9. 2010, 29. 7. 2011 a 27. 7. 2012 (tedy ze stejných dnů jako v případě smlouvy předchozí) prodlužující možnost doby čerpání, čerpaná v plném rozsahu (resp. celkově bylo poskytnuto 163 000 000 Kč, z nichž však 13 000 000 Kč bylo průběžně splaceno 20. 10. 2010),

c) smlouva ze dne 31. 8. 2012 – půjčka až do výše 200 000 000 Kč na podnikatelskou činnost, čerpaná v rozsahu 42 200 000 Kč).

361. V případě všech tří výše specifikovaných smluv o půjčkách mezi AGROFERT HOLDING a Farmou Čapí hnízdo bylo stanoveno, že věřitel je oprávněn za poskytnutí půjčky požadovat úrok ve výši jednoměsíční PRIBOR k poslednímu dni daného měsíce + marži, která se pohybovala od 1,05 % p. a. po 1,25 % p. a. Všechny půjčky byly splaceny dne 30. 4. 2013.

362. Mezi společnostmi **IMOBA** (vždy jako věřitelem) a **Farma Čapí hnízdo** (vždy jako dlužníkem) byly postupně uzavřeny následující **smlouvy o půjčkách** (č. l. 21 634 a násl.):

a) smlouva ze dne 30. 4. 2013 – půjčka až do výše 342 000 000 Kč, čerpaná v plném rozsahu, jejímž účelem dle smlouvy bylo splacení závazků vůči AGROFERTU z titulu smluv o půjčkách,

b) smlouva ze dne 10. 5. 2013 – půjčka až do výše 150 000 000 Kč na financování podnikatelské činnosti, vyčerpáno pouze 71 000 000 Kč,

c) smlouva ze dne 18. 12. 2013 – půjčka až do výše 152 000 000 Kč, čerpaná v plném rozsahu, jejímž účelem bylo dle smlouvy splacení závazků z úvěrových smluv z let 2008 a 2010.

363. V případě všech tří výše specifikovaných smluv o půjčkách mezi IMOBOU a Farmou Čapí hnízdo bylo stanoveno, že věřitel je oprávněn za poskytnutí půjčky požadovat úrok ve výši jednoměsíční PRIBOR k poslednímu dni daného měsíce + marži 1,05 % p. a., splatnost byla u všech tří smluv stanovena do 31. 12. 2015.

364. Součástí spisu jsou též některé novinové články, které spojovaly obžalovaného A. B. s Farmou Čapí hnízdo i v době mezi lety 2008-2013, nejvýrazněji patrně článek „xxx“ publikovaný na idnes.cz xxx (č. l. 17 679), kde se k architektuře Čapího hnízda vyjadřuje architekt J. Javůrek, prezentovaný v článku (týkajícím se však i řady jiných staveb jiných podnikatelů) jako „xxx“, uvádí se, že „xxx“, nicméně zároveň je v článku u fotografie areálu farma popsána jako „xxx“ a popisuje se, že součástí farmy jsou i restaurace nebo apartmány pro ubytované hosty. Vlastnické a jiné právní vztahy k areálu nejsou v článku nijak řešeny. Dne xxx vyšel na idnes.cz článek „xxx“ (č. l. 17 685 a násl.), kde se odkazuje na fotogalerii a píše se, že potravinářský magnát A. B. umožnil magazínu Forbes nahlédnout na to, jak hospodáří na Farmě Čapí hnízdo na Benešovsku, kde má umístěnou klisnu haflinga, kterou koupil za téměř 1,5 milionu Kč. U jedné z fotografií se objevuje slovní popis „xxx“ (č. l. 17 689). V xxx pro časopis Včelařství obžalovaný uvedl, že chce dovézt pandu z Číny, „xxx“ (č. l. 17 697).

365. Z výpisu z obchodního rejstříku (č. l. 24 579 a násl.) se podává, že obžalovaný Ing. A. B. byl v letech 2005-2017 jediným akcionářem společnosti AGROFERT (dříve AGROFERT HOLDING), do roku 2014 byl též vždy předsedou představenstva. Jediným akcionářem společnosti IMOBA byl AGROFERT HOLDING od roku 2008 do roku 2014, A. B. byl předsedou představenstva od 2. 4. 2007, kdy nahradil J. H., do 21. 1. 2014, kdy se novým předsedou stal advokát Mgr. K. (č. l. 25 162 a násl.).

366. Na základě smlouvy o poskytování účetních služeb ze dne 1. 4. 2010 (č. l. 35 455) poskytoval AGROFERT HOLDING jako poradce účetní služby (vedení účetnictví, provádění inventarizací, vedení pokladny, hrazení závazků, sestavení účetní závěrky, výroční zprávy a spolupráce s auditorem při jejich ověřování a ostatní činnosti vyplývající z účetnictví) společnosti Farma Čapí hnízdo jako klientovi za odměnu 30 000 Kč měsíčně

367. Společnost AGROFERT HOLDING v obsáhlých prohlášeních pro auditora (PricewaterhouseCoopers Audit s. r. o.) v období od 24. 3. 2010 do 14. 6. 2013 (č. l. 31 881 a násl.) uváděla, že Farma Čapí hnízdo nespadá do kategorie spřízněných osob, tedy ji neovládá AGROFERT HOLDING ani obžalovaný Ing. B. (resp. do kategorie ostatních propojených osob, tedy osob ovládaných stejnou ovládající osobou, resp. do kategorie spřízněných osob definované jejími účetními politikami); tato potvrzení podepisovali obž. Ing. B. a Ing. P..

368. Projednávaná věc byla v minulosti předmětem šetření **Evropského úřadu pro boj proti podvodům („OLAF“)**, který ve své **závěrečné zprávě** z 18. 12. 2017 (č. l. 9 778) dospěl k závěru, že rodinné vazby mezi osobami zapojenými do vlastnictví Farmy Čapí hnízdo a AGROFERT HOLDING jsou takového rázu, jaký jim dává příležitost pracovat společně za účelem vykonávání vlivu nad obchodními rozhodnutími dotčených podniků, což znemožňuje, aby bylo na oba tyto podniky nahlíženo jako na sobě navzájem nezávislé. Tyto podniky mohou být pro účely příslušné legislativy považovány za „*propojené*“ s ohledem na to, že prostřednictvím skupiny fyzických osob jednajících společně představují jednu hospodářskou jednotku. Vyšetřováním bylo dále zjištěno, že představitelé příjemce dotace poskytli v době, kdy předložili žádost o podporu svého projektu a podepsali smlouvu o poskytnutí dotace v roce 2008, řídicímu orgánu operačního projektu nepravdivé informace a důležité informace zamlčeli. Zamlčené informace dokazují, že společnost příjemce dotace netrpěla nevýhodami typickým pro malý a střední podnik. Na základě příslušné legislativy je tedy Evropská komise oprávněna odmítnout finanční podporu takovému žadateli o dotaci. Poskytnutí finanční pomoci podniku, který netrpí nevýhodami typickými pro malý a střední podnik, by bylo v rozporu s pravidly pro poskytování státní podpory, jelikož by takováto pomoc nejspíš způsobila závažnější narušení hospodářské soutěže.

369. OLAF dále ve svém shrnutí poukázal na to, že rozhodnutím předchozích vlastníků společnosti a následně akcionářů společnosti byla právní forma společnosti krátce před podáním žádosti o dotaci změněna ze společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost, přičemž typ akcií vydaných společnostmi umožnil jejich anonymní vlastnictví během celého období realizace projektu. Anonymní vlastnictví neumožnilo průběžné sledování a kontrolu způsobilosti příjemce dotace určené pro malý a střední podnik po celou dobu realizace projektu, což je v rozporu s obecným principem transparentnosti, který platí pro využívání finančních zdrojů EU. Následný prodej akcií společnosti dvěma novým vlastníků v prosinci 2007 může být navíc považován za jednání, jehož účelem je získání výhody, která je v rozporu se smyslem příslušných zákonů EU tím, že se uměle vytvoří podmínky nezbytné pro získání výhody.

370. Za daných okolností učinil OLAF závěr, že je toho názoru, že příprava a realizace předmětného projektu byla dotčena četnými porušeními národních právních předpisů a právních předpisů EU, zvláště Doporučení Komise č. 2003/361/EC, definujícího malé a střední podniky, nařízení o strukturálních fondech, které definuje obecná pravidla způsobilosti, a nařízení o ochraně finančních zájmů Evropských společenství. Tato porušení mohou představovat podklad pro soudní řízení na základě příslušných ustanovení trestních předpisů ČR o dotačním podvodu a poškozování finančních zájmů EU.

371. Z opisu z evidence **Rejstříku trestů a přestupků** vyplývá, že obžalovaní nebyli nikdy odsouzeni a nemají evidované ani žádné přestupky (č. l. 34 103, 34 105, 35 652-3).

IV. Hodnocení provedených důkazů soudem, skutkové a právní závěry soudu

372. Soud podle § 2 odst. 6 tr. řádu hodnotil provedené důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a učinil následující skutkové závěry.

373. Jak soud podrobně vysvětlil v úvodní části tohoto rozsudku, dokazování v hlavním líčení směřovalo k zodpovězení – zjednodušeně řečeno – těchto otázek:

- **Podíleli se obžalovaní na zneužití práva (obcházení zákona) tím, že pouze uměle vytvořili podmínky pro získání dotace vyčleněním společnosti ZZN AGRO Pelhřimov z holdingu AGROFERT a dalšími kroky, jimiž fakticky předstírali existenci reálně nefungujícího samostatného malého podniku, přičemž hlavním účelem těchto úkonů a transakcí bylo právě získání dotace, tedy tento postup neměl jiný závažný ekonomický nebo jiný důvod?**

- (v případě negativní odpovědi na předchozí otázku) **Byla Farma Čapí hnízdo v době podání žádosti o dotaci nezávislým malým podnikem ve smyslu Doporučení, a pokud ne, věděli A. B. a J. N., že o dotaci Farma Čapí hnízdo žádat nemůže, a uvedli příslušný úřad úmyslně v omyl?**

374. Platí přitom samozřejmě, že pro závěr o vině každého z obžalovaných by kladná odpověď na otázku č. 1, případně otázku č. 2 musela být prokázána provedenými důkazy ve vztahu k tomuto obžalovanému mimo důvodnou pochybnost ve smyslu § 2 odst. 5 tr. řádu (zásada materiální pravdy).

375. Ani jeden z obžalovaných v průběhu celého řízení neodpovídal na otázky policie ani soudu, navíc oba **obžalovaní** v hlavním líčení část svých předem připravených monologických výpovědí přednesli až po ukončení zbytku dokazování. To je nepochybně jejich právo, nicméně zároveň obecně platí, že zpravidla má vyšší reálnou důkazní váhu, resp. větší vypovídající hodnotu taková výpověď, která umožní konfrontaci třeba i s nepříjemnými nebo nečekanými otázkami, než předem připravený monolog. Navíc obžalovaní mohli ve své druhé výpovědi reagovat na důkazy, které v hlavním líčení zazněly, a své monologické výpovědi těmito důkazům přizpůsobit. Zároveň samozřejmě platí, že odepřením odpovídat na otázky soudu se obžalovaní zbavili reálně možnosti například některé nejasnosti k takovým dotazům vysvětlit.

376. V obecné rovině soud dále soud dodává, že vyjádření obžalovaných mimo trestní řízení (např. v parlamentu, v televizním pořadu) lze k důkazu provést, nicméně taková vyjádření samozřejmě nemají povahu a závažnost procesní výpovědi a obsahově je nutné je hodnotit velmi obezřetně, s přihlédnutím k tomu, že obžalovaní mohli mít v těchto svých projevech například legitimní a pochopitelný důvod ve svých mimoproceních vyjádřeních uvádět nepravdu (např. ochrana blízké osoby), navíc nemuseli přesnosti takových projevů věnovat dostatečnou pozornost.

377. Konkrétně obžalovaný A. B., jak již bylo podrobně rekapitulováno výše, v přípravném řízení omezil svou výpověď na popření viny, aniž by se k věci blíže skutkově vyjadřoval.

378. Ve své první výpovědi v hlavním líčení dne 12. 9. 2022 obžalovaný popřel, že znal podmínky vyhlášené dotační výzvy a že by cokoli věděl o problematice malého a středního podniku. Dále k věci uvedl pouze, že o tom, že vůbec existuje nějaká dotace, se dozvěděl od paní N. na sklonku roku 2007 nebo začátkem roku 2008, a to velice povrchně nebo okrajově, když k němu paní N. přišla a řekla, že právě byla vypsána dotace, o kterou by se mohla Farma Čapí hnízdo ucházet; poslal ji tedy za svými rodinnými příslušníky, kteří projekt realizovali. Ve své druhé výpovědi, poté, co byly provedeny ostatní důkazy, obžalovaný k věci konkrétněji uvedl, že o zasedání představenstva ZZN Pelhřimov nic nevěděl, bylo to pod jeho rozlišovací schopnost, natož aby je inicioval. Dále se hájil tím, že společnost Farma Čapí hnízdo neřídil ani neovládal, ve vztahu k jejímu obchodnímu vedení ani ve vztahu k výkonu akcionářských práv nedával žádné pokyny akcionářům ani zástupcům akcionářů. Znovu zdůraznil, že převod akcií ZZN AGRO Pelhřimov na jeho rodinné příslušníky rozhodně nebyl proveden účelově, s cílem splnění podmínek dotace, nýbrž spočíval ve vytvoření rodinné firmy mimo holding AGROFERT, přičemž to, že vůbec existuje nějaká možnost dotace, mu bylo známo buď na konci roku 2007, nebo na začátku roku 2008, kdy spoluobžalovaná přišla s tím, že by projekt mohl získat právě vypsanou dotaci.

379. Obžalovaná J. N. vypovídala k věci jak přípravném řízení, tak v hlavním líčení podstatně podrobněji, přičemž i ona ve své výpovědi v hlavním líčení uvedla, že závěrem roku 2007 nebo začátkem ledna 2008 se potkala s A. B., ptala se ho na farmu, ohledně níž neměla aktuální informace, a on jí řekl – pro ni to byla novinka – že projekt nechtějí a nebudou realizovat IMOBA ani AGROFERT, že ho původně chtěl prodat, ale chytla se toho jeho rodina a rozhodla se to realizovat jako čistě rodinný podnik. Protože monitorovala průběžně výzvy, věděla, že 20. 12. byla vyhlášena výzva č. 4, pro cestovní ruch ve Středočeském kraji, jevilo se jí to tak, že by tam projekt mohl zapadnout. A. B. reagoval, že informaci předá rodině a ji doporučí, což se i stalo.

380. Oba dva obžalovaní tedy postavili svou obhajobu z podstatné části na tvrzení, že otázku možné dotace na Farmu Čapí hnízdo řešili až po vypsání výzvy, tedy v prosinci 2007 nebo v lednu 2008, a tudíž vytvoření akciové společnosti Farma Čapí hnízdo nebylo a ani nemohlo být získáním dotace jakkoli motivováno.

381. K hodnocení výpovědi obou obžalovaných soud především konstatuje, že tyto výpovědi byly fakticky velmi kusé a řadu věcí nevysvětlily, navíc jejich různá vyjádření (u obžalované J. N. její postupně učiněné výpovědi v hlavním líčení, u A. B. jeho výpovědi a projev v poslanecké sněmovně) nepůsobí zcela konzistentně.

382. Konkrétně obžalovaný A. B. v hlavním líčení opakovaně (fakticky jako jeden z mála jednoznačných údajů) vypověděl, že o možnosti dotace se dozvěděl až v prosinci či lednu 2007-2008, že se o ní dozvěděl od J. N. až po vyhlášení výzvy. V kontextu velkého časového odstupu a jinak značné kusosti výpovědi obžalovaného působí takto přesné časové určení poněkud překvapivě. Navíc, pokud by toto tvrzení bylo správné, vzbuzuje pochybnosti, proč obžalovaný ve svém projevu v poslanecké sněmovně dne 23. 3. 2016 tvrdil, že expertka na evropské fondy (tedy zjevně J. N.) přišla v roce 2007 s návrhem nového projektu otevřeného pro veřejnost, což neodpovídá jeho nynější výpovědi ani žádnému jinému důkazu, když přitom tato informace mohla mít těžko rozumný důvod typu ochrany soukromí dětí obžalovaného apod.

383. Obžalovaná J. N. pak sice ve své první výpovědi v hlavním líčení uvedla fakticky obsahově totéž – tedy že o změně projektu na rodinný podnik se měla dozvědět v prosinci či lednu 2007-8, až po vyhlášení výzvy, když předtím o projektu, o který měla historicky zájem, neměla aktuální informace. Pro ni to byla novinka a tehdy ji napadlo, že by se projekt mohl kvalifikovat pro dotaci. Nabízí se pak ale otázka, jak vysvětlit, že v následné doplňující výpovědi v hlavním líčení sama řekla, že se ze semináře pořádaného v říjnu 2007 odhlásila proto, že by se tam právě o této výzvě nedozvěděla žádný detail? V té době přitom podle předchozí výpovědi neměla nic vědět o rodinné povaze podniku, o níž se měla dozvědět až na přelomu roku, a vše bylo ještě pod IMOBOU, která o dotaci zjevně usilovat nemohla. (Obdobně, v jiné části své doplňující výpovědi obžalovaná uvedla, v rámci zdůraznění, že se se ohledně dotace nejednalo o účelový postup, že se o tom, že do projektu naplno naskočí, rozhodla poté, co vyšla výzva a bylo jasné, že projekt tak, jak je připravován, by mohl mít reálnou šanci uspět, do té doby nebylo možné nic rozhodnout. I tato část její výpovědi přinejmenším naznačuje její poněkud širší povědomí o projektu, včetně alespoň možnosti, že by se mohl kvalifikovat pro dotaci, již před 20. 12. 2007, neboť pokud by o projektu až do rozhovoru s A. B., k němuž došlo po 20. 12. 2007, neměla žádné aktuální informace, nebylo by vůbec o čem se rozhodovat.) Obžalovaná popsala svůj historický zájem o projekt (lásku ke koním, vztah s A. B., první návštěvu areálu, z něhož byla posléze farma vybudována), ale až do svého definitivního zakotvení v tomto projektu po rozhovoru s A. B., k němuž podle ní mělo dojít až po vyhlášení výzvy č. 4, tedy po 20. 12. 2007, nechala ve svém líčení prázdné místo – přitom je zjevné a sama připustila, že definitivní podmínky dotace byly sice známy až vyhlášením výzvy, ale řada věcí byla publikována již průběžně dříve, což potvrdili i slyšení pracovníci ROPU a další provedené důkazy, takže řada podmínek, včetně určení příjemce dotace jako malého a středního podniku, se jistě přinejmenším s vysokou pravděpodobností předjímat dala a bylo možné se na ně připravit.

384. Soud tedy shrnuje, že přestože obhajoba obou obžalovaných, že dotace začali řešit, resp. spíše zmínili až na přelomu 2007/2008 po vypsání výzvy, je z jejich pohledu logická, protože pak by bylo vyloučené, aby předchozí právní kroky související se změnou formy a přípravou prodeje společnosti ZZN AGRO Pelhřimov byly motivovány účelově snahou získat dotaci, není tato obhajoba přesvědčivá a vyznívá nevěrohodně, vnitřně rozporně.

385. Stejně tak působí jako zvláštní a bez dalšího vysvětlení velmi nepřesvědčivé tvrzení obžalovaného A. B. v jeho doplňující výpovědi, kterým fakticky odmítá jakoukoli účast na rozhodování ZZN Pelhřimov o změně právní formy a prodeji dceřiné společnosti ZZN AGRO

Pelhřimov na své nejbližší rodinné příslušníky, když je přítom vzhledem k osobám nabyvatelů obtížně představitelné, kdo jiný by měl tuto transakci zařídit (ať již přímo či nepřímo).

386. Podstatné ale je, že obě tato tvrzení, tedy řešení možné dotace až po vyhlášení výzvy a neúčast A. B. na převodu akcií společnosti ZZN AGRO Pelhřimov, spolehlivě vyvrátila, v souladu s logikou skutkového děje, přesvědčivá, podrobná a logická výpověď svědka J. B.. (Naproti tomu je namístě dodat, že poznámky obžalovaného A. B. v dokumentu Matrix AB nejsou příliš průkazné, působí spíše nahodile a nelze je vnímat jako nějaké precizní vyjádření. Tyto poznámky ukazují jistě jeho vnitřní vztah k projektu. To, že projekt vymyslel, vcelku ostatním důkazům odpovídá a ani obžalovaný to nepopírá, naopak se k tomu fakticky zčásti přihlásil i ve své doplňující výpovědi před soudem. Použité výrazy nevypovídají nic podstatného o právní – a ani faktické – situaci v letech 2008-2013 a dávají smysl i při přijetí obhajovací verze obžalovaného, že nejen právně, ale i fakticky Farmu Čapí hnízdo IMOBA převzala až v roce 2013, což platí i o útržku, kde říká, že to udělala pro sebe, ne pro byznys.)

387. Svědeckou výpověď Ing. J. B. soud hodnotí jako mimořádně důležitý důkaz. Soud hodnotí výpověď tohoto svědka na základě přímé zkušenosti učiněné jeho opakovaným výsledkem v hlavním líčení (opakování výsledku si vyžádala obhajoba) jako logickou, velmi přesvědčivou, podrobnou, konzistentní a zcela věrohodnou. Svědek měl velké množství informací takřkajíc z první ruky, nemá přítom důvěrný vztah k nikomu z obžalovaných (nebo naopak vztah nepřátelský), o obžalované J. N. hovořil poměrně kriticky, ve vztahu k obžalovanému A. B. bylo patrné, že jej bere s jistým nadhledem. Svědek mluvil velmi otevřeně, zasazoval věci logicky do věcné a časové souvislosti, dokázal přesvědčivě odpovědět na všechny otázky, a jeho výpověď je konzistentní i ve vztahu k výpovědi z přípravného řízení. (Určitý nedostatek ve způsobu výsledku svědka v přípravném řízení spočíval dle soudu v tom, že svědek odděleně vypovídal nejprve k záležitostem stavby, následně k záležitostem dotace, aniž byl dostatečně tázán na vzájemné souvislosti těchto dvou věcí, proto následně právě v rámci těchto souvislostí byl schopen poskytnout v hlavním líčení nové důležité informace.) Skutečnost, že svědka „naštval“ obžalovaný A. B., který mu nevyplatil provizi, jak svědek sám vcelku v dobré náladě zmínil, nebo že některé údaje, které neuváděl v kontextu jiných, umístil po takto dlouhé době do jiného roku, případně že se tehdy mýlil v právním výkladu podmínek dotace (viz dále), nemůže mít na jeho věrohodnost vliv.

388. Svědek B. ve své podrobné výpovědi vyvracel pravdivost verze obžalovaných o tom, že J. N. přišla s možností dotace až po 20. 12. 2007, včetně souvisejícího tvrzení A. B., který uváděl, že kromě krátké rozmluvy s J. N. po 20. 12. 2007, kdy o dotaci měl slyšet poprvé, dotace předtím s nikým neřešil. Z výpovědi svědka je naopak zcela jasné, že se možnost dotace za účasti J. N. a A. B. řešila již podstatně dříve. Zároveň svědek vyvrací – nebo přinejmenším ukazuje jako zavádějící – výpověď (jak již soud naznačil výše, samu o sobě nelogickou) obžalovaného A. B., pokud z ní vyplývalo, že A. B. nezajistí oval převod ZZN AGRO Pelhřimov na svou rodinu.

389. Na druhou stranu však přinesla výpověď svědka veliké množství velmi podstatných informací a poznatků, které jednoznačně podporují závěr o nevině obžalovaných ve smyslu první otázky, na kterou soud musí odpovědět, tedy zda vytvoření Farmy Čapí hnízdo jako rodinné firmy bylo účelovým manévrem k získání dotace. Je přítom nezbytné zdůraznit, že v tomto nebyla výpověď svědka B. zdaleka důkazem osamoceným, naopak odpovídala obhajobě obžalovaných a především výpovědím M. B., A. B. a M. H., nicméně, oproti těmto důkazům, které trpěly určitými faktickými handicapami spočívajícími jednak v pouze monologické povaze výpovědí, jednak ve zřejmém zájmu obžalovaných i jmenovaných svědků, původně též trestně stíhaných, na výsledku řízení, případně i v zjištění dílčích nepravdivostí v těchto výpovědích, výpověď svědka závěr o nevině obžalovaných podpořila zcela konzistentně, logicky, věrohodně a přesvědčivě (včetně zjevného nadhledu, který svědek choval i vůči obžalovaným).

390. Zcela konkrétně svědek Ing. B. ve své výpovědi, kterou soud podrobně rekapituloval výše, potvrdil a popsal reálný zájem M. B. o podnikání na Farmě Čapí hnízdo, včetně toho, že o tom s ní

sám mluvil, popsal i její pravidelnou účast na kontrolních dnech. Tato výpověď tedy vyvrací možnou teorii o M. B. jako do jisté míry „*bílém koni*“ (aktivní působení M. B. na Farmě Čapí hnízdo je přitom prokazováno i dalšími důkazy).

391. Svědek zároveň, a to jako jediný mimo úzký okruh rodiny a nejbližších A. B. (pomine-li soud obžalovanou J. N.), potvrdil, že již tehdy mu A. B. říkal, že zájem o podnikání na farmě má A. B., které chce umožnit, aby si to zkusila. V této souvislosti lze dodat, že znaleckým posudkem potvrzená xxx nemoc paní B. je sice závažné xxx onemocnění, ale ne takové, které by *a priori* zájem či úmysl podnikat vylučovalo, neboť je obecně známo, že s touto nemocí (xxx) působí úspěšně a plnohodnotně nemálo osob, včetně slavných osobností, přičemž následný postup, resp. vývoj nemoci a narození dítěte v roce xxx mohly být opravdu zcela logickým důvodem, proč se tento zájem paní B. nakonec v praxi nerealizoval. Případná úvaha, že by si již tehdy A. B. svědka „*připravoval*“ podáváním vymyšlených informací, je zjevně absurdní a v provedeném dokazování nemá žádnou oporu.

392. Svědek potvrdil (v souladu s výpovědí řady dalších osob), že M. H. na Farmě Čapí hnízdo aktivně působil, dokonce uvedl, že se tam choval, „*jako by mu to tam patřilo*“ (což koneckonců v jistém smyslu odpovídá realitě, jak vyplývá ze smluv o převodu akcií).

393. Z popisu svědka dále vyplývá, že J. N. i Ing. N. fakticky reálně své funkce vykonávali, i když konkrétně k působení obžalované se svědek subjektivně vyjadřoval kriticky („*začala se chovat jako ředitelka*“), nebyli tedy žádné „*loutky*“. Svědek také popisoval, že za Farmu Čapí hnízdo s ním opravdu jednali pánové N., R. a Š., k jejichž vztahu případné podřízenosti vůči A. B. nic nezaznamenal; lze přitom soudit, že takového vztahu by si vzhledem k míře a důležitosti svého působení na Farmě Čapí hnízdo cca do roku 2010 svědek stěží mohl nepovšimnout. Zcela konkrétně svědek uvedl i to, že A. B. zval na kontrolní dny jen tehdy, když bylo třeba něco od IMOBY.

394. Svědek rovněž přesvědčivě a konzistentně popsal, že v jednu dobu se řešil i prodej farmy, pro který byl A. B. rozhodnut, než jej přemluvila (s podporou obžalované J. N. a její úvahy, že rodinný podnik by mohl mít nárok na dotaci) rodina, když svědek sám byl tehdy dokonce jednou z osob pověřených, aby hledaly zájemce. Již jen tento bod výpovědi svědka, o jejíž pravdivosti nemá soud pochybnosti, přesvědčivě a jednoznačně rozbourává jinak logickou hypotézu policie o souvislé realizaci jednoho záměru A. B., v jehož rámci došlo pouze k účelovému vytvoření Farmy Čapí hnízdo.

395. Svědek jednoznačně vyloučil, že by úvahy o dotaci hrály roli při rozhodování, že se Farma Čapí hnízdo vyčlení z AGROFERTU, a jednoznačně potvrdil, že dotace se začala řešit až poté a v souvislosti s tím, že padlo toto rozhodnutí o vyčlenění – tedy i z tohoto pohledu svědek zcela vyloučil verzi, že by vytvoření Farmy Čapí hnízdo bylo pouze účelovým krokem A. B., resp. AGROFERTU směřujícím k umělému vytvoření malého podniku za účelem získání dotace.

396. Svědek také jednoznačně uvedl, že obžalovaný A. B. jej (v reakci na jeho pochybnosti, zda vzniklá společnost splní nárok na dotaci a získá ji), ujistil, že v realizaci má pokračovat, i kdyby dotaci Farma Čapí hnízdo nezískala; je tedy zjevné, že A. B. evidentně počítal s tím, že projekt v rámci nové společnosti poběží bez ohledu na úspěšnost žádosti o dotaci. I toto zjištění je přitom velmi podstatné z hlediska relevantní judikatury vztahující se ke zneužití práva (obcházení zákona), tedy k rozhodnutím SDEU ve věcech Halifax, resp. Italservice, případně navazující judikatuře Nejvyššího správního soudu ČR citované v úvodní části tohoto rozsudku. O neoprávněné získání dotace by dle v těchto rozhodnutích přijatých závěrů šlo tehdy, kdyby vytvoření Farmy Čapí hnízdo sledovalo jako hlavní, zjevně převažující cíl a výsledek právě získání dotace. (Toto přitom platí v rovině správního práva; pro dovození případné trestní odpovědi obžalovaných by musela být samozřejmě naplněna i subjektivní stránka trestného činu, která by musela být rovněž prokázána mimo důvodnou pochybnost.)

397. Lze tedy – zde již fakticky z právního hlediska – shrnout, že podstatné body konzistentní, přesvědčivé a logické výpovědi svědka B. spolehlivě vyvrací možný skutkový základ pro aplikaci úvahy o zneužití práva (obcházení zákona), konkrétně i čl. 4 odst. 3 Nařízení Rady 2988/95.

398. Z výpovědi svědka vyplývají dvě další, samy o sobě již méně podstatné, přesto však výše popsané úvahy soudu podporující skutečnosti. Zaprvé, příznačné je, že svědek, jak s jistotou uvedl, si sám v relevantní době myslel, že ZZN AGRO Pelhřimov nemůže mít nárok na dotaci pouze kvůli absenci podmínky 2 let podnikání v cestovním ruchu (k tomu viz dále), jiný problém z tohoto hlediska neviděl. Pokud by se přitom jednalo o umělé vytváření podniku pouze za účelem zisku dotace, stěží by si toho svědek nevšiml. Dále lze poukázat i na to, že svědek vypověděl, že jeho požadavek na provizi A. B. odmítl s tím, že si to musí vyřídit s panem Š., že ve Farmě Čapí hnízdo nerozhoduje on. (Soud si je samozřejmě vědom, že obžalovaný nemusel svědkovi říkat pravdu, neboť nechtěl přicházet o peníze, kdyby Farmu Čapí hnízdo skutečně ovládal, takže tuto informaci vnímá jako okrajovou, nicméně souzní se zbytkem výpovědi svědka.)

399. K hodnocení výpovědi svědka B. je třeba dodat, že názor svědka o obžalované J. N. jako spíše lobbistce, vycházející z jeho odlišného právního názoru na splnění podmínky 2 let podnikání v oblasti cestovního ruchu, je třeba brát s rezervou. Obžalovaná J. N. měla totiž tehdy ve svém výkladu pravdu (správnost svého výkladu v hlavním líčení doložila i odpověďmi ROP na FAQ), což není příliš udivující, neboť byla specialistkou na dotace, tuto problematiku odborně sledovala a účastnila se školení. Použitá formulace ve výzvě č. 4 přitom zcela nevyklučovala i výklad zaujatý tehdy svědkem B.. To, že se svědek B. tehdy mýlil v právním výkladu, nijak nesnižuje věrohodnost jeho výpovědi ve vztahu k faktům, včetně toho, že v návaznosti na tento svůj výklad určitým způsobem, o určitých věcech a s určitými lidmi jednal, pouze je v tomto kontextu třeba vnímat (a nepřeceňovat) jeho slova o J. N. jako lobbistce, která říkala, „*že to zařídí*“ – taková věta mohla znamenat prostě to, že už jí byl znám správný výklad dané podmínky. Lze navíc dodat, že svědek tehdy při svém výkladu musel vycházet z formulace, kterou četl jinde než ve výzvě, jež byla zveřejněna až dne 20. 12. 2007, takže formulace mohla znít a skutečně v různých předchozích dokumentech zněla trochu jinak – např. v letáku k propagaci ROP Střední Čechy z roku 2007 (č. l. 12 523), je použit poněkud odlišný výraz „*malé a střední podniky (pouze subjekty podnikající minimálně dva roky a podnikající v oblasti cestovního ruchu)*“, prezentace Mgr. H. „*Aktuální informace k ROP NUTS2 Střední Čechy*“ ze 3. 4. 2007, zjevně pro účely semináře, obsahovala výraz: „*malí a střední podnikatelé (pouze subjekty podnikající v oblasti ČR + minimálně s dvouletou podnikatelskou historií)*“.

400. Lze tedy shrnout, že výpověď svědka B. velmi přesvědčivě potvrzuje základní linii obhajoby obžalovaných (byť její dílčí část o řešení dotace až po vyhlášení výzvy 20. 12. 2007 zároveň vyvrací), je v souladu s výpovědi svědkyň M. B., A. B. a svědka M. H., a především vyvrací podezření o pouze účelovém, formálním vytvoření Farmy Čapí hnízdo s hlavním cílem získání dotace.

401. Svědci M. B., A. B. a M. H. využili v hlavním líčení svého práva nevypovídat. V přípravném řízení vypovídaly A. B. a M. B. k věci jako svědkyně, M. H. jako obviněný, přičemž tyto jejich předchozí výpovědi byly v hlavním líčení čteny k důkazu.

402. A. B. a M. B. v extrémně stručných monologických výpovědích (navíc na základě předem připravených poznámek) potvrdily reálnost převodu akcií s tím, že ke změně poté došlo na základě diskusí v rodině, aby na všechny děti a manželku A. B. připadl stejný podíl (M. B. specifikovala, že to takto odpovídalo představě o nezávislé rodinné firmě, která byla od počátku koncipována mimo tehdejší podnikání obžalovaného). A. B. dále uvedla, že se s ohledem na zdravotní stav a pozdější těhotenství nebyla schopna účastnit tak aktivně, ale dokud mohla, působila v dozorčí radě.

403. M. H. jako obviněný, rovněž monologicky a na základě poznámek, vypovídal obdobně. Uváděl, že akcie nabyt na základě dohody s M. a dalšími dvěma akcionáři (tedy v tomto ohledu nelze jeho výpověď vykládat jinak, než že se dohody účastnil A. B. ml.), kteří dosavadní rozvržení nepokládali za spravedlivé. Akcie držel pro M. a její dvě děti (sestra se aktivně nechtěla podílet na chodu a správě společnosti, u dětí by museli jinak řešit opatrovnické soudy, se sestrou si důvěřují).

Akcionářská práva vykonával řádně a podílel se na řízení společnosti, úhradu akcií neřešil (původní převod byl uhrazen, toto bylo jen rozdělení podílů v rodině, M. mu řekla, ať se o to nestará). Všechny 12 akcií fyzicky převzal při podpisu, proto stoprocentně ví, že společnost nebyla vlastněná A. B. či AGROFERTEM a že vedení nedostávalo pokyny z vnějšku. V této souvislosti ve své druhé výpovědi zdůraznil, že je nesmyslné tvrzení svědkyně S., že si nechali cokoli schvalovat od A. B..

404. V hlavním líčení byl dále vyslechnut **svědek A. B. ml.**, ve vztahu k jehož osobě a věrohodnosti jím tvrzených údajů byla provedena i řada dalších podstatných důkazů.

405. Svědek ve své výpovědi popsal, že v letech 2007-2010 žil v USA (na Floridě, přičemž se pohyboval v místech, kde byly činěny karetní transakce s platební kartou CommerzBank na přelomu roku 2007-2008 – viz dále), do České republiky jezdil na Vánoce, byť pobyt zde na Silvestra nemůže vyloučit. Studoval na pilota, o otcovo podnikání se nezajímal, smlouvy o koupi a prodeji akcií a předávací protokol nepodepsal. Nikdy mu nikdo účast na tomto projektu nenabídl, ani on o ni neměl zájem. Nikdy mu nikdo nenabídl žádné akcie třeba s tím, že by je podepsal později. (Svědka sice, jak bylo podrobněji uvedeno v rekapitulující pasáži rozsudku, popisoval, že jednou podepisoval paní P. něco, co mělo mít souvislost s farmou a být pro něho výhodné, ale z jeho líčení je zřejmé, že to nemohly být tyto tři dokumenty). Svědek popsal, že mu otec před „únosem na Xxx“ říkal, že potřebuje, aby zmizel, později mu ve Švýcarsku říkal, aby sem nejezdil svědčit. Do roku 2015 měli přijatelný vztah, nyní nemají žádný.

406. K pravosti podpisů svědka A. B. ml. na smlouvách o převodu akcií z 31. 12. 2007 a 16. 2. 2008 a na předávacím protokolu se ve svém **znaleckém posudku z oboru písmoznalectví** vyjádřil znalec Mgr. Čulík, a to se závěrem, že tyto podpisy pravděpodobně (v rovině střední pravděpodobnosti) nejsou pravými podpisy A. B. ml., s tím, že jistější závěr ve směru jeho posílení mu znemožňuje absence srovnávacích podpisů A. B. ml. z relevantní doby.

407. Soud nechal vypracovat dodatek k tomuto posudku, z něhož vyplývá, že v rovině „nízké pravděpodobnosti“ tyto podpisy namísto svého syna přičinil obžalovaný A. B.. (Rovina nízké pravděpodobnosti znamená, že obžalovaný přichází v úvahu jako pisatel sporných podpisů – jedná se o nejnižší stupeň pozitivního závěru, někdy vyjadřované slovy „pravděpodobnější je, že podepsal, než že nepodepsal“). K tomuto dodatku může soud toliko dodat, že je právem obžalovaného (srov. § 93 odst. 2 tr. řádu) odmítnout podstoupit řízenou zkoušku písma a důsledný textový přepis znění sporného příjmení do předtisku s identickým prostorovým omezením, což znalec potřeboval pro případný kategoričtější závěr, jak obžalovaný učinil, a soud z takového rozhodnutí obžalovaného nemůže a nesmí nic vyvozovat.

408. K **duševnímu stavu svědka A. B. ml.** se vyjadřovaly znalkyně MUDr. Lebllová a PhDr. Záhorská. Znalecký posudek potvrdil diagnózu xxx, jejímiž projevy jsou xxx a k jejímuž vzplanutí došlo v roce 2015, s tím, že v období 2007-2008 nejsou známy jakékoli skutečnosti, které by potvrzovaly významné narušení psychických funkcí svědka. Nyní (tedy krátce po své výpovědi v hlavním líčení) je svědek ve stavu dobré kompenzace, stabilizovaný. Jeho obecná věrohodnost je snížena pouze v důsledku jeho xxx, když postoj k některým tématům (Xxx, incident na dálnici, P.) je xxx, nebyly ale zjištěny zvýrazněné sklony ke lhavosti, stylizaci či manipulaci s informacemi. Z hlediska specifické věrohodnosti převažují výrazně faktory ji podporující, lze ji hodnotit z forenzně psychologického hlediska jako nenarušenou – motivem ke zkreslení by teoreticky mohla být událost „únosu na Xxx“, kterou vnímá úkorně, jako dosud nedořešenou, v rámci paranoidně zaměřeného nastavení ve vztahu k otci.

409. xxx svědka ve vztahu k události tzv. „únosu na Xxx“ podle soudu výrazně vyplývá i z podrobného a precizního usnesení o odložení věci tzv. „únosu na Xxx“, v němž policejní orgán velmi pečlivě, na základě podrobné analýzy řady důkazů uzavřel, že oznámení svědka o únosu nebylo věrohodné a bylo manifestací jeho duševní choroby, s čímž se oprávněně ztotožnil i státní zástupce. Právě tato skutečnost byla ostatně jedním ze zásadních důvodů, proč soud v této věci vyhověl návrhu obhajoby a rozhodl o znaleckém zkoumání svědka.

410. Z dokladů o bankovních transakcích se ovšem jasně podává, že z platební karty užívané A. B. ml. byly vykazovány platby v USA (konkrétně v Xxx, Xxx, tedy v místech, na nichž se svědek dle své výpovědi pohyboval) s daty příchodu do banky kontinuálně od prosince 2007 přes leden 2008, až od 13. 2. 2008 pak transakce v Bratislavě, od 15. 2. 2008 v ČR (včetně Průhonic), 20. 2. 2008 z vídeňského letiště, poté opět USA. Z těchto výpisů je tedy zjevné, že z této karty bylo v období prosince a ledna 2007-2008 kontinuálně placeno v USA v místech, kde se svědek dle vlastní výpovědi zdržoval.

411. Citované výpovědi rodinných příslušníků A. B. a související důkazy soud hodnotí takto:

412. Z hlediska faktické důkazní váhy či síly výpovědí M. B., A. B. a M. H. je třeba především uvést, že pan H. vypovídal jako obviněný, tedy beztrestně mohl lhát, A. B. a M. B. sice jako svědkyně, ale původně byly také obviněny, všichni svědci mají velmi blízký vztah k obžalovanému A. B., a především všechny výpovědi měly charakter připravených monologů nepřipouštějících otázky, což samo o sobě zásadně snižuje jejich reálnou důkazní váhu.

413. Pravdivost výpovědi M. H. považuje soud za zčásti nepochybně vyvrácenou svědkyní S. (nejen z její výpovědi, ale i výpovědi svědka A. a e-mailů jasně vyplývá silná úloha a rozhodování A. B. v roce 2013, jak bude podrobně zmíněno a vysvětleno dále). V konfrontaci s přesvědčivou, logickou a věrohodnou výpovědí A. B. ml. (k tomu též podrobněji dále) platí, že pan H. přinejmenším zamlčel, že žádná výslovná dohoda s A. B. ml. o nabytí akcie od něj nemohla být. Tuto výpověď tedy soud obecně hodnotí jako nevěrohodnou, přestože faktické působení pana H. na Farmě Čapí hnízdo, především jeho reálný podíl na rozhodování a řízení jsou provedenými důkazy, konkrétně výpovědí řady svědků (včetně svědka B., jak byl citován výše), nepochybně prokazovány.

414. Výpovědi A. B. a M. B. vůbec nevysvětlují, jak mohlo dojít k rodinné dohodě, o které A. B. ml. ani nevěděl. Ačkoli tyto výpovědi nelze – i vzhledem k jejich mimořádné kusosti – označit za nepravdivé (koneckonců údajné stanovisko A. B. ml. jim mohla tlumočit další osoba), je zjevné, že důkazní váha těchto výpovědí je velmi, velmi omezená, a byť by bylo nekorektní jejich obsah zcela ignorovat, samy o sobě by rozhodně nebyly způsobilé vyvrátit podezření, které ve vztahu k roli A. B. a M. B. policie měla. Rozhodující v této souvislosti však je, že podstatný obsah jejich výpovědí, tedy skutečný zájem A. B. a M. B. podílet se na rodinném podniku, byl plně potvrzen dalším přesvědčivým a věrohodným důkazem, konkrétně výpovědí svědka B.

415. Pokud jde o výpověď svědka A. B. ml., soud ji na základě přímé zkušenosti učiněné v hlavním líčení hodnotí jako logickou, konzistentní a přesvědčivou. Soud s ohledem na diagnostikovanou závažnou psychickou nemoc svědka, nevěrohodnost jeho oznámení a svědecké výpovědi činěných na policii v rámci kauzy tzv. „únosu na Xxx“ a možné sporné otázky týkající se jeho motivace vyplývající z problematického či přímo negativního vztahu k otci nechal vypracovat znalecký posudek z odvětví psychiatrie a psychologie, jehož podstatným závěrem je, že specifická věrohodnost svědka není narušená.

416. Výpověď svědka je navíc v naprostém souladu s dalšími dvěma podstatnými samostatnými důkazy – jednak znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví, který vyvrací v rovině střední pravděpodobnosti, což není nijak slabý závěr (navíc by tento závěr další srovnávací materiály mohly dle znalce spíše jen posílit), pravost jeho podpisů na obou smlouvách o převodu akcií a předávacím protokolu, a dále doklady o platbách, z nichž jasně vyplývá, že přinejmenším kolem 31. 12. 2007 pobýval svědek v USA, kde byly v místech, kde žil, provedeny transakce došlé bance od 31. 12. do první poloviny února 2008, takže v tomto období v České republice stěží mohl něco podepsat.

417. Je proto obtížné si představit přesvědčivější kombinaci přímých a nepřímých důkazů ve svém souhrnu prokazujících, že A. B. ml. dokumenty 31. 12. 2007 nepodepsal. Navíc je třeba zdůraznit, že naopak jeho podpis, převzetí akcií či osobní účast na jakémkoli jednání nebo řešení čehokoli v souvislosti s tímto převodem nebo vůbec zájmem působit jako akcionář nevyplývá

z žádné výpovědi svědků, a dokonce ani obžalovaných, což znamená, že jeho verze ani není žádným důkazem reálně, relevantně zpochybněna, nejedná se tedy fakticky ani o rozpor mezi důkazy. Nikdo ze společnosti ZZN Pelhřimov (svědci K., F., H.) dle svých slov u předání akcií nebyl a s A. B. ml. nic neřešil, toto konkrétně netvrdí ve své výpovědi ani nikdo z rodiny, když k jeho účasti na celé věci všichni ve svých monolozích vypovídali velmi neurčitě a nekonkrétně, pokud vůbec – např. obžalovaný A. B. ve svých výpovědích neřekl k této otázce ani slovo.

418. Z hlediska pobytu v České republice mohl svědek podepsat smlouvu z 16. 2. 2008, neboť tehdy, jak se podává z platebních transakcí, v České republice skutečně pobýval, ale soud neshledává důvod nevěřit jeho konzistentní výpovědi, že ani tento dokument nepodepsal, když pravdivost jeho výpovědi i zde podporuje znalecký posudek z oboru písmoznalectví.

419. Ve vztahu k možnému podpisu těchto dokumentů obžalovaným A. B. soud konstatuje, že znalecký závěr o nízké pravděpodobnosti, tedy že jako autor obžalovaný připadá v úvahu, sice v kontextu skutečnosti, že obžalovaný nebyl žádná nahodile vytipovaná osoba, ale ve skutečnosti jeden z velmi mála lidí, kteří dokumenty případně mohli podepsat namísto jeho syna, resp. za něho, vyvolává velmi odůvodněné podezření, že to právě tak bylo, ale toto podezření samo o sobě při absenci jiných přesvědčivých důkazů ke kategorickému dílčímu závěru o podpisu smluv a předávacího protokolu obžalovaným nepostačuje a soud tento závěr proto neučinil.

420. Na druhou stranu, za situace, kdy převod akcií nepochybně zajistil a domluvil obžalovaný A. B. (tato skutečnost jednoznačně vyplývá z výpovědi svědka B. a jakákoli jiná možnost by byla i nelogická), sám obžalovaný ostatně hovořil o tom, že dal Farmu Čapí hnízdo rodině, A. B. ml. je jeho nejbližší příbuzný a tehdy neměli konfliktní vztahy, soud bez ohledu na to, kdo dokumenty za A. B. ml. podepsal, považuje za nemožné, aby o skutečnosti, že A. B. ml. byl v USA a dokumenty podepsal za něho někdo jiný, obžalovaný A. B. jako jeho nejbližší rodinný příslušník a zároveň osoba, která převod akcií na své nejbližší rodinné příslušníky domluvila, zajistila a následně za ně i zaplatila, přinejmenším nevěděl a že by to osoba, která podpis přičinila, neudělala přinejmenším s jeho tichým souhlasem.

421. Soud tedy uzavírá, že na základě pečlivého zhodnocení provedených důkazů učinil jednoznačný dílčí skutkový závěr, že A. B. ml. nepodepsal ani jednu z obou smluv o převodu akcií ani předávací protokol.

422. Pokud jde o důsledky tohoto skutkového závěru, ve vztahu k obžalované J. N. je tento závěr ve skutečnosti nepodstatný. Neexistuje totiž ani náznak důkazu, že by o této skutečnosti (nikoli řádné manipulaci s listinami, akciemi) obžalovaná cokoli věděla – ostatně, i kdyby se na této činnosti podílel aktivně přímo obžalovaný A. B., neměl ani důvod ji o tom informovat.

423. Ve vztahu k obžalovanému A. B. je podle soudu, jak bylo již uvedeno, nepochybné, že přinejmenším musel vědět, že jeho syn byl v USA, akcie fyzicky nepřevzal a smlouvu o jejich prodeji ani předávací protokol nepodepsal. Navíc je zjevné, že skutečný držitel akcií (jímž nebyl A. B. ml.) musel zmocňovat k zastupování na valné hromadě a následně k prodeji akcií některého z advokátů, kteří na valné hromadě akcionáře zastupovali, o čemž opět stěží mohl obžalovaný nevědět.

424. Je ale podle soudu v kontextu dalších provedených důkazů, především výpovědi svědka B., nelogická a téměř neuvěřitelná teorie, že by obžalovanému šlo o to, aby ze svého syna udělal „*bílého koně*“. K něčemu takovému totiž syna vůbec nepotřeboval, nebylo třeba nic falšovat, obžalovaný – pokud by skutečně pouze formálně chtěl nechat přepsat akcie na své rodinné příslušníky – mohl vedle jiných možností (např. již tehdy mohl být jako kupující uveden pan H.) snadno nechat přepsat 10 akcií na dceru A., když 10 akcií zakoupila a převzala jeho partnerka, přičemž ve vztahu k ní držení 50 % akcií zjevně alespoň v této prvotní fázi nikdo nepovažoval za problematické. Žádného bílého koně tedy v tomto ohledu obžalovaný k ničemu nepotřeboval. Jako logičtější, rozumnější vysvětlitelný, důvod se jeví, že se skutečně mohlo jednat o snahu rozdělit vlastnictví rodinného

podniku spravedlivě mezi členy rodiny, včetně syna, který oproti ostatním o podnikání neměl zájem, přičemž s ohledem na pobyt syna v USA byly listiny podepsány někým jiným. Z hlediska oprávněnosti žádosti o dotaci je třeba podotknout, že taková manipulace, byť samozřejmě nepůsobí dobře, by neměla na oprávněnost žádosti vliv a fakticky by se vůbec nic na věci neměnilo, i kdyby bylo prokázáno, že tyto akcie po celou dobu držel osobně obžalovaný A. B., což se však neprokázalo a ani obžaloba to netvrdí.

425. Pokud státní zástupce v závěrečné řeči argumentoval, že v důsledku neplatnosti převodu byly akcie stále vlastněny mateřskou společností z holdingu AGROFERT, tedy ZZN Pelhřimov, a dovozoval z této skutečnosti propojení společností, konstatuje soud, že na základě provedeného dokazování není pochyb, že tato společnost s akciemi po jejich předání (ať již je převzal kdokoli) nedisponovala, nedržela je, žádná práva spojená s nimi přímo ani nepřímo nevykonávala. Nelze směřovat možné civilní následky neplatnosti či neuzavření smlouvy s trestní odpovědností, která musí být založena na fakticitě, navíc obhajoba správně poukázala na to, že k převodu akcií dochází tradicí, akcie předány byly a bylo za ně i zapláceno, takže akcionářem byl jejich reálný držitel, ať už jím byl kdokoli. (Především v obžalobě byla dále podrobně řešena otázka pochybností ve vztahu k číslům akcií, které byly předkládány na valných hromadách Farmy Čapí hnízdo, resp. byly předmětem následného prodeje, ale protože nelze vyloučit, že došlo k jejich záměně, při zachování stejného počtu akcií daného majitele, např. právě při jejich předkládání advokáty na valné hromadě, jak ve své výpovědi zmínil i pan H., soud z této skutečnosti, ostatně stejně jako státní zástupce, nečiní žádné podstatné závěry.)

426. Je nicméně velice podivné, že ani smlouvu o dalším převodu z 16. 2. 2008 nepodepsal A. B. ml., i když v České republice již tou dobou byl. Pro tuto skutečnost už lze stěžít nalézt smysluplné vysvětlení, a to i proto, že jak obžalovaný, tak jeho rodinní příslušníci k této věci nic konkrétního neuvedli a nikdo jiný ji vysvětlit nemůže. Sám obžalovaný tedy ponechal v této otázce naprostou důkazní tmou, kterou lze stěžít naplnit jinak než spekulacemi. Ty však jednoznačně nemohou být podkladem pro závěr o vině obžalovaného.

427. Úvaha státního zástupce, že důvodem následného převodu akcií bylo zakrýt účast rodiny pro případ zveřejnění akcionářské struktury, aby nebyla tato propojenost evidentní a nedošlo k tomu, že Farma Čapí hnízdo nebude moci požádat o dotaci, jednak nevysvětluje, proč alespoň tento dokument nepodepsal A. B. ml., ale především se jedná o důkazně nepodloženou spekulaci, částečně odvozenou z dle soudu nedůvodného, přesvědčivou výpovědí svědka B. vyvráceného, předpokladu o účelovosti již původního převodu akcií. Navíc by stále platilo, že 40 % akcií vlastní děti obžalovaného, a vztah pana H. k rodině je také vcelku jasný, takže by taková akce jako prostředek skrývání akcionářské struktury nebudila příliš sofistikovaný dojem. Tato úvaha nadto nevysvětluje, proč taková struktura (či jiná s účastí M. H.) nebyla zvolena již při prvním převodu akcií o měsíc a půl dříve. Propojenost podniků sama o sobě, bez působení na stejném relevantním trhu nebo sousedním trhu, navíc nevytváří překážku poskytnutí dotace, což by platilo i v případě, kdyby 25 % nebo 20 % akcií držel sám obžalovaný.

428. Ani zde přitom neexistuje ani náznak důkazu, že by o této druhé transakci obžalovaná J. N. věděla či k ní dokonce dala podnět, a stejně tak podle soudu není možné bez jakéhokoli důkazu v tomto směru dovodit, že obžalovaný A. B., o jehož detailních znalostech dotační problematiky nesvědčí žádné důkazy, mohl vůbec rozumně předpokládat, že tato druhá transakce bude mít vliv na oprávněnost žádosti o dotaci (jak již soud uvedl, sama o sobě navíc takový vliv ani neměla a mít nemohla) a v této logice případně v dobré víře jednající J. N. zneužít jako nepřímý pachatel.

429. Otázka převodu akcií z února 2008 zůstává nevysvětlená a nejlogičtějším vysvětlením skutečně dle soudu může být to, které ve svých výpovědích nabídli členové rodiny obžalovaného B., tedy záměr zajistit, aby všechny 4 děti a partnerka měly stejný podíl s tím, že podíl její a jejich dětí bude „*spravovat*“ pan H.. Bez důkazů může soud pouze spekulovat, že roli v tomto rozhodnutí mohlo hrát i to, že A. B. v průběhu těhotenství (dítě se narodilo xxx) zjistila i vzhledem ke svému

zdravotnímu stavu, že se nebude moci věnovat podnikání tak, jak chtěla, což ostatně sama vypověděla, a A. B. ml. žil v USA a neměl se mu věnovat vůbec. Ani to však samozřejmě nevysvětluje, proč listinu nepodepsal on, ani proč o těchto uspořádáních a jejich změnách zjevně vůbec nebyl informován – zda se jednalo o důsledek např. konfliktu v rodině, problematičnosti vysvětlení předchozího podpisu a nynějšího snížení podílu svědka, nebo to mělo jiný důvod, by soud opět jen spekuloval.

430. Soud tedy uzavírá, že obžalovaný A. B. tím, že fakticky k této věci vůbec nevypovídal, přičemž ji srozumitelně nevysvětlily ani kusé monologické výpovědi jeho rodinných příslušníků, sám ponechal prostor pro pochybnosti, podezření a spekulace, nicméně tento prostor z důvodů, které byly rozebrány výše, nelze pro absenci důkazů i jednoznačné logiky vyplnit, a to rozhodně ne mimo důvodnou pochybnost, hypotézou státního zástupce, ani jakoukoli jinou hypotézou svědčící o vině některého z obžalovaných, jež by navíc byly v rozporu s přesvědčivou a logickou výpovědí svědka B..

431. Výpovědi **svědků J. F., Z. K. a E. H.** přinesly v zásadě jedinou opravdu podstatnou informaci, a totiž, že přestože podpisy pánů F. a K. jsou na smlouvě o prodeji akcií a předávacím protokolu, tito pánové osobně u předání akcií ani podpisu smlouvy druhou stranou nebyli ani se zájemci nikdy nejednali, což platí i pro paní H., jež v ZZN Pelhřimov působila jako právnička. Tito svědci tedy nepotvrdili, že by si A. B. ml. ani A. B. nebo M. B. akcie osobně převzali či v jejich souvislosti o čemkoli jednali. Žádné jiné podstatné informace jejich výpovědi nepřinesly.

432. Advokáti V. K. a G. K., kteří vystupovali jako akcionáři Farmy Čapí hnízdo, shodně uvedli, že nikdy nebyli skutečnými ekonomickými vlastníky a všechny úkony ve vztahu k Farmě Čapí hnízdo, včetně prodeje akcií, činili při výkonu advokacie – zastupování vlastníka, nicméně více uvést nesměli, protože nebyli klienty zbaveni mlčenlivosti. Pan K. byl zbaven mlčenlivosti pouze ve vztahu k tomu, aby potvrdil, že někdy v únoru 2008 na dotaz obžalované N. patrně telefonicky sdělil, že akcionáři společnosti Farma Čapí hnízdo jsou fyzické nepodnikající osoby, a tím pádem, že se nejedná o subjekty ovládané společností AGROFERT HOLDING ani s touto společností propojené.

433. Další důležitou skupinu svědků, kteří v hlavním líčení vypovídali, tvoří předšedové představenstva Farmy Čapí hnízdo, tedy pánové **J. N., T. R. a F. Š..**

434. J. N. v hlavním líčení využil svého práva nevypovídat, byla tedy čtena jeho výpověď z přípravného řízení v postavení obviněného, ve které se v zásadě pouze omezil na rezolutní popření jakéhokoli podvodného jednání ze své strany; ve vztahu k vině obžalovaných tedy jeho výpověď nic podstatného nepřinesla.

435. Rovněž T. R. v hlavním líčení využil svého práva nevypovídat, byly tedy čteny dvě jeho postupně učiněné, diametrálně odlišné výpovědi z přípravného řízení. V první z nich, 1. 8. 2018, svědek popisoval své působení jako ředitele a předsedy představenstva Farmy Čapí hnízdo od podzimu 2009 do podzimu 2010 jako zcela nezávislé na obžalovaném A. B., který se na farmě objevil maximálně jako představitel strategického partnera.

436. V březnu 2021 následně svědek e-mailem oslovil JUDr. B. a požádal jej o dorovnání vztahu s klientem, přičemž v průběhu další komunikace požadoval peníze (doplatek, na který si údajně po 10 letech vzpomněl) v kontextu své povinnosti mlčenlivosti a loajality. Když byl svědkův požadavek odmítnut, svědek kontaktoval v červenci 2021 státního zástupce s tím, že v předešlé výpovědi neřekl vše a nevypovídal podle toho, jaká byla realita.

437. Při následné, v pořadí druhé výpovědi dne 8. 9. 2021 svědek odůvodnil změnu výpovědi obavami o své zdraví a zdraví rodiny, aniž by tyto obavy jakkoli konkrétně odůvodnil či vysvětlil, (sám dokonce uvedl, že zde nebyla žádná konkrétní výhrůžka) a tlakem právních zástupců obžalovaného B., kteří jej před první výpovědí měli instruovat. Přestože svědek ve své druhé výpovědi popisoval v zásadě faktické řízení své osoby a Farmy Čapí hnízdo obžalovaným B., sám

připustil, že k těmto svým tvrzením (ostatně značně nekonkrétním) nemá žádné důkazy. Pokud například popisoval jako součást top managementu AGROFERTU i svědka B., který se měl podílet na jeho úkolování, tato skutečnost věrohodné výpovědi svědka B. zcela odporuje.

438. Soud poukazuje na to, že svědek R. postupně zcela změnil svou výpověď poté, co se obrátil na právního zástupce obžalovaného a domáhal se zaplacení údajně deset let staré pohledávky, na kterou si náhle vzpomněl, když tento požadavek dával do spojení se svou mlčenlivostí. Jeho změněná výpověď v neprospěch obžalovaného A. B., s níž přišel poté, co byl jeho finanční požadavek odmítnut, navíc není dostatečně konkrétní, případně doložená jakýmkoli dalšími důkazy. V hlavním líčení pak svědek využil práva nevypovídat, takže pravdivost či nepravdivost postupně učiněných, diametrálně odlišných výpovědí svědka, soud ani nemohl ověřit podrobnějším výsledkem. Za dané situace soud konstatuje, že svědek je natolik nedůvěryhodný a jeho druhá výpověď natolik obecná, že ji nelze hodnotit jako podstatný věrohodný důkaz. Soud bere na vědomí, že policie odložila trestní věc svědka pro podezření z trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku s odůvodněním, že nelze uzavřít, která z obou výpovědí byla nepravdivá, ale na základě obsahu spisu by podle soudu bylo více než namístě zabývat se i tím, zda se svědek nemohl dopustit trestného činu vydírání podle § 175 tr. zákoníku v souvislosti s komunikací s právním zástupcem obžalovaného a požadavky, jež v rámci této komunikace uplatnil.

439. Svědek F. Š. popisoval své působení na Farmě Čapí hnízdo od roku 2010 do roku 2013, na velké množství podstatných věcí si však údajně nepamatoval. S jistotou svědek mimo jiné tvrdil, že obžalovaný A. B. do vedení Farmy Čapí hnízdo nijak nezasahoval a zná ho pouze jako hosta, a dále, že ve vztahu k marketingu, který se sjednával s paní S. a panem A., byl obžalovaný pouze prostředníkem, který neměl žádné poradní ani rozhodující slovo.

440. Tato výpověď je však, právě pokud jde o jednání s paní S. a panem A. v období od podzimu 2012, podle soudu zjevně nepravdivá, protože nejen z přesvědčivé, logické a věrohodné výpovědi obou těchto svědků, ale i z e-mailové komunikace jasně vyplývá, že oba svědci vnímali A. B. jako faktického šéfa pana Š.a a že obžalovaný například odpovídal (aniž by otázka či odpověď umožňovaly úvahu, že pouze jako prostředník např. vyřizuje názor někoho jiného) na podstatnou otázku, zda je možné změnit jméno areálu. Soud proto nemůže považovat za věrohodnou ani zbývající část výpovědi svědka Š., vztahující se k předchozímu období do podzimu 2012, což nicméně samozřejmě není důkazem opaku – nelze bez dalšího dovozovat, že pokud role obžalovaného A. B. v druhé polovině roku 2012 a v roce 2013 byla aktivnější, než ji prezentoval svědek, muselo totéž platit i pro předcházející období. Vzhledem k závěru soudu o nejen nevěrohodnosti, ale v podstatném bodě i nepravdivosti výpovědi svědka Š. soud z této výpovědi nečiní žádné podstatné skutkové závěry a pouze poukazuje na to, že je namístě, aby se orgány činné v trestním řízení zabývaly jeho případnou trestní odpovědností za trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku.

441. Soud má výpověďmi paní S. a pana A., plně potvrzenými doloženou emailovou komunikací, zahrnující i komunikaci vedenou přímo obžalovaným A. B., za prokázané, že přinejmenším v době přibližně od podzimu 2012 obžalovaný aktivně vystupoval za Farmu Čapí hnízdo ve vztahu k těmto svědkům a prezentoval se jako osoba, která – na rozdíl od pana Š.a – rozhoduje důležité věci. Na druhou stranu, sama skutečnost, že se v této době obžalovaný aktivně zapojoval do těchto záležitostí (není přitom patrné, zda například jako zástupce rodiny, neboť se nejednalo o otázky, které by jeho partnerku prioritně zajímaly, v rámci prosté pomoci rodině, nebo protože už se plánovala či zvažovala budoucí fúze s IMOBOU), není rozhodná pro posouzení jeho jednání v období nanejvýš do července 2010, kdy byla čerpána dotace. Jedná se tedy pouze o určitou, byť důležitou, indicii, která by mohla naznačovat dlouhodobější aktivní působení a podíl na rozhodování obžalovaného i ve vztahu k předchozí době, nicméně k rozhodnému období se přesvědčivě a ve svém důsledku ve prospěch obžalovaného A. B. vyslovil ve své výpovědi především svědek B., který tuto hypotézu nepotvrdil, resp. ji fakticky vyvrátil.

442. Soud věnoval v rámci dokazování a hodnocení důkazů velkou pozornost i **výpovědím svědků, kteří v dotačním procesu vystupovali na straně poskytovatele dotace** (jedná se především o svědky Petra Bendla, E. F., J. F., J. P., I. H., M. P., J. K., M. K., L. K., dále svědky I. H. a K. a M., působící jako externí hodnotitelé) a souvisejícím důkazům.

443. Výpovědi svědků vystupujících na straně poskytovatele dotace přinesly z hlediska rozhodování soudu několik podstatných informací. Všichni svědci se především shodli, že nezaznamenali při svém tehdejšímu postupu žádné tlaky, nikdo z nich nepopisoval jakékoli nekalé či nekorektní jednání někoho z obžalovaných či jiných osob spojených s projektem. S odkazem na některé údaje v popisu skutku v obžalobě lze dále uvést, že svědkyně H. a P. vypověděly, že obecně velikost společnosti nezkoumaly, vycházely vždy z čestného prohlášení žadatele, totéž potvrdil i svědek K.. Svědkyně H. dále konkrétně uvedla, že to, zda zdroje financování – půjčka, úvěr – pocházely z bankovních nebo nebankovních zdrojů, nemělo na hodnocení vliv. Svědkyně P. uvedla, že pro ně nebylo podstatné, kdo a jak ručí za úvěry společnosti.

444. Svědci F., F., H., P. i K. v zásadě shodně popsali, že obecně vyhlášení výzvy předchází dlouhodobější cílené seznamování potenciálních zájemců s obsahem a podmínkami budoucí výzvy (semináře, školení, workshopy, „roadshow“, možnost konzultace před vyhlášením výzvy), podmínky tedy nejsou do vyhlášení výzvy utajovány, ale naopak, je s nimi již předem seznamována veřejnost. I když soud akceptuje připomínku obžalované J. N., že až vyhlášením výzvy jsou tyto podmínky jasně dané a závazné a že průběžně může docházet ke změnám, přičemž pravdou je i to, že workshop k výzvě č. 4, jehož se obžalovaná účastnila, proběhl až po vyhlášení výzvy dne 10. 1. 2008, je tedy zároveň zcela zřejmé, že nemůže obstát argument, že teprve vyhlášením výzvy dne 20. 12. 2007 se obžalovaní mohli dozvědět, že se o dotaci může ucházet jen malý a střední podnik (toto ostatně vyplývalo již z programového dokumentu), a tedy že by případné účelové úkony před tímto datem (změna formy společnosti, příprava prodeje akcií) neměly smysl.

445. Dále, svědci H., P. i K. v zásadě shodně či obdobně vylíčili, že žádné speciální semináře či výklady k složitějším pojmům jako „*sousední trhy*“, „*propojenost prostřednictvím fyzických osob*“ se nekonaly, ze širšího pohledu svědci dávali za pravdu obžalované J. N. s tím, že úroveň znalostí byla tehdy diametrálně nižší než dnes. Svědkyně H. konkrétně vypověděla, že neví, jestli by na tyto otázky tehdy uměla odpovědět, obecně se problematice sousedních a relevantních trhů na seminářích nikdy speciálně nevěnovali, na problematiku propojených, partnerských podniků, relevantních trhů ani nebyli školeni, detailně pojmy malý a střední podnik probírány nebyly, tehdy ani oni jako úředníci neměli s dotacemi zkušenosti, z hlediska času – měli dva dny na cca 30 projektů – i podrobnosti hodnocení je naprostý nepoměr mezi dneškem a tehdejší dobou, „*svět dotací byl tehdy úplně jiný*“. Svědkyně P. rovněž uvedla, že kdyby se jí tehdy někdo ptal na problematiku sousedního, relevantního trhu, partnerského podniku, asi by ji dopodrobna neznala, byly to počátky, a nevzpomínala si, zda se to probíralo na seminářích (byť si myslela, že ano, protože to byla podmínka předložení projektu), nějaké povědomí asi o relevantních, sousedních trzích měly, ale nezabývaly se tím. Pan K. uvedl, že problematiku relevantních, sousedních trhů na úřadu neřešili, nepamatuje si, zda v tom byli nějak školeni. Svědkyně K. na otázku, zda tehdy znala bližší podmínky určení malého a středního podniku, měla za to, že se otázka malého a středního podniku v té době řešila pouze počtem zaměstnanců, jinak ne.

446. Pokud jde o externí zpracovatele posudků, jak I. H., tak K. M., jak vyplývá i z posudků, hodnotili projekt spíše negativně. Sami s nikým z Farmy Čapí hnízdo nekomunikovali, s žádným nátlakem se nesetkali, pouze pan M. zmínil, že zpracovatelům na nějaké poradě někdo z úřadu k tomuto projektu řekl, „*at' jsou na ně hodní*“, což jej neovlivnilo, jinak nic nestandardního nezaznamenal. Paní H. uvedla, že smyslem posudků nebylo projekty vyřadit, ale spíše umožnit odstranit nedostatky, zprůchodnit, aby na dotaci mohly dosáhnout, přičemž v tomto ohledu s ní tento posudek nestandardně projednávalo i vedení ROP (vedoucí pan K.), nicméně obsah jednání standardní byl (vyjasnění závažnosti a odstranitelnosti nedostatků), nevnímá to tedy tak, že by šlo o snahu ovlivnit její názor. Poznatek o spojení projektu s panem B. měla, byla obecně známá

informace (a to i na úřadu), že to původně koupil a chtěl užívat jako víkendové sídlo, ale považovala to za vývoj projektu.

447. Ve výpovědích svědků zazněly i určité zvláštnosti – paní F. uvedla, že „odněkud z pracoviště“ měla informaci, že by za projektem mohl stát A. B., konzultovala to s již zesnulým poradcem panem D., ale s výsledkem, že je třeba přistupovat ke všem projektům rovně, na základě předložených dokladů, ne na základě toho, o čem si „cvrlikají vrabci na střeše“. Navíc z výpovědi svědka P. vyplývá, že tohoto svědka zaujal podpis A. B. na partnerské smlouvě, která byla součástí podkladů dodávaných Farmou Čapí hnízdo (svědek F. potvrdil, že takové partnerství byl „plusový bod“) a že mohl (i před paní F., s níž seděl v kanceláři) v této souvislosti spekulovat o pochybnostech ve vztahu k motivačnímu efektu. Nelze tedy vyloučit, že v tomto případě šlo o banální „tichou poštu“ s informačním posunem, která měla svůj původ v oficiálně dodaných podkladech, a i kdyby tomu tak nebylo, žádné podstatné skutkové závěry pro posouzení věci z informace sdělené svědkyní F. činit nelze. Pokud jde o informaci, kterou měla mít svědkyně F. zřejmě od obžalované J. N., že na ukončení projektu bude přítomen obžalovaný A. B., což tehdy odmítla, a proto se tam neviděli, není jasné, jakou roli tam obžalovaný měl hrát, a tedy co by soud z tohoto měl vyvozovat, kromě faktu, že zájem A. B. o projekt před úředníky evidentně obžalovaná J. N., pokud tuto informaci sdělila sama, netajila a neviděla v něm problém. Podstatné je, že žádnou z těchto zvláštností, mezi které lze, svým způsobem patrně na první místo, řadit fakt, že projekt uspěl přes poměrně negativní vyznění hodnocení externích hodnotitelů, není možné nijak důkazně spojit s jakýmkoli případným nekalým jednáním kteréhokoli z obžalovaných.

448. Značnou pozornost soud věnoval i hodnocení **důkazů vztahujících se k financování projektu**, tedy výpovědím svědků z okruhu zaměstnanců financující banky HSBC Bank, zprostředkovatelů pojištění, svědkyně P. P. a souvisejícím důkazům.

449. Ze zcela věrohodné a logické výpovědi svědka K. jasně vyplývá, že úvěr pro Farmu Čapí hnízdo fakticky dojednala paní P. z AGROFERTU (tato informace je potvrzována i vnitřní dokumentací banky, kterou přitom vytvářeli jiní zaměstnanci), která byla uvedena jako kontaktní osoba již tehdy (ne tedy až v době, kdy zastřešovala pro Farmu Čapí hnízdo účetnictví) v některých smlouvách. Svědek popsal, že paní P. prezentovala Farmu Čapí hnízdo jako srdeční záležitost obžalovaného A. B. (i toto je potvrzováno vnitřní dokumentací banky, v níž je například ke vztahu obžalovaného a projektu použit i termín „klíčový projekt“; termín „privátní investice“, obsažený taktéž v této dokumentaci, svědek oproti tomu úplně nepotvrdil, resp. jej zasadil do mírně odlišné souvislosti spíše jako způsob prezentace vůči vedení banky). Dále svědek vylíčil, že – nad rámec ručení AGROFERTU a zástavy na nemovitostech IMOBY, bez nichž by Farma Čapí hnízdo nikdy úvěr nezískala (i toto je potvrzeno řadou dalších svědků a interní dokumentací banky) – se dokonce AGROFERT odměnil bance tím, že zvýšil objem jiných pro banku výhodných obchodů; rovněž tato informace je v interní dokumentaci banky, kterou svědek nevytvářel, uvedena.

450. Námitky obhajoby proti věrohodnosti svědka K. hodnotí soud jako zcela nedůvodné a nepodložené. Prakticky všechny svědkem uvedené informace lze nalézt v dokumentaci, kterou sám svědek nevytvářel, jeho výpověď v podstatných bodech nijak neodporuje výpovědi ostatních zaměstnanců banky, kteří ji vždy alespoň zčásti potvrzují, pouze je konkrétnější. Svědek se domnívá, že v důsledku své výpovědi na policii přišel o svou pracovní pozici, což mu nelze klást za vinu a z hlediska hodnocení jeho věrohodnosti je podstatné, že k této události, jež by v hypotetické rovině mohla problematizovat jeho vztah k obžalovanému, resp. AGROFERTU jako celku, došlo právě až po jeho výpovědi na policii, nikoli před ní. (Sluší se i dodat, že to byla původně právě banka, kdo policii k jejímu dotazu informoval, že svědek K. je dalším ze zaměstnanců banky, který se účastnil schůzek či jednání týkajících se Čapího hnízda, nejde tedy o situaci, kdy by se jako svědek sám přihlásil, což ani vzhledem k bankovnímu tajemství učinit nemohl.)

451. Na druhou stranu nelze pominout, že i interní bankovní dokumentace může obsahovat určité nepřesnosti, případně nepodložené informace. Z dokumentace například vcelku jasně vyplývá, že údaj o vlastnictví Farmy Čapí hnízdo obžalovaným A. B. (na nějž navazovaly organigramy) byl převzat z novinového článku, nepochází tedy od Farmy Čapí hnízdo. Pokud jde o výraz, že se jedná o součást „skupiny AGROFERT“, případně „mateřskou společnost“, banka takové výrazy zřejmě zčásti používala v rámci vnitřního vnímání vztahu ručitele, nicméně není zřejmé, zda to takto paní P. skutečně bance přímo prezentovala.

452. Soud přitom zdůrazňuje, že – bez ohledu na použité výrazy, které mohou být vždy poněkud zavádějící a například v běžné řeči mít drobně odlišný význam od své právní definice – není ve skutečnosti zkoumání přesných výrazů, jimiž jednotlivé osoby vztah AGROFERTU a Farmy Čapí hnízdo tehdy označovaly, příliš významné, protože reálný vztah AGROFERTU a obžalovaného A. B. k projektu a ke společnosti Farma Čapí hnízdo, jenž se dá označit za minimálně velmi blízký, do jisté míry dle soudu až „sponzorský“, vyplývá i z řady dalších důkazů. V jiném smyslu, konkrétně pro účely pojištění, přitom sám obžalovaný A. B. ve smlouvách s pojišťovnou a dodacích Farmu Čapí hnízdo (stejně jako osobně sám sebe) jako „součást skupiny AGROFERT“ označoval, i proto je vcelku zbytečné (navíc s odstupem času reálně nemožné) podrobněji řešit, z jakého důvodu se toto slovní vyjádření objevilo i v některých vnitřních dokumentech banky (z jiných, včetně organigramů, přitom zase vyplývá opak.)

453. Svědkyně P. jako finanční ředitelka AGROFERTU většinu těchto informací zcela popřela, když podle své výpovědi při oslovení banky působila pouze jako zprostředkovatel pro obžalovanou J. N., žádný příslib zvýšení jiných (devizových) obchodů bance nedala, s panem K. o tomto úvěru vůbec nejednala, vše si dojednala sama Farma Čapí hnízdo, přičemž ona se k tomu dostala až v souvislosti s ručením. Ke smlouvám mezi AGROFERT HOLDING a Farmou Čapí hnízdo o půjčkách svědkyně podle své výpovědi vlastně příliš nevěděla, jen to, že obžalovaný A. B. k nim neprojevil žádné osobní stanovisko. Dále tvrdila, že nikdy neslyšela nic o vztahu Farmy Čapí hnízdo s rodinou obžalovaného. Vzhledem k příkrému rozporu výpovědi svědkyně s věrohodnou, přesvědčivou a podle soudu nepochybně pravdivou výpovědi svědka K., potvrzenou nadto vnitřními záznamy banky, soud její výpověď hodnotí jako úmyslně nepravdivou, nezpůsobilou přispět relevantně ke skutkovým závěrům soudu, a obdobně jako v případě svědka Š. a je přesvědčen, že by se orgány činné v trestním řízení měly zabývat otázkou, zda svědkyně svou výpovědí v hlavním líčení nespáchala trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku.

454. Na základě výše uvedených důkazů, tedy výpovědi zaměstnanců HSBC Bank, především pana K., vnitřní dokumentace banky a pojišťovacích smluv soud činí dílčí skutkový závěr, že AGROFERT HOLDING fakticky zajistil již v roce 2008 pro Farmu Čapí hnízdo bankovní úvěr, což jednoznačně svědčí o úzké personální a ekonomické propojenosti obou subjektů a jednání jejich vedení ve shodě a odpovídá to ostatně i líčení svědka B.. Nicméně, vzhledem ke vztahu obžalovaného A. B. k jeho rodině a k samotnému projektu farmy je takové počínání rozumně vysvětlitelné, lidsky zcela pochopitelné a logické a především není nijak nezákonné, z hlediska oprávněnosti žádosti o dotaci navíc není samo o sobě nijak podstatné.

455. Popsané fakticky velmi úzké vztahy mezi AGROFERT HOLDING a Farmou Čapí hnízdo ostatně vyplývají z uzavřených smluv o reklamě a propagaci, k nimž se vyjadřoval i znalecký posudek České znalecké a.s. Přestože soud z důvodů podrobně vysvětlených v předchozích částech rozsudku řadu otázek zpracovaných v těchto posudcích, k nimž (především k jejich zadání) měl řadu výhrad, nepřipustil, o zásadní správnosti posudku v závěrech ohledně ekonomické závislosti a provázanosti Farmy Čapí hnízdo ve vztahu k AGROFERTU nelze rozumně pochybovat, ta je totiž zcela zřejmá z prostých čísel. Ekonomická neracionálnost nákladů vydávaných jednotlivými společnostmi v rámci skupiny AGROFERT na reklamu v objektu Farmy Čapí hnízdo, pokud by se jednalo o klasickou reklamu, nikoli o sponzoring jako specifickou formu propagace, je podle soudu zjevná také (kongresový areál s ubytováním cílený i na turistiku měl řadu

let, a to již během své výstavby, drtivou většinu příjmů právě z reklamy – podle soudu ani není třeba znaleckého zkoumání, aby takové výdaje nedávaly jako klasická reklama směřující k oslovení a získání nových zákazníků, ekonomický smysl). Soud tuto otázku nehodnotí (ani k tomu ostatně není oprávněn) z pohledu možného daňového úniku, což je podezření, ve vztahu k němuž je vedeno zcela samostatné řízení; soud si je vědom skutečnosti, že v dané trestní věci se policie zabývala fakticitou plnění a shledala, že tato fakticita byla dána. Dále bylo z usnesení policejního orgánu v této souběžně vedené trestní věci zjištěno, že policie – s velmi kritickým odkazem na analýzu dr. Hála z České znalecké a.s., který podle ní nerozlišil dobře specifika sponzoringu – učinila závěr vyplývající i z dalších znaleckých posudků, že se jednalo o sponzorský vztah. Tento závěr je zcela akceptovatelný i pro toto trestní řízení a zcela odpovídá závěrům, které v něm sám soud ohledně úzké provázanosti Farmy Čapí hnízdo a společností ze skupiny AGROFERT učinil. Ani to však nijak nezpochybňuje líčení svědka B., naopak, z jeho výpovědi je zcela patrné, že obžalovaný A. B. byl již od počátku připraven společností, kterou fakticky věnoval své rodině, finančně i jinak pomáhat, což je, jak soud již konstatoval, lidsky zcela pochopitelné a zároveň v této skutečnosti nelze bez dalšího spatřovat nic protiprávního.

456. Na základě takto hodnocených důkazů soud tedy odpovídá na výše nastíněnou otázku č. 1 tak, že **provedeným dokazováním nebylo prokázáno důvodné podezření policie, že obžalovaní (či alespoň některý z nich) zneužili právo, resp. úmyslně obešli zákon tím, že účelově vytvořili pouze formálně společnost Farma Čapí hnízdo vyčleněním z holdingu AGROFERT, přičemž hlavním účelem tohoto jednání bylo získání dotace. Z důkazů, mezi nimiž je klíčová výpověď svědka B., vyplývá, že důvodem vytvoření Farmy Čapí hnízdo byly spíše rodinné vztahy, dotace byla druhořadá a řešila se, nanejvýš jako podpůrný argument, až poté, co už bylo rozhodnuto, že projekt nebude realizovat AGROFERT. Postoj obžalovaného A. B. byl takový, že nově vzniklá firma bude projekt realizovat bez ohledu na to, zda se dotaci podaří obžalované J. N. získat.** Přesvědčivá a věrohodná výpověď svědka B. potvrdila tedy v této části podstatu obhajoby obžalovaných a výpovědi rodinných příslušníků obžalovaného B. (odhlédne-li soud od specifické situace s A. B. ml., která byla – včetně vysvětlení, proč ani závěr soudu o pravdivosti výpovědi tohoto svědka a o tom, že smlouvy a předávací protokol nepodepsal on a s akciemi nedisponoval, není nakonec pro posouzení viny obžalovaných rozhodný – podrobně vysvětlena výše). Lze tedy uzavřít, že oproti přípravnému řízení nepřibýly zásadní důkazy, jež by původní podezření, založené na řadě indicí souvisejících s historickým vývojem projektu, které naznačovaly, že vytvoření Farmy Čapí hnízdo mohlo být pouze účelovým krokem za účelem získání dotace, potvrdily, naopak došlo k výrazné změně důkazní situace ve prospěch obžalovaných, jejichž verzi událostí (byť k jejich rozladění nikoli celou, zejména pokud jde o údajné řešení dotace až po vyhlášení výzvy č. 4) podpořila věrohodná, logická, konzistentní a přesvědčivá výpověď svědka B..

457. Jak již soud podrobně rozvedl výše, poté, co učinil tento závěr, bylo nezbytné zabývat se dále otázkou, zda Farma Čapí hnízdo v době podání žádosti o dotaci byla nezávislým malým a středním podnikem ve smyslu Doporučení Komise, a pokud ne, zda věděli A. B. a J. N., že o dotaci Farma Čapí hnízdo žádat nemůže, a uvedli příslušný úřad úmyslně v omyl nepravdivými skutečnostmi či zamlčením podstatných skutečností, což je koncepce, ze které v zásadě po právní stránce vychází obžaloba.

458. V této souvislosti je třeba znovu zdůraznit to, co již soud uvedl v úvodní pasáži tohoto odůvodnění. Oproti běžnému a pochopitelnému lidskému vnímání pojmu malý podnik tak, že malý nemůže být podnik úzce propojený s nějakým velkým podnikem nebo holdingem, Doporučení Komise, které bylo součástí pravidel dotačního řízení, jež měli obžalovaní podle obžaloby vědomě porušit, říká něco jiného. Zjednodušeně to, že podnik propojený s jiným podnikem může ztratit svou pozici malého nezávislého podniku jen tehdy, když působí na stejném trhu, na kterém působí podnik s ním propojený, nebo na sousedním trhu; pokud tomu tak není, (faktická) propojenost podle textu doporučení není podstatná.

459. Je pravda, že státní zástupce v obžalobě argumentoval i zamlčením toho, že AGROFERT ručil Farmě Čapí hnízdo za bankovní úvěry, IMOBA se za ně na základě zástavní smlouvy zaručila nemovitostmi, AGROFERT následně poskytoval Farmě Čapí hnízdo přímé půjčky ve výši 150 milionů Kč, tedy že Farma Čapí hnízdo měla zjevně bezproblémový přístup k finančním zdrojům, s tím, že tyto informace mohly mít vliv na posouzení, zda Farma Čapí hnízdo splňuje definici malého a středního podniku. Státní zástupce zřejmě navazoval na materiální hledisko malého a středního podniku dovozené v usnesení nejvyššího státního zástupce, jímž bylo částečně zrušeno původní usnesení dozorového státního zástupce o zastavení trestního stíhání, přičemž řešil i otázku tzv. motivačního efektu. K tomu je ale třeba zdůraznit, že již nejvyšší státní zástupce sice zmíněné materiální kritérium ve svém rozhodnutí dovodil, ale s tím, že je otázkou, zda jeho nezohlednění lze vůbec žadatelům klást za vinu a zda se jím ve skutečnosti neměl zabývat rozhodující orgán, aniž by se jím žadatelé v žádosti vůbec museli zabývat. Jak bylo již zmíněno v úvodní části rozsudku, soud má o tomto kritériu jako samostatném kritériu malého a středního podniku zásadní pochybnosti, resp. s ním nesouhlasí a má za to, že zde poněkud nekriticky nejvyšší státní zástupce převzal závěry starší judikatury bez zohlednění změny, k níž právě došlo přijetím nového Doporučení Komise v roce 2003 (v odst. 12 úvodní části Doporučení, jež vysvětluje důvody přijetí Doporučení, se, jak již soud citoval výše, výslovně uvádí: „Ve vhodných případech by se měly vzít v úvahu rovněž vztahy mezi podniky, které vznikají prostřednictvím fyzických osob, s cílem zajistit, aby výhody plynoucí malým a středním podnikům z různých pravidel nebo opatření mohly využívat pouze ty podniky, které je skutečně potřebují. Aby se přezkoumávání těchto situací omezilo na nejnutnější minimum, omezilo se zohledňování těchto vztahů na relevantní trhy nebo na sousední trhy – přičemž se případně odkazuje na definici Komise „příslušného trhu“ v oznámení komise o definici příslušného trhu pro účely soutěžního práva Společenství.“) Z uvedeného je dle soudu zřejmé, že Doporučení výslovně předpokládalo, že – oproti předchozí úpravě – bude zohledňování vztahů mezi podniky (tedy materiální hledisko) v případě vztahů vznikajících prostřednictvím fyzických osob omezeno pouze na podniky působící na stejných relevantních nebo sousedních trzích, nebude tedy již platit zcela obecně. Slyšení svědci navíc význam těchto skutečností pro své hodnocení nepotvrdili (svědkyně H. uvedla, že zdroje financování neměly na hodnocení vliv, podle svědkyně P. nebylo podstatné, kdo a jak ručí za úvěry).

460. Ve vztahu k motivačnímu efektu – pomine-li soud, že výklad motivačního efektu jako podmínky podání žádosti v tom smyslu, že podnik, který by byl schopen realizovat projekt i bez dotace, na ni nemá nárok, odmítl s podrobným rozbořem vývoje výkladu tohoto pojmu v evropském právu i audit Ministerstva financí (tímto právním názorem není soud nijak vázán) – je třeba zdůraznit, že v analýze nákladů a přínosů, tedy příloze k žádosti o dotaci, sama Farma Čapí hnízdo výslovně uvedla, že investice je pro investora rentabilní v obou případech, tj. s dotací i bez ní, s tím, že samozřejmě v případě bez dotace jsou hodnoty horší, než je tomu v případě s dotací. Za dané situace by soud považoval za absurdní dovozovat případnou trestněprávní odpovědnost jakékoli osoby jednající za žadatele o poskytnutí dotace za uvedení nepravdivých skutečností či zamlčení podstatných skutečností; otázka vyhodnocení žádosti, včetně jejích příloh, již byla samozřejmě záležitostí poskytovatele dotace.

461. K otázce sousedního trhu se již nejvyšší státní zástupce vyjádřil obdobně, tedy že nebude možné prokázat zavinění, pokud z dokazování nevyplyne, že k této otázce probíhalo nějaké školení, byla rozebírána v materiálech apod. Prokázán byl spíše opak (svědci H., P., K., K. v různé míře potvrzovali, že toto téma se tehdy nijak odborně neprobíralo, neřešilo), soud je tedy přesvědčen, ve shodě s nejvyšším státním zástupcem, že nelze dovodit subjektivní stránku trestného činu, tedy úmysl uvádět nepravdivé údaje ohledně působení na sousedním trhu.

462. Bez ohledu na zjevnou neprokazatelnost naplnění subjektivní stránky trestného činu v případě, že by posouzení věci záviselo na faktickém zamlčení působení na tzv. sousedních trzích jako rozhodného prvku pro dovození propojenosti podniků prostřednictvím fyzických osob ve smyslu Doporučení, soud navíc považuje k této problematice za podstatné uvést z hlediska objektivního následující:

463. V tehdy existující uživatelské příručce z roku 2006 „*Nová definice malých a středních podniků*“ se pouze uvádělo, že se zavádí tři kategorie podniků – nezávislé, partnerské a propojené, přičemž u propojeného přímo otázku propojení prostřednictvím fyzických osob ani sousedních trhů text příručky vůbec neřeší, pouze jako poslední příloha je označeno „*opatření, kterými se má zamezit zneužívání definice*“, a teprve tam je toto propojení zmíněno, ale pouze tak, že se cituje Doporučení bez jakéhokoli výkladu. (Příručka sama navíc konstatuje, že nemá žádnou právní hodnotu a Komise nezavazuje, slouží pouze jako vodítko pro podnikatele.) Nad rámec Doporučení tedy příručka k problematice sousedních trhů neobsahuje nic.

464. V Doporučení z r. 2003, jak již bylo uvedeno, je pojem sousední trh explikován pouze jako „*trh pro výrobky nebo služby, který přímo navazuje na relevantní trh.*“

465. Uživatelská příručka k definici malých a středních podniků z roku 2015 (č. l. 9 354 spisu) kterou tedy obžalovaní nemohli mít v relevantní době k dispozici, v textu odkazuje na slovník, který je její přímou součástí a v němž se uvádí, že „*sousedními trhy, nebo úzce propojenými trhy, jsou trhy tehdy, pokud se výrobky nebo služby vzájemně doplňují, nebo pokud náleží do stejného sortimentu výrobků, které zpravidla nakupuje stejná skupina zákazníků za účelem stejného konečného užití*“, přičemž se v poznámce pod čarou odkazuje na pokyny pro posuzování nehorizontálních spojení vydané v úředním věstníku EU v roce 2008. (Pokud jde o relevantní trh, ten je v této příručce definován jako trh, který zahrnuje „*všechny výrobky a/nebo služby, které jsou spotřebitelem s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za zaměnitelné nebo zastupitelné*“, s tím, že určitou úlohu mohou hrát i aspekty na straně nabídky a výsledek hodnocení závisí na povaze zkoumaného prvku hospodářské soutěže a že každý případ je nutno posoudit podle jeho podstaty a v konkrétním kontextu.)

466. V citovaných pokynech pro posuzování nehorizontálních spojení se hovoří o vertikálních spojeních (spojení na různé úrovni dodavatelského řetězce – např. výrobce se spojí s jedním ze svých distributorů) a spojeních konglomerátní povahy (úzce související trhy – například dodavatelé komplementárních výrobků nebo výrobků patřících do téhož výrobového segmentu) a řeší se dopad těchto spojení na hospodářskou soutěž.

467. V návaznosti na tuto úpravu obhajoba navrhla a soud provedl k důkazu znalecké posudky VGD Appraisal, s. r. o. a Ostravské znalecké, a. s., které vycházely (podle soudu z hlediska právního podkladu zadání správně) z těchto norem a jejich definic, řešily z ekonomického hlediska otázky tzv. podstatných vstupů a dovodily, že služby produkované Farmou Čapí hnízdo nebyly významným vstupem pro služby (produkty) jiných subjektů, a produkty (služby) jiných subjektů nebyly významným vstupem pro jí poskytované služby (produkty), ve smyslu absence snadné nahraditelnosti těchto vstupů. Přeloženo do právníkové řeči, že se nejednalo o sousední trhy, což platí i ve vztahu k reklamě. Státní zástupce ve své závěrečné řeči s výchozím právním názorem bez bližšího zdůvodnění (s odkazem na stanovisko úřadu OLAF, který ale svůj názor také konkrétně nezdůvodnil) nesouhlasil. Soud s právním názorem obhajoby souhlasí, uzavírá tedy, že ani objektivně k působení na sousedních trzích ve smyslu současného výkladu nedošlo. I kdyby se nicméně v tomto bodě soud a obhajoba mylily, na nemožnosti prokázat zavinění obžalovaných v roce 2008 ve vztahu k této otázce, kterou jednoznačně – za předpokladu, že v tomto dohledu nedojde k důkaznímu vývoji, jenž ovšem nenastal – konstatoval již nejvyšší státní zástupce, by to nic neměnilo.

468. Zbývá tedy otázka působení podniků na stejném relevantním trhu.

469. V této souvislosti soud především zdůrazňuje, že za situace, kdy společnosti skupiny AGROFERT, zejména sám AGFROFERT HOLDING, od počátku cestou platby za reklamu, ručením, dalšími jednáními a realizovanými sliby v bance fakticky sponzorovaly Farmu Čapí hnízdo, kdy zde bylo úzké rodinné propojení v rámci nejvyšší rodiny obžalovaného B. a Farma Čapí hnízdo a AGROFERT od počátku jednaly ve shodě, čímž se ani nijak netajily, při dalších zjištěných spojitostech, včetně úzkého osobního vztahu přímo obžalovaného A. B. k celému projektu, nemá soud o splnění podmínky propojenosti podniků prostřednictvím skupiny fyzických osob

jednající společně žádné pochybnosti. K závěru o tom, že Farma Čapí na dotaci neměla nárok, protože nebyla malým podnikem, toto zjištění ale nepostačuje, muselo by být prokázáno, že Farma Čapí hnízdo a alespoň některé podniky z holdingu AGROFERT působily na stejném relevantním trhu.

470. Z obou výše citovaných ekonomických posudků doložených obhajobou, které soud hodnotí jako podrobné a přesvědčivé a které nebyly zpochybněny žádným relevantním důkazem, podle soudu z ekonomického hlediska logicky a přesvědčivě vyplývá to, co by se dalo do právního jazyka převést tak, že společnost Farma Čapí hnízdo nepůsobila, resp. neplánovala působit na stejných relevantních trzích jako jiné společnosti holdingu AGROFERT (tedy nekonkurovaly si), přičemž se posudky liší v tom, že VGD Appraisal nebylo schopno žádný závěr u slovenských společností citovaných v obžalobě učinit vzhledem k absenci podkladů ve spisu, Ostravská znalecká si tyto podklady opatřila jinde.

471. V obžalobě samotné státní zástupce jmenoval 6 konkrétních obchodních společností (včetně jedné slovenské, jež byla nefunkční a v likvidaci, a dvou dalších, u kterých nebylo v přípravném řízení ani zjištěno, zda reklamní činnost vůbec fakticky vyvíjejí), přičemž z odůvodnění obžaloby, jak soud již zmínil v úvodních částech rozsudku, je patrné, že u pěti z nich si tímto údajem ani sám státní zástupce nebyl jist. V reakci na znalecké posudky, které se konkurenčním vztahem (působením na stejném relevantním trhu) uvedených společností s Farmou Čapí hnízdo z ekonomického hlediska podrobně zabývaly a tento vztah neshledaly, státní zástupce zpochybnil geografické vymezení trhu a argumentoval především restauracemi v Průhonicích a na Farmě Čapí hnízdo (tedy vztahem mezi IMOBOU a Farmou Čapí hnízdo, což by odpovídalo obžalobě, v níž právě působení minimálně těchto dvou společností na stejném relevantním trhu s jistotou shledal). Soud tedy vynechá ostatní společnosti a omezí se na tento státním zástupcem akcentovaný bod a jeho důsledky pro skutkové a právní závěry soudu.

472. Soud akceptuje východisko státního zástupce (proti němuž namítala obhajoba a domáhala se, aby soud předložil danou otázku SDEU), že je třeba u společnosti, která dosud na trhu nepůsobí, počítat s plánovaným působením na relevantním trhu, neboť takové působení je jistě rozumně předvídatelné a vyloučení jeho zkoumání by fakticky vedlo k negaci smyslu právní úpravy u nově vzniklých společností, resp. společností, které plánují rozšířit své působení na trhu na jiné oblasti. Soud dále akceptuje, že trh lze geograficky vymezit i do jisté míry jinak, třeba dojezdem od Prahy, což potvrdili i slyšení znalci (ovšem s tím, že jednoznačně uvedli, že na jejich závěrech by takové odlišné vymezení nic nezměnilo.)

473. Pro případný závěr o vině obžalovaných by bylo třeba dále prokázat, že obžalovaná J. N. měla podrobné informace o všech společnostech holdingu AGROFERT (což z provedených důkazů nevyplývá a o její subjektivní stránce ve vztahu k této skutečnosti naznačil zásadní pochybnosti ve svém rozhodnutí již nejvyšší státní zástupce), a věděla tedy, jakou restauraci hodlá za rok či dva roky provozovat IMOBA, resp. že obžalovaný A. B. znal přesné podmínky dotace (což z důkazů rozhodně nevyplývá).

474. Obhajoba podle soudu zcela důvodně poukázala na nelogičnost, snad až absurditu konkrétní úvahy – která by byla v rozporu s odbornými závěry znalců – že pro alespoň relevantní, podstatnou část zákazníků je zaměnitelná, zastupitelná restaurace v Průhonicích a na Farmě Čapí hnízdo na Benešovsku. Soud má za to, že závěry znaleckých posudků jsou logické a odpovídají běžné lidské zkušenosti, jejich zpochybnění ze strany státního zástupce v závěrečné řeči podle soudu postrádá podklad.

475. Navíc, a to je třeba zdůraznit, aby byla tato **otázka položena správně** z trestněprávního hlediska, musela by znít jinak: ***Bylo mimo důvodnou pochybnost prokázáno, že obžalovaní (či alespoň některý z nich) již v roce 2008 „správně“ (rozporně se současným posouzením nyní slyšených znalců i soudu) vyhodnotili, že tyto dvě restaurace zaměnitelné, zastupitelné pro relevantní část zákazníků jsou?***

476. Je zcela patrné, bez ohledu na případné další možné diskuse na téma vymezení relevantního trhu, že i kdyby se obžalobě podařilo relevantně zpochybnit znalecké posudky doložené obhajobou, což se nestalo, a přece jen prokázat, že k působení na stejném relevantním trhu v daném případě došlo či dojít mělo, prokázat zavinění (a to úmyslné) obžalovaných ve vztahu k této skutečnosti, a tedy ve vztahu k nepravdivosti údajů o malém podniku uváděných v žádosti o dotaci, by bylo nemožné, a takové zavinění by bylo i teoreticky, při míře znalostí a obezřetnosti, kterou od nich bylo lze rozumně očekávat, velmi nepravděpodobné.

477. Soud proto uzavírá, že i na druhou z položených otázek odpovídá negativně. Bez ohledu na možnou akademickou diskusi, zda přece jen v některém aspektu nelze dovodit, že Farma Čapí hnízdo nárok na dotaci neměla (v tomto ohledu je jistě představitelný i další vývoj judikatury SDEU, která například může opustit či relativizovat požadavek působení na stejných relevantních nebo sousedních trzích pro posuzování propojenosti prostřednictvím fyzických osob, byť tak zatím, ani v rozhodnutí HaTeFO, neučinila), úvaha o možné vině některého z obžalovaných zcela zjevně ztroskotává přinejmenším na nemožnosti dovození subjektivní stránky trestného činu, tedy prokazatelného úmyslného zavinění kohokoli z obžalovaných, když takové alespoň srozumění obžalovaných s tím, že v žádosti jsou uváděny nepravdivé skutečnosti, resp. podstatné skutečnosti jsou zamlčeny, se po provedeném dokazování ani nejeví pravděpodobné.

478. Skutek obžalovaných popsáný v obžalobě tedy není trestným činem a soud oba obžalované obžaloby podle § 226 písm. b) tr. řádu v souladu s návrhem obhajoby zprostil.

479. Soud zamítl návrh obhajoby obžalovaného Ing. A. B. na doplnění dokazování kompletní knihou B. Š. „xxx“ a revizním znaleckým posudkem z odvětví psychiatrie a psychologie k duševnímu stavu svědka A. B. ml. Uvedená kniha, z níž byly provedeny k důkazu výňatky, má prokazovat negativní vztah svědka k otci, případně manipulaci se svědkem ze strany dalších osob, nicméně otázka věrohodnosti svědka byla v tomto řízení jednak velmi podrobně řešena a rozebrána, a to jak z hlediska znaleckého (psychiatrického a psychologického), tak z hlediska hodnocení důkazu ze strany soudu, jak samostatně, tak v kontextu dalších provedených důkazů. Pomine-li soud v rámci úvahy o potřebě doplnění dokazování otázku důvěryhodnosti zdroje, platí, že ostré výroky svědka na adresu otce, včetně toho, že se jej zbaví, vymaže jej z historie apod., nijak neodporují závěrům znaleckého posudku a převážně negativnímu vztahu, jenž byl posudkem zjištěn, odpovídají i svojí expresivností; o správnosti a úplnosti znaleckého posudku k duševnímu stavu svědka, který byl v řízení před soudem opatřen a proveden k důkazu, soud nemá i po podrobném výsledku znalkyň v hlavním líčení pochybnosti, navíc, jak bylo podrobně vysvětleno výše, výpověď svědka je podporována řadou dalších důkazů a naopak ji obsahově žádný přesvědčivý důkaz nevyvrací.

480. Soud rovněž nevyhověl návrhu obhajoby, když neshledal důvod přerušit toto trestní řízení a předložit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky, zda za propojené podniky ve smyslu čl. 3 odst. 3 přílohy Doporučení komise z 6. 5. 2003 v části, kde se uvádí: „*Podniky, které mají jeden či více takových vztahů s fyzickou osobou nebo se skupinou fyzických osob, které jednají společně, jsou taktéž považovány za propojené podniky, pokud svou činnost nebo část své činnosti vykonávají na stejném trhu nebo na sousedních trzích,*“ jsou považovány takové podniky, které alespoň část své činnosti na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích fakticky vykonávají v době, kdy je propojenost posuzována, a dále, zda lze ve smyslu uvedené části přílohy Doporučení Komise považovat za propojené podniky dvě osoby, z nichž ani jedná část své činnosti nevykonávala na stejném relevantním nebo sousedních trzích. Soud především zdůrazňuje, že odpověď na tyto otázky, jak je patrné ze zprošťujícího verdiktu, není odpovědí, na níž by závisel výsledek řízení, a to přesto, že – zjevně na rozdíl od obhajoby – soud zastává názor, že na první zmíněnou otázku je třeba odpovědět jednoznačně negativně, neboť jiná odpověď by byla v rozporu se smyslem právní úpravy směřující k ochraně před narušením hospodářské soutěže. Negativní odpověď na otázku č. 2, již naopak soud s obhajobou sdílí, pak vyplývá z rozhodnutí SDEU ve věci HaTeFo z roku 2014.

V. K dalším aspektům obhajoby obžalovaného Ing. A. B.

481. Nad rámec skutkového a právního odůvodnění zprošťujícího výroku soud k obhajobě zvolené obžalovaným A. B., jak byla nastíněna výše, tedy k tvrzení o politickém pozadí této kauzy, kritice policie a státního zastupitelství a výrokům politických soupeřů či ministra spravedlnosti, a dále k obsahu závěrečné řeči obžalovaného, jejíž většinu tvořila kritika zneužití jeho syna, považuje za podstatné konstatovat, že obžalovaný nebyl stíhán a postaven před soud pro jednání jakkoli související s jeho politickou aktivitou, ale pro důvodné podezření ze spáchání závažné trestné činnosti proti majetku, jíž se měl dopustit léta před svým vstupem do politiky. V každé zdravě fungující civilizované společnosti je normální a běžné, že osoba, která vstoupí do politiky a uchází se o nejvyšší veřejné funkce, se vystaví zvýšené pozornosti a kontrole veřejnosti, především médií, a to včetně – nebo možná především – zkoumání své minulosti. Pokud je šetření podezření vzniklého v této kauze, byť zčásti, skutečně důsledkem právě takové zvýšené kontroly, nelze než uzavřít, že se jedná o důsledek vzhledem k působení obžalovaného v politické sféře zcela přirozený. Do posouzení věci soudem v tomto trestním řízení se ale politické působení obžalovaného v žádném případě nepromítlo.

482. Soud se, jak je patrné z tohoto odůvodnění, do značné míry ztotožnil s některými částmi kritiky postupu orgánů činných v přípravném řízení, kterou obžalovaný a obhajoba v průběhu řízení vyjadřovaly, a to především ve vztahu k postupu obou státních zástupců, kteří ve věci rozhodovali. Přestože se soud s některými podstatnými závěry obou státních zástupců zásadně neztotožnil, nelze než konstatovat, že ze spisu vyplývá jejich velice pečlivý a zodpovědný přístup k řešení této nikoli jednoduché trestní věci. Soud v žádném případě neshledal, že by ze spisu či jiných okolností vyplýval jakýkoli náznak politického ovlivnění rozhodování orgánů činných v tomto trestním řízení či snaha ovlivnit tímto stíháním a v jeho rámci činěnými jednotlivými úkony jakékoli politické procesy.

483. Výroky politických odpůrců či naopak příznivců obžalovaného i výroky ministra spravedlnosti vypovídají pouze o jejich názorech, vidění světa či politické kultuře a ani ony nejsou pro rozhodování soudu v této trestní věci jakkoli relevantní.

484. Tragické rodinné aspekty této trestní věci soudu neunikly, nicméně byl to obžalovaný A. B., kdo se rozhodl napadat přesvědčivou, logickou a řadou důkazů podepřenou výpověď svého syna před soudem zdůrazňováním jeho vážné nemoci, aniž by sám nabídl jakýkoli procesně relevantní náznak vysvětlení, kdo dané dokumenty podepsal, akcie převzal a disponoval s nimi, přestože je nepředstavitelné, že by toto vysvětlení alespoň z podstatné části neznal. To je jistě jeho právem, byť v konečném součtu tím své obhajobě nijak nepomohl a zřejmě zbytečně zanechal podezření tam, kde věci mohl vysvětlit. Morální aspekty této obhajoby obžalovaného, v kontextu jím deklarovaného rozhořčení, jak další osoby zacházejí a zacházely s jeho synem, jíž musí soud – s vědomím nepochybně extrémní zátěže, kterou toto mnohaleté trestní stíhání pro oba obžalované a jejich život představovalo a představuje – ponechat svědomí obžalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze do 8 (osmi) dnů** od doručení jeho písemného vyhotovení **podat odvolání** k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Rozsudek může odvoláním napadnout státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku a obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci a poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení. Je-li obžalovaný omezen

ve svéprávnosti, může za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho opatrovník a obhájce, a to i proti jeho vůli.

Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

Odvolání musí být ve výše uvedené lhůtě nebo v další lhůtě k tomu stanovené předsedou senátu odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytykány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen uvést, zda odvolání podává ve prospěch nebo neprospěch obžalovaného.

Oprávnění podat odvolání nemají osoby, které se tohoto práva vzdaly.

Praha 9. ledna 2023

Mgr. Jan Šott v. r.
předseda senátu